

Broj: 03-11-777/2022  
Sarajevo, 14.07.2022. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE  
BOSNE I HERCEGOVINE**

Bosna i Hercegovina  
Federacija Bosne i Hercegovine  
**PARLAMENT FEDERACIJE  
SARAJEVO**

Prilijeno: 15-07-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01.02	- 11 -	1516	122

- Predstavnički dom-  
gosp. Mirsad Zaimović, predsjedavajući
- Dom naroda –  
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

Na osnovu člana 50. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/17) dostavljam Vam **IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU AGENCIJE ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2021. GODINU SA INFORMACIJOM O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2021. GODINE I IZVJEŠTAJ O RADU OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2021. GODINU**, koje je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prihvatila na 323. sjednici, održanoj 14.07.2022. godine.

S poštovanjem,



**PREMIJER**  
Fadil Novalić

Prilog: kao u tekstu



Na osnovu člana 19. stav (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 323. sjednici, održanoj 14.07.2022. godine, donosi

## ZAKLJUČAK

1. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prihvata Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, uključujući i Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, te Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.
2. Izvještaj iz tačke 1. ovog zaključka uputit će se, zajedno sa pratećom Informacijom, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: 1070/2022  
14.07.2022. godine  
Sarajevo



Na osnovu člana 19. stav 1) pod tačkom (f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj:75/17) i člana 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 77. sjednici održanoj dana 13.06.2022. godine donosi:

**ODLUKU**  
**o usvajanju Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH**  
**za 2021. godinu**

**I**

Usvaja se Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu.

**II**

Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu sastavni je dio ove Odluke.

**III**

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

**Obrazloženje**

U skladu s odredbama člana 50. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Zakona) sačinjen je Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu.

Odredbom člana 19. stav 1) pod (f) Zakona o Agenciji, te članom 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH propisano je da Upravni odbor u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, između ostalog, usvaja Izvještaj o poslovanju Agencije.

Slijedom naprijed navedenog, a u skladu sa citiranim odredbama, Upravni odbor je na 77. sjednici održanoj dana 13.06.2022. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2021.godinu broj U.O.-77-02/22 od 13.06.2022.godine, te ista stupa na snagu danom donošenja. Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2021.godinu je razmatran i usvojen na 76.sjednici Upravnog odbora dana 30.05.2022.godine.

Broj: U.O.-77-02/22  
Sarajevo, 13.06.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora

mr.sc. Ljerkica Marić, dipl. ecc.





Na osnovu člana 19. stav (1) tačka (f) i člana 36. u vezi sa članom 50. stav (3) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH 75/17), člana 12. stav (1) tačka (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18) i člana 16. stav (2) Pravilnika o ombudsmenu za bankarski sistem Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 72. sjednici održanoj dana 24.02.2021. godine donosi

## **ODLUKU**

### **o usvajanju Izvještaja o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2021.godine**

#### **I**

Usvaja se Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2021.godine, koji je sastavni dio Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021.godinu.

#### **III**

Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2021.godine sastavni je dio ove odluke.

#### **II**

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

### **Obrazloženje**

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UO FBA) je, pod tačkom 6. Dnevnog reda 72.sjednice UOFBA, razmatrao Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem FBiH za period 01.01.– 31.12.2021.godine. UOFBA je predmetni Izvještaj usvojio bez primjedbi.

Broj: U.O.-72-06/22  
Sarajevo, 24.02.2022. godine

**Predsjednica Upravnog odbora**  
**mr.sc. Ljerka Marić, dipl. ecc.**



Na osnovu člana 19. stav (1) tačka f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 75/17) i člana 12. stav (1) tačka p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 3/18) Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (u daljemu tekstu: Upravni odbor) na 75. sjednici održanoj 20.04.2022. godine donosi

## ODLUKU

1. Usvaja se Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021.godine (po konačnim nerevidiranim podacima).
2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

## Obrazloženje

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UOFBA) je, na svojoj 75. sjednici koja je održana dana 20.04.2022.godine, pod tačkom 2. dnevnog reda sjednice, razmatrao prijedlog Informacije o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021.godine (po konačnim nerevidiranim podacima). UOFBA je jednoglasno usvojio Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2020.godine (po konačnim nerevidiranim podacima), bez primjedbi.

Broj: U.O.-75-02/22  
Sarajevo, 20.04.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora  
mr. sc. Ljiljana Marić, dipl. ecc.





**BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
AGENCIJA ZA BANKARSTVO  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

# **IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU**

**Agencije za bankarstvo  
Federacije Bosne i Hercegovine  
za 2021. godinu**

*Sarajevo, maj 2022. godine*

**SKRAĆENICE I TERMINI:**

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BA-TEDIS	Banking Agency Trusted Exchanges Data Information Systems (Informacioni sistemi za slanje, obradu i prikupljanje finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo FBiH)
BCBS	Basel Committee for Banking Supervision (Bazelski komitet za bankarsku superviziju)
BDP	Bruto domaći proizvod
BH-BATIS	Banking Agency Trusted Information Systems (Poslovni informacioni sistemi koji omogućavaju tačan prikaz i detaljan pregled poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH)
BiH	Bosna i Hercegovina
BRRD	Direktiva 2014/59/EU Evropskog Parlamenta i Vijeća od 15. maja 2014. godine o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava
BSCEE	Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (Grupa bankarskih supervizora Centralne i Istočne Evrope)
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
COREP	Common Reporting Framework (Jedinstveni okvir za regulatorno izvještavanje na nivou EU)
CRD IV	Capital Requirements Directive (Direktiva o kapitalnom zahtjevu) - Direktiva 2013/36/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. godine o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju van snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (Službeni list EU L 176/2013)
CRK	Centralni registar kredita u BiH
CRR	Capital Requirements Regulation (Regulatorni okvir o kapitalnim zahtjevima) - Uredba (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Službeni list EU L 176/2013)
DEI	Direkcija za evropske integracije BiH
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
Drugostepena komisija	Komisija za odlučivanje po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EK	Evropska komisija

EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Evropska unija
FATF	Financial Action Task Force (Radna grupa za finansijsko djelovanje)
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FINREP	Financial Reporting Framework (Okvir za finansijsko izvještavanje banaka)
FMA	Financial Market Authority (Regulatorna institucija finansijskog tržišta u Austriji)
FMF	Federalno ministarstvo finansija/financija
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSI	Financial Stability Institute (Institut za finansijsku stabilnost)
FSI's	Financial Soundness Indicators (Indikatori finansijske stabilnosti)
HNB	Hrvatska narodna banka
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IDDEAA	Agencija za identifikacione dokumente Bosne i Hercegovine
IKT	Informaciono-komunikacione tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
IS	Informacioni sistem
IT	Informacione tehnologije
KVP	Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MONEYVAL	Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (Odbor stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma)
MoU	Memorandum of Understanding (Memorandum o razumijevanju)
MREL	Minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja)
NTOS	Nadzorno testiranje otpornosti na stres
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj)



OeNB	Oesterreichische Nationalbank (Narodna banka Austrije)
Ombudsmen	Ombudsmen za bankarski sistem u FBiH
OSCE	Office for Security and Co-operation in Europe (Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi)
OzR	Odbor za restrukturiranje
OzS	Odbor za superviziju
Pandemija	Virusno oboljenje „COVID - 19“
PNiFTA	Pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti
Program rada FBA	Program rada Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RFID	Radio-frequency identification (Radio-frekvencijska kartica za identifikaciju)
RS	Republika Srpska
RWA	Risk-weighted asset (Rizikom ponderisana aktiva)
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SEP	Supervisory Examination Program (Program supervizorskih aktivnosti)
SIPA	State Investigation and Protection Agency (Državna agencija za istrage i zaštitu)
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SRB	Single Resolution Board (Jedinstveni odbor za sanaciju banaka u EU)
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Postupak supervizorskog pregleda i procjene)
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane
Statut FBA	Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
Strategija FBA	Strategija razvoja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine 2021. - 2026.
Top-down stres test	Odozgo prema dolje/makro nivo testiranja otpornosti na stres
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UO	Upravni odbor Agencije za bankarstvo FBiH
USAID	United States Agency for International Development (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj)
USAID FINRA projekat	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekat reformi finansijskog sektora)
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama

ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrocreditnim organizacijama
ZoRFBiH	Zakon o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine
ZoRR	Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine
ZoSPNiFTA	Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
ZoZKFU	Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI.....	2
SAŽETAK.....	9
UVOD.....	13
1. POSTUPANJE FBA U USLOVIMA PANDEMIJE.....	14
1.1. Ciljevi i postupanje FBA.....	14
1.2. FBA kao lider u donošenju primjenljivog regulatornog okvira.....	14
1.3. Ostale regulatorne aktivnosti FBA.....	16
1.4. Pojačani nadzor FBA u periodu pandemije.....	17
2. EKVIVALENCIJA REGULATORNOG OKVIRA FBA.....	17
2.1. Aktivnosti FBA na postizanju ekvivalencije sa EU zakonodavnim okvirom.....	18
2.2. Procjena ekvivalentnosti.....	19
2.3. Efekti pozitivnog mišljenja EBA-e o ekvivalenciji.....	20
3. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE FBA.....	21
3.1. Aktivnosti organa upravljanja.....	22
3.2. Rukovođenje radom FBA.....	22
3.3. Aktivnosti OzS.....	23
3.4. Aktivnosti OzR.....	23
3.5. Ostale aktivnosti.....	24
4. NADZOR POSLOVANJA BANAKA.....	24
4.1. Neposredni nadzor banaka.....	25
4.1.1. Kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH.....	26
4.1.2. Kontrole banaka u pojačanom nadzoru.....	26
4.1.3. Kontrole ostalih banaka u FBiH.....	26
4.1.4. Obim, struktura i druge aktivnosti neposrednog nadzora banaka.....	27
4.2. Posredni nadzor banaka.....	28
4.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvještaja i postkontrolni postupci.....	31
4.3. Ostali poslovi nadzora poslovanja banaka.....	32
4.4. Podrška superviziji banaka.....	33
4.4.1. Razvoj supervizorskih procedura/internih akata.....	33
4.4.2. Razvoj izvještajnog okvira za banke.....	33
4.4.3. Podrška supervizorskim timovima.....	33
4.4.4. Nadzorno testiranje otpornosti na stres.....	34
4.4.5. Ostali poslovi podrške superviziji banaka.....	35
5. POSLOVI RESTRUKTURIRANJA BANAKA I NADZORA BANAKA U POSTUPKU STEČAJA I LIKVIDACIJE.....	35
5.1. Poslovi restrukturiranja banaka.....	35
5.2. Poslovi nadzora banaka u postupku stečaja i likvidacije.....	37
6. NADZOR POSLOVANJA NFI.....	39
6.1. Posredni nadzor.....	39
6.1.1. Posredni nadzor MKO.....	40
6.1.2. Posredni nadzor lizing društava.....	40
6.1.3. Posredni nadzor faktoring poslova.....	40
6.2. Neposredni nadzor.....	41
6.2.1. Neposredni nadzor MKO.....	41
6.2.2. Neposredni nadzor lizing društava.....	42
6.2.3. Neposredni nadzor banaka koje obavljaju poslove faktoringa.....	42
6.2.4. Ostale aktivnosti iz neposrednog nadzora NFI.....	43
6.3. Ostali poslovi vezani uz nadzor NFI.....	43
7. SPECIJALISTIČKI NADZOR SBS.....	44

7.1. Nadzor platnog prometa .....	44
7.2. Nadzor usklađenosti SBS sa standardima SPNIFTA .....	45
7.3. Nadzor sigurnosti IS .....	45
7.3.1. Aktivnosti posrednog nadzora u okviru kontrole IS .....	46
7.3.2. Ostale aktivnosti u segmentu sigurnosti IS .....	46
7.4. Komunikacija sa predstavnicima SBS-a, drugih institucija i organizacija .....	47
7.5. Učešće u radu BiH Moneyval delegacije .....	47
7.6. Saradnja sa drugim institucijama .....	48
<b>8. POSLOVI REGULATIVE, IZVJEŠTAVANJA I STATISTIKE .....</b>	<b>48</b>
8.1. Poslovi regulative .....	48
8.1.1. Bankarska regulativa .....	49
8.1.2. Regulativa za unutrašnji platni promet u bankarskom sektoru i zaštita korisnika finansijskih usluga .....	51
8.1.3. Regulativa za nadzor sigurnosti IS .....	51
8.1.4. Regulativa NFI .....	51
8.1.5. Regulativa za RBFBIH .....	52
8.1.6. Davanje mišljenja na pojedinačne upite SBS-a i drugih pravnih i fizičkih lica .....	53
8.1.7. Inicijative i ostali poslovi povezani sa regulatornim aktivnostima .....	53
8.1.8. Učešće u radu tijela BiH za Evropske integracije .....	55
8.2. Poslovi izvještavanja i statistike .....	56
8.2.1. Analize upitnika i simulacije efekata izmjene regulatornog okvira .....	57
8.2.2. Učešće u radu tijela BiH za Evropske integracije .....	58
8.2.3. Ostali poslovi izvještavanja i statistike .....	59
<b>9. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE I LICENCIRANJE SBS .....</b>	<b>60</b>
9.1. Poslovi pravne podrške .....	60
9.1.1. Normativna djelatnost - praćenje, ažuriranje i izrada internih akata FBA .....	60
9.1.2. Pravna podrška u izradi podzakonskih akata čije je donošenje u nadležnosti FBA .....	61
9.1.3. Evidentiranje i objavljivanje akata FBA .....	61
9.1.4. Saradnja sa institucijama .....	62
9.1.5. Ostale aktivnosti pravne podrške .....	62
9.2. Poslovi zastupanja FBA .....	63
9.3. Poslovi licenciranja .....	64
9.3.1. Poslovi licenciranja banaka .....	64
9.3.2. Poslovi licenciranja MKO .....	65
9.3.3. Poslovi licenciranja lizing društava .....	65
<b>10. PODRUŽNICA MOSTAR .....</b>	<b>65</b>
10.1. Poslovi podrške iz segmenta kupoprodaje plasmana banke .....	65
10.2. Poslovi pružanja podrške nadležnim organizacionim dijelovima FBA .....	66
10.3. Ostali poslovi Podružnice Mostar .....	66
<b>11. POSEBNE AKTIVNOSTI FBA .....</b>	<b>66</b>
11.1. Međunarodne aktivnosti FBA i međuinstitucionalna saradnja .....	66
11.2. Posebni projekti FBA od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS .....	67
11.3. Edukacija zaposlenih u FBA .....	68
<b>12. POSLOVI VEZANI ZA IKT PODRŠKU .....</b>	<b>69</b>
12.1. Poslovi analize procesa i razvoja .....	69
12.2. Poslovi administracije i podrške .....	71
12.3. Ostale aktivnosti IKT podrške .....	72
<b>13. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U FBA .....</b>	<b>72</b>
13.1. Opći, kadrovski poslovi i poslovi informisanja javnosti .....	73
13.2. Računovodstveno - finansijski poslovi .....	76
13.3. Finansijsko poslovanje FBA .....	77
13.3.1. Finansiranje rada FBA .....	77

13.3.2. Izvršenje finansijskog plana .....	77
13.3.3. Uspješnost poslovanja - Bilans uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2021. g. ....	78
13.3.4. Stanje imovina i obaveza/izvora sredstava - Bilans stanja na dan 31.12.2021. g.....	79
14. ZAKLJUČAK .....	84
PRILOG 1. ....	86
PRILOG 2. ....	87
PRILOG 3. ....	92
PRILOG 4. ....	94
PRILOG 5. ....	95
PRILOG 6. ....	96
PRILOG 7. ....	97
PRILOG 8. ....	98
PRILOG 9. ....	100
PRILOG 10. ....	101



## SAŽETAK

FBA je tokom 2021. godine nastavila sa uspješnim ispunjavanjem zakonom propisanih nadležnosti, osiguravajući svojim aktivnostima održavanje i jačanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređenje sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS-a u FBiH, a u skladu sa utvrđenim Programom rada FBA.

Tokom 2021. godine organi upravljanja i rukovođenja FBA nastavili su izvršavati propisane nadležnosti daljnjim unapređenjem supervizije SBS-a, usaglašavanjem podzakonskih akata FBA kojima se regulira rad i nadzor poslovanja SBS-a sa domaćim i međunarodnim regulatornim okvirom, donošenjem internih akata FBA kojim se osiguravaju organizacioni, metodološki, tehnički, kadrovski i finansijski resursi za efektivno i efikasno vršenje supervizije SBS-a, kao i restrukturiranje banaka. U Prilogu 1. ovog Izveštaja daje se važeća organizaciona struktura FBA.

UO je imao aktivnu ulogu u vršenju općeg nadzora poslovanja FBA i poduzimao odgovarajuće mjere za efikasno obavljanje poslova iz djelokruga rada FBA. Direktor i zamjenica direktora FBA su, u skladu sa zakonom utvrđenim nadležnostima, Statutom FBA i aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u FBA, rukovodili radom FBA i izvršavali poslove u okviru zakonom utvrđenih prava i obaveza, te kontinuirano i sveobuhvatno izvještavali UO o radu FBA. U oblasti supervizije SBS-a u FBiH, OzS je, kao savjetodavno tijelo direktora FBA, kontinuirano obavljao svoje poslove, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA. U 2021. godini, OzR je, kao savjetodavno tijelo direktora FBA u oblasti restrukturiranja banaka, utvrđivao prijedloge akata iz oblasti restrukturiranja banaka, kao i likvidacije banaka, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA.

Ključni poslovi iz djelokruga rada Ureda direktora, u 2021. godini, direktno su bili vezani za nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja FBA (priprema sjednica i aktivnosti na izradi zapisnika sa sjednica UO, OzS i OzR, te drugi poslovi za potrebe tih organa). Pored toga, izvršavani su poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada FBA, rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji sa drugim organizacionim dijelovima FBA, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i ostali poslovi u skladu sa internim aktima FBA.

Ključne odrednice u nadzoru poslovanja banaka u 2021. godini determinisane su značajnim, zahtjevnim i opsežnim procesima koji se vezuju za:

- kontinuirani proces neposrednog i posrednog nadzora i komunikaciju sa predstavnicima nadzornih odbora i uprava banaka, te kontrolnim funkcijama banaka (interna revizija, funkcija upravljanja rizicima i funkcija usklađenosti);
- izvršene pune SREP procjene svih banaka, kroz primjenu novog seta supervizorskih alata za procjenu rizičnog profila banaka;
- procjenu dostavljenih izvještaja o ICAAP-u i ILAAP-u svih komercijalnih banaka, kao sastavnih dijelova SREP ocjene;
- procjenu planova oporavka koje su dostavile banke;
- okončanje drugog ciklusa provođenja NTOS-a na svim bankama u FBiH, uz značajne izmjene metodološkog okvira, te uz saradnju sa CBBiH, ABRS i USAID FINRA;
- unapređenje saradnje sa supervizorima matičnih banaka i druge prioritetne supervizorske aktivnosti.

Poslovi iz nadležnosti FBA, kao organa za restrukturiranje banaka, u 2021. godini bili su usmjereni na:

- ažuriranje i usvajanje planova restrukturiranja za sve komercijalne banke u FBiH i sačinjavanje sažetaka ključnih elemenata istih za devet banaka nad kojima je predviđena strategija likvidacije/stečaja;
- izračun MREL-a i utvrđivanje ključnih funkcija u bankama i
- ažuriranje podzakonskih akata vezano za ovlaštenja i pravila provođenja nadzora i mjera koje se poduzimaju, te za podatke i informacije koje se dostavljaju FBA za potrebe izrade i ažuriranja planova restrukturiranja.

Poslovi nadzora banaka u postupku stečaja i likvidacije odvijali su se u skladu sa Programom rada FBA i odnosili su se na redovne aktivnosti kontinuiranog nadzora banaka u postupku likvidacije i analize provođenja likvidacionih postupaka, te izvještavanje organa upravljanja i rukovođenja FBA o tim aktivnostima.

Ključne aktivnosti FBA u 2021. godini u segmentu nadzora NFI, odnosile su se na:

- obavljanje kontinuiranog procesa posrednih kontrola NFI, sa posebnim fokusom na nastavak aktivnosti vezanih za unapređenje sistema izvještavanja MKO;
- obavljanje neposrednih kontrola NFI, u skladu sa planiranim aktivnostima, izmijenjenim okolnostima, prioritetima, potrebama i zahtjevima;
- učešće u poslovima licenciranja NFI po osnovu svih zaprimljenih zahtjeva za izdavanje saglasnosti NFI, a u vezi s izdavanjem mišljenja za imenovanje eksternih revizora, organa upravljanja i rukovođenja, mišljenja vezanih za osnivanje novih NFI i njihovih podružnica i drugih saglasnosti;
- analizu zakonskih rješenja, te učešće u izradi propisa vezanih za nadzor MKO i lizing društava.

U okviru specijalističkog nadzora SBS ključne aktivnosti FBA u 2021. godini odnosile su se na usklađivanje podzakonskih akata sa izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjem platnom prometu, što je rezultiralo dostavom i objavom na internet stranici FBA uporednog prikaza naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu. Također, izvršene su kontrole u segmentu nadzora platnog prometa u bankama, usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA i sigurnosti IS banaka, te učešće u radu Moneyval delegacije BiH.

Ključne aktivnosti organizacionog dijela FBA nadležnog za regulativu u 2021. godini su bile:

- bankarska regulativa (redovne i vanredne aktivnosti predlaganja i usklađivanja podzakonskih akata iz segmenta bankarskog poslovanja sa domaćom regulativom, EU regulativom, delegiranim i provedbenim aktima koje donosi EK, te smjericama EBA-e, kao i ABRS-om). S tim u vezi, ostvaren je veliki uspjeh obzirom da je EK u oktobru 2021. godine objavila provedbenu odluku kojom se potvrđuje ekvivalencija supervizorskog i regulatornog okvira u BiH u odnosu na CRR i CRD IV;
- regulatorni okvir za restrukturiranje banaka;
- regulativa za unutrašnji platni promet za SBS i zaštitu korisnika finansijskih usluga;
- regulativa NFI (predlaganje i usklađivanje podzakonskih akata sa domaćom regulativom uzimajući u obzir iskustva i prakse u nadzoru NFI, prakse regulatora u okruženju);
- izrada regulative za RFBiH;

- sačinjavanje prijedloga odgovora i/ili učešće u pripremi prijedloga odgovora zainteresovanim stranama na pitanja u vezi sa primjenom podzakonskih akata i ostalih pitanja iz nadležnosti FBA;
- učešće u projektima tehničke pomoći i podrške sa međunarodnim institucijama, međuinstitucionalna saradnja i harmonizacija bankarske regulative sa ABRS-om;
- ostali poslovi iz djelokruga FBA i organizacionog dijela nadležnog za regulativu;
- učešće u radu tijela BiH za Evropske integracije.

Ključne aktivnosti organizacionog dijela za izvještavanje i statistiku bile su usmjerene na:

- pripremu i objavu preliminarnih podataka o poslovanju SBS-a;
- pripremu prijedloga jedinstvenih informacija o SBS, Programa rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2022. godinu, te Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2020. godinu;
- provođenje logičkih kontrola regulatornih izvještaja na nivou bankarskog sektora u BH-BATIS-u;
- pripremu i dostavu informacija i podataka o bankarskom sektoru za druge domaće i međunarodne institucije;
- koordinaciju i razmjenu podataka i informacija iz oblasti finansijske stabilnosti;
- učešće u radu tijela BiH za Evropske integracije;
- poslove analize upitnika/anketiranja SBS u segmentima od značaja za sagledavanje trenutnog stanja i simulacije efekata izmjene postojećeg regulatornog okvira.

Ključne aktivnosti u 2021. godini poslova pravne podrške, licenciranja i zastupanja FBA odnosile su se na:

- davanje odgovora na upite, tumačenje propisa i davanje mišljenja vezano za način postupanja prema zakonskim odredbama i podzakonskim aktima FBA;
- učešće u izradi, izmjeni i dopuni internih akata FBA;
- izdavanje raznih vrsta dozvola, saglasnosti i odobrenja u skladu sa zakonskom i podzakonskom regulativom;
- izradu i dostavu na postupanje prekršajnih naloga prema SBS po izvršenim kontrolama, postupanje po prigovorima na prekršajne naloge, zastupanje pred nadležnim sudovima u postojećim sudskim predmetima, samostalno i u saradnji sa eksternim advokatima, administrativna i tehnička podrška radu Drugostepene komisije, rad u postupcima po zahtjevima za oslobađanje od obaveze jemstva prema Zakonu o zaštiti žiranata u FBiH nakon obrade i izdate preporuke Ombudsmena i dr.

U 2021. godini, Podružnica Mostar je pružala podršku nadležnim organizacionim dijelovima FBA u postupcima iz nadležnosti FBA, obrade zahtjeva i predlaganja izdavanja ili odbijanja izdavanja saglasnosti za kupoprodaju plasmana i podršku u vezi s rezervnom lokacijom IS FBA.

Nastavljene su aktivnosti na jačanju i unapređenju saradnje sa domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama, bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima u zemlji i inostranstvu, kroz razmjenu podataka i informacija od značaja za bankarski sistem i finansijsku stabilnost.

FBA razmjenjuje informacije i učestvuje na kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u zemljama EU. U 2021. godini potpisan je Sporazum o saradnji sa IDDEAA. Značajna saradnja i razmjena informacija s ciljem unapređenja stabilnosti i efikasnosti nadzora

nad SBS i procesa usklađivanja bankarske regulative sa regulativom EU ostvaruje se sa ECB-om i EBA-om.

U 2021. godini FBA je učestvovala u posebnim projektima od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS koji se odnose na Projekat jačanja bankarskog sektora SB, USAID FINRA projekat i Program za jačanje kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana. Ostvarena je značajna saradnja i sa međunarodnim finansijskim institucijama po pitanju informacija i analiza kretanja u bankarskom sistemu FBiH.

Vršene su aktivnosti vezano za podršku organizacionim dijelovima FBA u obavljanju njihovih aktivnosti kroz jačanje IT podrške u segmentima daljnjeg razvoja, implementacije, dorade i održavanja aplikativnih rješenja, kao i podrške prilagođavanju novom regulatornom okviru, te unapređenje i izmjene postojećeg okvira.

U segmentu zajedničkih funkcija kontinuirano je davana podrška u radu FBA vezano za obavljanje računovodstveno-finansijskih poslova, upravljanje ljudskim resursima, kao i donošenje općih internih akata FBA. Vezano za informisanje javnosti redovno su se dostavljale informacije, saopćenja i publikacije u cilju blagovremenog informisanja javnosti o aktivnostima i događajima koji su vezani za rad i postupanje na predmetima iz nadležnosti FBA.

Sredstva za finansiranje rada FBA u 2021. godini osigurana su iz vlastitih izvora. Ukupni prihodi ostvareni su od naknada koje SBS plaćaju FBA i naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada FBA.



## UVOD

U skladu sa propisanim nadležnostima, FBA obavlja poslove sa ciljem očuvanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS. U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, FBA postupa u skladu sa odredbama ZoA, pravilima supervizije i struke, kao samostalna i nezavisna institucija osnovana radi uređenja, reguliranja i nadzora rada SBS, koja je za svoj rad odgovorna Parlamentu FBiH. U pogledu finansiranja, FBA je u skladu sa odredbama ZoA, neprofitna organizacija, nebudžetska institucija koja sredstva za rad osigurava isključivo iz propisanih naknada koje SBS plaćaju za izdavanje dozvola za rad, za superviziju njihovog poslovanja i naknada za obavljanje drugih poslova iz propisanih nadležnosti FBA.

Kao polazni osnov za sačinjavanje Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu korišteni su dostavljeni izvještaji o radu svih organizacionih dijelova FBA o provedenim aktivnostima tokom izvještajne 2021. godine, informacije o SBS u 2021. godini, informacije o realizaciji planiranih aktivnosti iz Programa rada FBA i druge relevantne raspoložive informacije od značaja za izvršenje poslova iz nadležnosti FBA. Polazeći od odredaba člana 18. ZoA, provedene aktivnosti UO tokom 2021. godine u vršenju općeg nadzora poslovanja FBA i poduzimanju mjera za efikasno obavljanje poslova iz propisanih nadležnosti FBA su obuhvaćene i sadržane u ovom Izvještaju, kao njegov sastavni dio, u pripadajućem poglavlju 3. podnaslov 3.1. „Aktivnosti organa upravljanja“ i Prilogu 2. - „Pregled akata usvojenih od strane UO u 2021. godini“.

UO je u 2021. godini usvojio Strategiju FBA, kao ključni strateško-planski dokument sa definiranim strateškim ciljevima. Strategija FBA predstavlja odgovor na izazove budućeg razvoja i sveukupnog pristupa superviziji bankarskog sistema u FBiH, kao i instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje razvojem FBA.

FBA je učestvovala u aktivnostima koje su definirane Strategijom FBA u dijelu usklađivanja regulative FBA sa EU regulativom i unapređenja procesa digitalizacije. U skladu sa strateškim ciljevima za 2021. godinu provedene su i određene aktivnosti koje predstavljaju preduslov izrade Strategije razvoja sistema IKT koja je prema Strategiji FBA planirana u 2021. godini. U toku izvještajne godine pripremljeni su potrebni akti za nabavku usluga dubinske analize IS FBA kao i provjere sigurnosti sistema FBA, procjene rizika i preporuka za poduzimanje mjera na njegovom otklanjanju, putem analize i detekcije slabosti/ranjivosti, tehnikama penetracijskog testiranja, sa izradom preporuka za smanjenje rizika i otklanjanje akutnih identifikovanih slabosti/ranjivosti unutar sistema. Nabavka će se izvršiti u 2022. godini, te će FBA na osnovu sačinjenih preporuka vlastitim kapacitetima definirati IKT strategiju za period od pet godina, a kako je to planirano Strategijom FBA.

UO je imao aktivnu ulogu u vršenju propisanih nadležnosti, koja je u izvještajnom periodu najvećim dijelom bila usmjerena na donošenje podzakonskih akata koji reguliraju rad SBS, podzakonskih akata FBA iz oblasti restrukturiranja banaka, razmatranja i usvajanja izvještaja o provedenim aktivnostima interne revizije, Ombudsmena, Drugostepene komisije, informacija o SBS-u, kao i aktivnostima FBA na ublažavanju negativnih posljedica pandemije. Pravovremenim usvajanjem programskih akata FBA za 2021. godinu (Program rada FBA i Plan finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine) od strane UO, stvorene su pretpostavke za realizaciju planiranih aktivnosti FBA. O izvršenju svih planiranih



i ostalih aktivnosti FBA redovno je informisan UO putem sveobuhvatnih informacija o izvršenju odluka, realizaciji prijedloga i zaključaka UO.

## **1. POSTUPANJE FBA U USLOVIMA PANDEMIJE**

### **1.1. Ciljevi i postupanje FBA**

Tokom 2021. godine nastavljen je utjecaj globalne ekonomske krize uzrokovane pandemijom. S obzirom na ranjivost ekonomije BiH i slabosti koje su pratile tržište BiH prije i početkom pandemije, zahtijevan je dodatni oprez i pažnja u postupanju. Bankarski sistem FBiH je regulatorno usklađen sa zahtjevima EU i međunarodnim standardima za poslovanje i nadzor kreditnih institucija, te je otporniji na stresne situacije i regulatorno razvijeniji u odnosu na druge segmente ekonomije. Bankarski sistem je u vrhuncu krize bio, kao što je to i danas, dovoljno kapitaliziran i likvidan, čime je omogućeno djelovanje FBA u uslovima produžene krize i u fazi oporavka ekonomije.

U 2021. godini FBA je, u okviru svoje nadležnosti propisane ZoB-om i ZoA, nastavila proaktivno djelovati, te poduzimati aktivnosti na oporavku od negativnih ekonomskih posljedica izazvanih pojavom pandemije, što je imalo za rezultat stabilnost bankarskog i finansijskog sektora u FBiH, te zaštitu deponenata. S obzirom na adekvatne pripreme i prilagođavanja regulatornog okvira FBA za upravljanje krizom u 2020. godini, stvoreni su uslovi za naknadno djelovanje u slučaju produžene krize, te su u 2021. godini vršene aktivnosti koje imaju za cilj oporavak i nastavak aktivnog djelovanja banaka na tržištu, izbjegavanje pogoršanja kvaliteta portfolija, poticanje ranih restrukturiranja značajnijih izloženosti i formiranje osnove za podršku kreditnim aktivnostima.

### **1.2. FBA kao lider u donošenju primjenljivog regulatornog okvira**

U nastaloj situaciji produžene krize uzrokovane pandemijom, planovi i prioriteti FBA su se u 2021. godini prilagođavali novim izazovima. Početkom 2021. godine praćena su dešavanja u našoj zemlji i na globalnom nivou, te je postalo jasno da će pandemija i vezani negativni efekti obilježiti i 2021. godinu i u BiH. Uspostavljeno je kontinuirano praćenje aktivnosti banaka, stanja tržišta, ekonomskih pokazatelja i toka pandemije, te su izvršene simulacije efekata izmjene regulatornog okvira.

Imajući u vidu pogoršanje epidemiološke situacije i mjere nadležnih organa i institucija u FBiH u pogledu zaštite od produbljivanja zdravstvene i socioekonomske krize, FBA je, u okviru propisanih nadležnosti, pristupila produženju rokova za podnošenje zahtjeva za odobravanje posebnih mjera utvrđenih odlukama o privremenim mjerama koje banke, lizing društva i MKO primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. U uslovima s kraja prvog kvartala 2021. godine, očekivao se ponovni rast broja dužnika u poteškoćama sa otplatom kreditnih obaveza čija će mogućnost oporavka biti izvjesnija ukoliko se omogući odobravanje moratorija i drugih posebnih mjera tokom 2021. godine. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih

virusnim oboljenjem COVID-19, koje su imale za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog, mikro kreditnog i lizing sektora u FBiH i omogućavanje davanja olakšica klijentima SBS-a čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni kao posljedica produženog utjecaja pandemije, čime je otežano njihovo izmirivanje obaveza prema SBS. Donošenje navedenih akata je imalo pozitivan utjecaj na cjelokupnu ekonomiju FBiH i bankarski sektor, s obzirom da je produžena mogućnost SBS da klijentima koji su pogođeni negativnim efektima pandemije osiguraju održiv model koji će podržati uredno izmirenje njihovih obaveza i održati stabilnost bankarskog sistema. Inicijalnim odlukama je obuhvaćen čitav niz mjera koje SBS mogu nuditi klijentima kako bi olakšali servisiranje njihovih obaveza, te su izloženosti pod posebnim mjerama izuzete iz definicije nekvalitetnih kredita. Osim mjera za olakšanje otplate za klijente pogođene negativnim efektima pandemije, navedenim odlukama propisane su i mjere usmjerene ka očuvanju kapitala banaka i osiguranju kontinuiteta kreditne aktivnosti putem korištenja zaštitnog sloja kapitala.

FBA je u decembru 2021. godine, nakon pojave nove varijante virusa koja je već imala značajne efekte na tržištu izvan BiH, pristupila produženju rokova važenja određenih mjera do 31.03.2022. godine i usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikro kreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Posebno su uvažene informacije i najave o mogućim privremenim i pojačanim utjecajima na određene segmente privrede koji su u drugoj polovini 2021. godine ostvarili oporavak privrednih aktivnosti, a naročito se izdvajaju privredne djelatnosti transporta roba i turizma za koje su očekivani negativni utjecaji u prvom kvartalu 2022. godine. Navedenim odlukama data je mogućnost za ublažavanje dodatnih negativnih efekata i oporavka privrede u periodu za koji se očekuje dodatni pritisak pandemije (prije svega prvi kvartal 2022. godine), s obzirom na opravdan rizik od „zaključavanja“ privrede pojedinih zemalja EU koji su značajni vanjskotrgovinski partneri BiH.

U odnosu na podatke koji se nisu značajnije mijenjali, procjena stope rasta BDP-a prema Projekcijama ekonomske aktivnosti u BiH u 2021. godini od strane CBBiH iznosila je 5,8% za 2021. godinu. Uvažavajući navedeno smatramo da su mjere koje je donosila FBA imale pozitivan utjecaj na zadržavanje povoljnih pokazatelja, kao i na oživljavanje privrednih aktivnosti u posljednja dva kvartala 2021. godine. FBA se istakla kao vodeća regulatorna i supervizorska institucija po donesenim efektivnim i kvalitetnim mjerama, kao i u brzini djelovanja u nastaloj situaciji uzrokovanoj produženim djelovanjem pandemije, što je prepoznato i od strane međunarodnih finansijskih institucija.

Efekte donesenih mjera FBA se mogu uočiti i na osnovu iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine, na osnovu kojih se može zaključiti da je bankarski sistem stabilan, adekvatno kapitaliziran i likvidan. U poređenju sa krajem 2020. godine, zabilježen je rast aktive od 6,1%, novčanih sredstava od 7,7%, ukupnog kapitala 1,4%, kredita 3,5%, vrijednosnih papira 16,5% i depozita 7,8%. Učešće NPL-a, kao ključnog indikatora kvaliteta kredita, u ukupnim kreditima je na istom nivou kao na kraju 2020. godine, a što je rezultat mjera propisanih od strane FBA, koje će utjecati na oporavak ekonomije i umanjenje negativnih ekonomskih efekata pandemije.

Važno je napomenuti da je racionalan pristup, temeljen na analizama stvarnih potreba, bio jedini moguć i dugoročno održiv pristup za održavanje stabilnosti bankarskog sistema i omogućavanje oporavka, odnosno rasta i razvoja ekonomije BiH. Također, u 2021. godini nastavljena je intenzivna komunikacija sa međunarodnim partnerima i institucijama, a sve u cilju najboljeg pristupa u uslovima krize.

### 1.3. Ostale regulatorne aktivnosti FBA

S ciljem pravovremenog informisanja o efektima realizacije posebnih mjera poduzetih za oporavak od pandemije, FBA je uspostavila okvir za praćenje i procjenu ključnih rizika uzrokovanih pandemijom. S tim u vezi, FBA je donijela Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 i Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Pri praćenju realizacije postojećih i donošenju novih mjera FBA se oslanja na podatke iz okvira za regulatorno izvještavanje, okvira za praćenje i procjenu ključnih rizika uzrokovanih pandemijom, te dodatne alate i kapacitete koje je razvila za praćenje razvoja finansijskih i operativnih rizika u bankarskom sektoru.

FBA je nastavila provoditi simulacije stresnih scenarija kako bi procijenila efikasnost donesenih, ali i planirala nove mjere. Kontinuirane aktivnosti koje je FBA poduzimala i koje planira nastaviti usmjerene su na oporavak privrede i stimulisanje kreditnog rasta kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane, korištenje zaštitnih slojeva kapitala i likvidnosti od strane banaka, uz pozivanje na oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima i dobrim praksama.

Kao odgovor na poremećaje u ekonomiji uzrokovane pandemijom, FBA je prilagodila svoj pristup superviziji poslovanja banaka u skladu sa stajalištima EBA-e i ECB-a. U martu 2021. godine FBA je uputila svim bankama u FBiH Zahtjev za postupanje - upravljanje nekvalitetnom aktivom i upravljanje ostalim rizicima koji se odnose na efekte pandemije virusnog oboljenja COVID-19. Zahtjevom za postupanje od banaka se očekuje da sa ciljem stvaranja uslova za naknadni oporavak i ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom na održivost poslovanja, provode sve potrebne aktivnosti radi adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom i prilagođavanja trenutnim i privremenim okolnostima u poslovanju. U tu svrhu od banaka se očekuje da ažuriraju postojeći okvir za postupanje sa nekvalitetnim izloženostima iz Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući ažuriranje procesa za kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija, kao i ažuriranje Strategije za postupanje sa nekvalitetnim izloženostima.

U decembru 2021. godine FBA je pristupila izradi Supervizorskih očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2022. godini. Trenutno okruženje u kojem posluju SBS FBiH karakteriše neizvjesnost u vezi sa budućim globalnim ekonomskim i sociopolitičkim kretanjima, na što utječu i posljedice pandemije. Sposobnost adekvatnog upravljanja rizicima, uključujući i pravovremenu identifikaciju novih i rastućih rizika i instrumenata za njihovo ublažavanje, od presudne je važnosti. U skladu sa supervizorskim očekivanjima od banaka se traži dosljedna



implementacija postojećeg regulatornog okvira u svim njegovim dijelovima. Neophodno će biti i prilagodavanje dodatnim zahtjevima koji se odnose na zaštitu okoliša i odgovorno bankarstvo. U 2022. godini FBA očekuje aktivan pristup banaka kod pružanja podrške i finansiranja razvojnih projekata i privrede. U segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga očekuje se da banke posebnu pažnju usmjere na ograničen, opravdan ili razuman rast naknada u segmentu depozitnog i transakcijskog poslovanja, kao i da uzmu u obzir osjetljivost klijenata na učestale i značajne promjene naknada. Od banaka se očekuje formiranje nivoa naknada uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika finansijskih usluga. FBA podržava jačanje konkurencije, uz obaveznu transparentnost kod iskazivanja naknada.

#### **1.4. Pojačani nadzor FBA u periodu pandemije**

FBA je u 2021. godini kontinuirano sa svim bankama sa sjedištem u FBiH razmjenjivala ključne informacije u periodu pandemije. Ključne podatke koje su banke bile u obavezi i dalje dostavljati FBA su sljedeće:

- informacije o događajima koji dovode ili bi mogli dovesti do privremenog i/ili trajnog prekida u kontinuitetu poslovanja banke, kao i obustave dijela poslovanja banke i/ili problema u pružanju ključnih funkcija i usluga, nezavisno da li su ti događaji uzrokovani operativnim ili finansijskim poteškoćama banke;
- nadzor promjene strategija i politika koje mogu imati efekte na tržište i potencijalnu eskalaciju na sistemske rizike;
- informacije o bilo kojem narušavanju zakonskih i regulatornih limita u poslovanju (kapital, likvidnost, nedozvoljene koncentracije kreditnog rizika i dr., te se na dnevnoj osnovi vrši monitoring poslovanja banaka, likvidne imovine i potencijalnih odliva), pokretanju planova za vanredne okolnosti, planova za osiguranje kontinuiteta poslovanja, kao i narušavanju pokazatelja za pokretanje planova oporavka;
- značajnom iznosu povlačenja depozita pravnih ili fizičkih lica, ili povećanja svoje izloženosti prema bilo kojoj članici grupacije, kao i operativno-tehničkim problemima uzrokovanim povlačenjem depozita u KM i/ili u stranoj valuti;
- informacije o eventualnim poteškoćama u dostavi regulatornih izvještaja FBA;
- sve druge informacije i podatke koji po ocjeni banke mogu utjecati na kontinuitet poslovanja, finansijsku i operativnu održivost banke.

Na osnovu dodatnih regulatornih i izvještajnih zahtjeva u segmentu primjene posebnih mjera za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica pandemije, FBA je kontinuirano pratila primjenu istih u SBS-u i obavljala nadzor upravljanja kreditnim rizikom i izvršenja prethodno naloženih mjera.

## **2. EKVIVALENCIJA REGULATORNOG OKVIRA FBA**

Polazna osnova prilikom pristupanja FBA procesu ekvivalencije je strateško opredjeljenje za osiguravanje ekvivalencije bankarske regulative i supervizije u BiH sa EU regulatornim i supervizorskim okvirom. Postizanje ekvivalencije bankarske regulative i supervizije u BiH sa zakonodavnim okvirom za poslovanje i nadzor banaka u EU predstavlja značajan korak na putu

ka evropskim integracijama, odnosno ka dobivanju punopravnog članstva u EU, što je strateški cilj koji doprinosi unapređenju stabilnosti bankarskog sektora u BiH.

Postupak procjene ekvivalencije u skladu sa zakonodavnim ovlastima provodi EK na osnovu tehničke podrške evropskih supervizorskih agencija, koje dostavljaju mišljenje, odnosno pružaju tehnički savjet EK. Ekvivalenciju bankarske regulative i supervizije u BiH vršila je EBA u saradnji sa EK. Procjena se prvenstveno zasnivala na djelovanju relevantnog nadzornog tijela i regulatornog okvira kojeg čine zakonski propisi i propisi doneseni na osnovu zakona od strane vlasti trećih zemalja. Cilj postupka procjene je utvrditi primjenjuju li treće zemlje regulatorne i nadzorne aranžmane koji su ekvivalentni zakonskim propisima i regulatornim aktima EU i da li je nadzorni okvir primijenjen u relevantnim oblastima. Ekvivalentnost se većinski odnosi na temeljne propise CRR i CRD IV.

U konačnici, rezultat procjene je razumijevanje da li je stepen primjene regulatornog i supervizorskog okvira u određenoj trećoj zemlji takav da osigurava efekte koji su isti onima u EU, a u pogledu:

- a) efikasne i adekvatne zaštite investitora i potrošača - korisnika finansijskih usluga;
- b) stabilnosti i integriteta domaćeg finansijskog sistema;
- c) saradnje između različitih učesnika finansijskog sistema, uključujući regulatore i supervizore;
- d) nezavisnog i efikasnog nadzora;
- e) pravilne primjene i provođenja relevantnih međunarodno dogovorenih standarda koji su transponovani u zakonodavstvo EU i dr.

## 2.1. Aktivnosti FBA na postizanju ekvivalencije sa EU zakonodavnim okvirom

Polazeći od zakonski propisanih nadležnosti za superviziju SBS i restrukturiranje banaka, FBA je u proteklom periodu realizirala sveobuhvatnu reformu regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka. Uspostavljen je novi podzakonski okvir za restrukturiranje banaka, okončan višegodišnji kompleksni projekat prelaska na SREP, uspostavljen COREP, revidirane i inovirane obavezne izvještajne forme koje banke dostavljaju FBA u nadzorne i statističke svrhe, uvedeni novi regulatorni zahtjevi u upravljanju rizikom likvidnosti, kvantitativne prirode (LCR i NSFR) i kvalitativne prirode (ILAAP). Također, zaokružena je primjena regulatornih zahtjeva u pogledu uspostavljanja adekvatnog supervizorskog dijaloga sa bankama, transparentnosti banaka (javna objava propisanih informacija i podataka banaka), planova oporavka i restrukturiranja banaka, nastavljene aktivnosti na uspostavi FINREP-a i na provođenju NTOS-a, revidirana i integrirana podzakonska regulativa u pogledu sistema internog upravljanja u bankama i dr.

Ciljevi navedenih reformi su, pored zakonom utvrđenih i vezanih za očuvanje i jačanje stabilnosti bankarskog sistema, zaštite deponenata, unapređivanja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka, bili usmjereni na unapređenje postojećih bankarske regulative i supervizije i osiguranje njihove usaglašenosti sa pravnim okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija u EU. Navedeno je podrazumijevalo i primjenu najboljih međunarodnih praksi i „lekcija“ naučenih tokom posljednje globalne finansijske krize u pogledu jačanja otpornosti bankarskog sektora i smanjenja njegove ranjivosti na krizne situacije. Ovi obimni, složeni i kompleksni procesi realizirani su putem planiranih aktivnosti razvoja bankarske regulative i supervizije. Korištene su propisane mogućnosti primjene nacionalnih diskrecijskih



ovlaštenja i prava na izbor opcija u pogledu provedbe propisanih zahtjeva i utjecaja na bankarski sistem u BiH.

Unapređenje postojećeg podzakonskog okvira za poslovanje i nadzor banaka kroz redovne i vanredne aktivnosti FBA realizirano je u skladu sa ciljevima, prioritetima i novonastalim okolnostima, uz prilagođavanje novim izazovima, a slijedeći najbolje evropske i međunarodne regulatorne i supervizorske prakse. Isto je rezultiralo implementacijom bankarske regulative i supervizorske ocjene poslovanja banaka prema općeprihvaćenom regulatornom okviru i supervizorskoj metodologiji koju primjenjuju nadležni regulatorni i nadzorni organi EU i zemalja članica, uz istovremeno jačanje institucionalnih kapaciteta za efikasnu i proaktivnu regulativu i superviziju zasnovanu na rizicima.

## 2.2. Procjena ekvivalentnosti

U cilju dobijanja statusa treće zemlje u kojima se primjenjuju regulatorni i supervizorski zahtjevi ekvivalentni zahtjevima koji se primjenjuju u EU, u skladu sa CRD IV i CRR-om, bilo je potrebno izvršiti procjenu usklađenosti u dijelu povjerljivosti i profesionalne tajne koji se primjenjuju na nadzorna tijela treće zemlje, bonitetnih zahtjeva koji se primjenjuju na kreditne institucije osnovane u trećoj zemlji i konsolidovanih režima nadzornih tijela koji se primjenjuju u trećim zemljama. Pristup je da se uzimaju u obzir glavne značajnosti relevantnog nadzornog i regulatornog okvira, razmatraju odredbe trećih zemalja i značajnost svih odstupanja od EU okvira, te način na koji se takva odstupanja u konačnici rješavaju.

Ekvivalentnost sa evropskim propisima i nadzornim okvirom EU, koju procjenjuje EBA, vršila se na osnovu upitnika o procjeni i kontrole na licu mjesta od strane predstavnika EBA-e. Svrha upitnika je da se olakša prikupljanje podataka i provodi procjena ekvivalentnost ostalih jurisdikcija sa bonitetnim nadzorom i regulativom EU, odnosno zahtjevima propisanim u CRD IV i CRR. Procjena je uglavnom kvalitativna i zasnovana na rezultatu razmatranja glavnih karakteristika relevantnog nadzornog i regulatornog okvira određene treće zemlje, pri čemu ekvivalentnost regulatornog i nadzornog okvira treće zemlje podrazumijeva dijeljenje istih ciljeva kao i u okviru EU (osiguravanje odgovarajuće regulacije i nadzora, te finansijske stabilnosti).

U nastavku se dostavljaju fazne aktivnosti FBA u postupku procjene ekvivalencije:

- juli 2018. godine - popunjavanje preliminarnog EBA upitnika, koji podrazumijeva prudentnu superviziju i prudentne regulatorne zahtjeve;
- april 2019. godine - zvanični poziv EBA-e za pokretanje procedure sticanja ekvivalencije;
- maj 2019. godine - EBA-i je dostavljen preliminarni upitnik u okviru prve faze procjene, a koji je prvenstveno usmjeren na utvrđivanje da li su svi bitni elementi koji karakteriše regulatorni i supervizorski okvir koji je trenutno na snazi u EU prisutan i u trećoj zemlji;
- juli 2019. godine - druga faza procjene, koja podrazumijeva glavnu fazu procjene. FBA su dostavljena dva upitnika i to: upitnik o ekvivalentnosti regulatornog okvira u segmentu povjerljivosti i profesionalne tajne i sveobuhvatni upitnik o ekvivalentnosti regulatornog i supervizorskog okvira. Upitnik se sastojao od pitanja iz 16 tematskih cjelina koje su bile predmet procjene;
- septembar 2019. godine - FBA je EBA-i dostavila popunjene upitnike, te odgovore na dodatna pitanja vezana za povjerljivost informacija;

- novembar 2019. godine - FBA je EBA-i dostavila odgovore na dodatna pitanja vezana za kreditni, tržišni, operativni rizik, makroprudencijalni okvir, velike izloženosti, kapital, likvidnost i finansijsku polugu;
- decembar 2019. godine - posjeta predstavnika EBA-e s ciljem boljeg razumijevanja regulatornog i supervizorskog okvira u BiH, te primjenu istog u praksi;
- januar 2020. godine - EBA-i dostavljeni dodatni odgovori na pitanja nakon završene posjete;
- februar 2020. godine - EBA-i je dostavljena samoprocjena glavnih rizika i izazova u bankarskom sektoru, te potvrda o usvajanju SREP-a;
- april 2020. godine - EBA-i dostavljeni dodatni odgovori na pitanja vezana za investicijska društva;
- avgust 2020. godine - EBA-i dostavljeni dodatni odgovori na pitanja vezana za platne sisteme;
- septembar 2021. godine - objavljen nacrt Odluke EK o ekvivalenciji;
- oktobar 2021. godine - u Službenom listu EU objavljena Provedbena odluka Komisije (EU) 2021/1753 od 01.10.2021. godine o istovjetnosti nadzornih i regulatornih zahtjeva određenih trećih zemalja i državnih područja za potrebe tretmana izloženosti u skladu sa CRR-om, kojom je BiH uvrštena u Prilog I Popis trećih zemalja i državnih područja iz člana 1. (kreditne institucije).

Navedeni obimni, složeni i kompleksni proces procjene ekvivalencije podrazumijevao je dostavu odgovora FBA na preko 800 pitanja EBA-e, čime je po okončanju procjene sačinjeno više dokumenata na približno 1.500 stranica.

### 2.3. Efekti pozitivnog mišljenja EBA-e o ekvivalenciji

Provedbena odluka EK predstavlja dostizanje strateškog cilja FBA koji ima veliku važnost za BiH, bankarski sistem, ekonomiju i građane. Efekti pozitivnog mišljenja EK vezano za status „treće zemlje“ su dalekosežni. Najznačajniji efekat u konkretnom slučaju za BiH institucije, jeste da kreditne institucije iz EU mogu koristiti povoljnije pondere rizika za relevantne izloženosti prema vladama, privrednim subjektima, bankama, finansijskim institucijama i drugim subjektima koji se nalaze u BiH. Navedeno podrazumijeva da će kreditne institucije primjenjivati pondere rizika 0% ili 20% umjesto 100%, što omogućava tim subjektima veću dostupnost i povoljnije izvore finansiranja.

Potvrda da FBA i dalje ostaje posvećena interesima građana i privrede su dodatni efekti statusa ekvivalencije regulative iz segmenta nadležnosti FBA i to:

- a) unapređenje efikasnosti bankarskog sistema i razvoj finansijske infrastrukture, smanjenje sistemskih rizika;
- b) poticanje dijaloga i saradnje sa nadležnim regulatornim/nadzornim tijelima izvan EU;
- c) jačanje međunarodnih odnosa i implementacije zaključenih sporazuma o saradnji u oblasti bankarske regulative i supervizije, te razmjene informacija relevantnih za primjenu ekvivalentnih propisa i standarda u BiH kao trećoj zemlji;
- d) olakšavanje bonitetnog nadzora članica međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u BiH unutar i izvan supervizorskih i rezolucijskih kolegija, te režima konsolidovanog nadzora;
- e) kvalitativni pomak u statusu „promatrača“ koje ima FBA na kolegijima za međunarodne bankarske grupe na kojim prisustvuju, te određene promjene koje bi olakšale i unaprijedile supervizorsku saradnju (uključujući korištenje mogućeg izuzetka od pravila da treća zemlja

- ne učestvuje prilikom rasprave i odlučivanja koje se odnose na pojedine kreditne institucije, ukoliko za to postoji direktan interes);
- f) pravovremeno i cjelovito informisanje na kolegijima o supervizorskim odlukama za bankarsku grupu, koje se reflektuje na strategiju i poslovni model članice bankarske grupacije za čiji nadzor je nadležna FBA, a od posebne je važnosti promptno međusobno obavještanje nadležnih nadzornih tijela u slučaju krize i osiguravanja usklađenog odgovora na kriznu situaciju;
  - g) postupanje po preporukama EBA-e o ekvivalentnosti režima povjerljivosti informacija i funkcioniranju multilateralnih sporazuma o saradnji i koordinaciji učešća na kolegijima;
  - h) kvalitetna priprema i daljnje jačanje institucionalnih kapaciteta za procese pridruživanja EU, odnosno na putu ka pridruživanju Evropskom sistemu centralnih banaka i evropskom nadzoru banaka, imajući u vidu da će EBA u svrhu doprinosa razvoju zajedničke nadzorničke kulture, otvoriti svoje redovne aktivnosti obuke, uključujući i mogućnost regionalnih treninga (ako se posebno dogovore);
  - i) identifikovanje svih područja za koja se zahtijeva daljnji razvoj u segmentu saradnje, razmjene informacija, konsolidovanog nadzora i drugih aspekata u kojima je potrebno otkloniti eventualne nedostatke u regulativi i superviziji;
  - j) jačanje i olakšavanje prekograničnog bankarstva, približavanje standardima jedinstvenog tržišta EU, te postizanje dosljednosti i pravne sigurnosti, čime se doprinosi preveniranju regulatorne arbitraže;
  - k) povoljnija finansijska podrška unutar bankarskih grupa, za banke članice sa sjedištem u BiH;
  - l) povoljnije cijene finansiranja na evropskom finansijskom tržištu i drugi benefiti u pogledu dostupnosti likvidnosnih linija;
  - m) povoljniji tretman kod izloženosti prema kreditnim institucijama, investicijskim društvima, klirinškim kućama i berzama, centralnim vladama i centralnim bankama trećih zemalja, regionalnim vladama ili lokalnim vlastima trećih zemalja, subjektima javnog sektora iz trećih zemalja, izloženosti u obliku jedinica ili učešća u otvorenim investicijskim fondovima trećih zemalja, velikih izloženosti i dr., a prema mogućnostima koje su propisane u relevantnim odredbama CRR-a koja se direktno primjenjuje u zemljama članicama EU, odnosno primjenu nižih pondera rizika kod izračuna kapitalnih zahtjeva za pokriće kreditnog, tržišnog i operativnog rizika i izuzeća kod ograničenja velikih izloženosti.

### 3. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE FBA

U skladu sa internim aktima, Ured direktora obavlja poslove za organe upravljanja i rukovođenja FBA na način da se vrši priprema sjednica, aktivnosti oko izrade zapisnika i praćenje rada sa sjednica UO, OzS i OzR, te obavljaju drugi poslovi za potrebe tih organa. Pored navedenih poslova, koji su direktno vezani za obavljanje poslova iz nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja FBA, u okviru ovog organizacionog dijela izvršavaju se poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada FBA, rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji sa drugim organizacionim dijelovima, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i ostali poslovi u skladu sa internim aktima FBA.

### 3.1. Aktivnosti organa upravljanja

U skladu sa zakonskim propisima, organ upravljanja FBA je UO, koji vrši opći nadzor poslovanja FBA i poduzima mjere za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz djelokruga rada FBA. Za svoj rad UO odgovara Parlamentu FBiH.

Odlukom Parlamenta FBiH broj 01.02-02-1773/16 od 02.02.2017. godine imenovan je UO u sastavu: Ljerka Marić, Meliha Bašić, Samir Bakić, Želimira Raspudić i Velid Efendić. Jedan član UO, gđa. Želimira Raspudić, je dana 29.06.2017. godine podnijela ostavku na mjesto člana UO, zbog prelaska na novu dužnost. Prof. dr. Velid Efendić, član UO, imenovan prethodno navedenom odlukom, je dana 14.02.2021. godine preminuo. Imajući u vidu navedeno, FBA je, u okviru svojih nadležnosti iz člana 18. stav (3) ZoA, inicirala aktivnosti prema Vladi FBiH u vezi sa pokretanjem procedure izbora i imenovanja novih članova UO na mandatni period trenutnog saziva UO, a sve sa ciljem neometanog funkcioniranja i rada FBA.

Rad UO odvija se u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i Poslovníkom o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Sve odluke, zaključci i ostali akti doneseni su jednoglasno, a materijali za sjednice UO pripremljeni su blagovremeno, stručno i profesionalno. UO je redovno informisan o svim važnim aktivnostima FBA kroz tačku dnevnog reda „Mjesečna Informacija o radu FBA“, te redovnim kvartalnim, polugodišnjim i godišnjim izvještajima o radu FBA, odnosno svim aktivnostima i događajima, izvršenju odluka i realizaciji prijedloga i zaključaka sa potrebnim obrazloženjima.

U vršenju svojih nadležnosti utvrđenih ZoA i Statutom FBA, UO je imao aktivnu ulogu, koja je u izvještajnom periodu najvećim dijelom bila usmjerena na donošenje podzakonskih akata koji reguliraju rad SBS, te podzakonskih akata FBA iz oblasti restrukturiranja banaka. U skladu sa planiranim obavezama u 2021. godini, UO je održao ukupno 15 redovnih sjednica na kojima je usvojio sve propisane akte. Pregled pojedinačno usvojenih akata UO daje se u Prilogu 2. ovog Izvještaja.

### 3.2. Rukovođenje radom FBA

U skladu sa zakonskim propisom, direktor FBA predstavlja FBA, rukovodi radom i odgovoran je za rad FBA. Zamjenica direktora zamjenjuje direktora FBA u slučaju njegovog odsustva i sprječivosti da obavlja funkciju direktora sa istim pravima i dužnostima, te obavlja poslove u skladu sa nalogom direktora FBA i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

U skladu sa propisanim postupkom, Parlament FBiH je Odlukom o imenovanju direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH broj 01-02-100-01/17 i Odlukom o imenovanju zamjenice direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH broj 01-02-99-01/17 od 20.02.2017. godine imenovao g. Jasmína Mahmuzića za direktora FBA i gđu. Dubravku Bošnjak za zamjenicu direktora FBA. Tokom izvještajne 2021. godine direktor i zamjenica direktora FBA su izvršavali redovne poslove u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i internim aktima FBA.

U oblasti supervizije SBS-a u FBiH, savjetodavno tijelo direktora FBA - OzS kontinuirano je radilo u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti



supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA.

U skladu sa ZoB-om, FBA je nadležni organ za restrukturiranje banaka u slučaju potrebe oporavka banke primjenom propisanih instrumenata restrukturiranja. U oblasti restrukturiranja banaka u FBiH, savjetodavno tijelo direktora FBA - OzR razmatrao je i usvajao prijedloge planova restrukturiranja za banke u FBiH, prijedloge akata kojima se utvrđuje poslovanje SBS-a iz oblasti restrukturiranja rada banaka, te druge akte iz djelokruga rada OzR.

Direktor i zamjenica direktora FBA su, u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i internim aktima učestvovali u radu UO bez prava glasa, te redovno prisustvovali sjednicama OzS i OzR, bez prava glasa i učešća u utvrđivanju prijedloga oba odbora.

### 3.3. Aktivnosti OzS

Statutom FBA je određeno da je OzS savjetodavno tijelo direktoru FBA u oblasti supervizije, koje se sastoji od stalnih i zamjenskih članova, a stalni članovi OzS su pomoćnik direktora za superviziju banaka, pomoćnik direktora za pravnu podršku i licenciranje i savjetnik direktora, kojeg na prijedlog direktora FBA, imenuje UO. OzS je kontinuirano radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH.

OzS je razmatrao i usvajao, između ostalog, sljedeće prijedloge:

- a) akata kojima se izdaje/oduzima prethodna saglasnost, odnosno saglasnost za imenovanje članova organa upravljanja i rukovođenja SBS, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje njihovo poslovanje;
- b) akata za poduzimanje propisanih mjera prema SBS, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje njihovo poslovanje;
- c) općih akata kojima se regulira poslovanje SBS u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje njihovo poslovanje, koji su u nadležnosti UO.

U skladu sa Poslovníkom o radu OzS-a, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica OzS-a i druga pitanja u vezi sa njegovim radom, a u skladu sa odredbama člana 24. ZoA, odnosno odredbi čl. 25. do 27. Statuta FBA, sjednice OzS-a se održavaju po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Zaključno sa 31.12.2021. godine, OzS je održao ukupno 28 sjednica na kojima je razmatrao prijedloge akata u okviru svoje nadležnosti utvrđene Poslovníkom o radu OzS-a.

### 3.4. Aktivnosti OzR

Statutom FBA je određeno da je OzR savjetodavno tijelo direktoru FBA u oblasti restrukturiranja, koje se sastoji od stalnih i zamjenskih članova, te da su stalni članovi OzR-a: pomoćnik direktora za pravnu podršku i licenciranje, direktor Sektora za restrukturiranje banaka i savjetnik direktora kojeg, na prijedlog direktora FBA, imenuje UO.

OzR je kontinuirano radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata iz oblasti restrukturiranja banaka, kao i likvidacije banaka. U skladu sa Poslovníkom o radu OzR-a, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica OzR-a i druga pitanja u vezi



sa njegovim radom, a u skladu sa odredbama člana 25. stav (10) ZoA, odnosno odredbi čl. 30. stav (4) Statuta FBA, sjednice OzR se održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca. Zaključno sa 31.12.2021. godine, OzR je održao ukupno pet sjednica na kojima je razmatrao prijedloge akata u okviru svoje nadležnosti utvrđene Poslovnikom o radu OzR-a.

### **3.5. Ostale aktivnosti**

Ostale aktivnosti Ureda direktora FBA su, u značajnoj mjeri, bile usmjerene na jačanje i unapređenje saradnje sa domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanje bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje i regiona i šire, na osnovu postojećih i novih sporazuma o saradnji i razmjeni informacija. Ured direktora FBA je obavljao i druge poslove u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima FBA, s ciljem ispunjenja planiranih zadataka FBA u okviru propisanih nadležnosti i ciljeva FBA, kao što su organizacija različitih sastanaka, skupova, konferencija i sl.

## **4. NADZOR POSLOVANJA BANAKA**

Aktivnosti FBA u oblasti nadzora bankarskog sektora u 2021. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i dobre kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH. Praćenje poslovanja banaka u FBiH realiziralo se kroz kontinuirani proces neposrednog i posrednog nadzora i komunikaciju sa predstavnicima nadzornih odbora i uprava banaka, kontrolnim funkcijama banaka (interna revizija, funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti), eksternim revizorima banaka, kao i regulatorima iz zemalja gdje se nalaze sjedišta bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, kako bi se sinhronizovale i koordinirale aktivnosti u okviru supervizije bankarskog sektora.

U 2021. godini kontrola poslovanja bankarskog sektora u FBiH je vršena kroz kontinuirano praćenje poslovanja svih banaka u sistemu, a posebno sistemskih banaka i banaka koje su bile u pojačanom nadzoru i čiji je nivo rizika ocijenjen kao visok ili srednje visok, a upravljanje i kontrole rizika slabe ili neadekvatne. U skladu sa prioritetima utvrđenim za supervizorski ciklus (dvije do tri godine) i planiranim supervizorskim aktivnostima za pojedinačne banke, predmet neposrednog nadzora u 2021. godini bio je primjena Odluke o izračunavanju kapitala banke u segmentu izvještavanja o kapitalu, uključujući i izračun RWA, upravljanje likvidnošću i izvještavanje o LCR-u, kao i kvalitet aktive, upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje ECL-a, te primjena regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Cilj neposrednog nadzora je bio da se ocijeni sposobnost banaka da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa ZoB-om i propisima FBA. Pod posebnom pažnjom su bile banke prema kojima je FBA propisala posebne mjere i regulatorne zahtjeve. Postupanje po izrečenim mjerama se pratilo kroz posredan nadzor u okviru postkontrolnog postupka i putem neposrednog nadzora izvršenja naloženih mjera. Supervizorski zadaci u okviru posrednog nadzora u 2021. godini obuhvatili su: SREP svih banaka, što osim ocjene poslovnog modela i profitabilnosti, internog upravljanja i kontrola, rizika na kapital (kreditni, tržišni i operativni), rizika likvidnosti i izvora finansiranja, uključuje i procjenu izvještaja o ICAAP-u i ILAAP-u, procjenu planova oporavka banke, pripremu SEP-a, kontrolu izvještaja koje banke dostavljaju

FBA i izradu kvartalnih analiza, utvrđivanje slabosti, nedostataka i nepravilnosti kod pojedinačnih banka, davanje preporuka ili korektivnih mjera, postkontrolne postupke itd.

U 2021. godini uspješno je okončan drugi ciklus provođenja NTOS-a, što je važna i kompleksna aktivnost gdje su pripremne radnje započete u drugoj polovini 2020. godine. U 2021. godini, NTOS je proveden na svim bankama u FBiH, uz značajne izmjene metodološkog okvira, te uz saradnju sa CBBiH, ABRS-om i USAID FINRA projektom.

#### 4.1. Neposredni nadzor banaka

Postupak neposrednog nadzora poslovanja banaka obavlja se kroz supervizorski proces koji je definiran ZoB-om, odlukama i internim aktima FBA i obuhvata sljedeće:

- planiranje (godišnji plan, kvartalni planovi i planovi pojedinačnih kontrola);
- priprema kontrole;
- izvršenje kontrole u banci;
- izrada osnovnog akta - zapisnika koji sadrži i ocjene poslovanja kontrolisanog segmenta;
- donošenja korektivnih, sankcionih mjera i daljnje strategije nadzora banke i
- postkontrolni postupak.

Ovaj proces obuhvata niz složenih kontrolnih, analitičkih i dijagnostičkih aktivnosti i radnji, na osnovu kojih se donose zaključci i ocjene o kvaliteti poslovanja, u cijelosti ili po segmentima, utvrđuju se neusklađenosti sa propisima, nepravilnosti i slabosti, vrši ocjena kvaliteta upravljanja rizicima u poslovanju banaka, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i sankcionim mjerama prema bankama, a sve sa ciljem održavanja finansijskog zdravlja i stabilnosti bankarskog sistema u FBiH.

Osnovna polazišta za planiranje aktivnosti neposrednog nadzora u 2021. godini svrstana su u tri osnovne oblasti djelovanja:

- 1) kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH (šest banaka);
- 2) kontrole banaka u pojačanom nadzoru (tri banke) i
- 3) kontrola ostalih banaka u FBiH (sedam banaka).

Planiranje kontrola u bankama zasniva se na ocjeni postojećeg stanja svake banke polazeći od: ukupne SREP ocjene banke i ocjene pojedinačnih elemenata SREP-a, odnosno ocjene profila rizika banke i kvaliteta upravljanja i internih kontrola, nalaza kontrole iz prethodnog perioda, težine nalaza supervizora, finansijskog stanja banke, analize osnovnih pokazatelja i trendova u poslovanju, vrste i sadržaja korektivnih mjera, te toka postupka usklađivanja banaka i stepena izvršenja istih. Rezultati posrednog i neposrednog nadzora u prethodnom periodu značajan su podatak za ocjenu o potrebi umjerenog ili pojačanog nadzora u pojedinačnim bankama.

Zbog epidemiološke situacije izazvane pojavom pandemije, poštujući mjere nadležnih organa, planirani neposredni nadzor banaka u određenim bankama se obavljao kombinacijom posrednog i neposrednog nadzora, uz korištenje postojećih platformi za komunikaciju. Tokom 2021. godine, deset komercijalnih banaka u FBiH bile su obuhvaćene bar jednom vrstom ciljanog nadzora, a obavljena je i kontrola upravljanja kreditnim rizikom i izvršenja naloga u RBFBiH. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola u bankama u 2021. godini, dat je u Prilogu 3. ovog Izvještaja.

#### **4.1.1. Kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH**

Kontrole banaka od značaja za bankarski sistem u FBiH bile su prioritet u pogledu primjene regulatornog okvira iz segmenta upravljanja kapitalom, izračuna RWA i COREP izvještavanja, upravljanja rizikom likvidnosti i izračuna LCR-a, kao i kvaliteta aktive, upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a, te primjene regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. U jednoj banci izvršena je kontrola primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke u segmentu izvještavanja o kapitalu, sa fokusom na izračun RWA, u jednoj kontrola upravljanja rizikom likvidnosti u segmentu izvještavanja o LCR-u, dok je u jednoj banci izvršena kontrola upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a. Osim navedenih kontrola, u jednoj banci od značaja za bankarski sistem FBiH obavljena je i kontrola izvršenja naloženih mjera od strane FBA, pri čemu se cijenio nivo i kvalitet izvršenja naloženih mjera i na osnovu toga utvrđivao daljnji postkontrolni postupak. U skladu sa navedenim, može se konstatovati da su izvršene ukupno četiri kontrole u bankama od značaja za bankarski sistem u FBiH, od čega tri kontrole prema riziku i jedna kontrola izvršenja naloga.

#### **4.1.2. Kontrole banaka u pojačanom nadzoru**

Drugi nivo prioriteta je nadzor banaka koje se nalaze u pojačanom nadzoru. Ove banke iziskuju najveće napore i najviše supervizorskog vremena. Iste su se u svom poslovanju izlagale većim rizicima, odnosno imaju rizičniji poslovni profil, uz niži nivo kapitala i ograničene izvore dodatnog kapitala i finansiranja. Ocjene za ove banke o nivou rizika su srednje visok ili visok, a upravljanje rizicima i interne kontrole su ocijenjene kao slabe ili neadekvatne. Od strane supervizora poduzete su značajne formalne mjere i ograničenja u poslovanju.

U 2021. godini neposredni nadzor je obavljen u dvije banke pod pojačanim nadzorom, a u trećoj banci kontinuirano je praćen proces statusne promjene pripajanja drugoj banci. Ukupno su obavljene tri kontrole prema riziku i jedna kontrola u funkciji postkontrolnog procesa i otklanjanja značajnih nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

#### **4.1.3. Kontrole ostalih banaka u FBiH**

Ostale banke u FBiH, kao i RBFBiH, ukupno njih sedam, su također bile predmet neposrednih kontrola u toku 2021. godine. Ova grupa banaka, iako manjih po veličini aktive, tržišnom učešću i značaju za bankarski sektor FBiH, vrlo je heterogena i zahtijevala je različit pristup i obuhvat kontrola u zavisnosti od finansijskog stanja, vrste i nivoa rizika koje preuzimaju u svom poslovanju, odnosno supervizorske ocjene kvaliteta i upravljanja rizicima. Jedan broj banaka u ovoj grupi bio je u većem obimu i formalnije nadziran, jer se izlagao većim rizicima u poslovanju, odnosno imao je rizičniji profil u odnosu na nivo raspoloživog kapitala. To su banke koje su imale tendenciju slabijeg pridržavanja regulatornih ograničenja, te su bile pod značajnim korektivnim mjerama iz prethodnog perioda.

U bankama iz grupe ostalih banaka obavljeno je ukupno deset kontrola, od čega četiri kontrole prema riziku i šest kontrola izvršenja naloga. U tri banke izvršena je kontrola kvaliteta aktive i upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a, sa fokusom na procese odobravanja kredita i upravljanja nekvalitetnom aktivom, dok je u jednoj banci obavljena kontrola primjene Odluke

o izračunavanju kapitala banke, sa fokusom na izračun RWA. U šest banaka iz grupe ostalih banaka obavljene su i kontrole izvršenja naloženih mjera od strane FBA, tj. kontrole u funkciji postkontrolnog procesa.

#### **4.1.4. Obim, struktura i druge aktivnosti neposrednog nadzora banaka**

Tokom 2021. godine izvršeno je ukupno 18 kontrola, što je za 20% više u odnosu na planirani broj (15). Rekapitulacija planiranih i izvršenih neposrednih kontrola banaka u 2021. godini, data je u Prilogu 4. ovog Izvještaja.

U 2021. godini obavljeno je ukupno deset ciljanih kontrola prema riziku u poslovanju od čega: primjena Odluke o izračunavanju kapitala banke u segmentu izvještavanja o kapitalu sa fokusom na izračun RWA - dvije kontrole, upravljanje rizikom likvidnosti, primjena regulative iz segmenta likvidnosti, izvještavanje o LCR-u - dvije kontrole, te kvalitet aktive, primjena Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, sa fokusom na procese odobravanja kredita i upravljanja nekvalitetnom aktivom, kao i primjena regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom - šest kontrola.

U toku 2021. godine obavljeno je osam kontrola izvršenja naloženih mjera od strane FBA. Četiri od ovih kontrola su se obavljale kao posebne kontrole, a četiri u okviru ciljanih kontrola prema riziku. Banke su u postkontrolnom postupku bile obavezne dostavljati dodatne izvještaje, informacije o izvršenju datih korektivnih mjera, dokaze o izvršenju korektivnih mjera i informacije o stepenu izvršenja naloženih mjera. FBA je pratila stepen izvršenja naloženih mjera putem posrednog nadzora, analizom dostavljene dokumentacije od strane banke, a u neposrednim kontrolama se cijenio nivo i kvalitet izvršenja naloženih mjera i na osnovu toga utvrđivao daljnji postkontrolni postupak. Značajan dio vremena u nadzoru je utrošen na praćenje izvršenja korektivnih mjera kod banaka pod pojačanim nadzorom.

Najveći dio naloženih korektivnih mjera (izdavanja pisanih naloga), nakon obavljenih kontrola, odnosio se na: tačnost izvještavanja o RWA i kapitalu i izvještavanja o LCR-u, unapređenje upravljanja likvidnošću, unapređenje internih kontrola u segmentu izvještavanja, formiranje adekvatnih ECL-ova, unapređenje internih metodologija i internih akata za utvrđivanje parametara kreditnog rizika i utvrđivanje ECL-a, utvrđivanje međusobno povezanih lica i lica u posebnom odnosu s bankom, ažuriranje internih akata, unapređenje upravljanja kreditnim rizikom i pravovremeno identifikovanje povećanog kreditnog rizika, adekvatan tretman modifikacije kreditne izloženosti i dr.

U okviru naprijed navedenih poslova i aktivnosti neposrednog nadzora, sačinjeni su, razmatrani i doneseni sljedeći akti: 13 naloga za kontrolu, 14 zapisnika o obavljenim kontrolama, 14 informacija za OzS, četiri odgovora na prigovor, devet rješenja o izdavanju pisanog naloga, četiri zaključka o obustavi postupka, kao i veći broj saglasnosti vezanih za raspolaganje zapisnikom.

Također, sačinjeni su i sljedeći akti:

- redovni izvještaji organima FBA o izvršenju planiranih zadataka i statusu banaka u procesu nadzora (mjesečni, kvartalni, polugodišnji i godišnji izvještaji);



- godišnji i polugodišnji izvještaj o obavljenim kontrolama i stanju nalaza u pojedinačnim bankama po obavljenim neposrednim kontrolama;
- mjesečni i kvartalni izvještaji o radu organizacionog dijela za nadzor poslovanja banaka;
- godišnji plan neposrednih kontrola za 2022. godinu;
- godišnji SEP za svaku banku pojedinačno (16 banaka);
- četiri kvartalna plana neposrednog nadzora i
- pojedinačni planovi neposrednog nadzora za kontrolisane banke (14 planova).

Poslovi u organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja banaka obavljali su se na osnovu planiranih aktivnosti koje su predviđene Programom rada FBA, a zatim detaljnije definirane i prenesene u kvartalne planove. Na osnovu kvartalnih planova, za svaku pojedinačnu banku koja je predmet neposrednog nadzora, sačinjavao se konkretni plan neposrednog nadzora, zajedno sa vremenskim rasporedom zadataka.

#### **4.2. Posredni nadzor banaka**

Posredni nadzor banaka podrazumijeva kontinuirano praćenje i analizu finansijskog i operativnog stanja pojedinačnih banaka i praćenje njihove usklađenosti sa regulatornim zahtjevima na osnovu pregleda i kontrole izvještajnih podataka banaka. Navedeno se vrši na osnovu propisanih regulatornih i finansijskih izvještaja, nalaza iz neposrednog nadzora, dokumentacije koju banke dostavljaju u postkontrolnom postupku, podataka iz izvještaja drugih institucija, izvještaja eksternog revizora o obavljenoj reviziji godišnjih finansijskih izvještaja banaka, ostalih podataka, dokumentacije i informacija koje banke dostavljaju FBA i svih drugih raspoloživih podataka o poslovanju banaka i njihovom finansijskom stanju, uključujući i podatke iz CRK-a kod CBBiH.

Supervizorski zadaci u okviru posrednog nadzora u 2021. godini obuhvatili su: SREP, što uključuje i procjenu izvještaja o ICAAP-u i ILAAP-u, procjenu planova oporavka banke, pripremu SEP-a, izradu kvartalnih analiza, ocjenu nivoa rizika i kvaliteta upravljanja i kontrola, utvrđivanja slabosti, nedostataka i nepravilnosti kod pojedinačnih banaka, davanja preporuka ili korektivnih mjera, postkontrolne postupke itd. U 2021. godini provedena je puna SREP procjena za sve komercijalne banke koje posluju u FBiH. Ista je uključivala procjenu pojedinačnih SREP komponenti: rizik poslovnog modela i profitabilnost BMA (engl. Business Model Analysis), interno upravljanje i upravljanje rizicima, rizike za kapital (kreditni, kamatni, tržišni i operativni rizik), adekvatnost kapitala i ICAAP-a, rizik likvidnosti i izvora finansiranja, adekvatnost likvidnosti i ILAAP-a, utvrđivanje jedinstvene SREP ocjene i dodatnih kapitalnih zahtjeva za banke, dijalog sa bankama u vezi sa SREP ocjenom i kapitalnim zahtjevima, sačinjavanje prijedloga preporuka i supervizorskih mjera i prijedloga SEP-a za narednu godinu. Također, izvršena je i procjena primjerenosti uspostavljenih ICAAP-a i ILAAP-a u bankama putem ocjene izvještaja banaka o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a. Na osnovu analize dostavljenih izvještaja banaka, provedene samoprocjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti od strane banke, izvršena je procjena primjerenosti postupaka koje je banka propisala i provela sa ciljem pravovremene identifikacije, mjerenja, kontrole i upravljanja rizicima, te adekvatnosti utvrđenih internih kapitalnih zahtjeva i internih likvidnosnih potreba, a rezultati i zaključci su uključeni u odgovarajuću komponentu SREP ocjene.

Istovremeno sa aktivnostima u pogledu prijedloga ocjena za sva četiri SREP elementa pojedinačno, kao i ukupne SREP ocjene, sačinjen je i zapisnik o obavljenom SREP-u. U istom



su navedene predložene ocjene i utvrđeni nedostaci i nepravilnosti za svaki pojedinačni SREP element. S ciljem održavanja supervizorskog dijaloga sa bankom održani su sastanci sa svim bankama, na kojima su prezentirane ocjene po svim SREP elementima (uključujući nivo i kontrolu rizika), ukupna SREP ocjena i nalazi supervizije koji se odnose na utvrđene nepravilnosti i neusklađenosti identifikovane tokom obavljanja SREP procjene. Kao rezultat supervizorskog pregleda i procjene pojedinačnih ocjena segmenta i konačne SREP ocjene formiran je zahtjev za kapitalom, odnosno obaveza banke da dostigne i održava iznos kapitalnih zahtjeva za stavkama redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala, uključujući i zahtjev za zaštitnim slojem kapitala.

Po završenom procesu supervizorskog dijaloga sa bankama, svim bankama su dostavljeni zapisnici o obavljenom SREP-u, tako da je do kraja 2021. godine za sve komercijalne banke u FBiH izvršena SREP procjena. Također, za banke koje posluju na području oba entiteta, između entitetskih agencija su izvršene prezentacije ključnih SREP nalaza i ocjene. Procjena finansijskog stanja svake pojedinačne banke se ažurira najmanje kvartalno prema kvartalnom pregledu SREP indikatora na bazi RAS-a (Risk Assessment System - Sistem za procjenu rizika), analize promjena i sačinjavanja sažetih analiza o istima, kao i kvalitativnih podataka o poslovanju banaka dobivenih kroz postupak neposrednog nadzora, dokumentacije koju banke dostavljaju u okviru postkontrolnog postupka, te podataka iz svih ostalih dostupnih izvora.

Polazne osnove za planiranje aktivnosti posrednog nadzora u 2021. godini bile su:

1. postojeće finansijsko stanje i rizični profil banaka u bankarskom sektoru FBiH;
2. utvrđene slabosti i nepravilnosti u neposrednom nadzoru, izdate korektivne mjere i preporuke i praćenje postupanja po istim od strane banke;
3. struktura, razvoj i trendovi u bankarskom sektoru, kretanja u privrednom, regulatornom i nadzornom okruženju;
4. primjena Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
5. saradnja i razmjena informacija sa nadležnim institucijama - regulatorima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa kojima pripadaju banke iz FBiH, što je u skladu sa principima konsolidovane supervizije i supervizije prekograničnih bankarskih grupa, a što je definirano u CRD IV, kao i u drugim zvaničnim dokumentima i uputstvima koja su objavljena od strane međunarodnih institucija (BCBS i EBA) i
6. saradnja sa drugim institucijama: ABRs-om, CBBiH, MMF, SB, EBRD, BSCEE, kao i ostalim institucijama (AOD, UBBiH, DEP, FMF, Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku i sl.).

Osim navedenog, dodatna odrednica planiranja i izvršenja plana proizlazi iz činjenice značajnosti za banke primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, koji je donio značajne promjene vezano za klasifikaciju finansijskih instrumenata i metodologiju mjerenja finansijske imovine i obaveza, odnosno utvrđivanja ECL-a za stavke imovine i stavke rizičnog vanbilansa koje su izložene kreditnom riziku.

U prvom kvartalu 2021. godine obavljena je procjena planova oporavka svih komercijalnih banaka u FBiH, u skladu sa ZoB-om i podzakonskim aktima. Procjena dostavljenih planova oporavka rađena je u skladu sa Smjernicama za procjenu planova oporavka, pripremljenim obrascima za procjenu i supervizorski utvrđenim minimalnim pragovima za propisane indikatore aktiviranja opcija iz planova oporavka. U procesu procjene planova oporavka,

realizirana je i saradnja i razmjena informacija sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za restrukturiranje banaka. Po završenom pregledu i ocjeni planova oporavka, supervizorska pisma sa konačnim rezultatima o izvršenim procjenama su u zakonskom roku dostavljena svim komercijalnim bankama u FBiH. Krajem 2021. godine počeo je novi krug procjene planova oporavka.

FBA je i u 2021. godini učestvovala u međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji i Austriji. U tom smislu, postoji kontinuirano dobra saradnja sa navedenim supervizorskim autoritetima u pogledu razmjene informacija u nadzoru navedenih banaka, zajedničke supervizorske ocjene profila rizika bankarske grupacije i pojedinačnih banaka članica grupacije, supervizorske ocjene planova oporavka grupacije i pojedinačnih banaka, kao i mogućnosti zajedničkih kontrola, u skladu sa potpisanim MoU između regulatornih institucija i bilateralnih aranžmana u vezi konkretnih banaka i grupacija. Održani su i sastanci sa predstavnicima HNB-a s ciljem razmjene supervizorskih informacija i ocjene rizičnog profila dvije banke koje su supsidijari banaka iz Hrvatske.

U 2021. godini, u skladu s Programom rada FBA, provedene su sljedeće aktivnosti u okviru posrednog nadzora:

1. pregled i kontrola izvještaja koje banke dostavljaju FBA, u skladu sa propisanim rokovima (dnevni, mjesečni, kvartalni i godišnji);
2. pregled i kontrola izvještaja koje banke dostavljaju FBA u segmentu posebnih mjera, a u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19";
3. izdavanje uputstava i instrukcija bankama za izvještavanje prema novom regulatornom okviru;
4. kvartalno praćenje automatskih indikatora i izrada SREP analiza svih banaka, po dinamici i u skladu sa rokovima propisanim za dostavljanje kvartalnih izvještaja banaka;
5. urađene su godišnje SREP ocjene, prezentacije i zapisnici za 15 komercijalnih banaka, izdata rješenja o kapitalnim zahtjevima i korektivnim mjerama gdje je bilo potrebno;
6. pregled revidiranih finansijskih izvještaja banaka (kratka i duga forma), pisma preporuka upravi i planova eksternih revizija, te sastanci sa eksternim revizorima;
7. pregled javnih objava banaka;
8. provođenje postkontrolnog nadzora banaka praćenjem izvršenja naloženih mjera na osnovu podataka, informacija i dokumentacije dostavljene od strane banke i izrada internih informacija o postupanju banke po naloženim mjerama;
9. poduzimanje korektivnih i/ili prekršajnih mjera prema bankama;
10. praćenje i analiza primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
11. dostavljanje kvartalnih podataka i informacija nadležnom organizacionom dijelu FBA, neophodnih za sačinjavanje informacije o SBS-u po podacima sa finansijskim datumom 31.12.2020. godine (po preliminarnim i konačnim podacima), 31.03., 30.06 i 30.09.2021. godine;
12. izrada drugih pregleda, informacija i izvještaja za interne potrebe i eksterne korisnike u zemlji i inostranstvu;
13. saradnja i razmjena informacija kroz standardizovane formate izvještaja (godišnji Supervizorski izvještaj i kvartalne informacije - Newsletter) sa nadležnim institucijama - regulatornim tijelima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke iz FBiH;

14. učešće na kolegijima supervizora:
  - bankarskih grupa iz Austrije, čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, na poziv FMA i ECB, u svojstvu promatrača i
  - bankarske grupe iz Slovenije, čija je članica banka sa sjedištem u FBiH, na poziv slovenačkog regulatora (Banka Slovenije) i ECB, u svojstvu promatrača;
15. održavanje sastanaka s predstavnicima banaka, eksternim revizorima, CBBiH, AOD, ABRS, MMF, SB i drugim domaćim i stranim institucijama.

#### 4.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvještaja i postkontrolni postupci

Jedan od važnijih segmenata i područja supervizorskog djelovanja u 2021. godini, bio je pregled i kontrola COREP i ostalih regulatornih i statističkih izvještaja koje banke dostavljaju FBA, u skladu sa propisanim rokovima i dinamikom. Značajan angažman supervizora u okviru posrednog nadzora banaka, izdvojen je za kontrolu, analizu i upoređivanje izvještaja po novom i starom izvještajnom okviru, izdavanje instrukcija za izvještavanje svim bankama, kao i izdavanje pojedinačnih tumačenja za banke. FBA je u okviru poslova nadzora poslovanja banaka redovno vršila pregled i kontrolu izvještaja banaka, ostalih informacija i podataka o poslovanju banaka, dokumentacije, informacija i dodatnih izvještaja koje su banke dostavljale na zahtjev i po nalogu FBA, kao i ostale dostupne dokumentacije i na osnovu istih analizirala finansijsko stanje banaka, trendove u poslovanju, te profil, nivo i trend rizika kojima su banke izložene. Kontinuirani nadzor se vršio nad svim komercijalnim bankama u FBiH i RBFBiH.

Druga značajna nadzorna aktivnost odnosila se na praćenje banaka u postkontrolnom postupku, odnosno analizu dokumentacije, izvještaja i ostalih informacija koje su banke dostavljale kao dokaz o postupanju po naloženim mjerama, izdatim nakon obavljenog neposrednog ili posrednog nadzora.

U toku 2021. godine odvijao se postupak statusne promjene dvije banke, odnosno pripajanja jedne banke drugoj banci, u cilju konsolidacije poslovanja pripojene banke, njihovog okrupnjavanja i jačeg tržišnog pozicioniranja. Čitav tok ovog kompleksnog i složenog procesa kontinuirano je nadziran od strane FBA. U fazi izdavanja prethodne saglasnosti, u okviru poslova nadzora poslovanja banaka vršeno je analiziranje i davanje mišljenja na akte dostavljene uz zahtjev za izdavanje odobrenja za statusnu promjenu pripajanja (Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja - Plan reorganizacije, trogodišnji plan poslovanja i kapitala, revidirani planovi i ostala dokumentacija). Nakon operativnog završetka procesa pripajanja, ishodna banka je, u skladu sa zahtjevom FBA, dostavila izvještaje o početnim stanjima, kao i određene dodatne informacije i podatke, što je bilo predmet pregleda, kontrole i analize od strane nadzora poslovanja banaka. Pripojena banka imala je obavezu izrade završnih računa i revizije finansijskih izvještaja sa datumom prestanka poslovanja, odnosno pripajanja, što je također FBA aktivno nadzirala.

U 2021. godini obavljene su sljedeće aktivnosti planirane Programom rada FBA:

1. izvršene su 64 kvartalne finansijske analize za 15 komercijalnih banaka i RBFBiH na sljedeće finansijske datume: 31.12.2020. godine, 31.03., 30.06. i 30.09.2021. godine;
2. sačinjene su ukupno 23 informacije o statusu izvršenja naloženih mjera (postkontrolni postupak). Tri banke, kod kojih su utvrđene slabosti u poslovanju i slabe prakse upravljanja rizicima, bile su pod posebnim, pojačanim nadzorom i imale su obavezu češćeg izvještavanja

FBA o poduzetim i provedenim mjerama na poboljšanju ukupnog operativnog i finansijskog stanja banke;

3. kontinuirani nadzor u redovnom postkontrolnom postupku bio je nad osam banaka, praćenjem izvršavanja naloženih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti i neusklađenosti u njihovom poslovanju;
4. učešće na više sastanaka sa predstavnicima banaka vezano za izvršenje naloženih mjera i aktivnosti koje je banka poduzela sa ciljem otklanjanja nepravilnosti i slabosti u poslovanju, te za uočene negativne trendove u određenim segmentima ili ukupnom poslovanju, za izvještavanje i/ili probleme i nejasnoće koje su bile rezultat značajnih promjena u određenim segmentima poslovanja i sl. i
5. u zavisnosti od profila rizika i praksi upravljanja istim, održani su sastanci sa predstavnicima uprave i kontrolnih funkcija banaka (internom revizijom, funkcijom upravljanja rizicima i funkcijom praćenja usklađenosti).

#### 4.3. Ostali poslovi nadzora poslovanja banaka

U skladu za zahtjevima i potrebama, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor poslovanja banaka je tokom 2021. godine izvršio i ostale poslove, od kojih su najznačajniji:

1. saradnja i razmjena informacija sa supervizorskim institucijama zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH:
  - za potrebe nadzornog organa Slovenije urađen je Supervizorski izvještaj (SREP) za 2020. godinu za jednu banku;
  - za potrebe FMA urađen je Supervizorski izvještaj (SREP) za 2020. godinu za jednu banku;
  - za potrebe ECB urađen je Supervizorski izvještaj (SREP) za dvije banke, članice bankarskih grupacija iz Austrije, koje su pod nadzorom ECB-a;
  - za pet banaka koje su članice međunarodnih bankarskih grupacija dostavljene su redovne kvartalne supervizorske informacije (Newsletter) nadležnim supervizorima matičnih banaka;
2. priprema za održavanje redovnih posjeta MMF-a vezanih za postojeći aranžman između MMF-a i BiH, rad sa predstavnicima MMF-a i SB po pitanju održavanja stabilnosti bankarskog sektora i razmatranje poduzetih aktivnosti i jačanja bankarske supervizije u oba entiteta;
3. koordiniranje aktivnosti radnih grupa u kojima je FBA identifikovana kao nadležna institucija i aktivno učestvovanje u radu Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača sa stanovišta usklađivanja zakonodavstva BiH sa pravom EU;
4. postupanje po prigovorima klijenata u vezi sa primjenom Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19", kao vanrednu mjeru i po ubrzanoj proceduri. U toku 2021. godine ukupno je obrađeno 76 prigovora klijenata banaka, od čega 70 prigovora fizičkih lica i šest prigovora pravnih lica;
5. učestvovanje na državnom i evropskom prvenstvu - EURO Audit Championship 2021, koje je održano u periodu od 17.09. do 19.09.2021. godine na kojem je tim iz BiH osvojio prvo mjesto;
6. dostavljanje mišljenja, stavova i informacija drugim organizacionim dijelovima na osnovu iskazane potrebe ili zahtjeva (izdavanje saglasnosti, dostave dokumentacije pravosudnim organima i tužilaštvu i dr.).



#### 4.4. Podrška superviziji banaka

U skladu sa osnovnim zadacima i aktivnostima definiranim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo FBiH, poslovi podrške bankarskoj superviziji u 2021. godini mogu se grupisati na sljedeće ključne cjeline:

- razvoj supervizorskih procedura/internih akata;
- razvoj izvještajnog okvira za banke;
- podrška supervizorskim timovima;
- NTOS i
- ostali poslovi.

##### 4.4.1. Razvoj supervizorskih procedura/internih akata

U okviru grupe poslova usmjerenih na razvoj supervizorskog postupka ključne aktivnosti podrške bankarskoj superviziji bile su usmjerene na:

- redovno godišnje ažuriranje i dopunu SREP metodologije za potrebe provođenja SREP procjene u 2021. godini;
- sačinjavanje Procedura za posredni nadzor kreditnog rizika. Radna verzija procedura za kontrolu kreditnog rizika je sačinjena i interno usaglašena, te se primjenjuje u neposrednom nadzoru - kontrolama upravljanja kreditnim rizikom i primjeni Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
- sačinjavanje pratećih akata za neposredni nadzor upravljanja kreditnim rizikom (lista zahtjeva i lista izloženosti).

##### 4.4.2. Razvoj izvještajnog okvira za banke

Razvoj izvještajnog okvira za banke je predstavljao dinamičan proces tokom 2021. godine i većim dijelom se odvijao u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima FBA.

Ključne aktivnosti su bile:

- sačinjavanje akata koji su u vezi sa adekvatnom implementacijom SREP-a u FBiH;
- priprema ažuriranog izvještajnog okvira za banke koji se planira implementirati u 2022. godini (izvještaji koje banka dostavlja FBA u nadzorne i statističke svrhe);
- pripremanje svih izvještajnih obrazaca u Excel formi (unos formula, standardizacija i dr.) za objavu na internet stranici FBA;
- priprema pratećih uputstava za izvještavanje;
- saradnja sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za IKT na razvoju informatičke podrške za implementaciju ažuriranog izvještajnog okvira;
- rad na implementaciji izvještaja za novi regulatorni okvir u IS FBA.

##### 4.4.3. Podrška supervizorskim timovima

Poslovi podrške supervizorskim timovima uspostavljeni su s ciljem unapređenja kapaciteta supervizije, kao i standardizacije poslova nadzora. Obavljaju se putem razvoja alata i obrazaca koji supervizori koriste u postupku nadzora, tematskih sastanaka ili prezentacije supervizorskim timovima vezano za pojedine teme od značaja, horizontalne preglede različitih segmenata poslovanja banaka, te dubinske preglede tj. analizu i provjeru metodologija, modela i parametara koji se u pojedinim bankama koriste kod mjerenja i upravljanja rizicima, kao i



provjeru ostalih problematičnih područja poslovanja banaka za čiju procjenu je nužno posjedovati ekspertska znanja.

U toku 2021. godine radnici funkcije podrške superviziji banaka su učestvovali u neposrednom nadzoru - kontrolama upravljanja kreditnim rizikom (u dijelu koji se odnosi na procjenu korištenih internih modela/metodologija za utvrđivanje ECL-a) u tri banke. Navedeno je predstavljalo ključnu aktivnost u domenu podrške superviziji banaka, koja je iziskivala značajnu alokaciju resursa u drugoj polovini 2021. godine.

Osim navedenog, u 2021. godini obavljene su i sljedeće aktivnosti u okviru poslova podrške supervizorskim timovima:

- u okviru pregleda planova oporavka za 2020. godinu, sačinjen je horizontalni pregled pokazatelja definiranih u planovima oporavka, kritičnih funkcija i opcija oporavka;
- popunjavanje obrazaca za horizontalni pregled SREP-a i priprema analize i zaključaka na osnovu horizontalnog pregleda. Navedeno je uključivalo horizontalnu analizu SREP indikatora, SREP ocjena, ocjena ICAAP-a i ILAAP-a;
- redovno ažuriranje upita SREP indikatora;
- ažuriranje SREP alata koji se koristi za standardizaciju provođenja SREP procjene;
- ažuriranje alata za uporedni pregled SREP indikatora i rezultata automatske ocjene;
- podrška supervizorskim timovima kod primjene SREP metodologije i korištenja SREP alata;
- učešće na redovnim sastancima vezano za preliminarne SREP nalaze;
- učešće na kolegiju supervizora vezano za interne modele i rezultate EU „wide stres“ testa za jednu banku;
- priprema upitnika za banke o implementaciji MSFI 9 (modifikacija finansijskih instrumenata) i
- pregled politike za utvrđivanje ECL-a i dokumentacije za PD model jedne banke (PD - vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza).

#### 4.4.4. Nadzorno testiranje otpornosti na stres

Funkcija podrške je tokom 2021. godine uspješno okončala drugi ciklus provođenja NTOS-a, što je važna i kompleksna aktivnost. Pripremne radnje vezane za NTOS započete su u drugoj polovini 2020. godine. U 2021. godini, NTOS je proveden na svim bankama u FBiH, uz značajne izmjene metodološkog okvira, te uz saradnju sa CBBiH, ABRS-om i USAID FINRA projektom. Tokom 2021. godine izvršene su sljedeće aktivnosti na provođenju NTOS-a:

- horizontalna analiza prikupljenih podataka na nivou bankarskog sektora iz Upitnika o parametrima kreditnog rizika;
- održan niz video sastanaka sa konsultantom USAID FINRA projekta, predstavnicima ABRS-a i CBBiH;
- prilagodba makroekonomskih scenarija CBBiH za potrebe NTOS-a;
- testiranje nacrtu Metodologije NTOS-a na već dostupnim podacima za sve banke radi uočavanja eventualno nelogičnih rezultata i trendova;
- slanje nacrtu Metodologije NTOS sa pratećim obrascima i instrukcijom za popunjavanje svim bankama na pregled i dostavu komentara;
- usvajanje finalne verzije Metodologije NTOS-a sa pratećim obrascima i instrukcijom za popunjavanje, dostava istih bankama zajedno sa odgovorima na postavljena pitanja od strane banaka;

- sastanci sa svim bankama vezano za postupanje po Metodologiji i popunjavanje pratećih obrazaca;
- pregled kvaliteta dostavljenih podataka za potrebe NTOS-a;
- održavanje sastanaka sa bankama u vezi sa projekcijama i kvalitetom podataka i
- analiza dostavljenih podataka i sačinjavanje Izvještaja o rezultatima supervizorskog stres testa.

#### **4.4.5. Ostali poslovi podrške superviziji banaka**

U okviru svojih redovnih aktivnosti, funkcija podrške superviziji je obavila i druge poslove tokom 2021. godine, kao što su:

- praćenje dnevne likvidnosti banaka;
- praćenje realizacije izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ u IS FBA i validacija dostavljenih izvještaja;
- pregled kamatno osjetljivih stavki bankarske knjige na dan 31.12.2020. godine za sve banke i na nivou bankarskog sektora - referentne kamatne stope;
- efekti izmjene klasifikacije privrednih društava po novom ZoRR i instrukcija za banke;
- kontrola regulatornih i finansijskih izvještaja na nivou bankarskog sektora;
- razvoj upita na obrasce za velike izloženosti;
- slanje upitnika svim bankama i analiza dostavljenih podataka vezano za popunjavanje regulatornih izvještaja za kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- dostavljanje podataka i izvještaja za druge organizacione dijelove FBA (Izvještaj o kamatnim stopama za DEP, podaci o stranom kapitalu za informaciju o SBS i podaci za stres test);
- priprema izmjena FSI indikatora prema novom metodološkom okviru MMF-a (u saradnji sa CBBiH i ABRs-om);
- sastanci sa predstavnicima CBBiH na temu izvještavanja i dorade CRK-a i dr.;
- praćenje i dostava izvještaja o posebnim mjerama za organizacione dijelove banaka iz RS i
- davanje mišljenja i odgovaranje na upite i dopise (kontinuirano interno i eksterno).

## **5. POSLOVI RESTRUKTURIRANJA BANAKA I NADZORA BANAKA U POSTUPKU STEČAJA I LIKVIDACIJE**

### **5.1. Poslovi restrukturiranja banaka**

U okviru poslova restrukturiranja banaka, u 2021. godini, u skladu sa Programom rada FBA, izvršene su sljedeće aktivnosti:

- ažurirani su i usvojeni planovi restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2020. godine za sve komercijalne banke u FBiH. Sačinjeni su prijedlozi kratkih sažetaka ključnih elemenata planova restrukturiranja za banke nad kojima je predviđena strategija likvidacije/stečaja (devet banaka). U kratkim sažecima, pored naznačene strategije likvidacije/stečaja, navedene su sljedeće informacije: da banke nemaju utvrđene ključne funkcije čiji bi prestanak pružanja od strane banke doveo do prekida usluga bitnih za realni sektor ili do poremećaja finansijske stabilnosti, MREL banke i MREL zahtjev u relativnom i apsolutnom iznosu, te da banke ispunjavaju MREL zahtjeve. Kratki sažeci za banke s utvrđenim

ključnim funkcijama (predviđena strategija restrukturiranja - šest banaka) radit će se početkom 2022. godine, u kojima će se, pored nabrojanih podataka za banke bez ključnih funkcija (predviđena strategija likvidacije/stečaja) navesti dodatno sljedeće: preferirani i alternativni instrument restrukturiranja/poželjna strategija restrukturiranja, utvrđene ključne funkcije banke, te da banka ne ispunjava MREL zahtjev i iznos nedostajućeg kapitala u apsolutnom i relativnom iznosu kako bi ispunila MREL zahtjev;

- izračunat je MREL zahtjev za banke prema važećoj Metodologiji za određivanje minimalnog zahtjeva za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke i utvrđene su ključne funkcije u bankama na finansijski datum 31.12.2020. godine;
- sačinjeni su osvrti na planove oporavka komercijalnih banaka u FBiH na finansijski datum 31.12.2020. godine i isti su dostavljeni organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja banaka. Organizacioni dio nadležan za restrukturiranje banaka analizirao je planove oporavka banaka u dijelu koji se odnosi na ključne funkcije, kao i izvještaje koje su banke prema Odluci o podacima i informacijama koje banke dostavljaju Agenciji za bankarstvo FBiH za potrebe izrade i ažuriranja planova oporavka, dostavile FBA. U predmetnim izvještajima, banke su bile obavezne da navedu ključne funkcije. Banke su u znatno manjoj mjeri nekonzistentno prikazivale utvrđene ključne funkcije u planovima oporavka i predmetnom izvještaju, za razliku od prethodnih planova oporavka. Također, razmatrane su i preispitane ekonomske funkcije definirane prema Metodologiji za određivanje ključnih funkcija u banci, kojom se utvrđuju ključne funkcije za potrebe izrade i ažuriranja planova restrukturiranja;
- okončan je rad s organizacionim dijelom FBA nadležnim za IKT podršku na osnovu tehničkih zahtjeva i izvršena je nadogradnja dijela logičkih i računskih kontrola u izvještajnim obrascima restrukturiranja. Uspostavljena je automatizacija izračuna ključnih funkcija banaka u IS FBA, dok je izračun MREL-a banke dijelom automatizovan;
- usvojena je Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe. Usvojeno je i Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe;
- objavljen je javni poziv fizičkim licima za iskazivanje interesa za obavljanje poslova posebnog upravnika;
- u oktobru 2021. godine održana je dvodnevna radionica sa USAID FINRA konsultantima i sačinjen je prednacrt dokumenta „Preporuke i smjernice bankama u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka“, za koji je planirana javna rasprava početkom 2022. godine, nakon čega će se isti uputiti na usvajanje.

Dodatne aktivnosti koje su izvršene, a nisu bile predviđene Programom rada FBA, odnosile su se na sljedeće:

- usvojena je Odluka o dopuni Odluke o uslovima i načinu provedbe nadzora i nalaganja mjera u cilju izvršavanja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka;
- na osnovu ponuđenog dokumenta od strane USAID konsultanata sačinjen je predložak zapisnika o MREL-u;
- održani su sastanci sa predstavnicima banaka nad kojima je predviđena strategija restrukturiranja na teme: planovi restrukturiranja, MREL i dokument „Preporuke i smjernice bankama u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka“;
- izvršena je simulacija izračuna ključnih funkcija na finansijski datum 31.12.2020. godine pod pretpostavkom statusne promjene pripajanja jedne banke drugoj na taj datum;

- učestvovanje predstavnika FBA, kao imenovanog člana komisije, u utvrđivanju činjeničnog stanja imovine i obaveza popisivanjem dokumentacije Gospodarske banke d.d. Mostar u likvidaciji, prilikom imenovanja novog likvidatora;
- objedinjen je i poslan Upitnik o kvalitativnim pokazateljima za organe vlasti - Dimenzija 6 - Pristup finansiranju za MSP (mikropreduzeće, malo ili srednje preduzeće).

## 5.2. Poslovi nadzora banaka u postupku stečaja i likvidacije

Od aktivnosti koje su planirane Programom rada FBA za 2021. godinu organizacijski dio nadležan za nadzor banaka u postupku stečaja i likvidacije izvršio je sljedeće aktivnosti:

- sačinjen je nacrt Priručnika za rad likvidatora u postupku prinudne likvidacije u bankama i nacrt Procedura za intervenciju prilikom pokretanja postupka prinudne likvidacije;
- započete su aktivnosti na ažuriranju Uputstva o načinu izvještavanja likvidatora o provođenju likvidacije u banci u skladu sa trenutnim regulatornim izvještajnim okvirom. Imajući u vidu da je u oktobru 2021. godine usvojen Pravilnik o kontnom okviru i sadržaju konta za banke i druge finansijske organizacije, u narednom periodu će biti izvršeno prilagođavanje Uputstva shodno usvojenom Pravilniku;
- likvidator je u novembru 2021. godine podnio prijedlog za otvaranjem stečajnog postupka nad Gospodarskom bankom d.d. Mostar u likvidaciji. Organizacijski dio nadležan za nadzor banaka u postupku stečaja i likvidacije je obradio zahtjev likvidatora i dostavio OzR prijedlog za pokretanje stečajnog postupka. Zaključkom OzR sa sjednice od 18.11.2021. godine odluka o pokretanju stečajnog postupka je prolongirana;
- uslijed smrti likvidatora Gospodarske banke d.d. Mostar u likvidaciji obavljane su aktivnosti sa ciljem imenovanja novog likvidatora (izrada rješenja o imenovanju novog likvidatora, formiranje komisije za utvrđivanje činjeničnog stanja itd.). Novoimenovanom likvidatoru pružena je pomoć u izradi i sačinjavanju Prijedloga za stečaj i Izvještaja banke o finansijskom stanju koji je podnesen FBA u novembru 2021. godine;
- obavljena je kontinuirana analiza redovnih izvještaja banaka u likvidacionom postupku, kao i analiza vanrednih i povremenih izvještaja i informacija likvidacionih upravnika banaka;
- redovno su rađene obrade i analize izvještaja likvidatora na mjesečnom i kvartalnom nivou, sačinjavane su i informacije za OzR sa prijedlogom zaključaka i kontinuirano se prati realizacija usvojenih zaključaka sa sjednica OzR;
- u oktobru 2021. godine objavljen je javni poziv za iskazivanje interesa za obavljanje poslova likvidatora banke i posebnog upravnika u bankama u restrukturiranju. Pristigla je samo jedna prijava. U toku su aktivnosti vezane za sačinjavanje Odluke o utvrđivanju liste likvidatora i Odluke o utvrđivanju liste posebnih upravnika u banci u restrukturiranju na kojoj se nalaze dva kandidata. U narednom periodu planirano je da javni pozivi budu ponovo objavljeni, nakon čega će FBA dopuniti listu i sačiniti konačnu listu likvidatora i posebnih upravnika;
- davanje prijedloga, mišljenja i sugestija po aktuelnim pitanjima u kontaktu sa likvidatorima;
- saradnja sa nadležnim organima i relevantnim institucijama po pitanju rješavanja statusa banaka, te su dostavljane informacije i podaci internim i eksternim korisnicima o stanju banaka u likvidacionom postupku;
- ažurirani su podaci o mjerama i statusu banaka u nadležnosti ovog organizacijskog dijela, te je u narednom periodu planiran nastavak rada na izradi elektronske arhivske građe.

Dodatne aktivnosti koje su realizirane, a koje nisu bile predviđene Programom rada FBA odnosile su se na sljedeće:



- ažurirani su i usvojeni planovi restrukturiranja na finansijski datum 31.12.2020. godine za tri banke bez utvrđenih ključnih funkcija. Za navedene banke sačinjeni su kratki sažeci ključnih elemenata planova restrukturiranja i nacrti zapisnika o MREL-u, na finansijski datum 31.12.2020. godine, a koji se bankama dostavljaju početkom 2022. godine;
- predstavnik organizacijskog dijela je prisustvovao ispitnom i izvještajnom ročištu Komercijalne banke d.d. Tuzla u stečaju, te je učestvovao u radu Odbora povjerilaca (FBA najveći povjerilac sa 93,03% ukupnih priznatih potraživanja svrstanih u II red prioriteta). Naredna sjednica Odbora povjerilaca planirana je u februaru 2022. godine.

U 2021. godini u postupku likvidacije su dvije banke:

#### *Hercegovačka banka d.d. Mostar u likvidaciji*

Do kraja 2021. godine od I do V reda prioriteta komitentima koji su prijavili svoja potraživanja isplaćeno je 31,9 miliona KM obaveza (isplate 22,9 miliona KM, prijeboj devet miliona KM), od čega u 2021. godini 188 hiljada KM. Banka je isplatila povjeriocima, koji su prijavili potraživanja od I do IV isplatnog reda, ukupno 19 miliona KM ili 59,7%. Od obaveza iz I isplatnog reda isplaćeno je 2,7 miliona KM ili 8,5%, od obaveza iz IV isplatnog reda isplaćeno je 16,3 miliona KM ili 51,2%. Obaveza iz V isplatnog reda isplaćeno je 12,9 miliona KM ili 40,3%. Banka je isplatila i tekuće obaveze nastale u likvidacionom postupku u iznosu od 5,3 miliona KM (I isplatni red-prioritet).

Nivo novčanih sredstava na dan 31.12.2021. godine iznosi 17,9 miliona KM, dok obaveze banke po neisplaćenim prijavljenim potraživanjima (I, IV i 23% V isplatnog reda) iznose 16,5 miliona KM i manje su od novčanih sredstava za 1,4 miliona KM. FBA se obratila dopisom FMF-u u mjesecu julu sa inicijativom za nastavak aktivnosti na traženju rješenja i zaštite interesa povjerilaca Banke. Najznačajnija imovina je nekretnina Naftnog terminala Dretelj. Banka je do 2005. godine stekla vlasništvo od 97% udjela u društvu Hercegovina osiguranje d.d. Mostar, koji se nalazi u likvidacionom postupku. Dana 19.06.2018. godine Hercegovina osiguranje d.d. Mostar u likvidaciji podnijela je tužbu protiv Banke kojom traži pravo na izdvajanje sredstava iz likvidacione mase po osnovu Ugovora o depozitu, transakcijskih i deviznih računa, te po osnovu naplaćenih sredstava po mandatnim kreditima u sveukupnom iznosu od 5,9 miliona KM. Status predmeta je još uvijek u fazi čekanja izrade nalaza i mišljenja vještaka, nakon čega treba biti zakazana glavna rasprava.

#### *Gospodarska banka d.d. Mostar u likvidaciji*

Do kraja 2021. godine isplaćeno je 5,5 miliona KM obaveza (od čega u 2021. godini 24 hiljade KM) što predstavlja 54,6% ukupnih priznatih potraživanja, odnosno 99,9% potraživanja za čiju isplatu je FBA dala saglasnost. Preostali dio ukupnih neisplaćenih priznatih potraživanja iznosi 4,6 miliona KM, a prvenstveno se odnosi na VII isplatni red i to dio potraživanja preko 34% pro-rate (preostali dio od 66% potraživanja VII reda prioriteta za koju FBA nije dala saglasnost za isplatu). Nivo novčanih sredstava na 31.12.2021. godine iznosi 685 hiljada KM. Nakon što je početkom aprila 2021. godine iznenada preminuo tadašnji likvidator, FBA je imenovala novog, počev od 26.04.2021. godine.

Tokom 2021. godine, a nakon imenovanja novog likvidatora, izvršen je popis, klasificiranje i arhiviranje dokumentacije. Isto tako, kontinuirano je vršen obilazak poslovnih prostora i po

potrebi, zaštita istih, te su u saradnji sa advokatskim kućama poduzimane pravne radnje sa ciljem zaštite interesa Banke. U drugoj polovini 2021. godine likvidator je provodio pripreme radnje radi utvrđivanja prijedloga FBA za donošenje odluke o otvaranju stečajnog postupka nad Bankom u skladu sa Zakonom o stečaju. S ciljem stvaranja uslova za isto, od strane ovlaštene revizorske kuće, izvršena je revizija finansijskog poslovanja Banke sa stanjem na dan 31.08.2021. godine. Prema mišljenju revizije ključno revizorsko pitanje su imovina – stalna sredstva i dokazi o vlasništvu. Prema revizorskom mišljenju procijenjena vrijednost nekretnina koje se vode u knjigama Banke, a čije je vlasništvo teško dokazivo, nedokazivo ili je izgubljeno u sudskom sporu iznosi ukupno 803 hiljade KM (ili 57,9 % ukupno procijenjene vrijednosti poslovnih prostora u bilansu Banke), a odnosi se na poslovne objekte u Ljubuškom (izgubljen spor), Grudama (nedokazivo) i Neumu (teško dokazivo).

Dana 08.11.2021. godine FBA je dostavljen Izvještaj o provođenju likvidacijskog postupka na dan 31.08.2021. godine sa prijedlogom za pokretanje stečajnog postupka. Nakon razmatranja Informacije na sjednici OzR od 18.11.2021. godine, likvidator je povukao prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad Bankom, te je OzR donio zaključak da se prihvata povlačenje navedenog prijedloga dok se ne izvrši pravna analiza statusa nekretnina Banke od strane nezavisnog pravnog procjenitelja i utvrdi da li je FBA iscrpila sve mogućnosti da se dokaže vlasništvo Banke nad onim nekretninama za koje ne posjeduje kompletnu dokumentaciju i za koje se vode sudski postupci.

## **6. NADZOR POSLOVANJA NFI**

Osnovni cilj FBA je da osigura zdrav i stabilan mikrokreditni, lizing i faktoring sektor sposoban da potakne privredni razvoj, zadovolji potrebe građana i u uslovima otežane likvidnosti omogući malim i srednjim privrednim društvima jednostavniji i brži pristup finansijskim sredstvima na domaćem tržištu. Postupkom nadzora, FBA utvrđuje posluju li MKO, lizing društva, banke koje obavljaju poslove finansijskog lizinga, faktoring društva i banke koje obavljaju faktoring poslove u skladu sa ZoMKO, ZoL, ZoF, ZoA, podzakonskim aktima i uputstvima FBA donesenim na osnovu navedenih zakona, u skladu sa drugim propisima, kao i u skladu sa vlastitim pravilima i standardima, te pravilima struke, na način koji će osigurati stabilnost pojedine NFI i stabilnost njihove djelatnosti na nivou FBiH.

Cilj nadzora NFI je da se ocijeni sposobnost nadziranih subjekata da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonskom regulativom i podzakonskim aktima FBA, kao i regulativom kojom je definirana zaštita korisnika finansijskih usluga. Nadzor se obavljao kroz kontinuirani posredni i neposredni nadzor.

### **6.1. Posredni nadzor**

Postupak posrednog nadzora NFI obavlja se kroz sljedeće procese: pregled, kontrola i analiza regulatornih izvještaja koje MKO, lizing društva i pružaoci usluga finansijskog lizinga i faktoringa dostavljaju FBA na mjesečnom i kvartalnom nivou, analiza izvještaja eksternih revizora o obavljenim revizijama godišnjih finansijskih izvještaja MKO i lizing društava, te ostalih podataka i informacija koji se dostavljaju na zahtjev FBA i svih ostalih raspoloživih podataka o poslovanju NFI u FBiH i njihovom finansijskom stanju.

Regulatorni izvještaji se dostavljaju za obradu podataka o poslovanju NFI i banaka koje u svom portfoliju imaju potraživanja po osnovu finansijskog lizinga i potraživanja po osnovu faktoring poslova. Po osnovu dostavljenih izvještaja NFI i banaka koje obavljaju poslove lizinga i faktoringa analizirano je finansijsko stanje sistema, trendovi u poslovanju i rizici kojima su ovi subjekti izloženi u poslovanju, te na bazi istih planirane su aktivnosti neposrednog nadzora.

#### **6.1.1. Posredni nadzor MKO**

U okviru poslova posrednog nadzora, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor poslovanja NFI je izvršio analizu regulatornih izvještaja MKO, te su podaci revidirani i konsolidirani u tabelarnoj formi i prosljeđeni organizacionom dijelu FBA nadležnom za izvještavanje i statistiku u svrhu sačinjavanja kvartalnih i godišnjih informacija o stanju u mikrokreditnom sektoru. U okviru poslova posrednog nadzora MKO kontinuirano su praćeni i analizirani mjesečni i kvartalni podaci dostavljeni od MKO, te korišteni u okviru pripreme za neposredni nadzor, kao i u cilju kontinuiranog praćenja sektora u FBiH.

U toku 2021. godine nastavljene su aktivnosti na unapređenju sistema izvještavanja MKO. U saradnji sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za IKT podršku izvršeno je testiranje upita po osnovu validacije podataka (računske i logičke kontrole tačnosti) koje MKO unose u aplikativni softver FBA u skladu sa Odlukom o izvještajima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvještavanja. Okončano je testiranje upita za validaciju podataka, te su isti implementirani na strani MKO s ciljem onemogućavanja unosa računski i logički netačnih podataka. Dodatno testiranje će se obaviti u toku prvog kvartala 2022. godine po preliminarnim izvještajima na dan 31.12.2021. godine.

#### **6.1.2. Posredni nadzor lizing društava**

Nakon kontrole i obrade regulatornih izvještaja lizing društava, u toku 2021. godine urađena je provjera tačnosti izvještajnih podataka lizing društava koji su dostavljeni organizacionom dijelu FBA nadležnom za izvještavanje i statistiku radi izrade kvartalnih i godišnjih informacija o stanju u lizing sektoru. Pored aktivnosti na provjeri tačnosti podataka, u okviru poslova posrednog nadzora, kontinuirano su praćeni i analizirani mjesečni i kvartalni podaci dostavljeni od strane lizing društava, te korišteni u okviru pripreme za neposredni nadzor, kao i u cilju kontinuiranog praćenja lizing sektora u FBiH. Po osnovu uočenih nedostataka ili nejasnoća u izvještajima, tražena su pojašnjenja ili korekcije istih.

#### **6.1.3. Posredni nadzor faktoring poslova**

U okviru provođenja posrednog nadzora faktoring poslova u 2021. godini izvršen je redovni pregled i kontrola mjesečnih i kvartalnih sveobuhvatnih regulatornih i ostalih dodatnih izvještaja i informacija koje banke, koje obavljaju poslove faktoringa, dostavljaju po propisima FBA. U izvještajnoj godini izrađene su četiri informacije o stanju u sektoru faktoringa u FBiH, te su iste dostavljene organizacionom dijelu FBA za izvještavanje i statistiku na daljnju obradu.

## 6.2. Neposredni nadzor

Postupak neposrednog nadzora NFI obavlja se kroz sljedeće procese: planiranje, priprema kontrole, kontrola, ocjena poslovanja, nalaganje korektivnih mjera i postkontrolni postupak. Pomenuti procesi obuhvataju složene aktivnosti i radnje, na osnovu kojih se donose ocjene o usklađenosti poslovanja sa zakonskom regulativom, utvrđuju se nepravilnosti i neusklađenosti, vrši ocjena kvalitete upravljanja rizicima u poslovanju nadziranih subjekata, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i drugim mjerama prema istim, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema u FBiH.

U toku 2021. godine neposredne kontrole su se obavljale kombinovano, odnosno u sjedištu nadziranih subjekata i iz prostorija FBA, u zavisnosti od epidemiološke situacije, obima i složenosti kontrole. U prvoj polovini 2021. godine neposredni nadzor u sjedištu nadziranog subjekta se obavljao selektivno sa ograničenim (manjim) brojem zaposlenika za segmente za koje je ovakva vrsta kontrole neophodna, dok se najveći dio kontrole obavljao iz prostorija FBA na način da nadzirani subjekti dostavljaju dokumentaciju elektronskim putem. U toku trećeg kvartala sve kontrole su se obavljale odlaskom na lice mjesta. Jedna kontrola je uslijed pogoršane epidemiološke situacije prekinuta u trajanju od sedam dana, nakon čega je nastavljena u sjedištu nadziranog subjekta. Tokom 2021. godine izvršeno je ukupno 15 kontrola, koliko je i planirano. Rekapitulacija planiranih i izvršenih neposrednih kontrola NFI i banaka koje obavljaju poslove lizinga i faktoringa u 2021. godini, data je u Prilogu 6. ovog Izvještaja.

### 6.2.1. Neposredni nadzor MKO

Programom rada FBA planirano je obavljanje osam neposrednih kontrola MKO i to jedne kontrole izvršenja naloga, četiri kombinovane kontrole (kontrola izvršenja naloga i ciljane kontrola) i tri obimne kontrole. U toku 2021. godine obavljeno je osam kontrola MKO, od čega sedam kontrola koje su planirane Programom rada FBA, dok je jedna kontrola odgođena za prvi kvartal 2022. godine, a umjesto iste je obavljena ciljane kontrola druge MKO koja je u izvještajima koje dostavlja FBA iskazivala trend rasta koji je bio značajno veći u odnosu na prosjek sektora MKO, a što je uočeno aktivnostima iz posrednog nadzora. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola MKO u 2021. godini, dat je u Prilogu 5. ovog Izvještaja.

Po osnovu izvršenih kontrola, izrečene su sljedeće nadzorne mjere: dva rješenja sa ukupno pet naloga, dva pisana upozorenja, jedna opomena članovima uprave, jedna opomena članovima upravnog odbora i jedna opomena članovima nadzornog odbora. Izdatim rješenjima je MKO naloženo usklađivanje internih akata i poslovanja sa odredbama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i MKO primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“. Izdata pisana upozorenja se odnose na nedovoljno poduzimanje aktivnosti na izvršenju naloženih supervizorskih mjera iz prethodnih kontrolnih ciklusa. Izrečene mjere opomene članovima upravnog odbora MKO, članovima nadzornog odbora MKO i članovima uprave MKO izdate su po osnovu ponovljenog nedovoljnog i neadekvatnog poduzimanja radnji na izvršenju naloga iz ranijih kontrolnih ciklusa.



### 6.2.2. Neposredni nadzor lizing društava

Programom rada FBA planirano je obavljanje četiri neposredne kontrole u 2021. godini i to jedna ciljana kontrola banke koja obavlja poslove lizinga, dvije kombinovane kontrole lizing društava i jedna obimna kontrola poslovanja. Aktivnosti planirane Programom rada FBA u potpunosti su realizirane. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola lizing društava i banke koja obavlja poslove lizinga u 2021. godini, dat je u Prilogu 5. ovog Izvještaja. Po osnovu neposrednog nadzora lizing društava, kontrolisanim društvima izrečene su sljedeće nadzorne mjere: tri rješenja sa ukupno osam naloga i jedna preporuka upravi sa ukupno tri date preporuke. Izdata rješenja sadrže naloge koji se odnose na:

- usklađivanje poslovanja sa odredbama Odluke o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti;
- obavezu propisivanja metodologije i nadležnosti za izradu i dostavu izvještaja koji se dostavljaju FBA po osnovu portfolija finansijskog lizinga;
- unapređenje procesa eksternalizacije;
- usklađivanje ugovora o radu sa važećim internim aktima;
- jasno definiranje nadležnosti organa društva odredbama statuta;
- unapređenje odredbi internih akata kojima se definira proces i metodologija formiranja rezervi za gubitke;
- unapređenje aplikativnog softvera u cilju uspostave automatizovanog načina formiranja rezervi za gubitke, a u svrhu osiguranja postojanja i djelovanja sistema internih kontrola;
- usklađivanje internih akata sa odredbama ZoRR u dijelu uspostave odbora za reviziju.

Izrečena preporuka upravi lizing društva odnosi se na unapređenje sistema internih kontrola u segmentima usklađenosti ugovorne i ostale dokumentacije, postupanja u skladu sa odredbama Odluke o uslovima i načinu postupanja banke, MKO, i lizing društva po prigovoru klijenta i unapređenja procesa razmatranja i odobravanja zahtjeva klijenata po osnovu privremenih mjera.

### 6.2.3. Neposredni nadzor banaka koje obavljaju poslove faktoringa

Programom rada FBA planirano je obavljanje kontrole poslovanja tri komercijalne banke koje obavljaju poslove faktoringa, a aktivnosti planirane Programom rada FBA koje se odnose na ovaj segment su u potpunosti realizirane. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola lizing društava i banaka koje obavljaju poslove faktoringa u 2021. godini, dat je u Prilogu 5. ovog Izvještaja.

Po osnovu neposrednog nadzora banaka koje obavljaju faktoring poslove izrečena je jedna nadzorna mjera preporuke, sa dvije preporuke koje se odnose na unapređenje internih akata u kontekstu detaljnijeg načina i postupka izvještavanja zaduženja klijenata u CRK-u, kao i uspostavljanje adekvatnog sistema izvještavanja o zaduženjima klijenata u CRK-u, odnosno postupanje u skladu sa odredbama Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u Bosni i Hercegovini. U dvije izvršene kontrole nisu konstatovane značajne nepravilnosti i neusklađenosti, te su po osnovu ovih kontrola izdata dva zaključka o okončanju postupka kontrole.

#### 6.2.4. Ostale aktivnosti iz neposrednog nadzora NFI

U okviru neposrednog nadzora NFI, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor poslovanja NFI proveo je i sljedeće aktivnosti:

- obavljene su pripremne radnje za kontrolu: kontakti sa odgovornim licima u nadziranim subjektima, definirani su zahtjevi za potrebnom dokumentacijom i informacijama, organizacija pripreme kontrole, održavanje internih sastanaka članova tima za kontrolu, izrada plana kontrole (raspored zadataka, vrijeme potrebno za pripremu kontrole i kontrolu na licu mjesta) i održavanje uvodnog sastanka,
- izrada sedmičnih informacija o toku kontrole, održavanje završnog sastanka sa odgovornim licima i prezentacija preliminarnih nalaza kontrole,
- ostali postkontrolni postupci koji obuhvataju: analiziranje dostavljene dokumentacije o izvršenju naloženih mjera, sačinjavanje izvještaja po istom i sl.

Naprijed navedene aktivnosti podrazumijevaju primjenu zakonskih i podzakonskih procedura i rokova za njihovo izvršenje, uz dosljednu primjenu i drugih akata FBA. Pregled i rekapitulacija izvršenih neposrednih kontrola NFI i banaka koje obavljaju poslove lizinga i faktoringa u 2021. godini prikazani su u prilogima 5. i 6. ovog Izvještaja.

#### 6.3. Ostali poslovi vezani uz nadzor NFI

U skladu sa zahtjevima i potrebama, organizacioni dio FBA nadležan za nadzor NFI je obavljao i ostale poslove iz svoje nadležnosti, a najznačajniji su se odnosili na:

- davanje mišljenja iz segmenta poslova licenciranja NFI (u vezi s obradom zahtjeva kandidata za imenovanje organa NFI, izmjena statuta, prethodnih saglasnosti za izbor eksternog revizora, prethodnih saglasnosti za osnivanje organizacionih dijelova i dr.);
- analizu i vođenje postupka gašenja jedne MKO i preuzimanje ostatka imovine od strane druge MKO;
- obradu zahtjeva jedne MKO u vezi preuzimanja portfolija druge MKO;
- izradu analize po osnovu upita Narodne banke Moldavije u okviru Fit&Proper procedure za pribavljanje informacija o grupaciji jedne MKO;
- analizu zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti za izmjenu okvirnog ugovora o pružanju tehničke podrške između lizing društva i banke i obradu upita banke po osnovu obavljanja poslova informatičke podrške za supsidijarno lizing društvo;
- analizu zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova lizinga jednom pravnom licu i aktivnosti po osnovu izdavanja dozvole za rad pravnom licu, koje je dobilo dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga;
- učešće u izradi propisa iz oblasti: mjera koje se primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica pandemije, nadzora MKO i lizing društava, naknada NFI, te je izvršio analizu nacрта zakonskih rješenja i pripremu nacрта podzakonskog okvira za NFI u segmentu primjene MSFI 9 i upravljanja rizicima u NFI;
- održavanje niza sastanaka sa predstavnicima ABRS, AMFI, UDLBIH i NFI;
- iskazivanje inicijativa prema FMF za održavanje sastanaka na temu izmjena zakonskog okvira koji regulira poslovanje NFI;
- davanje odgovora na novinarske upite, upite NFI, AMFI, UDLBIH i fizičkih lica;
- davanje izjašnjenja za potrebe Drugostepene komisije, te prezentirana rješenja po kojima su izjavljene žalbe;

- analizu funkcionalnosti aplikativnog softvera FBA i davanje prijedloga za doradu i unapređenje;
- davanje službenih iskaza i pripremu dokumentacije na zahtjev nadležnih organa;
- analizu izvještaja eksternih revizora koji su obavili godišnju reviziju finansijskih izvještaja NFI za 2020. godinu i
- izdavanje saglasnosti za raspolaganje zapisnicima izdatih NFI.

## 7. SPECIJALISTIČKI NADZOR SBS

Programom rada FBA planirano je da organizacioni dio FBA nadležan za specijalistički nadzor SBS u segmentu platnog prometa, SPNiFTA i sigurnosti IS SBS u 2021. godini izvrši 55 kontrola. U izvještajnom periodu obavljeno je 18 kontrola banaka u segmentu platnog prometa, 30 kontrola u segmentu SPNiFTA i sedam kontrola IS SBS, čime su izvršene aktivnosti u ovom segmentu po pitanju planiranog broja kontrola. U Prilogu 10. data je rekapitulacija izvršenog specijalističkog nadzora SBS u 2021. godini.

### 7.1. Nadzor platnog prometa

Programom rada FBA planirano je da u izvještajnoj godini organizacioni dio FBA nadležan za nadzor platnog prometa izvrši 18 kontrola banaka u segmentu platnog prometa, od kojih je 14 neposrednih i četiri posredne kontrole. Kontrolama su bili obuhvaćeni i organizacioni dijelovi banaka iz RS-a koji posluju u FBiH. Također, Programom rada FBA planirano je da će se izvršiti i neposredna kontrola u jednoj banci, što nije izvršeno uslijed statusne promjene pripajanja drugoj banci. Planirana posredna kontrola u jednoj banci, zbog potrebe provjere podataka na licu mjesta, izvršena je u prostorijama banke. U skladu s planiranim aktivnostima te uzimajući u obzir navedeno, izvršene su sve planirane kontrole u segmentu platnog prometa. U Prilogu 7. ovog Izvještaja dat je pregled izvršenih kontrola platnog prometa u bankama u 2021. godini.

O izvršenim kontrolama, u izvještajnom periodu, sačinjeno je 17 zapisnika kojim su konstatovane činjenice utvrđene kontrolama. Kontrolama je utvrđeno da banke kao jedini pružaoči platnih usluga u FBiH imaju uspostavljene sisteme koji omogućavaju sigurnu i učinkovitu upotrebu novca kao sredstva plaćanja, kao i izvršavanje bezgotovinskih platnih transakcija, te na taj način osiguravaju uspješno i sigurno funkcioniranje platnog prometa. Kod određenih banaka utvrđene su slabosti, međutim, iste nisu sistemski značajne. Slabosti su utvrđene u dijelu: neusklađenosti internih akata s propisima kojima se uređuje platni promet, izvršenja naloga unutrašnjeg platnog prometa, realizacije transakcija isplate gotovine, izvještavanja nadležnih poreznih uprava, plaćanja doprinosa sa redovnog računa klijenta, ažurnosti dokumentacije kojom se dokumentuje otvaranje računa klijenata, evidencije računa, izvršenje naloga prinudne naplate, obavještavanja klijenata, te u dijelu funkcioniranja sistema internih kontrola. U cilju otklanjanja uočenih slabosti, u izvještajnom periodu, doneseno je 14 rješenja o izdavanju pisanog naloga kojima su bankama naložene mjere i određeni rokovi u kojim nalozi trebaju biti izvršeni. U postupku donošenja rješenja sačinjeno je i 14 informacija o izvršenim kontrolama.

## 7.2. Nadzor usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA

Programom rada FBA planirano je da u 2021. godini organizacioni dio FBA nadležan za kontrolu usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA obavi 32 kontrole i to:

- devet neposrednih kontrola usklađenosti poslovanja banaka sa standardima SPNiFTA;
- tri neposredne kontrole izvršenja naloga datih bankama u segmentu SPNiFTA;
- tri neposredne kontrole usklađenosti poslovanja MKO sa standardima SPNiFTA;
- pet neposrednih kontrola izvršenja naloga datih MKO u segmentu SPNiFTA;
- jednu neposrednu kontrolu usklađenosti poslovanja lizing društva sa standardima SPNiFTA;
- jednu neposrednu kontrolu izvršenja naloga datih lizing društvu u segmentu SPNiFTA;
- tri posredne kontrole poslovanja banaka u segmentu SPNiFTA;
- pet posrednih kontrola poslovanja MKO u segmentu SPNiFTA i
- dvije posredne kontrole poslovanja lizing društava u segmentu SPNiFTA.

Također, Programom rada FBA planirano je da će se izvršiti posredna kontrola u jednoj banci ukoliko statusna promjena pripajanja drugoj banci ne bude okončana u 2021. godini. Međutim, ista nije izvršena jer je navedena statusna promjena okončana u izvještajnoj godini. Izvršena je i jedna vanredna, ciljana kontrola segmenta SPNiFTA, te je umjesto planirane kontrole usklađenosti poslovanja jedne banke obavljena neposredna kontrola izvršenja naloga datih rješenjem toj banci. U odnosu na broj planiranih kontrola, dvije kontrole segmenta usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA, iz objektivnih razloga nisu izvršene. U Prilogu 8. ovog Izvještaja dat je Pregled izvršenih kontrola usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA u 2021. godini.

O izvršenim kontrolama sačinjeno je 20 zapisnika i deset izvještaja kojim su konstatovane činjenice utvrđene kontrolama. Kontrolama je utvrđeno da SBS imaju uspostavljene sisteme upravljanja rizikom od PNiFTA. Kod određenih SBS utvrđene su slabosti, međutim, iste nisu sistemski značajne. Slabosti su utvrđene u dijelu: klasifikacije klijenata u rizične skupine, identifikacije klijenata i verifikacije identiteta klijenta, praćenja računa i transakcija klijenata, te aktivnosti kontrolnih funkcija i upravljanja rizicima. S ciljem otklanjanja uočenih slabosti, u izvještajnom periodu, doneseno je devet rješenja o izdavanju pisanog naloga kojim su bankama naložene mjere i određeni rokovi u kojima nalozi moraju biti izvršeni. U postupku donošenja rješenja sačinjeno je devet informacija o izvršenim kontrolama, te je doneseno i devet ocjena usklađenosti poslovanja SBS.

Kontrolama izvršenja naloga u MKO utvrđeno je da su MKO poduzele aktivnosti na izvršenju datih naloga, te su poduzetim aktivnostima većinu slabosti utvrđenih nadzorima MKO otklonile, te na taj način unaprijedile upravljanje rizikom od PNiFTA. Zbog nepoduzimanja adekvatnih radnji koje bi rezultirale izvršenjem svih naloga datih rješenjima, FBA je odgovornim licima dvije MKO izrekla mjeru pisane opomene.

## 7.3. Nadzor sigurnosti IS

Programom rada FBA planirano je da u izvještajnom periodu organizacioni dio FBA nadležan za kontrolu IS SBS obavi pet kontrola i to: ciljanu kontrolu sigurnosti IS u četiri banke i kontrolu izvršenja naloga u jednoj banci. Planirana kontrola jedne banke nije izvršena, s obzirom da je ista odgodila najavljenju promjenu IS. Obavljena je ciljana neposredna kontrola u drugoj banci i dvije kontrole izvršenja naloga koje nisu bile planirane Programom rada FBA. Uzimajući u



obzir navedeno, izvršene su dvije kontrole više u odnosu na planirani broj kontrola. O izvršenim kontrolama, u izvještajnom periodu, sačinjeno je pet zapisnika kojim su konstatovane činjenice utvrđene kontrolama. Na jedan zapisnik banka je uložila prigovor, radi čega je sačinjen i odgovor na isti. U Prilogu 9. ovog Izvještaja dat je Pregled izvršenih neposrednih kontrola IS SBS u 2021. godini.

Kontrolama je utvrđeno da banke imaju uspostavljene sisteme upravljanja rizicima sigurnosti IS. Kod određenih banaka utvrđene su slabosti, međutim, iste nisu sistemski značajne. Slabosti su utvrđene u dijelu neadekvatno uspostavljenog sistema nadzora nad sigurnosnim zapisima IS, upravljanju kontinuitetom rada IS, upravljanju konfiguracijama IS i sistemu nadzora transakcija elektronskog bankarstva. U cilju otklanjanja uočenih slabosti, u izvještajnom periodu, donesena su četiri rješenja o izdavanju pisanog naloga kojim su bankama naložene mjere i određeni rokovi u kojim se nalozi trebaju izvršiti. U postupku donošenja rješenja o izdavanju pisanog naloga sačinjeno je i pet informacija o izvršenim kontrolama.

### 7.3.1. Aktivnosti posrednog nadzora u okviru kontrole IS

U okviru projekta statusne promjene pripajanja jedne banke drugoj, vršila se integracija IS dvije banke, koja je uključivala odabir informacionog rješenja, njegovu doradu, testiranje, pripremu, migraciju podataka, pripremu nove integrisane infrastrukture IS. Organizacioni dio FBA nadležan za kontrolu IS je u 2020. godini pokrenuo aktivnosti na aktivnom praćenju projekta integracije IS putem posrednog nadzora banke koja je na sedmičnom nivou izvještavala FBA o provedenim aktivnostima. Putem posrednog nadzora aktivno su se pratile aktivnosti i status projekta, te neposredno prije kraja projekta obavljen je neposredni nadzor te banke, u okviru kojeg je pregledana adekvatnost projekta integracije IS, rezultati provedenih testova i data ocjena spremnosti banke za prelazak na integrisani IS i pokretanje migracije podataka.

U drugom kvartalu 2021. godine započelo se sa pregledom i redovnim praćenjem projekta zamjene ključne bankarske aplikacije jedne banke, koja je prijavljena FBA u decembru 2020. godine. FBA je uspostavila mjesečno informisanje o poduzetim i planiranim aktivnostima. U okviru posrednog nadzora banke, prate se aktivnosti vezane za dostavljeni plan, te se analizira upravljanje ključnim rizicima projekta. Implementacija nove ključne bankarske aplikacije je pomjerena sa decembra 2021. godine na maj 2022. godine, kada se planira neposredni nadzor ove banke.

### 7.3.2. Ostale aktivnosti u segmentu sigurnosti IS

U okviru ostalih aktivnosti u segmentu sigurnosti IS, obavljene su sljedeći poslovi:

- eksternalizacija materijalno značajnih aktivnosti u bankama - tokom 2021. godine nastavljen je započeti trend povećanog broja zahtjeva za eksternalizacijom aktivnosti, te je analizirano ukupno 28 predmeta eksternalizacija materijalno značajnih aktivnosti. Od toga, 13 aktivnosti se odnosilo na eksternalizaciju „poslovanje u oblaku“ koja sa sobom nosi specifične rizike, te zahtijeva pojačanu pažnju načinu upravljanja rizicima ove vrste eksternalizacije;
- eksterna revizija IS - u izvještajnoj godini izvršeno je jedanaest analiza eksternih revizorskih izvještaja o IS, te su održani redovni godišnji sastanci sa eksternim revizorima IS-a. U četvrtom kvartalu izvještajne godine održani su sastanci sa svim eksternim revizorima, u okviru kojih su sumirana zapažanja o obavljenim revizijama, te su dogovoreni ciljevi revizija

za narednu godinu. Do kraja maja 2021. godine dostavljeni su izvještaji o eksternim revizijama IS u bankama za 2020. godinu. U periodu juli - septembar izvještajne godine obavljena je analiza pristiglih izvještaja, definiranje fokusa za narednu godinu, te su održani sastanci sa eksternim revizorima IS.

- davanje mišljenja za izdavanje saglasnosti za obavljanje eksterne revizije IS u bankama - nakon pregleda dokumentacije i analize iste, data su mišljenja organizacionom dijelu FBA nadležnom za licenciranje, koja su se odnosila na adekvatnost i potpunost dostavljene dokumentacije, te je u 2021. godini izdato jedanaest mišljenja koji se odnose na navedene predmete;
- ocjena upravljanja rizikom eksternalizacije i IS u okviru SREP metodologije - u toku 2021. godine izrađena je ocjena za 14 banaka, a početkom izvještajne godine pristupilo se unapređivanju navedene metodologije u skladu sa stečenim iskustvima u dosadašnjim procesima ocjenjivanja;
- protokol razmjene informacija o mogućim cyber napadima - u toku 2021. godine razmijenjeno je 35 informacija o mogućim cyber napadima.

Pored navedenih aktivnosti, u toku 2021. godine usvojene su tri analize „insourcing“ aktivnosti, vršeno je praćenje ključnih izmjena u IS banaka, usvojena je jedna interna analiza dostavljenih informacija u vezi s incidentima u IS banaka i analiza neusklađenosti tri banke sa SWIFT obaveznim kontrolama, sačinjen je dopis bankama u vezi s procjenom materijalne značajnosti kod modela „poslovanja u oblaku“, te je sačinjena analiza zloupotrebe kartica putem internet kupovine za sedam banaka (izrada upitnika i analiza dostavljenih rezultata).

#### **7.4. Komunikacija sa predstavnicima SBS-a, drugih institucija i organizacija**

U okviru poslova vezanih za specijalistički nadzor SBS, u izvještajnoj godini održana su četiri sastanka sa predstavnicima banaka, tri sastanka sa predstavnicima MKO, sedam redovnih sastanaka sa eksternim revizorima IS za 2020. i 2021. godinu i četiri sastanka sa bankama, UBBiH i pružaocima usluga, u vezi sa sigurnosti IS.

U izvještajnoj godini održani su i sastanci sa predstavnicima Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, revizorskih kuća, kartičnih kuća, Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH i drugim organizacijama.

#### **7.5. Učešće u radu BiH Moneyval delegacije**

Odlukom Vijeća ministara BiH donesenoj na sjednici u novembru 2019. godine imenovana je Delegacija BiH pri Komitetu eksperata Vijeća Evrope za evaluaciju borbe protiv PNIFT-a. Jedan od članova Delegacije je predstavnik FBA.

U okviru učešća u radu Delegacije, a u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima FBA, kreirana je informacija, odgovori na dva upitnika u vezi s aktivnostima koje je FBA poduzimala u periodu krize izazvane pandemijom. Također, u okviru učešća u radu Delegacije, sačinjena je i informacija u vezi s međunarodnom saradnje sa Republikom Hrvatskom.

Predstavnik FBA prisustvovao je sastanku Delegacije BiH pri Moneyval-u. Na sastanku se diskutovalo o nacrtu ZoSPNiFTA, ažuriranju Procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini, narednom krugu evaluacije i o aktivnostima koje poduzimaju agencije iz kojih članovi delegacije dolaze.

## 7.6. Saradnja sa drugim institucijama

U izvještajnoj godini, FBA je saradivala sa sljedećim institucijama:

- FOO - kontinuirana saradnja s ovlaštenim predstavnicima FOO u svrhu razmjene iskustava i blagovremenog prepoznavanja novih trendova PNiFTA i prijetnji SBS, a u cilju unapređenja kontrolnih mjera;
- ABRS - kontinuirana saradnja u svrhu razmjene iskustava i blagovremenog prepoznavanja novih prijetnji SBS, a u cilju unapređenja i ujednačavanja kontrolnih mjera;
- UBBiH - radno-konsultativni sastanci ovlaštenih osoba za koordinaciju i provedbu mjera SPNiFTA u bankama u organizaciji UBBiH. FBA je učestvovala i na sastanku kojem su, pored predstavnika organizatora, UBBiH, prisustvovali i predstavnici Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine i FOO, na kojem se diskutovalo o poslovanju klijenata banaka sa kripto valutama sa aspekta primjene propisa kojima se uređuje segment SPNiFTA;
- AMFI - učešće na sastancima vezano za uočene slabosti u radu MKO i Komisijom za IT vezano za digitalizaciju i cyber sigurnost, te direktorima osam MKO iz FBiH, u vezi s posljedicama pandemije, ulozi i značaju mikro kreditnog sektora.

## 8. POSLOVI REGULATIVE, IZVJEŠTAVANJA I STATISTIKE

### 8.1. Poslovi regulative

Aktivnosti organizacionog dijela nadležnog za regulativu primarno su određeni strateškim opredjeljenjem za ekvivalenciju regulatornog okvira FBA sa istim u EU u segmentu bankarske regulative, a koji za cilj ima smanjenje rizika i ispunjenje globalnih standarda, te delegiranim i provedbenim aktima koje donosi EK, EBA, ECB, kao i sa dokumentima koje donosi BCBS. S tim u vezi, bitno je napomenuti da je u 2021. godini i od strane EK potvrđeno ispunjenje ovog strateškog opredjeljenja. EK je 01.10.2021. godine objavila provedbenu odluku kojom se potvrđuje ekvivalencija supervizorskog i regulatornog okvira u BiH u odnosu na CRR i CRD IV. Rezultati procjena ekvivalencije su dalekosežni i uključuju razumijevanje da li je stepen primjene regulatornog i supervizorskog okvira u BiH takav da osigurava efekte koji su istovjetni onima u EU, a podrazumijevaju važne segmente koji se odnose na zaštitu deponenata i potrošača - korisnika finansijskih usluga, stabilnost i integritet domaćeg finansijskog sistema, saradnje između različitih učesnika finansijskog sistema, uključujući regulatore i supervizore, pravilne primjene i provođenja relevantnih međunarodno dogovorenih standarda koji su transponovani iz zakonodavstva EU. Posebno se izdvaja provjera i potvrda nezavisnog i efikasnog nadzora banaka. Nastavak aktivnosti u ovom segmentu usmjeren je na zadržavanje statusa ekvivalencije.

Aktivnosti u segmentu NFI određene su, prije svega, unapređenjem zakonskog okvira za poslovanje MKO i lizing društava kroz izmjene i dopune ZoMKO i ZoL, čime bi se omogućilo sistemsko usklađivanje seta podzakonskih akata. Također, izmjene i dopune bi uključile i iskustva i prakse u nadzoru MKO i lizing društava, koje omogućuju efikasnu primjenu propisa i nadzor njihovog poslovanja.

S obzirom da je utjecaj pandemije bio izražen i u 2021. godini, nastavljene su aktivnosti na kontinuiranom praćenju i donošenju regulatornih i supervizorskih mjera s ciljem oporavka od negativnih ekonomskih posljedica na stabilnost bankarskog sistema u FBiH. Za potrebe

provođenja adekvatnih regulatornih i supervizorskih mjera u uslovima pandemije i njenog utjecaja na poslovanje SBS-a, inicirano je i uspostavljeno redovno praćenje poduzetih COVID-19 mjera od strane bankarskih regulatora i supervizora na nivou EU i u zemljama okruženja, uz sačinjavanje pregleda istih sa zaključcima i/ili inicijativama prema nadležnim organizacionim dijelovima FBA (tzv. Dnevnik regulatornih aktivnosti), kao i praćenje redovnih regulatornih/supervizorskih aktivnosti.

U 2021. godini organizacioni dio FBA nadležan za regulativu je samostalno i/ili u saradnji sa drugim nadležnim organizacionim dijelovima FBA pratio, inicirao i provodio procese usklađivanja podzakonskih akata kojim se uređuje poslovanje SBS sa domaćom i EU regulativom iz oblasti supervizije SBS-a i restrukturiranja banaka. Također, značajne aktivnosti su usmjerene na sačinjavanje i dostavljanje mišljenja i/ili odgovora FBA na upite SBS, drugih pravnih i fizičkih lica, zainteresovanih strana u vezi sa primjenom i tumačenjem podzakonskih akata.

Ostali poslovi ovog organizacionog dijela su obuhvatali saradnju i korespondenciju sa međunarodnim finansijskim institucijama i regulatorima iz okruženja, učešće na sastancima sa istim, koordinaciju održavanja i organizacije obuke radnika FBA iz okvira supervizije SBS i regulative, te redovne poslove planiranja i izvještavanja iz svoje nadležnosti.

#### 8.1.1. Bankarska regulativa

Ključne aktivnosti iz segmenta bankarske regulative odnosile su se na sljedeće:

- izradu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, koja, između ostalog, podrazumijeva i uvođenje segmenta NSFR regulatornih zahtjeva u pogledu obaveze izvještavanja o NSFR-u počev od 31.12.2021. godine i obaveznog održavanja kvantitativnog zahtjeva u pogledu NSFR-a počev od 31.12.2022. godine. Imajući u vidu značajan broj izmjena predmetne Odluke, izmjene i dopune su implementirane kroz novu Odluku o upravljanju rizikom likvidnosti banke, sa dva prateća uputstva i to: Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a i Uputstvo za izvještavanje o NSFR-u;
- revidiranje regulative iz segmenta likvidnosti i LCR-a u cilju usklađivanja sa supervizorskim iskustvima u primjeni zahtjeva za održavanje, izračun i izvještavanje o LCR-u, harmoniziranju dijela regulatornih zahtjeva sa ABRS-om i/ili jasnijeg formuliranja postojećih regulatornih zahtjeva. S obzirom da je usvojena nova Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke, izrađeno je i prateće Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a i Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost, sa pratećim obrascima;
- izrada novog integralnog podzakonskog akta o sistemu internog upravljanja u banci. Integralni podzakonski akt podrazumijeva usklađivanje sa EBA smjernicama, te objedinjavanje zahtjeva u pogledu sistema internog upravljanja u banci u integralni podzakonski akt, što je imalo za posljedicu objedinjavanje postojećih šest pojedinačnih podzakonskih akata, koji su stupanjem na snagu nove predmetne odluke prestali da važe. Aktivnost je podrazumijevala predlaganje i usvajanje Odluke o sistemu internog upravljanja u banci. Dodatno, kao prateći akt usvojeno je Uputstvo za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci;
- revidiranje regulative za objavljivanje podataka i informacija banke koje podrazumijeva analizu neusklađenosti između ABRS i FBA Odluke o objavljivanju podataka i informacija



banke, te usklađivanje sa EU regulativom vodeći računa da predmet odluke bude primjenljiv na jedinstveno tržište BiH. Donesena je nova Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke, a banke su dužne uskladiti se sa odredbama ove Odluke prilikom godišnje javne objave za 2020. godinu, osim u dijelu o objavi podataka, odnosno informacija o opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini i o nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom, prilikom godišnje javne objave za 2021. godinu. Kao prateći akt usvojeno je Uputstvo za objavljivanje podataka i informacija banke;

- izrada nacrtu Odluke o uslovima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banke. Navedene aktivnosti podrazumijevaju objedinjavanje, revidiranje, usklađivanje sa EU regulativom trenutno dvije važeće odluke. Aktivnosti, također, podrazumijevaju primjenu digitalizacije u kontekstu dokumentovanja kreditnih sposobnosti, odnosno digitalizaciju bankarskih procesa i usluga. Odluka podrazumijeva i upotrebu digitalne tehnologije za promjene u poslovnim modelima, širi i dostupniji paket proizvoda banke, te omogućavanje stvaranja novih vrijednosti za klijente. Nacrt Odluke je upućen na razmatranje na OzS;
- izrada Strateškog plana razvoja regulatornog okvira FBA sa primarnim ciljem održavanja ekvivalencije sa EU regulatornim okvirom i zadržavanjem statusa „treće zemlje“. Isti se realizira na osnovu usaglašenog programa rada između FBA i ABRS, a podrazumijeva izradu GAP analize usklađenosti regulatornog okvira sa CRR II i CRD V, te dokumenta koji će sumirati i odrediti strateški pravac daljnjeg razvoja regulatornog okvira. GAP analize su završene, analizirane, te su u toku aktivnosti na izradi prvog nacrtu strateškog dokumenta;
- izrada novog podzakonskog akta za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi. Navedeno podrazumijeva izradu odluke, pripadajućeg uputstva, izvještajnih zahtjeva i supervizorskih procedura. Pripremljen je prvi radni nacrt odluke i pripadajućeg uputstva, te izvršena analiza i usklađenost od strane FBA. U narednom periodu je planirano usaglašavanje teksta odluke, uputstva i obrazaca sa ABRS-om, te provođenje javne rasprave sa bankarskim sektorom;
- učešće u predlaganju i pripremi akata vezanih uz „COVID-19“ regulativu. Odluka o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ prilagođavana je trenutnoj situaciji u FBiH. Ključna izmjena je izvršena krajem 2021. godine, kada je FBA proaktivno djelovala i cijeneći osnovne pokazatelje produžila važenje posebnih mjera propisanih predmetnom Odlukom do 31.03.2022. godine;
- učešće u pripremi nacrtu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koja je usvojena u novembru 2021. godine;
- učešće u pripremi nacrtu Odluke o postupku supervizorskog pregleda i procjene banaka, koja je usvojena u novembru 2021. godine;
- učešće u pripremi i izradi Odluke o uslovima za privremeno priznavanje stavki redovnog osnovnog kapitala, koja je usvojena u augustu 2021. godine. S obzirom na pretpostavke i polazne osnove za donošenje Odluke, odnosno činjenicu da je ista privremenog karaktera, čija važnost prestaje imenovanjem KVP-a i početkom nesmetanog obavljanja njene funkcije, usvojena je Odluka o stavljanju van snage Odluke o uslovima za privremeno priznavanje stavki redovnog osnovnog kapitala;
- učešće u pripremi Odluke o izmjenama Odluke o planovima oporavka banke i bankarske grupe, koja je usvojena u junu 2021. godine;
- učešće u pripremi Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) u kontekstu nove Odluke o upravljanju rizikom

likvidnosti banke, odnosno uključivanje NSFR obrazaca za izvještavanje kao sastavnog dijela izvještajnog okvira. Ista je usvojena u julu 2021. godine;

#### **8.1.2. Regulatorna za unutrašnji platni promet u bankarskom sektoru i zaštita korisnika finansijskih usluga**

Ključne aktivnosti iz segmenta unutrašnjeg platnog prometa i zaštite korisnika finansijskih usluga odnosile su se na učešće u izradi izvještajnih obrazaca i uputstava za popunu istih u skladu sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu. Regulatorna za usklađivanje sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu podrazumijevala je:

- Odluku o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za uporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama, kojom se uspostavljaju regulatorni zahtjevi u pogledu sadržaja, rokova i načina dostavljanja podataka o vrsti i visini naknada usluga za poslovne subjekte koje su pružaoci platnih usluga dužni dostavljati FBA za potrebe objave uporednog prikaza naknada koje pružaoci platnih usluga naplaćuju poslovnim subjektima u poslovima unutrašnjeg platnog prometa, kao i podataka o međubankarskim naknadama kod transakcija debitnim i kreditnim karticama koje su pružaoci platnih usluga obavezni dostavljati FBA;
- Uputstvo za dostavu podataka za uporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i
- Uputstvo za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama.

#### **8.1.3. Regulatorna za nadzor sigurnosti IS**

U segmentu sigurnosti IS, u saradnji sa organizacionim dijelom nadležnim za nadzor sigurnosti IS banaka izvršeni su sljedeći poslovi:

- rad na novoj regulatorni vezanoj za upravljanje eksternalizacijom u banci;
- rad na prijedlogu regulatorne vezane za upravljanje IS u bankama - analiza i pregled potrebnih izmjena, usklađivanje sa EBA Smjernicama o upravljanju rizicima IKT i sigurnosnim rizicima iz novembra 2019. godine;
- rad na izmjeni regulatornog izvještavanja u oblasti upravljanja eksternalizacijom i IS, te odgovarajuće izmjene Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe, te izrada popratnih Uputstava i rad na unapređenju SREP metodologije u oblasti procjene upravljanja rizikom eksternalizacije i upravljanja IS, izrada upitnika za samoprocjenu banaka u oblasti upravljanja rizikom IS i eksternalizacije.

#### **8.1.4. Regulatorna NFI**

Ključne aktivnosti u 2021. godini na izradi regulatorne za poslovanje i nadzor NFI, odnosile su se na:

- podršku nastavku započetih aktivnosti na uspostavi novog zakonskog okvira u segmentu mikrokreditiranja i lizinga putem učešća u pripremi inicijative prema FMF za izmjene i dopune zakonskih odredbi;
- izradu radnog nacrta Odluke o upravljanju rizicima u NFI (kojom su obuhvaćene MKO, lizing društva i faktoring društva). Radni nacrt ove odluke usaglašen je s organizacionim

dijelom FBA nadležnim za nadzor poslovanja NFI, te je nakon konsultacija zaključeno da će se navedena odluka razmatrati nakon usvojenih izmjena i dopuna ZoMKO;

- pripremu radnog nacrtu Odluke o provođenju nadzora nad poslovanjem MKO i postupcima FBA i radnog nacrtu Odluke o provođenju nadzora nad poslovanjem lizing društava i postupcima FBA, koji su dostavljeni na usaglašavanje organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja NFI, u čijoj nadležnosti je provođenje daljnjih aktivnosti nakon zaključaka sa održanih sastanaka;
- pripremu radnog nacrtu Odluke o tarifi naknada NFI kojom su obuhvaćene naknade MKO, lizing i faktoring društava. Nakon sačinjenih pregleda naknada SBS, izrade neslužbenih prečišćenih tekstova važećih odluka o tarifi naknada MKO, lizing i faktoring društava, izvršene analize naknada NFI sa efektima eventualnih korekcija istih, usaglašen je prijedlog visine tarife naknada NFI sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za nadzor poslovanja NFI, na osnovu kojeg je pripremljen radni nacrt Odluke o tarifi naknada NFI. Isti je upućen u daljnju proceduru usvajanja;
- pripremu radnog nacrtu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u MKO, koja je na komentare dostavljena organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja NFI, a ista bi predstavljala polaznu osnovu za razmatranje na sastancima radne grupe koja se treba formirati i koju bi činili predstavnici FBA i ABRŠ;
- izradu neslužbeno prečišćenog teksta Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga;
- pripremu radnog nacrtu Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja, oduzimanje i ukidanje dozvole NFI, koja je na razmatranje dostavljena organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja NFI;
- izradu dvije odluke o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19;
- pripremne aktivnosti vezane za učešće u izradi izmjena i dopuna podzakonskog akta kojim se propisuje struktura i sadržaj izvještaja faktoring društava, te način i rokovi dostave istih FBA, u vezi koje su obavljene konsultacije sa organizacionim dijelom nadležnim za nadzor poslovanja NFI u čijoj ingerenciji je priprema navedenih izmjena i dopuna.

Od ostalih aktivnosti koje je organizacioni dio FBA nadležan za regulativu izvršio u 2021. godini u segmentu poslovanja NFI može se izdvojiti i sačinjavanje odgovora na upit AMFI-ja, UDLBiH, MKO, portala u BiH i kontinuirana saradnja sa ABRŠ-om na ujednačavanju propisa vezanih za poslovanje NFI.

#### **8.1.5. Regulativa za RBFBiH**

Tokom 2021. godine nastavljene su aktivnosti u segmentu regulatornog okvira za nadzor RBFBiH. Istom je prethodilo iniciranje izmjena zakonskog okvira za poslovanje RBFBiH od strane FMF-a, formiranje Radne grupe ispred FBA, koja je predstavljala sastavni dio Radne grupe za obavljanje aktivnosti na izradi teksta novog ZoRBFBiH, zajedno sa predstavnicima RBFBiH. Predstavnik organizacionog dijela nadležnog za regulativu je aktivno participirao u izradi radnog materijala za novi ZoRBFBiH, zajedno sa predstavnicima FMF i RBFBiH, a što je rezultiralo davanjem prvih prijedloga i sugestija u vezi sa mogućim dopunama navedenog akta. Neovisno od činjenice da ZoRBFBiH još uvijek nije usvojen, iako je dostavljen u parlamentarnu proceduru usvajanja, pokrenute su aktivnosti na pripremi sistemskog usklađivanja seta podzakonskih akata sa odredbama nacrtu ZoRBFBiH, te se ove aktivnosti



mogu okarakterisati kao „aktivnosti u toku“. Prema posljednjoj verziji nacрта ZoRBFBiH, identifikovano je trinaest podzakonskih akata koje će biti neophodno usklađivati. S obzirom da će ZoRBFBiH biti ostavljen rok za navedeno usklađivanje, očekivati je da će se navedene aktivnosti, koje ovise o usvajanju i stupanja na snagu ovog zakona, prenijeti na sljedeću godinu.

#### 8.1.6. Davanje mišljenja na pojedinačne upite SBS-a i drugih pravnih i fizičkih lica

U saradnji sa nadležnim organizacionim dijelovima FBA kontinuirane aktivnosti su davanje mišljenja na upite SBS-a, strukovnih udruženja UBBiH, AMFI, UDLBiH, drugih pravnih i fizičkih lica u vezi sa tumačenjem i primjenom podzakonskih akata iz segmenta bankarske regulative i regulative NFI. Tako je tokom 2021. godine dat 221 pojedinačni odgovor, odnosno mišljenje na dostavljene upite. Navedeno se odnosi na davanje najsloženijih odgovora na upite iz oblasti podzakonskog okvira za reguliranje SBS-a.

#### 8.1.7. Inicijative i ostali poslovi povezani sa regulatornim aktivnostima

Ostale aktivnosti u 2021. godini koje su povezane sa regulatornim aktivnostima odnosile su se na sljedeće:

- izradu Procedura za davanje mišljenja i odgovora na upite SBS, pravnih i fizičkih lica kojima se uređuju postupci sačinjavanja prijedloga odgovora i njihovog internog usaglašavanja i utvrđivanja finalnog teksta odgovora na upite SBS, strukovnih udruženja SBS, fizičkih i pravnih lica, medijskih kuća i drugih zainteresovanih strana u vezi sa tumačenjem bankarske regulative i regulative NFI;
- izradu Smjernica o dopuni smjernica za izradu akata Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u postupcima planiranja i izvještavanja;
- praćenje COVID-19 mjera regulatora u okruženju i u EU, s ciljem pravovremenog reagovanja na supervizorski i regulatorni pristup;
- učešće u izradi akta FBA „Zahtjev za postupanje - upravljanje nekvalitetnom aktivom i upravljanje ostalim rizicima koji se odnose na efekte pandemije virusnog oboljenja COVID-19“;
- izradu dokumenta vezano za postupanje FBA u uslovima pandemije, a u okviru Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2020. godinu;
- izradu Analize izloženosti banaka prema stanovništvu koja uključuje prekoračenja, kartične proizvode, potrošačke nenamjenske kredite i stambene kredite, a u cilju zaštite korisnika finansijskih usluga pokrenuta je inicijativa za kreiranjem upitnika sa podacima koje banke treba da dostave, te analiza dostavljenih podataka. Predmetna analiza rezultirala je dopunom izvještajnog okvira u ovom segmentu;
- izradu Analize ponašanja potrošača u pretpandemijskom i pandemijskom periodu u segmentu korištenja elektronskih kanala plaćanja. Shodno globalnim kretanjima i trendovima u segmentu digitalnih tehnologija u bankarstvu data je inicijativa za analiziranje stanja na tržištu FBiH, te je u tu svrhu kreiran i Upitnik za banke u FBiH;
- izradu informacija i analiza vezanih za bankarsku regulativu za interne potrebe menadžmenta FBA (kvantitativni zahtjevi u upravljanju rizikom likvidnosti banke, ograničenja izloženosti prema subjektima “bankarstva u sjeni”, poremećaji u globalnim lancima snabdijevanja izazvanih pandemijom, analiza prednosti koje donosi pozitivna ocjena o ekvivalentnosti bankarske regulative i supervizije sa EU okvirom, zakonska revizija vs. regulatorni zahtjevi FBA u pogledu eksterne revizije u SBS);



- sačinjavanje prijedloga odgovora na pitanja bankarskog sektora u postupku javne rasprave po podzakonskim aktima FBA;
- učešće u praćenju probnog izvještavanja banaka o NSFR sa finansijskim datumom 30.06.2021. godine;
- inicijativu vezanu za revidiranje podzakonskih akata FBA u kontekstu stupanja na snagu novog ZoRR;
- razumijevanje potreba nadzora SBS, uvrštavanje supervizorskih iskustava u ocjeni primjene regulatornih zahtjeva, konzistentnost sa poduzetim supervizorskim mjerama u svrhu izrade nacrtu podzakonskih propisa i/ili njihovog tumačenja;
- aktivnosti na ažuriranju Pitanja & Odgovori banaka koji se nalaze na internet stranici FBA vezano za podzakonske akte FBA;
- pripremu odgovora vezano za aktivnosti u pogledu regulatornog okvira za mala i srednja preduzeća u kontekstu propisanih nadležnosti FBA za potrebe aktivnosti OECD-a na pripremi agende za SME Policy Index 2022 za Zapadni Balkan i Tursku;
- davanje odgovora na Upitnik Centralne banke Armenije;
- učešće na sastanku sa predstavnicima ECB-a, MMF-a, SB, Standard & Poor's;
- učešće u izradi Upitnika „Moneyval Typologies Supervision Questionnaire“;
- dostavu traženih podataka EBRD-u u segmentu posebnih mjera;
- davanje odgovora na upite ECB-a;
- učešće na operativnom sastanku sa predstavnicima UBBiH, odnosno Komisijom za internu reviziju UBBiH;
- popunjavanje Upitnika Vlade FBiH vezano za procjenu spremnosti za otvorene podatke u institucijama u FBiH;
- popunu Upitnika BSCEE za NFI;
- izradu prezentacije za BSCEE konferenciju;
- pripremu i slanje odgovora na dostavljeni BSCEE Questionnaire „Qualification requirements for managers of financial institutions in BSCEE member states“;
- aktivnosti vezane za pripremu i popunjavanje OECD upitnika „Effective Approaches and Lessons Learnt to Protect Consumers and Support Financial Inclusion in the Context of COVID-19“;
- informaciju o benefitima dobijanja statusa „treće zemlje“ u segmentu ekvivalencije regulatornog okvira;
- izvještaj o realizaciji prioriternih strateških i operativnih ciljeva za period 2015. – juni 2021. godina i postupanja FBA u uslovima pandemije za potrebe Vlade FBiH, odnosno vezano za transparentnost rada Vlade FBiH u implementaciji reformskih procesa;
- davanje komentara CBBiH vezano za kompiliranje FSI's;
- davanje komentara organizacionom dijelu FBA nadležnom za nadzor vezano za Procedure za nadzor;
- davanje mišljenja organizacionom dijelu FBA nadležnom za pravnu podršku i licenciranje vezano za izdavanje finansijskih instrumenata;
- pripremu prezentacije za internu edukaciju zaposlenika, a vezano za aktivnosti koje je FBA provela u svrhu dobivanja ekvivalencije, odnosno statusa „treće zemlje“;
- pripremu dijela dokumenta za VI sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku;
- popunjavanje OECD upitnika SME Policy Index Western Balkans and Turkey.

### 8.1.8. Učešće u radu tijela BiH za Evropske integracije

#### *Radna grupa za finansijske usluge*

Odlukom Vijeća ministara BiH o uspostavljanju radnih grupa za Evropske integracije ispred FBA je kao član Radne grupe za finansijske usluge (Poglavlje 9) imenovan predstavnik iz organizacionog dijela nadležnog za regulativu. U okviru aktivnosti vezanih za navedenu radnu grupu u 2021. godini su izvršene sljedeće aktivnosti:

- izrada transpozicionih tabela vezanih za CRR, CRD, BRRD - navedene aktivnosti podrazumijevale su finaliziranje tabela na lokalnom i engleskom jeziku s ciljem sveobuhvatnog pregleda usklađenosti podzakonskih akata iz nadležnosti FBA sa evropskom regulativom, odnosno sa CRR, CRD i BRRD;
- unos podzakonskih akata usklađenih sa EU regulatornim okvirom u proteklom periodu u posebno za to kreiranu aplikaciju DEI-a. Predmetni unos podrazumijevao je unos podataka o nazivu konkretnog podzakonskog akta na tri službena jezika koji se koriste u BiH, te engleskom jeziku, vrsti propisa, nivou vlasti, nadležnom tijelu, obliku propisa, instituciji, datumu usvajanja akta, datumu početka primjene, vrsti službenih novina, broji, izvaji o usklađenosti i povezanim propisim EU sa kojima se vršilo konkretno usklađivanje. U okviru ovih aktivnosti vršeno je i učitavanje samog podzakonskog akta na jednom od tri službena jezika i engleskom jeziku, te transpozicione tabele;
- unos planiranih aktivnosti na usklađivanju važećih podzakonskih akata sa EU regulativom u aplikaciju DEI-a za period od naredne četiri godine (2022. - 2025. godina);
- unos planiranih mjera i administrativnih kapaciteta u okviru aplikacije DEI-a za period od naredne četiri godine.

#### *Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju*

Predstavnik ovog organizacionog dijela FBA je zajedno sa predstavnikom organizacionog dijela FBA nadležnog za nadzor poslovanja banaka u 2021. godini aktivno učestvovao u radu EU/BiH Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju uključujući zaštitu zdravlja i potrošača. Aktivnosti su bile usmjerene na usklađivanje zakonodavstva BiH sa pravom EU, članom 89. SSP-a, sa posebnim akcentom na trenutno stanje usklađenosti/implementacije direktive CRD IV, BRRD i CRR. Vezano za dostavljene Preporuke, operativne zaključke EU i Popratne aktivnosti nakon održanog petog sastanka Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača, koji je održan virtualno 28.01.2021. godine, Uredu Vlade FBiH je dostavljena informacija po narednim aktivnostima, a koja se odnosi na napredak u provedbi postupka nadzorne provjere, poboljšanja u koordinaciji korektivnih i izvršnih ovlasti, te napretku u dijelu okvira za sanaciju i udjelu NPL-a.

Od strane Ureda Vlade FBiH za evropske integracije, FBA je početkom decembra 2021. godine dobila obavijest da bi se šesti sastanak Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača trebao održati 27.01.2022. godine putem video konferencije. U svrhu pripreme Dokumenta za diskusiju, FBA je dostavila relevantne informacije o aktivnostima FBA za period od januara do decembra 2021. godine.

## 8.2. Poslovi izvještavanja i statistike

Organizacioni dio FBA nadležan za izvještavanje i statistiku je u 2021. godini, u dijelu poslova koji se odnose na izvještavanje o SBS, obavljao sljedeće aktivnosti:

- provođenje logičkih kontrola regulatornih izvještaja u BH-BATIS-u na nivou bankarskog sistema

Prije korištenja i obrade podataka iz IS FBA, za potrebe izvještavanja, provode se kontinuirano na kvartalnom nivou logičke kontrole regulatornih izvještaja u BH-BATIS-u na nivou bankarskog sistema i u slučaju neslaganja izvještavaju nadležni organizacioni dijelovi FBA sa ciljem provjere i/ili otklanjanja istih, a prije korištenja i obrade podataka iz BH-BATIS-a za potrebe izvještavanja uprave FBA i eksternih korisnika;

- priprema i objava preliminarnih podataka o poslovanju SBS

Nakon izvršene kontrole podataka o poslovanju banaka i NFI, iz BH BATIS-a se generišu kumulativni podaci o poslovanju SBS-a na nivou bankarskog sistema, te se pripremaju preliminarni podaci o poslovanju SBS-a kroz tabelarne preglede u Excel formatu. Tabelarni pregledi predstavljaju preliminarne podatke koji se objavljuju na službenoj internet stranici FBA na kvartalnom nivou i dostupni su eksternim korisnicima i prije objave kvartalnih informacija o SBS na referentni datum, kako bi banke mogle pravovremeno izraditi poslovne planove i analize. U 2021. godini pripremljeni su i objavljeni preliminarni podaci o poslovanju SBS kroz tabelarne preglede sa stanjem na dan 31.12.2020., 31.03.2021., 30.06.2021. i 30.09.2021. godine;

- priprema prijedloga informacija o SBS

U 2021. godini sačinjeni su prijedlozi informacija o SBS sa stanjima na dan 31.12.2020. godine po preliminarnim i konačnim podacima, kao i stanjima na dan 31.03.2021., 30.06.2021. i 30.09.2020. godine. U izradi informacija korišteni su obrađeni podaci koje SBS dostavljaju FBA u skladu sa izvještajnim i regulatornim okvirom, te zadatim rokovima, kao i drugi podaci i informacije koje SBS dostavljaju FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS-a. U kvartalnim informacijama data je detaljna analiza bankarskog sistema FBiH, u pogledu strukture, finansijskih pokazatelja poslovanja i trendova u poslovanju SBS-a. Polugodišnje i godišnje informacije sadrže makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou, kao i poslovanje banaka u platnom prometu, te SBS sa standardima SPNiFTA. Informacije o SBS usvojene su od strane UO i dostupne na službenoj internet stranici FBA, zajedno sa podacima iz tabelarnih pregleda i grafikona iz informacija u Excel formatu. Za potrebe uprave FBA sačinjene su na kvartalnom nivou i kratke informacije o SBS na referentne datume.

U 2021. godini FBA je značajno unaprijedila formu informacije o SBS u skladu sa standardima koje postavljaju regulatori u EU, na način da je izmijenjen pregled ključnih pokazatelja SBS, te unificirano i unaprijeđeno izvještavanje po pojedinim segmentima. FBA kontinuirano radi na unapređenju procesa rada prilikom izrade informacija o SBS;

- praćenje i analiziranje domaćih i međunarodnih kretanja u bankarskom sektoru, te inkorporiranje istih za potrebe sačinjavanja polugodišnjih i godišnjih informacija o SBS, u dijelu koji se odnosi na makroekonomski aspekt;

- priprema i dostava informacija i podataka o bankarskom sistemu za domaće, međunarodne institucije i medije

U posmatranom periodu pripremljene su i dostavljene na kvartalnom nivou informacije i podaci o stanju i trendovima u bankarskom sektoru FBiH za sljedeće institucije:

- Agenciju za statistiku Bosne i Hercegovine i Federalni zavod za statistiku, podaci neophodni za obračun BDP-a;

- DEP, podaci o bankarskom sektoru FBiH sa ciljem sagledavanja analitike trendova ekonomskih kretanja u BiH (sektorska struktura kredita po namjeni, ročna struktura depozita po sektorima, Bilans stanja i Bilans uspjeha bankarskog sektora, ponderisane NKS i EKS po kreditima i depozitima, finansijska imovina, vanbilansne stavke i očekivani kreditni gubici, izloženost prema nivoima kreditnog rizika i krediti prema nivoima kreditnog rizika).

Također, pripremljeni su i dostavljeni podaci o poslovanju SBS za određene periode po zahtjevu međunarodnih institucija i centralnih banaka zemalja EU vezani za podatke o osnovnim finansijskim pokazateljima banaka u FBiH, strukturalni pregled kreditnog portfolija FBiH na referentni datum koji je obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanim aktima FBA, podaci o poslovanju NFI, te upite medija;

- koordinacija i razmjena podataka i informacija iz oblasti finansijske stabilnosti  
U 2021. godini vršena je koordinacija i razmjena podataka sa sljedećim institucijama:
  - CBBiH, podaci potrebni za FSI's, kao i podaci za „top-down“ makro stres testove (stanja na dan 31.12.2020., 31.03.2021., 30.06.2021. i 30.09.2021. godine);
  - MMF, podaci potrebni za FSI's, kao i prudencijalni podaci za banke u FBiH (stanja na dan 31.12.2020., 31.03.2021., 30.06.2021. i 30.09.2021. godine);
- priprema i dostava informacija i podataka o bankarskom sistemu za interne potrebe vezane za pregled osnovnih pokazatelja poslovanja banaka i makroekonomskih pokazatelja.

### 8.2.1. Analize upitnika i simulacije efekata izmjene regulatornog okvira

U 2021. godini, organizacioni dio FBA nadležan za izvještavanje i statistiku je obavljao poslove analize upitnika/anketiranja SBS u segmentima od značaja za sagledavanje trenutnog stanja i simulacije efekata izmjene postojećeg regulatornog okvira.

#### *Simulacija efekata kod izračuna LCR-a*

S ciljem sagledavanja izmjene Uputstva o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunavanju i održavanju LCR-a, u martu 2021. godine, izvršena je simulacija efekata izmjene praga iznosa depozita za primjenu viših stopa odliva kod izračuna LCR-a. Simulacija efekata izvještajnih podataka na nivou bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31.12.2020. godine izvršena je s ciljem harmoniziranja odredbi predmetnog Uputstva entitetskih agencija za bankarstvo i eventualne izmjene postojećeg praga. Navedena analiza predstavlja pokazatelj opravdanosti izmjene postojećeg regulatornog okvira u segmentu upravljanja rizikom likvidnosti banke.

#### *Analiza Upitnika o izloženosti banaka u FBiH prema stanovništvu*

FBA je početkom septembra 2021. godine uputila svim bankama Upitnik za popunu podataka o segmentu kreditiranja stanovništva sa stanjem na dan 30.06.2021. godine, koji uključuje kvantitativni i kvalitativni dio. Postojeći izvještajni okvir u FBA zahtijeva dodatne podatke o strukturi kreditnog portfolija stanovništva po vrsti kreditnih proizvoda koji bi omogućavao adekvatno praćenje izloženosti banaka po ovim proizvodima.

Prema dostavljenim i obrađenim podacima banaka, sačinjena je Informacija o izloženosti banaka u FBiH prema stanovništvu. Obrađeni i sistematizovani podaci na nivou bankarskog sektora u FBiH mogu poslužiti za sagledavanje strukture kreditnog portfolija stanovništva u



pogledu vrste kreditnih proizvoda, njihove visine, uslova, te visine NKS i EKS. Navedena Informacija, također, može biti osnov za dopunu izvještajnog okvira za banke u FBiH, ali i iniciranje procesa usklađivanja regulative u pogledu zaštite korisnika finansijskih usluga u BiH sa međunarodnim standardima i EU regulatornim okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija. Izvršena analiza Upitnika o izloženosti banaka u FBiH prema stanovništvu, rezultirala je i prijedlogom za unapređenje postojećeg izvještajnog okvira.

#### *Analiza Upitnika o elektronskim sredstvima plaćanja*

S ciljem ocjene koliko su banke u FBiH uključene u globalne tokove digitalizacije poslovanja i provođenja analize korištenja elektronskih sredstava plaćanja, FBA je u oktobru 2021. godine sačinila Upitnik - Elektronska sredstva plaćanja, koji je u septembru 2021. godine dostavljen bankama u FBiH. Kroz postojeći regulatorni okvir izvještavanja, FBA na godišnjem nivou od banaka prikuplja izvještaje o obimu elektronskog bankarstva i obimu kartičnog poslovanja. Obzirom na sve veći značaj kartičnog i elektronskog plaćanja, FBA će unaprijediti IS za prihvatanje, kontrolu i obradu podataka o elektronskom i kartičnom poslovanju u okviru postojeće izvještajne baze, kao preduslov za adekvatno praćenje trendova na nivou bankarskog sektora i publikovanja podataka za eksterne korisnike.

#### *Simulacija efekata kreditnog portfolija za repo poslove*

S ciljem donošenja odluke o načinu, odnosno dinamici obavljanja repo poslova (kratkoročne izloženosti niskog rizika) kod jedne banke, u oktobru 2021. godine, izvršena je simulacija efekata na kreditni portfolio bankarskog sektora FBiH. Simulacija je vršena na osnovu prijedloga banke koja obavlja repo poslove s ciljem procjene utjecaja planirane dinamika smanjenja repo poslova na ukupan kreditni portfolio FBiH i kreditni portfolio pravnih lica. Navedeno je podrazumijevalo izračun projekcije udjela i stopa rasta ukupnog kreditnog portfolija i portfolija pravnih lica, na mjesečnom nivou, zaključno sa 31.12.2021. godine.

#### *Analize podzakonskih akata vezanih za postupak licenciranja NFI*

S ciljem izmjene podzakonskog okvira za NFI, izvršene su dvije analize podzakonskih akata FBA koji reguliraju postupak licenciranja NFI. Predmet analiza su izmjene postojećih odluka FBA kojima se reguliraju, s jedne strane, uslovi, postupak izdavanja i oduzimanja dozvola za rad NFI, a s druge strane, uslovi i postupak izdavanja drugih saglasnosti (saglasnosti za izbor organa NFI, osnivanja organizacionih dijelova i druge saglasnosti).

Analize podzakonskih akata FBA vezane za postupak licenciranja NFI sačinjene su krajem 2021. godine, a imaju za cilj utvrditi pravac za daljnje unapređenje postojećih podzakonskih akata iz ove oblasti. Iste su rađene na osnovu zakona koji reguliraju poslovanje NFI (ZoMKO, ZoL i ZoF). Analize predstavljaju osnov za sagledavanje trenutnog stanja, davanje inicijative predlagačima zakona - resornim ministarstvima po pitanju izmjene zakona, kao i izmjene postojećih podzakonskih akata koji reguliraju ovu materiju.

#### **8.2.2. Učešće u radu tijela BiH za Evropske integracije**

U 2021. godini predstavnik ovog organizacionog dijela FBA učestvovao je u radu Radne grupe za monetarnu i ekonomsku politiku (poglavlje 17 *acquis-a* EU u okviru sistema koordinacije u

BiH, vezano za rad radnih grupa za Evropske integracije) i Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku.

#### *Radna grupa za monetarnu i ekonomsku politiku*

U prethodnom periodu nastavljen je rad radnih grupa u BiH za Evropske integracije prema poglavljima *acquis-a* koju čine predstavnici nadležnih institucija sa svih nivoa vlasti u BiH. FBA, preko imenovanih predstavnika, učestvuje u radu radnih grupa: ekonomski kriteriji, 4., 9., 17. i 28., odnosno u radu radnih grupa koje se odnose na slobodno kretanje kapitala, finansijske usluge, monetarnu i ekonomsku politiku, zaštitu potrošača i ekonomske kriterije.

Predstavnik organizacionog dijela FBA nadležnog za izvještavanje i statistiku učestvuje u radu radne grupe za Evropske integracije - Radna grupa za monetarnu i ekonomsku politiku (Poglavlje 17.) u skladu sa zahtjevom DEI, odnosno Uredom Vlade FBiH za Evropske integracije. U 2021. godini aktivnosti su se izvršavale u skladu sa Programom integrisanja BiH u EU, odnosno dokumentima koji se odnose na Metodologiju izrade Programa integrisanja BiH u EU, kao jednog od bitnih dokumenata za dobijanje kandidatskog statusa BiH u procesu pristupanja EU.

#### *Pododbor za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku*

FBA je u 2021. godini učestvovala u radu Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku u okviru svojih nadležnosti putem sačinjavanja i dostavljanja informacije za dokument za diskusiju, dok je održavanje samog sastanka Pododbora sa delegacijom BiH i delegacijom EK odloženo do daljnjeg. Šesti sastanak ovog Pododbora, između predstavnika EK i delegacije BiH (predstavnici iz nadležnih institucija na državnom, entitetskom nivou i Brčko Distriktu, uključujući i DEI), planiran je da se održi u novembru 2021. godine. FBA je u skladu sa utvrđenom dinamikom sačinila Informaciju Uredu Vlade FBiH za evropske integracije, koja je dio Dokumenta za diskusiju ovog Pododbora sa EK. Informacija sadrži sve aktivnosti FBA od prethodnog sastanka, a vezano za dešavanja u finansijskom sektoru, što uključuje, pored karakteristika i trendova u bankarskom i finansijskom sektoru, između ostalog, i aktivnosti FBA po pitanju realizacije već započetih ili novih projekata od značaja za rad FBA i za finansijsku stabilnost.

Aktivnosti predstavnika FBA oko izlaganja i davanja pojašnjenja EK na konferenciji su odgođene. Ured Vlade FBiH za evropske integracije informisao je sve institucije, čiji su predstavnici članovi ovog Pododbora, da Vijeće ministara BiH još uvijek nije usvojilo Dokument za diskusiju i listu delegacije za sastanak Pododbora, te se nisu stekli uslovi za održavanje planiranog sastanka sa EK.

### **8.2.3. Ostali poslovi izvještavanja i statistike**

U 2021. godini obavljale su se i sljedeće aktivnosti, odnosno sačinjeni su sljedeći akti:

- Procedure za obradu i analizu statističkih podataka i izvještavanje (u daljem tekstu: Procedure), čija je svrha efikasno izvršavanje poslova iz djelokruga rada ovog organizacionog dijela FBA, samostalno i/ili u koordinaciji sa drugim nadležnim organizacionim dijelovima FBA. Procedure detaljno propisuju postupanje prilikom izrade prijedloga informacija o poslovanju SBS-a, izrade godišnjih programa rada i izvještaja o

poslovanju FBA, provođenja logičkih kontrola regulatornih izvještaja na nivou bankarskog sektora i sektora NFI, pripremu i objavu na internet stranici FBA preliminarnih podataka o poslovanju SBS-a, podataka za potrebe menadžmenta FBA i domaćih i međunarodnih institucija, kao i obavljanje ostalih poslova iz djelokruga rada ovog organizacionog dijela FBA;

- Instrukcija za izradu Izvještaja o radu sektora/ureda za izvještajnu godinu, s ciljem unapređenja izvještajne forme i sadržaja Izvještaja o poslovanju FBA za izvještajnu godinu. Instrukcijom su date upute o sačinjavanju pojedinačnih izvještaja o radu sektora/ureda na odgovarajući i standardizovani način, uz kvantificiranje provedenih aktivnosti, gdje je god to moguće i isključivanja nepotrebnih detalja koje opterećuju sam tekst. Uputa sadrži i način poboljšanja izvještavanja određenih segmenata, kao i unificirane priloge koji uključuju bitne, po mogućnosti uporedive podatke izvršenja aktivnosti po segmentima;
- mjesečne, kvartalne, polugodišnje i godišnje informacije o radu, kao i prijedlog Izvještaja o radu za 2020. godinu i prijedlog Programa rada za 2022. godinu ovog organizacionog dijela FBA;
- prijedlog Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu. Za potrebe uprave FBA, sačinjen je i sažetak Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu;
- Informacija o izvršenju Programa rada za period I - IX 2021. godine ovog organizacionog dijela za potrebe interne revizije FBA i
- prijedlog Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu. Za potrebe uprave FBA, sačinjen je i sažetak Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu.

Također, izvršeni su i sljedeći poslovi:

- koordinacija i popunjavanje Upitnika BSCEE, sa ciljem prikupljanja podataka od zemalja članica za objavu godišnjeg izvještaja, u kojim su dati relevantni podaci za BiH, odnosno FBiH po pitanju makroekonomskih kretanja i razvoja bankarskog sektora u FBiH, izmjena zakonskog, institucionalnog okvira i ovlaštenja FBA u obavljanju supervizije, ključnih aktivnosti, uključujući i međunarodne aktivnosti i saradnju sa drugim supervizorskim autoritetima, kao i finansijske pokazatelje za bankarski sektor u FBiH sa trendom od prethodne dvije godine i druge relevantne informacije i
- davanje prijedloga, mišljenja i sugestija po svim aktuelnim pitanjima za potrebe uprave FBA.

## **9. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE I LICENCIRANJE SBS**

### **9.1. Poslovi pravne podrške**

#### **9.1.1. Normativna djelatnost - praćenje, ažuriranje i izrada internih akata FBA**

U izvještajnom periodu usvojeni su i objavljeni sljedeći interni akti:

- Pravilnik o kontinuitetu poslovanju i kriznom upravljanju;
- Pravilnik o donacijama i sponzorstvima;
- Poslovnik o radu Komisije za pripremu i provedbu postupka dodjele donacija i sponzorstva;
- izmjene i dopune:
  - Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;

- Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnika o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Uputstva o metodologiji u postupku planiranja i izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Smjernica za izradu akata Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Zaključak o tehničkoj korekciji Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i
- Priručnik za obavljanje kontrola usklađenosti poslovanja lizing društava sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti s ciljem standardizovanja načina obavljanja kontrola lizing društava.

U izvještajnom periodu su izrađeni prijedlozi novih internih akata, koji su u procesu usaglašavanja, te se očekuje usvajanje u 2022. godini, a radi se o sljedećim internim aktima: Pravilnik o arhivskom i kancelarijskom poslovanju, Lista registraturne građe, Etički kodeks, Pravilnik o poslovnom ponašanju, Pravilnik o poslovnoj tajni, Pravilnik o znački i legitimaciji, prijedlog stavljanja van snage Pravilnika o odobravanju kredita radnicima Agencije i dr.

#### **9.1.2. Pravna podrška u izradi podzakonskih akata čije je donošenje u nadležnosti FBA**

Organizacioni dio FBA nadležan za pravnu podršku je u izvještajnom periodu aktivno participirao i učestvovao u radu imenovanih radnih grupa u saradnji sa tehničkim konsultantima, na sljedećim aktima, sa pregledom statusa izvršenja:

- ZoMKO - FBA je shodno Strategiji FBA inicirala dodatne izmjene ZoMKO, koje još uvijek nisu uvrštene u nacrt ZoMKO, a budući da isti nije upućen u parlamentarnu proceduru u svrhu konačnog usvajanja, izrada podzakonskih akata nije realizirana;
- ZoRBFBiH - FBA je putem imenovane radne grupe imala aktivnu ulogu u izradi nacrta novog ZoRBFBiH. Nakon što je radna grupa (FBA, RBFBiH i FMF) usaglasila tekst prednacrta ZoRBFBiH, FMF je izvijestilo FBA da je prijedlog ovog zakona usvojen u formi nacrta od Vlade FBiH i isti je upućen u parlamentarnu proceduru na usvajanje. Nacrt ZoRBFBiH nije prošao Dom naroda Parlamenta FBiH, čija je sjednica održana u junu 2021. godine;
- ZoL - FBA je u izvještajnom periodu sačinila inicijativu za izmjene i dopune ZoL-a, te ih uputila FMF-u.

#### **9.1.3. Evidentiranje i objavljivanje akata FBA**

U izvještajnom periodu, organizacioni dio FBA nadležan za pravnu podršku je kontinuirano pružao pravnu podršku u normativnim aktivnostima, davao inicijativu ili pružao pravnu podršku u radu drugih organizacionih dijelova FBA. Navedene aktivnosti su radene u skladu sa internim aktima FBA, odredbama sistemskih zakona kojima je propisan rad SBS-a, saglasno potrebi usklađivanja sa normativnim okvirom EU, u saradnji sa međunarodnim ekspertima/konsultantima, interno dobivenim primjedbama i sugestijama ostalih organizacionih dijelova FBA.



#### 9.1.4. Saradnja sa institucijama

U 2021. godini obavljene su i sljedeće aktivnosti:

- sa Federalnim Zavodom za programiranje razvoja – podgrupa „Makroekonomska stabilnost i odgovorne javne institucije“, okončan je rad usvajanjem Strategije razvoja FBiH 2021.-2027. na kojoj je participirala FBA;
- kontakt sa Antikorupcijskim timom Vlade FBiH, koji je dostavio Akcioni plan za borbu protiv korupcije po kojem je FBA dužna u narednom periodu provoditi aktivnosti. U izvještajnom periodu su okončane pripremne radnje za realizaciju navedenog;
- koordiniranje i neposredno učešće u radu na odgovorima iz Poglavlja 4 EU Upitnika u okviru čega su vršene aktivnosti u vezi s metodologijom izrade Programa integrisanja BiH u EU, davanje saglasnosti na prijedlog prioriteta koji se imaju transponovati u domaćem zakonodavstvu u vezi s metodologijom izrade Programa integrisanja BiH u EU, te dostavljanje komentara na prezentirani plan aktivnosti za naredne faze izrade Programa integrisanja BiH u EU i
- komunikacija sa DEI prema potrebi i dostavljenim dopisima i dr.

#### 9.1.5. Ostale aktivnosti pravne podrške

Pored planiranih poslova i zadataka, u 2021. godini obavljale su se i sljedeće aktivnosti:

- praćenje zakonodavnog okvira po kojem je FBA dužna postupati, sa posebnim akcentom na praćenje zakonske regulative koja se odnosi na postupanje FBA u odnosu na SBS;
- učešće u izradi odgovora na postavljene upite pravnih i fizičkih lica, FMF-a, koji su se odnosili na nadležnost FBA ili na rad SBS-a. Ukupno je odgovoreno na 143 postavljena upita, traženo mišljenje i tri poslanička pitanja;
- vođenje evidencije ugovora koje je FBA zaključila sa dobavljačima u postupku provedenih javnih nabavki, te kontinuirano i neposredno učešće u radu imenovanih komisija za provođenje postupka javnih nabavki u FBA, izradi i provjeri tenderske dokumentacije, izradi i kontroli prijedloga ugovora, odluka, rješenja i dr.;
- izvršene potrebne radnje po Zaključku Vlade FBiH u vezi s dostavljanjem eventualnih sugestija na „Principe koordinacije u procesu evropskih integracija na nivou FBiH“;
- kontinuirano ažuriranje pravno-regulatornog okvira u kojem FBA i SBS postupaju;
- izrada odgovora na upitnik koji je dobiven od Antikorupcionog tima Vlade FBiH;
- pravna podrška u organizovanju unutrašnje službe za zaštitu imovine i lica u FBA - tehnička i fizička zaštita, postupanje prema nadležnom MUP-u;
- pravna podrška u aktivnostima FBA koje su se odnosile na dvije banke koje su u likvidaciji;
- postupanje po predmetima koji su se odnosili na zahtjeve za pristup informacijama po Zakonu o slobodi pristupa informacijama u FBiH, te shodno pomenutom Zakonu izrada rješenja. U toku 2021. godine obrađeno je 24 zahtjeva za pristup informacijama u smislu donošenja rješenja FBA. U skladu sa zakonskom obavezom prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama u FBiH dostavljeni su izvještaji o zaprimljenim i obrađenim predmetima Parlamentu FBiH i Ombudsmenu za ljudska prava BiH i
- dostava informacija, podataka i odgovora po zahtjevima sudova, tužilaštava i institucija sa javnim ovlaštenjima. Obrađeno je 30 predmeta podnesenih od strane nadležnog suda ili tužilaštva, policijske uprave, porezne uprave ili drugog organa.

## 9.2. Poslovi zastupanja FBA

Poslovi zastupanja FBA u 2021. godini odnosili su se na sljedeće aktivnosti:

- 1) izrada prekršajnih naloga po izvršenim kontrolama u SBS, te otprema istih, kao i unošnje izdatih prekršajnih naloga u Registar novčanih kazni i u evidenciju. U toku 2021. godine, nakon izvršene posredne i neposredne kontrole FBA izdato je 12 prekršajnih naloga i to:
  - četiri prekršajna naloga za banke i odgovorna lica u banci, te dioničare banke i
  - osam prekršajnih naloga za MKO i odgovorna lica u MKO.U toku 2021. godine pokrenuto je sudsko odlučivanje za dva prekršajna naloga po izdatim prekršajnim nalogima FBA;
- 2) zastupanje FBA pred sudovima u postojećim sudskim predmetima (upravni sporovi, parnični postupci, radno-pravni sporovi, krivični postupci i ostali) u ukupno 40 sudskih postupaka, sa sljedećom klasifikacijom prema vrsti postupka:
  - šest predmeta upravnog spora  
Od šest upravnih sporova, u izvještajnom periodu postupci u dva predmeta miruju, tri predmeta su u toku, a jedan predmet je upućen na Vrhovni sud FBiH radi odlučivanja po zahtjevu za vanredno preispitivanje odluke;
  - 14 parničnih postupaka  
Od 14 parničnih postupaka u izvještajnom periodu pravosnažno su okončana tri predmeta gdje je donesena drugostepena presuda u korist FBA, dva predmeta su po žalbi na prvostepenu presudu pred Kantonalnim sudom u Sarajevu, pet predmeta su u toku, četiri postupka su u fazi mirovanja i u jednom predmetu Sud je donio Rješenje kojim se oglašava stvarno nenadležnim;
  - 17 radno-pravnih postupaka  
Od 17 radno-pravnih postupaka, pred prvostepenim sudom u toku 2021. godine nalazi se šest predmeta u toku i 11 u postupku odlučivanja po žalbi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu;
  - dva postupka likvidacije i stečaja pokrenuta 2019. godine su i dalje u toku i
  - jedan prekršajni postupak je pokrenut u 2021. godini i isti je u toku;
- 3) praćenje i analiza rada eksternih pravnih savjetnika i advokata u predmetima koji zahtijevaju angažman istih. FBA su, u toku 2021. godine, zastupala dva advokata u 17 sudskih postupaka koji su pokrenuti po osnovama koji se ne odnose na poslove iz okvira zakonom propisane nadležnosti FBA i aktivno je koordiniran rad advokata, dostavljane su potrebne informacije, podaci i dokumentacija s ciljem uspješnog vođenja predmetnih postupaka;
- 4) podrška radu Drugostepenoj komisiji. U izvještajnom periodu Drugostepena komisija zaprimila je i provela postupak po deset žalbi dostavljenih na izdata prvostepena rješenja FBA. U pogledu zaprimljenih žalbi održano je deset sjednica Drugostepene komisije i izdato deset rješenja kojima je odlučeno po zaprimljenim žalbama. Organizacioni dio FBA nadležan za poslove zastupanja je tokom 2021. godine pružao administrativnu podršku, pripremao dokumentaciju i pratio izvršenja akata Drugostepene komisije u SBS-u iz nadležnosti FBA;
- 5) rad u postupcima po zahtjevima za oslobađanje od obaveze jemstva. FBA je u toku 2021. godine zaprimila tri preporuke Ombudsmena koje su se odnosile na zahtjeve za oslobađanje od jemstva. Od ukupno tri predmeta, svi su riješeni u 2021. godini, te su svi predmetni zahtjevi odbijeni kao neosnovani;
- 6) rad na prigovorima pravnih lica na rad SBS-a. U 2021. godini obrađen je 71 prigovor. Predmeti su se odnosili na prigovore pravnih lica u odnosu na rad i postupanje banaka, dok FBA u toku 2021. godine nije zaprimila prigovore na rad i postupanje MKO i lizing društva.

FBA je četiri predmeta uputila drugim institucijama (ABRS i Ombudsmen), dok jedan predmet nije tretiran kao prigovor.

### 9.3. Poslovi licenciranja

U izvještajnom periodu, u skladu sa odredbama ZoA, zakonima kojima se regulira rad i poslovanje SBS, podzakonskim aktima FBA koje se odnose na izdavanje saglasnosti, kao i drugim zakonima i podzakonskim aktima, FBA je obavljala poslove izdavanja dozvola, saglasnosti i odobrenja po zahtjevima SBS i drugih ovlaštenih lica.

#### 9.3.1. Poslovi licenciranja banaka

U izvještajnom periodu, organizacioni dio FBA nadležan za licenciranje je obavio sve planirane aktivnosti. U dijelu licenciranja banaka izvršeni su sljedeći poslovi:

- otvaranje organizacionih dijelova banaka  
U 2021. godini banke su, uz saglasnost FBA, vršile reorganizaciju mreže poslovnih jedinica tako što su u većoj mjeri vršile promjene organizacionog oblika, organizacione pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacionih dijelova, ali i ukidanje nekih organizacionih dijelova. Za sve pojedinačne promjene vršila se analiza i davalo odobrenje. Kod banaka sa sjedištem u FBiH bilo je ukupno 18 promjena od čega se najveći dio odnosi na promjene naziva (jedna banka) ili sjedišta organizacionih dijelova banaka (osam banaka), zatim promjenu pripadnosti organizacionih dijelova (sedam banaka), osnovana su dva nova organizaciona dijela, a zatvoreno je 11 organizacionih dijelova;
- sticanje ili povećanje kvalificiranog učešća u banci  
Navedena saglasnost zahtijeva kompleksniju obradu, saradnju sa ostalim organizacionim dijelovima FBA i saradnju sa drugim relevantnim institucijama (porezni organi, nadležni MUP, registracioni sud, nadležne institucije iz drugih država u slučaju da je podnosilac zahtjeva strano lice i sl.). U 2021. godini izdato je osam saglasnosti za sticanje, a odnose se na sticanje kvalificiranog učešća u jednoj banci, te jedan zaključak zbog odustajanja u predmetu indirektnog sticanja kvalificiranog učešća u banci;
- izbor članova nadzornog odbora i imenovanje članova uprave banke  
Pored obrade dokumentacije, odnosno same procjene ispunjenosti kriterija za svakog predloženog kandidata, u skladu sa podzakonskim aktima FBA, sa svim kandidatima se obavlja intervju. Kod svake obrade zahtjeva za kandidate koji obavljaju ili su obavljali rukovodne funkcije u SBS van BiH vrši se provjera „fit&proper“ kriterija sa nadležnim regulatorima u tim zemljama. U 2021. godini izdate su 22 saglasnosti za promjene u nadzornim odborima šest banaka, te 23 saglasnosti za promjene u upravama sedam banaka;
- dopunski kapital banke - izdata je jedna saglasnost za uključivanje sredstava subordinisanog duga u stavku dopunskog kapitala, jedna saglasnost za isključivanje sredstava subordinisanog duga iz obračuna dopunskog kapitala, te jedna saglasnost za uključivanje revidirane dobiti u osnovni kapital;
- emisije i konverzije dionica - izdata je jedna saglasnost ove vrste u 2021. godini;
- odobrenje za eksternu reviziju - u koordinaciji sa organizacionim dijelom FBA za nadzor poslovanja banaka, izdato je sedam saglasnosti za eksternu reviziju u bankama za 2021. godinu;
- odobrenje za eksternu reviziju IS banke - u koordinaciji sa organizacionim dijelom FBA za kontrolu IS, u 2021. godini izdato je 14 odobrenja za imenovanje nezavisnog eksternog revizora za reviziju IS banke za 2021. godinu i

- saglasnost za statusnu promjenu pripajanja banke - u 2021. godini realizirana je jedna statusna promjena pripajanja dvije banke, na osnovu rješenja FBA izdatog u 2020. godini, te je na osnovu toga jednoj banci u 2021. godini oduzeta dozvola za rad.

### 9.3.2. Poslovi licenciranja MKO

U dijelu licenciranja MKO izvršeni su sljedeći poslovi:

- izdavanje dozvole za rad, odnosno rad i osnivanje organizacionog dijela u FBiH za novi MKD/MKF sa sjedištem u RS-u - izdata je dozvola za dva MKO sa sjedištem u RS-u za osnivanje i rad četiri nova organizaciona dijela u FBiH;
- otvaranje organizacionih dijelova MKD/MKF - izdate su saglasnosti za 20 novih organizacionih dijelova;
- izbor članova organa MKD/MKF - izdate su četiri saglasnosti za direktore, kao i jedno rješenje FBA kojim se odbija zahtjev za izdavanje prethodne saglasnosti za predloženog kandidata i deset saglasnosti za članove upravnog odbora/nadzornog odbora u pet MKO sa sjedištem u FBiH;
- izmjena statuta - izdato je pet saglasnosti na izmjenju statuta;
- odobrenje za eksternu reviziju - izdato je 13 saglasnosti za izbor nezavisnih revizorskih kuća;
- oduzete dozvole za rad - oduzeta je dozvola za rad jednoj MKO, te je slijedom toga doneseno rješenje FBA o prijenosu preostale imovine na drugu MKO.

### 9.3.3. Poslovi licenciranja lizing društava

U 2021. godini vezano za poslove licenciranja lizing društava izvršeni su sljedeći poslovi:

- izdavanje dozvole za rad - izdata je dozvola za rad jednom lizing društvu;
- izbor članova uprave - izdato je pet saglasnosti za članove uprave, kao i jedno rješenje FBA o odbijanju zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti za imenovanje člana uprave. Za članove nadzornih odbora, u skladu sa podzakonskim aktima, FBA ne izdaje saglasnosti, ali vrši provjeru ispunjenosti kriterija i
- odobrenje za eksternu reviziju - izdate su četiri saglasnosti.

## 10. PODRUŽNICA MOSTAR

Djelokrug poslova Podružnice Mostar odnosi se na pružanje podrške nadležnim organizacijskim dijelovima u postupcima iz nadležnosti FBA, a posebno podrške u djelokrugu poslova organizacionog dijela FBA nadležnog za nadzor poslovanja NFI, formiranja izvještajnih zahtjeva i validacijskih pravila za prikupljanje i obradu podataka iz NFI i unutar FBA. Također, ovaj organizacioni dio FBA vrši obradu zahtjeva i predlaganje izdavanja ili odbijanje izdavanja saglasnosti za kupoprodaju plasmana, učestvuje u procesima arhivskog poslovanja FBA, daje podršku i učestvuje u procesima u vezi s rezervnom lokacijom IS FBA i procesima upravljanja kontinuitetom poslovanja i oporavka IKT procesa i sistema.

### 10.1. Poslovi podrške iz segmenta kupoprodaje plasmana banke

Poslovi podrške iz segmenta kupoprodaje plasmana odnosili su se na sljedeće aktivnosti:

- pružanje podrške oko analize ispunjenosti, kako općih tako i posebnih uslova, ako se radi o materijalno značajnim iznosima, po dostavljenim zahtjevima za prodaju dospjelih



nenaplaćenih plasmana banke (obrađena su dva zahtjeva za izdavanje saglasnosti o ispunjenosti uslova za kupoprodaju plasmana banke na osnovu kojih je FBA dvjema bankama dala saglasnost za zaključenje ugovora o kupoprodaji plasmana, te je obavljena kontrola izvještaja o izvršenoj prodaji plasmana) i

- u saradnji sa organizacionim dijelova FBA za IKT, završene su aktivnosti kreiranja izvještajnog obrasca KUPO-1 o izvršenoj kupoprodaji plasmana u sistemu BH-BATIS/BA-TEDIS, te je bankama omogućena dostava podataka elektronskim putem.

## 10.2. Poslovi pružanja podrške nadležnim organizacionim dijelovima FBA

Poslovi pružanja podrške nadležnim organizacionim dijelovima FBA u postupcima iz nadležnosti FBA primarno su se obavljali kroz učešće u kontrolama SBS. Podružnica Mostar je učestvovala u pet neposrednih kontrola, od toga u četiri ciljane i jednoj obimnoj kontroli. Obavljene kontrole se odnose na segment lizing i faktoring poslovanja.

## 10.3. Ostali poslovi Podružnice Mostar

Vežano za zahtjeve i potrebe FBA, Podružnica Mostar je obavljala i ostale poslove i to:

- sačinjavanje dopisa koji sadrže odgovore na zaprimljene upite, pojašnjenja i instrukcije vezane za primjenu Odluke o kupoprodaji plasmana banke;
- u saradnji sa organizacionim dijelom FBA nadležnim za nadzor poslovanja NFI izvršen je unos mjesečnih izvještaja o EKS banke koja se bavi lizing poslovima u sistemu BH-BATIS, te je pružena podrška u finalnoj izradi kvartalnih planova neposrednih nadzora;
- u saradnji sa organizacionim dijelom FBA za IKT kreiran je zaseban odjeljak Podružnica Mostar za vođenje elektronske arhive i dostave dokumentacije elektronskim putem u BH-BATIS, te
- u saradnji sa zajedničkim funkcijama FBA završene su aktivnosti najma dodatnih poslovnih prostorija za potrebe Podružnice Mostar. Podružnica Mostar je sudjelovala u radu tri komisije FBA.

## 11. POSEBNE AKTIVNOSTI FBA

### 11.1. Međunarodne aktivnosti FBA i međuinstitucionalna saradnja

Nastavljene su aktivnosti i u 2021. godini na jačanju i unapređenju saradnje, kako sa domaćim, tako i sa međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanju bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje i regiona i šire, na osnovu postojećih i novih sporazuma o saradnji i razmjeni informacija.

U 2021. godini potpisan je Sporazum o saradnji sa IDDEAA, kojim je omogućen pristup FBA evidencijama IDDEAA-e, olakšano poslovanje SBS i omogućena veća pristupačnost usluge građanima i pravnim licima. Također, inicirane su aktivnosti prema SRB s ciljem uspostave memoranduma o saradnji, čije se potpisivanje očekuje u narednoj godini, što predstavlja preduslov za prisustvo supervizora FBA na rezolucijskim kolegijima. Pripremljen je i najvećim dijelom usaglašen nacrt MoU iz segmenta restrukturiranja banaka sa AOD-om, CBBH i ABRS-om.

FBA razmjenjuje informacije i učestvuje na međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji, Austriji i Hrvatskoj. Nastavljena je i saradnja sa ECB-om kroz razmjenu informacija i učestvovanje na kolegijima banaka koji su pod nadzorom ECB-a i redovnim godišnjim sastancima, kao i sa EBA-om.

S obzirom na značaj banaka članica međunarodnih grupa za bankarski sistem i finansijsku stabilnost, unapređenje saradnje sa supervizorima matičnih grupa u domenu razmjene informacija, zajedničke ocjene profila rizika grupacije i pojedinačnih banaka, ocjene planova oporavka, zajedničkog djelovanja, interakcije sa bankarskim grupama i jačanja spremnosti na krizne situacije, bit će u fokusu supervizorskog djelovanja i u narednom periodu.

Značajne aktivnosti FBA odnosile su se i na učešće u misijama/posjetama međunarodnih finansijskih organizacija (MMF, SB, ECB i dr.) po pitanju informacija i analiza kretanja u bankarskom sistemu FBiH i jačanju bankarske supervizije. Tokom 2021. godine FBA je aktivno učestvovala i u radu BSCEE.

U izvještajnoj godini nastavljena je saradnja sa CBBiH na provođenju top-down stres testova i NTOS, razmjeni podataka o FSI's i dr., a sa AOD-om u okviru redovne razmjene informacija. Sa ABRS-om, pored redovne razmjene informacija, ostvaruje se saradnja vezano za izradu nove regulative, oblasti posrednog i neposrednog nadzora, a za banke koje posluju na području oba entiteta izvršene su i međusobne prezentacije ključnih SREP nalaza i ocjena.

FBA aktivno učestvuje u radu radnih grupa za Evropske integracije, te je preko imenovanih predstavnika učestvovala u radu radnih grupa koje se odnose na ekonomske kriterije, slobodno kretanje kapitala, finansijske usluge, monetarnu i ekonomsku politiku i zaštitu potrošača. U skladu sa svojim nadležnostima FBA učestvuje u radu Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku i Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju.

U 2021. godini nastavljena je saradnja sa UBBiH, AMFI i UDLBiH vezana za primjenu postojećeg regulatornog okvira, njegovog tumačenja i prijedloga za njihovu izmjenu, te proces donošenja novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor SBS-a.

## **11.2. Posebni projekti FBA od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS**

Nakon implementacije i pune primjene novog supervizorskog okvira - SREP, uslijedile su aktivnosti na izradi internog akta koji treba da obuhvati sve supervizorske aktivnosti iz posrednog nadzora, kao i aktivnosti na izradi akta za supervizorsku procjenu primjene MSFI 9, a u okviru projekta SB - Projekat jačanja bankarskog sektora. Dokument Operativne procedure za posredni nadzor banaka sačinjen je na osnovu važećeg regulatornog okvira za bankarski sistem, međunarodnih i općeprihvaćenih principa i standarda za obavljanje bankarske supervizije, kao i dosadašnje supervizorske prakse i iskustava. Projekat jačanja bankarskog sektora okončan je krajem juna 2021. godine.

Značajnu tehničku pomoć FBA u jačanju supervizije banaka pruža i USAID FINRA projekat kroz dugogodišnji projekat tehničke pomoći usmjerene na izgradnju kapaciteta za superviziju i restrukturiranje banaka. U okviru USAID FINRA projekta, FBA je nastavila da obavlja planirane aktivnosti na daljnjem jačanju kapaciteta za efikasnu superviziju banaka i restrukturiranje banaka, sa već započetim projektima na implementaciji podzakonskog okvira za NSFR, izmjenama i dopunama regulatornog okvira za interno upravljanje u bankama,

implementaciji FINREP-a u smislu izrade podzakonskog okvira, obrazaca za izvještavanje, smjernica, validacijskih pravila i alata za FINREP, izgradnji kapaciteta za funkciju podrške superviziji (modeli, stres testovi, izrada metodologija, standarda i procedura, izvještavanja), kao i ažuriranju metodologije za NTOS i dr. FBA je u drugom kvartalu 2021. godine usvojila novu regulativu o sistemu internog upravljanja u banci, te podzakonski okvir u kojem su propisani kvantitativni zahtjevi za NSFR. Vezano za projektni zadatak pregleda i ocjene ILAAP-a koje su komercijalne banke bile u obavezi dostaviti na procjenu FBA u 2021. godini, pružena je pomoć entitetskim agencijama za bankarstvo i izvršen je pregled i ocjena izvještaja o ILAAP-u.

U segmentu restrukturiranja banaka aktivnosti su usmjerene na daljnjem jačanju kapaciteta u dijelu utvrđivanju ključnih funkcija, usvajanju MREL pristupa, definiranju indikativnog MREL-a, kao i ažuriranje planova restrukturiranja i mogućnost korištenja instrumenta banke za posebne namjene i instrumenta odvajanja imovine. S ciljem unapređenja institucionalnih kapaciteta FBA, u okviru USAID FINRA projekta nastaviti će sa pružanjem tehničke pomoći na već započetim aktivnostima vezanim za implementaciju regulatornog okvira.

Također, FBA učestvuje i u okviru Programa za jačanje kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana usmjerenim prema integraciji u Evropski sistem centralnih banaka - ESCB Program. U 2021. godini, aktivnosti su se odvijale u okviru bilateralne saradnje sa OeNB i FMA, stažiranju predstavnika FBA iz oblasti restrukturiranja banaka koje je održano u Narodnoj banci Češke, kao i održanoj radionici u Narodnoj banci Mađarske. Ovaj dvogodišnji projekat se završio 31.12.2021. godine, uz mogućnost njegovog nastavka, počev od druge polovine 2022. godine.

### 11.3. Edukacija zaposlenih u FBA

Imajući u vidu značaj pravovremene i kontinuirane edukacije postojećeg kadra, a s ciljem unapređenja stručnih i profesionalnih kapaciteta zaposlenih, kao i efikasnosti poslovnih procesa, stabilnijem i kvalitetnijem bankarskom i finansijskom sektoru, FBA je i u 2021. godini značajnu pažnju poklanjala edukaciji svojih kadrova.

Edukacija zaposlenih u FBA, koja je u funkciji jačanja institucionalnih kapaciteta u 2021. godini, održavana je virtualno, s obzirom na vanrednu situaciju izazvanu pandemijom. FBA je u skladu sa zahtjevima i potrebama poslova koje obavlja, svojim radnicima omogućila da učestvuju na virtualnim seminarima, stručnim konferencijama, kursovima i radionicama. Značajni programi edukacije u 2021. godini realizirani su kroz projekte tehničke pomoći koje pruža SB i USAID FINRA projekat.

Teme koje su obrađene na prethodno navedenim oblicima obuke odnosile su se na:

- bankarsku superviziju unutar Bazelskog okvira;
- procjenu parametara rizika i modeliranje za IRB i MSFI 9;
- ILAAP, NSFR, NTOS, regulatorni okvir i stres testiranje u EU, NPL;
- interno upravljanje i internu reviziju;
- MRS 12 - Porezi, odgođena porezna imovina/obaveze;
- planove oporavka i restrukturiranje;
- ažuriranje MSFI za regulatore;
- SPNiFTA i procjenu rizika od PNiFTA, zloupotrebu kriptovaluta za PNiFTA;

- jačanje prudencijalne supervizije i nadzor „retail“ plaćanja;
- upravljanje „Fintech“ uslugama;
- „Fraud Forum“;
- makroekonomsku analizu za supervizore banaka;
- izradu Programa integrisanja BiH u EU i dr.

## 12. POSLOVI VEZANI ZA IKT PODRŠKU

Nadležni organizacioni dio FBA za IKT podršku obavljao je kontinuirane procese koji su neophodni za uspješno poslovanje FBA i rad ostalih organizacionih dijelova FBA.

### 12.1. Poslovi analize procesa i razvoja

U 2021. godini u segmentu poslova koji se odnose na analizu procesa i razvoja IS FBA, izvršene su sljedeće aktivnosti:

- reinžinjerinng aplikacije „Job Manager“ u vidu unapređenja postojećih i uvođenje novih funkcionalnosti. Predmetna aplikacija ima funkciju „Help Desk“ sistema i omogućava evidentiranje korisničkih zahtjeva i praćenje realizacije istih;
- dorada i ažuriranje „Registra banaka“ u okviru sistema BH-BATIS, s ciljem omogućavanja evidencije banaka koje su registrovane u RS-u, a posluju na području FBiH;
- reinžinjerinng i migracija aplikativnog rješenja „Registar MKO“ sa „Oracle“ baze podataka na „PostgreSQL“ bazu podataka, s ciljem postojanja svih registara SBS-a u istoj vrsti sistema za upravljanje bazama podataka;
- u segmentu nadzora poslovanja banaka, u okviru sistema BA-TEDIS, implementirani su NSFR regulatorni obrasci (12 obrazaca). Provedene su izmjene i dorade na pet regulatornih obrazaca na LCR modulu, u skladu sa predmetnim uputstvom. U okviru sistema BH-BATIS implementiran je cijeli niz regulatornih izvještajnih upita. Na 44 izvještajna upita provedene su odgovarajuće izmjene u skladu sa novim regulatornim okvirom za izvještavanje. Implementirana su i dva izvještajna upita koji se odnose na izračun SREP indikatora koji se koriste u okviru procjene banaka;
- za potrebe nadzora NFI, u okviru sistema BA-TEDIS, implementirana su dva nova regulatorna obrasca. Kreirana su i implementirana validacijska pravila bazirana na „XBRL“ standardu za 18 regulatornih obrazaca putem kojih MKO vrše izvještavanje prema FBA. U okviru sistema BH-BATIS implementirano je 25 izvještajnih upita, s ciljem provođenja nadzora MKO;
- u okviru sistema BA-TEDIS implementiran je regulatorni obrazac „KUPO - Izvještaj o izvršenoj prodaji plasmana“;
- u segmentu specijalističkog nadzora SBS-a omogućeno je regulatorno izvještavanje banaka koje su registrovane u RS-u, a koje svoje aktivnosti obavljaju na području FBiH, uspostavljanjem „VPN Site-To-Site“ komunikacionog kanala i ažurirano je 18 agregiranih izvještajnih upita koji uključuju banke iz oba entiteta. U okviru IS FBA implementiran je „web“ bazirani servis koji omogućava „javni“ prikaz usluga koje banke pružaju pravnim licima, te prikaz tarifa naknada koje banke naplaćuju od pravnih lica za predmetne usluge. Navedeni „javni“ servis predstavlja softversko rješenje koje koristi različite baze podataka koje su implementirane u okviru IS FBA. Radi se o 13 regulatornih obrazaca koji omogućavaju izvještavanje vezano za otvaranje, vođenje i zatvaranje računa, bezgotovinske platne transakcije, uplate i isplate gotovog novca, korištenje elektronskih servisa, debitne i



kreditne kartice poslovnih subjekata, trajni nalog, naloge prinudne naplate, izvode, izdavanje potvrda, usluge POS terminala i međubankarske naknade kod transakcija debitnom i kreditnom karticom i sl. Predmetni „web“ servis je dostupan preko internet stranice FBA;

- za potrebe organizacionog dijela FBA nadležnog za restrukturiranje banaka, provedeno je dizajniranje, razvoj i puštanje u produkcionu režim rada automatizacije procesa za određivanje kritičnih funkcija u banci za poslovne segmente (kreditno i depozitno poslovanje, platni promet, investicijske usluge i aktivnosti na novčanom tržištu). Također, provedeno je dizajniranje, razvoj i puštanje MREL projekta (aplikativnog modula za ključne funkcije banke). U okviru sistema BH-BATIS provedena je i nadogradnja 14 izvještajnih upita;
- u okviru aplikativnog modula „Finansijsko računovodstvo“ sistema BH-BATIS, implementirana je izvještajna funkcionalnost koja omogućava „export“ knjige ulaznih faktura (KUF) u .xlsx format na bazi definiranih ulaznih parametara. Razvijen je novi aplikativni modul „Obračun plaća“ koji će u 2022. godini zamijeniti postojeće aplikativno rješenje;
- s ciljem osiguranja funkcionalnosti upravljanja pristupom i BA-TEDIS sistema putem kojih SBS obavljaju regulatorno izvještavanje prema FBA, provedene su aktivnosti na predmetnim razvojnim i produkcijskim sistemima u pogledu ažuriranja programskog jezika na aktuelnu verziju, migracije aplikativnog „frameworka“ na aktuelnu verziju, ažuriranje programskih biblioteka i izmjene izvornog programskog koda u skladu sa zahtjevima nove verzije programskog jezika i aplikativnog „frameworka“. Sa stanovišta osiguranja funkcionalnosti sistema BH-BATIS koji koriste radnici FBA, izvršeno je ažuriranje programskog jezika na aktuelnu verziju, ažuriranje programskih biblioteka i izmjena izvornog programskog koda u skladu sa zahtjevima nove verzije programskog jezika;
- implementacija „Search“ modula za pronalaženje regulatornih izvještaja u okviru sistema BA-TEDIS. Predmetni sistem je dostupan SBS s ciljem obavljanja regulatornog izvještavanja prema FBA;
- razvoj programskih skripti putem kojih je izvršeno kopiranje dokumenata sa „NAS Storage“ uređaja na „CEPH Storage“ uređaj (kopiranju \*.pdf, \*.doc i drugih vrsta dokumenata);
- u okviru modula „Document management“ i „File management“ sistema BH-BATIS, provedene su aktivnosti koje su omogućile korištenje „CEPH Storage“ uređaja na koji je omogućeno pohranjivanje korisničkih dokumenata;
- redovni poslovi na održavanju aplikativnih sistema FBA-STATISTIKA, BA-TEDIS i BH-BATIS, te podrška korisnicima koji koriste predmetne sisteme u okviru redovnih aktivnosti;
- administracija sistema „Document tracking“ (sistem za skeniranje, pohranjivanje i dostavljanje poslovne dokumentacije), „Document management“ i „File management“ prema zahtjevima organizacionih dijelova FBA;
- administracija sistema „Kontrola radnog vremena i prolaza“ u skladu sa zahtjevima organizacionih dijelova FBA. Administracija se odnosi na zahtjeve za izradu pristupnih RFID kartica za nove radnike FBA, aktiviranje i deaktiviranje postojećih RFID pristupnih kartica, dodjelu/oduzimanje pristupnih prava, promjenu izvještajnih kategorija radnika FBA u okviru UNILAB sistema i
- postavljenja dokumentacije u okviru kategorije „Interni akti“ sistema BH-BATIS na zahtjev organizacionih dijelova FBA.

## 12.2. Poslovi administracije i podrške

U 2021. godini, u segmentu poslova koji se odnose na IKT administraciju i podršku IS FBA, izvršene su sljedeće aktivnosti:

- administracija sistema „Document tracking“ vezano za sistemski segment posla;
- konfigurisanje i izdavanje računarske opreme za postojeće i nove radnike FBA;
- nadogradnja memorije određenog broja računara zaposlenika FBA s ciljem povećanja brzine predmetnih računara;
- implementiranje „VPN Site-To-Site“ komunikacionog tunela između FBA i SBS-a u svrhu osiguranja tehničkih pretpostavki za uspostavljanje regulatornog izvještavanja prema FBA;
- nadzor i održavanje virtuelizacijskih platformi u okviru kojih su implementirani virtualni serveri koji se koriste za potrebe radnika FBA;
- redovni poslovi na održavanju IT sistema FBA;
- redovni poslovi na održavanju sistema koji se koriste od strane radnika SBS-a;
- redovni poslovi na održavanju i nadzoru sistema „Active Directory“, elektronske pošte, WI-FI sistema FBA, te infrastrukture printera i skenera;
- unaprijeđena su sigurnosna pravila na firewall-u FBA;
- u okviru IT infrastrukture u Podružnici FBA u Mostaru, implementiran je „AD kontroler“ s ciljem uspostave rezervnog informatičkog centra FBA;
- održavanje pristupnih komunikacionih kanala prema SBS-u putem kojih se obavlja regulatorno izvještavanje prema FBA, održavanje VPN infrastrukture (WAN), te održavanje lokalne računarske mreže (LAN) u okviru prostora FBA;
- redovni poslovi na održavanju sistema koji radnicima FBA omogućava VPN udaljeni pristup prema resursima IS FBA;
- na aktivnom mrežnom uređaju, koji u okviru IS FBA ima funkciju VPN koncentratora, omogućen je „SSL-VPN“ portal koji osigurava VPN udaljeni pristup prema resursima IS FBA. Predmetna funkcionalnost koristi se u slučajevima kada VPN klijent na računarima radnika FBA iz određenog razloga nije u funkciji, a postoji zahtjev za „promptnu“ uspostavu VPN udaljenog pristupa prema IS FBA;
- tehnička pomoć u procesu objavljivanja informacija, akata i različitih formi dokumenata u okviru odgovarajućih kategorija internet stranice FBA;
- održavanje i nadzor infrastrukture sistema koja osigurava ažurnost AV definicija i zaštitu resursa IS FBA od malicioznog koda;
- održavanje redovnih „update“ procesa putem WSUS sistema (eng. Windows Server Update Services), a koji se odnose na ažurnost „Microsoft Update-a“ na resursima IS FBA;
- održavanje DHCP sistema i otklanjanje problema u operativnom radu predmetnog sistema;
- nadzor sistema „WAF-Web Application Firewall“. Sistem „WAF“ predstavlja specifičnu kategoriju aplikativnih „firewall-a“ koji filtrira, kontroliše i blokira HTTP saobraćaj koji je usmjeren prema javnim servisima FBA, kao i HTTP saobraćaj koji je usmjeren od strane javnih servisa FBA prema internetskoj strani;
- nadzor sistema „EFA-E-mail Filter Appliance“. Sistem „EFA“ pripada kategoriji „E-mail Filter“ firewall-a i isti filtrira e-mail saobraćaj u svrhu detektovanja i blokiranja e-mail spamova i virusa, odnosno „malicioznih e-mailova“. Predmetni sistem je postavljen ispred FBA sistema elektronske pošte i njegova funkcija je da izvrši filtriranje e-mail saobraćaja koji dolazi sa bilo kojeg uređaja, odnosno da izvrši filtriranje svake e-mail poruke u svrhu detektovanja i blokiranja malicioznih e-mailova;
- redovni poslovi na održavanju i nadzoru sistema koji se koristi za izradu rezervnih kopija podataka resursa IS FBA, kao i preuzimanje kopija podataka banke u likvidaciji;

- u toku 2021. godine započete su aktivnosti na uspostavljanju funkcionalnosti koja treba da omogući zaštitu podataka koji su pohranjeni na prijenosnim računarima radnika FBA;
- provedeno je testiranje „Politike računa“ (eng. Account Policies) sistema „Active directory“, što je uključivalo testiranje „Politike lozinki“ i „Politike otključavanja/zaključavanja“ domenskih računa;
- provedena je revizija računa koji su kreirani u okviru sistema „Active Directory“ i sistema elektronske pošte i
- dostava snimaka sa nadzornih kamera FBA, a po zahtjevu policijskih agencija.

### 12.3. Ostale aktivnosti IKT podrške

U 2021. godini izvršene su sljedeće eksternalizovane aktivnosti:

- razvoj i održavanje systemske i mrežne infrastrukture IS FBA, održavanje sistema za kontrolu prolaza i radnog vremena, te alarmnog nadzora u prostorima FBA, održavanje sistema za klimatizaciju server sobe FBA;
- protupožarna zaštita server sobe FBA;
- usluge internet provajdera i
- servisiranje printera i skenera.

Također, u posmatranom periodu izvršene su i sljedeće aktivnosti:

- sačinjena je tehnička dokumentacija koja se odnosila na nabavku licenci sistema za zaštitu resursa IS FBA od „Cyber“ napada;
- sačinjena je tehnička specifikacija koja se odnosila na nabavku Microsoft licenci, kao i na nabavku licenci sistema za upravljanje rezervnim kopijama podataka resursa IS FBA;
- sačinjena je tehnička dokumentacija koja se odnosila na nabavku licenci sistema za zaštitu resursa IS FBA od malicioznog koda, kao i na nabavku licenci virtualizacijskog sistema;
- sačinjena je tehnička dokumentacija za nabavku licenci sistema „JetBrain Full Product Pack“, a za potrebe razvoja i održavanja aplikativnih sistema IS FBA, kao i za nabavku računarske opreme za potrebe radnika FBA;
- kvalitativni i kvantitativni prijem IT robe, obavljen u skladu sa zaključenim ugovorima i
- dokumentovanje administratorskih kredencijala putem kojih se obavlja pristup resursima IS FBA.

### 13. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U FBA

Zajedničke funkcije u FBA, kao poslovna funkcija nadležna za pružanje podrške radu FBA, djeluje u područjima općih, kadrovskih, računovodstveno-finansijskih i poslova informisanja javnosti u skladu sa programskim ciljevima i zahtjevima radnih procesa. Organizacioni dio FBA u okviru kojeg su zajedničke funkcije FBA učestvovao je u aktivnostima koje su definirane Strategijom FBA, a koje predstavljaju preduslov izrade Strategije razvoja IKT sistema koja je prema Strategiji FBA planirana u 2021. godini. Navedeno je podrazumijevalo provođenje postupka nabavke usluge dubinske analize IT sistema, kroz realizaciju odluke UO za nabavku navedene usluge.

### 13.1. Opći, kadrovski poslovi i poslovi informisanja javnosti

U okviru ovog organizacionog dijela FBA tokom 2021. godine kontinuirano su izvršavani svi poslovi iz djelokruga nadležnosti i to: poslovi upravljanja ljudskim resursima, opći poslovi, tehnički poslovi, planiranje i provođenje procesa zapošljavanja, koordiniranje procesa obuka i edukacija, upravljanje procesima razvoja karijere i radne uspješnosti radnika, poslovi prijema, dostave i otpreme pošte i dokumenata, kao i s tim povezani ostali poslovi protokola, poslovi nabavki i javnih nabavki, poslovi prijevoza radnika, održavanja voznog parka i poslovi informisanja javnosti.

Tokom izvještajnog perioda obavljane su aktivnosti upravljanja ljudskim resursima, koje se odnose na planiranje ljudskih resursa, profiliranje, procjenu i analizu stanja kadrova, prijem i raspoređivanje kadrova u skladu sa potrebama radnih procesa, uspostavljanje novih kadrovskih politika, obuka i usavršavanje radnika, te dr. Također, vođene su evidencije iz oblasti radnih odnosa, a u skladu sa internim aktima i zakonskim propisima koji uređuju ovu oblast (kadrovska evidencija, evidencija o zaključenim ugovorima iz nadležnosti ovog organizacionog dijela, ažuriranje podataka i dr.).

U dijelu vođenja evidencija o radnicima, nastavljeno je sa razvijanjem interne baze podataka koja sadrži sve relevantne podatke u vezi sa radnim odnosom, s ciljem unapređenja funkcioniranja sistema izvještavanja i efikasnije razmjene informacija. Pokrenut je proces nabavke softvera za računovodstvo i kadrove koji će biti implementiran u narednom periodu, te se vrši sistematizovanje podataka i priprema za migraciju na novi sistem. Izvršeno je popunjavanje nedostajućih podataka u bazi, te usklađivanje istih sa potrebama vezano za obračun plaća i naknada radnika FBA.

U 2021. godini, uslijed izmjena u organizaciji i sistematizaciji pojedinih poslova u FBA, pripremljeni su novi ugovori o radu za radnike organizacionih dijelova u kojima su nastale promjene. Također, izvršeni su i poslovi internih premještanja radnika u skladu sa potrebama posla i organizacije rada. Vršene su aktivnosti i na razvoju unificiranog obrasca koji se koristi za procjenu sposobnosti i ocjenu rezultata rada radnika koji se nalaze na probnom radu.

U skladu sa propisanim procedurama, primjenom Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, provedeno je više postupaka prijema novih radnika putem javnog oglašavanja, kao i interno raspoređivanje radnika na nova radna mjesta, prema planu prijema kadrova, a u skladu sa programom rada i planom poslovanja za izvještajnu godinu (objava oglasa, formiranje komisija, pružanje podrške radu komisija u izradi akata/zapisnika o radu, evaluacije kandidata, pripremanje prijedloga odluka o izboru, rješavanje prigovora na odluke o izboru i druge radnje u vezi sa vođenjem procesa izbora kandidata).

FBA je u skladu sa planiranim aktivnostima tokom 2021. godine zaposlila ukupno deset novih radnika. Svi su zaposleni na osnovu raspisanih javnih oglasa za prijem u skladu sa federalnom regulativom i internim aktima kojima je uređena predmetna materija. Također, u toku izvještajne godine, FBA je napustilo pet radnika (odlazak u penziju, sporazumni raskid radnog odnosa i dr.). Raspoređivanje ljudskih resursa vršeno je u skladu sa planiranim potrebama organizacionih dijelova, a na osnovu zahtjeva rukovodilaca organizacionih dijelova FBA, u cilju osiguranja uslova za kvalitetno obavljanje poslova koji proizlaze iz njihove nadležnosti, odnosno održavanja poslovanja FBA.



Tokom 2021. godine provedene su aktivnosti na donošenju novih internih akata i ažuriranju postojećih vezano za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova u FBA, kontinuitet poslovanja i krizno upravljanje, pravilnika o radu, smjernica za planiranje i izvještavanje. Djelovanje ovog organizacionog dijela bilo je usmjereno i na izradu općih i pojedinačnih internih akata iz područja radno-pravnih odnosa (ugovori, rješenja, potvrde, uvjerenja i dr.), kao i rješavanje određenih kadrovskih pitanja u oblasti radno-pravnih odnosa (vođenje radnih sporova i dr.).

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i podzakonskim aktima koji proizlaze iz istog, vršene su nabavke roba i usluga za potrebe FBA uz primjenu odgovarajućih postupaka javnih nabavki. Navedeno podrazumijeva poslove izrade tenderskih dokumentacija, formiranja komisija, objavljivanje postupaka i obavještenja u vezi sa njihovim provođenjem na portalu javnih nabavki, izradu odluka, zaključaka, izjašnjenja po žalbama ponuđača, ugovora, okvirnih sporazuma i drugih akata iz ove oblasti (korišteni otvoreni postupci nabavke, konkurentski zahtjevi za dostavu ponuda, direktni sporazumi, te postupci uz primjenu Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II dio B ovog Zakona).

Uz ostalo, provedeni su i okončani postupci sljedećih nabavki: usluga internog bifea, usluga čišćenja, nabavke softverskog osiguranja Microsoft licence i licenci za zaštitu resursa IS od malicioznog koda, usluga iz oblasti odnosa sa javnošću i kriznog komuniciranja, nabavke goriva, uredskog materijala, sitnog inventara, uredske kompjuterske opreme, usluga osiguranja, usluga održavanja sistema za klimatizaciju i ventilaciju, usluga održavanja telefonske centrale i telefonskih aparata, nabavke softverskog rješenja za upravljanje finansijama i računovodstvom, usluga sistematskog zdravstvenog pregleda, pravnih usluga, usluga tehničkog savjetovanja, usluge održavanja i popravki službenih motornih vozila, te drugih roba i usluga predviđenih planom poslovanja i potrebama radnih procesa.

Tokom izvještajnog perioda pružena je podrška svim organizacionim dijelovima FBA u vezi sa prisustvovanjem njenih predstavnika na seminarima, radionicama, domaćim i međunarodnim konferencijama i drugim poslovnim skupovima, koji su zbog izmijenjenih uslova poslovanja uzrokovanih pandemijom, u 2021. godini najvećim dijelom održani virtualno, kao i podrška na planu stručnog osposobljavanja i usavršavanja radnika u zemlji i inostranstvu.

U dijelu poslovanja koje se odnosi na uredsko i arhivsko poslovanje, pored svakodnevnih poslova iz te oblasti (zavođenje akata u evidencione knjige, administrativno-tehnička obrada dokumenata, dostavljanje predmeta u rad organizacionim jedinicama, rad na aplikaciji za unos, obradu, skeniranje i dodjelu on-line dokumenata organizacionim jedinicama, vođenje određenih evidencija, arhiviranje predmeta i dr.), obavljani su i radni zadaci u vezi sa čuvanjem, održavanjem i klasificiranjem arhivske građe. Također, pokrenut je i proces polaganja stručnog arhivističkog ispita i sticanja osnovnih i viših stručnih zvanja u arhivskoj djelatnosti za dva radnika raspoređena na date poslove.

U okviru ovog dijela rada, obavljani su i poslovi:

- upravljanja imovinom (održavanje prostora, uređaja, sistema, opreme i instalacija);
- održavanja voznog parka, računarske, telekomunikacijske, uredske i druge opreme;
- provođenja fizičke i tehničke zaštite prostora (poslovi recepcije, osiguranje/zaštita osoba i imovine - unutrašnje fizičko osiguranje, organizovanje tehničke zaštite, ispitivanje

protivprovalnog i video nadzora, te sistema za kontrolu pristupa u poslovne prostorije i evidenciju radnog vremena);

- provođenja preventivnih mjera iz oblasti zaštite od požara, sa ciljem sprečavanja nastanka požara i eksplozije, kao i osiguranja uslova za efikasnu evakuaciju, a što je u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i internim aktima koji uređuju ovu oblast, uz vršenje ispitivanja ispravnosti sistema vatrodojave u objektu, kao i periodičnih pregleda i ispitivanje protivpožarnih aparata i hidrantske mreže;
- redovnog čišćenja i održavanja higijene u poslovnim prostorijama;
- kontrole ulaza u poslovne prostorije, te kontrole parkinga i dr.

U zadnjem kvartalu 2021. godine pokrenut je proces formiranja unutrašnje službe zaštite u FBA, koji uključuje prvu fazu i to predaju zahtjeva prema nadležnom ministarstvu unutrašnjih poslova, prilagođavanje internih akata započetom procesu, prva selekcija radnika koji će biti raspoređeni na poslove tehničke i fizičke zaštite, te upućivanje istih na potrebne edukacije za sticanje sertifikata.

Aktivnosti FBA u oblasti informisanja u 2021. godini odnosile su se na nastavak uspješne interakcije sa javnošću. Komunikacija sa javnošću FBA se većim dijelom odnosila na odnose sa medijima. U 2021. godini plasirano je više od 70 vijesti i saopćenja za printane i elektronske medije, te odgovoreno na više od 100 medijskih upita po pitanju rada na predmetima iz nadležnosti FBA. Informacije o radu FBA, dostavljane su elektronskim i printanim medijima u BiH, kao i putem internet stranice FBA. Vršeno je praćenje i analiziranje materijala, informacija i izvještaja koji se odnose na SBS i rad FBA koji su se objavljivali u sredstvima javnog informisanja i o tome izvještavao menadžment FBA. U komunikaciji sa medijima i javnosti, FBA se pridržavala općeprihvaćenih principa nezavisnosti, dostupnosti, etike, te blagovremenosti u pružanju odgovora. U 2021. godini nastavljeno je sa realizacijom dugoročne strategije komuniciranja FBA sa predstavnicima bosanskohercegovačkih medija, građanima i sveukupnom javnošću. Od strane medija u 2021. godini bilo je ukupno 2.800 objava, od toga najveći broj u septembru i decembru 2021. godine. Najveći broj objava zabilježen je na internet portalima, zatim u printanim i u elektronskim medijima.

Prilikom komuniciranja sa medijima, korišten je velik broj alata, odnosno kreirane su i distribuirane različite informacije, intervjui, izjave, saopćenja i odluke o aktuelnim temama, odnosno aktivnostima FBA. Najčešći alat komunikacije bila su saopćenja, kao efikasan način slanja informacija široj javnosti, dostupna na internet stranici FBA. Građani i mediji su preko zvanične mail adrese FBA uputili preko 400 upita. U okviru aktivnosti unapređenja komunikacije sa javnošću, u 2021. godini na internet stranici FBA, proširene su postojeće sekcije, te uvrštene nove informativnog karaktera. Izvršena je revizija tekstova objava na internet stranici FBA, te prijevod tekstova na engleski jezik. Posjetiocima internet stranice FBA, kao i korisnicima finansijskih usluga na internetu, ponuđen je bogatiji sadržaj informacije o radu FBA, ali i edukacija putem pisanog i video sadržaja.

Svakodnevnim „press clipping-om“ iz elektronskih i printanih medija praćeno je izvještavanje i stavovi medija o FBA. Također, vršeno je arhiviranje objava iz štampe i elektronskih medija, prikupljanje, elektronska obrada i pohranjivanje podataka neophodnih za potrebe FBA u segmentu informisanja. U BH-BATIS-u je redovno ažurirana i posebna sekcija za arhiviranje medijskih upita, odgovora na medijske upite, saopćenja, fotografija, eksterne komunikacije i „press clipping“ mjesečnih izvještaja.

### 13.2. Računovodstveno - finansijski poslovi

Obavljene aktivnosti u ovom segmentu poslovanja u osnovi obuhvataju svakodnevne redovne i periodične radne zadatke koji su obavljani u skladu sa planiranim programskim ciljevima, uz osiguranje efikasnog finansijskog upravljanja i pouzdanog sistema finansijske kontrole. U okviru ovog dijela procesa rada izvršeni su niže navedeni poslovi vezani za računovodstveno-finansijsko poslovanje FBA:

- redovni finansijski i računovodstveni poslovi koji obuhvataju: knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena, pripremanje računovodstvene baze za kreiranje finansijskih izvještaja, obračun i isplata plaća, naknada plaća, kao i drugih naknada (po ugovoru o djelu i sl.), vođenje analitičkih evidencija o stalnim sredstvima, sitnom inventaru i bibliotetskom materijalu, blagajnički i administrativno-tehnički poslovi (unos, odobravanje, kontrola i plaćanje primljenih faktura, kontakti sa dobavljačima, evidencija plaćanja i dr.), te drugi poslovi i radni zadaci koji se po svojoj prirodi svrstavaju u ovu grupu poslova;
- obračun i naplata prihoda koje FBA ostvaruje po osnovu obavljanja supervizije poslovanja SBS-a, putem naknada koje SBS plaćaju, naknada po osnovu provođenja obrade zahtjeva za izdavanje saglasnosti, dozvola, odobrenja i drugih akata, te obavljanja drugih poslova iz djelokruga rada FBA (provođenje postupaka po žalbama na prvostepene akte, izdavanje mišljenja, potvrda, ovjera i sl.), a sve u skladu sa odlukama kojima je propisana visina i način plaćanja naknada;
- upravljanje приходima i rashodima, sačinjavanje mjesečnih i kvartalnih analiza o njihovom ostvarenju i odnosu, provođenje politika i procedura za efikasno i efektno upravljanje novčanim sredstvima i bankovnim računima, praćenje stanja raspoloživih sredstava i dr.;
- izrada programa rada, plana finansijskog poslovanja, izvještaja o radu i izvještaja o finansijskom poslovanju, periodičnih izvještaja o poslovanju i drugih akata koji reguliraju finansijsko i računovodstveno poslovanje;
- redovno izvještavanje Direkcije FBA i UO o izvršenju plana poslovanja i drugim pitanjima značajnim za finansijsko poslovanje;
- provođenje pripremnih radnji za izradu godišnjeg obračuna za izvještajnu godinu, koje obuhvataju predbilansne radnje i aktivnosti na organizaciji popisa imovine i obaveza, kao kontrolnih postupaka koji prethode izradi i sastavljanju finansijskih izvještaja koji podrazumijevaju rad na usaglašavanju svih sintetičkih i analitičkih knjigovodstvenih evidencija, provođenje kontrole ispravnosti knjiženja i dokumentovanosti proknjiženih poslovnih promjena tokom godine, utvrđivanje fer vrijednosti pojedinih stavki imovine u skladu sa MRS/MSFI, usaglašavanje potraživanja i obaveza, pripremanje podataka za potrebe izrade aktuarskog mišljenja u vezi s primjenom MRS-a 19, te druge poslove u vezi sa izradom finansijskih izvještaja;
- aktivnosti na provođenju postupka otuđenja ili uništenja dugotrajne materijalne imovine, kao rashodovanih stavki po ranije obavljenim popisima sredstava koje se vode u poslovnim knjigama kao vanbilansna evidencija, kao i stavke bilansne aktive koje su istrošene, zastarjele i dotrajale uslijed višegodišnje upotrebe i od čije se upotrebe ne očekuju buduća ekonomska korist;
- poslovi povezani sa obavljanjem revizije finansijskih izvještaja, koji se odnose na pripremanje dokumentacije potrebne za provođenja revizorskog procesa;

- dostavljanje propisanih izvještaja federalnim organima i institucijama (Porezna uprava i Federalni zavod za statistiku), putem propisanih obrazaca, u skladu sa propisima koji uređuju određene oblasti;
- aktivnosti na planu modifikovanja (proširenja) postojećih aplikativnih softverskih rješenja koja se koriste pri obračunu plaća, evidentiranju ulaznih računa, stalnih sredstava i sitnog inventara i obračunu amortizacije i dr.

### **13.3. Finansijsko poslovanje FBA**

#### **13.3.1. Finansiranje rada FBA**

Finansiranje rada FBA uređeno je odredbama ZoA kojim je definirano da se sredstva za njen rad, kao neprofitne institucije, osiguravaju isključivo iz propisanih naknada koje SBS plaćaju FBA za izdavanje dozvola za rad i za superviziju njihovog poslovanja, kao i naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada FBA. Naplata sredstava vrši se u skladu sa ZoA i odlukama FBA kojima je utvrđena tarifa naknada koje SBS plaćaju FBA, kao i visina i način njihovog plaćanja.

Naknade koje SBS plaćaju FBA za superviziju njihovog poslovanja sastoje se od godišnjeg linearnog administrativnog dijela koji se uplaćuje u jednakim tromjesečnim obrocima i tromjesečnog varijabilnog dijela od iznosa aktive bilansa stanja SBS-a (u promilima) u visini propisanoj odlukama FBA. Prihodi ostvareni od naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada FBA obuhvataju ostale naknade koje SBS uplaćuju po osnovu izdatih saglasnosti, odobrenja, zaključaka i drugih akata koje izdaje FBA. Novčane kazne za učinjene prekršaje koje se u skladu sa ZoB-om i ZoA izriču finansijskim institucijama i odgovornim licima tih institucija koje FBA nadzire se uplaćuju u budžet FBiH. U skladu sa ZoA propisano je da se višak prihoda nad rashodima tekućeg obračunskog perioda prenosi u narednu poslovnu godinu.

#### **13.3.2. Izvršenje finansijskog plana**

Prema Bilansu uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2021. godine, FBA je ostvarila ukupne prihode u iznosu od 16.405.323,02 KM (prethodna godina: 15.938.825,91 KM), rashodi su iznosili 14.030.535,30 KM (prethodna godina: 13.392.832,67), a višak prihoda nad rashodima obračunskog perioda iznosi 2.374.787,72 KM (prethodna godina: 2.545.993,22 KM).

Ukupni prihodi poslovanja veći su za 2,93% ili 466.497,11 KM u odnosu na ostvarenu vrijednost iz 2020. godine, odnosno veći za 6,67% ili 1.025.323,02 KM u odnosu na planirane vrijednosti za 2021. godinu. Najznačajniju stavku u strukturi ostvarenih prihoda čine ostvareni prihodi po osnovu naplaćenih naknada za superviziju rada banaka koji čine glavninu ostvarenih prihoda. Rashodi poslovanja iznosili su 14.030.535,30 KM i ostvareni su sa 91,23% u odnosu na planiranu vrijednost, a veći su za 4,76% ili 637.702,63 KM u odnosu na ostvarenje u 2020. godini.

Pregled prihoda prema izvorima i njihov udio u ukupnim приходima prikazan je u sljedećoj tabeli:



R. br.	Opis	Ostvareno 2021.	Udio %
1.	Naknade - banke	15.543.291,60	94,75
2.	Naknade - MKO	608.171,75	3,71
3.	Naknade - lizing društva	192.472,00	1,17
4.	Naknade - faktoring društva	-	-
5.	Ostali prihodi	61.387,67	0,37
<b>U K U P N O</b>		<b>16.405.323,02</b>	<b>100,00</b>

Poslovni rashodi predstavljaju troškove iz osnovne djelatnosti FBA i obuhvataju materijalne troškove, troškove plaća, naknade, usluge, amortizaciju, te ostale troškove poslovanja institucije. Rashodi obračunskog perioda priznati su u periodu u kojem su i nastali.

U strukturi ukupno ostvarenih rashoda najveći dio izdataka odnosi se na troškove osoblja, odnosno isplaćene plaće i naknade iz radnog odnosa radnicima FBA tokom obračunskog perioda, te troškove usluga. Izvršena izdvajanja za bruto plaće u izvještajnom periodu, kao bruto masa sredstava izdvojena za tu namjenu, uključuju neto isplate radnicima FBA, te pripadajuće poreze, doprinose i naknade (kao javne prihode), obračunate su i uplaćene u budžetske i vanbudžetske fondove u skladu sa zakonskim propisima koji uređuju tu oblast.

Struktura sredstava usmjerenih u budžetske i vanbudžetske fondove, obračunatih i isplaćenih na plaće isplaćene radnicima FBA, kao doprinosa iz plaće i na plaću, s poređenjem njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, daje se u sljedećoj tabeli:

R. br.	Javni prihod	2020. godina	2021. godina
1.	Penzijsko-invalidsko osiguranje	1.901.255,88	1.993.160,45
2.	Osnovno zdravstveno osiguranje	1.363.944,69	1.429.876,00
3.	Osiguranje od nezaposlenosti	165.326,77	173.318,08
<b>U K U P N O</b>		<b>3.430.527,34</b>	<b>3.596.354,53</b>

### 13.3.3. Uspješnost poslovanja - Bilans uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2021. godine

Struktura prihoda i rashoda ostvarenih u izvještajnom periodu, s poređenjem njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, prikazana je u obrascu "Bilans uspjeha" za period od 01.01. do 31.12.2021. godine, kako slijedi:

Opis	Iznos	
	Prethodna godina	Tekuća godina
<b>A. P r i h o d i</b>		
Članarina	-	-
Prihodi iz budžeta	-	-
Humanitarni prihodi	-	-
Prihodi od vlastite aktivnosti	15.799.734	16.343.135
Ostali prihodi	139.092	61.388
<b>Prihodi ukupno</b>	<b>15.938.826</b>	<b>16.405.323</b>
<b>B. R a s h o d i</b>		
Materijal i energija	321.258	224.676
Usluge	1.055.665	928.468
Plaće i naknade	10.429.489	11.287.510
Amortizacija	949.332	901.890

Finansijski rashodi	39.248	50.401
Putni troškovi	78.457	97.494
Humanitarni rashodi	193.427	219.360
Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata	1.611	667
Ostali rashodi	324.346	320.068
<b>Rashodi ukupno</b>	<b>13.392.833</b>	<b>14.030.534</b>
<b>C. Rezultat</b>		
Višak prihoda	2.545.993	2.374.789
Višak rashoda	-	-

#### 13.3.4. Stanje imovina i obaveza/izvora sredstava - Bilans stanja na dan 31.12.2021.

Stanje imovine i obaveza, odnosno izvora sredstava FBA, prikazano je u obrascu „Bilans stanja“ na dan 31.12.2021. godine, kako slijedi:

Opis	Iznos po odbitku ispravke vrijednosti	
	Prethodna godina	Tekuća godina
<b>A k t i v a</b>		
<b>A. Stalna sredstva</b>	<b>19.330.636</b>	<b>18.603.046</b>
Nekretnine, postrojenja i oprema	19.233.672	18.424.239
Nematerijalna stalna sredstva	77.414	128.165
Dugoročni plasmani i potraživanja	19.550	50.642
Biološka imovina	-	-
Ulaganja u nekretnine	-	-
Sredstva namijenjena prodaji	-	-
Dugoročna razgraničenja	-	-
<b>B. Tekuća sredstva</b>	<b>17.707.089</b>	<b>21.409.466</b>
Novac i novčani ekvivalenti	17.607.593	21.031.527
Kratkoročni plasmani i potraživanja	86.001	377.223
Zalihe	-	-
Ulazni PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja	13.495	716
<b>Aktiva ukupno</b>	<b>37.037.725</b>	<b>40.012.512</b>
<b>P a s i v a</b>		
<b>A. Trajni izvori</b>	<b>31.785.959</b>	<b>34.160.748</b>
Trajni izvori	22.183.453	24.729.446
Rezerve	7.056.513	7.056.513
Neraspoređeni višak prihoda	2.545.993	2.374.789
Neraspoređeni višak rashoda	-	-
Revalorizacije rezerve	-	-
<b>B. Dugoročne obaveze</b>	<b>4.317.825</b>	<b>4.766.199</b>
Dugoročne finansijske obaveze	-	-
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	4.317.825	4.766.199
<b>C. Kratkoročne obaveze</b>	<b>933.941</b>	<b>1.085.565</b>
Tekuće obaveze	924.434	1.074.583
Kratkoročne finansijske obaveze	2.604	3.962
Obaveze za PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja i rezervisanja	6.903	7.020
<b>Pasiva ukupno</b>	<b>37.037.725</b>	<b>40.012.512</b>

Pri izradi finansijskih izvještaja FBA je primijenila općeprihvaćene računovodstvene koncepte, te računovodstvena načela i računovodstvene standarde finansijskog izvještavanja. Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS i MSFI, odnosno prema zakonskom okviru finansijskog izvještavanja u FBiH, te računovodstvenim politikama i drugim internim aktima FBA koji uređuju njeno računovodstveno-finansijsko poslovanje.

U skladu sa odredbama ZoRR, shodno Međunarodnim revizorskim standardima, revizorsko društvo Grant Thornton d.o.o. Banja Luka obavilo je reviziju finansijskih izvještaja FBA za 2021. godinu, čije mišljenje glasi:



## Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka  
Usta Prigla 2/F  
78 000 Banja Luka  
Republika Srpska  
Bosna i Hercegovina  
T +387 51 211 539; +387 51 211 294  
F +387 51 211 501  
E office@gt.ba; gtor  
www.grantthornton.ba

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine  
Sarajevo - Novo Sarajevo

### Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine Sarajevo - Novo Sarajevo (u daljem tekstu "Agencija"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama ne kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Agencije na dan 31. decembra 2021. godine kao i njenu finansijsku uspješnost i novčane tokove za godinu koja se tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

### Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Agenciju u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

### Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Agencije na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine revidirao je drugi revizor, u čijem je izvještaju od 12. maja 2021. godine izraženo nemodificirano mišljenje.

### Ostale informacije

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnji izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u periodu od 01.01 - 31.12.2021. godine, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima. U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitate gore navedene ostale informacije i da razmotrimo jesu li ostale





informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, na osnovu posla koji smo obavili na ostalim informacijama, zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu.

U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo pogodnim za objavu.

#### **Odgovornost Organa rukovođenja za finansijske izvještaje**

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za takve interne kontrole za koje Organ rukovođenja Agencije utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjera ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Agencije da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica ovlaštena za upravljanje odgovornu su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

#### **Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja**

Naši ciljevi su stedi razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji Agencije, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRvS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Agencija;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;




- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjeanost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencija da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjeanost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaj, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

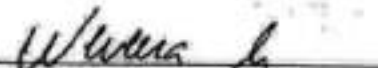
Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe, dostavljamo Organu rukovođenja Agencije izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koje se može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Nevena Milinković, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka  
Banja Luka, 29. april 2022. godine

  
Isidora Džombić,  
Managing Partner – Direktor  
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

  
Nevena Milinković  
Ovlašćeni revizor  
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

## 14. ZAKLJUČAK

U izvršenju poslova iz propisane nadležnosti, FBA je samostalna i nezavisna institucija koja postupa u skladu sa zakonskim propisima, supervizorskim principima i pravilima struke, kao i najboljim međunarodnim praksama. U izvještajnom periodu FBA je izvršila planirane aktivnosti iz djelokruga rada utvrđenog zakonskim propisima i Programom rada FBA, kao i aktivnosti koje su realizirane u skladu sa izmijenjenim okolnostima, potrebama i zahtjevima u nadzoru poslovanja SBS.

Ispunjeni su svi ciljevi za održavanje stabilnosti finansijskog sistema u uslovima pandemije, a posebno održavanje nivoa i kvalitete nekvalitetne aktive, izbjegavanja nastanka značajnih sistemskih rizika kao rezultata neadekvatnog postupanja SBS u periodu pandemije i poticanja kreditne aktivnosti u cilju nastavka podrške privredi i građanima. FBA je u saradnji sa ABRS i EBA-om okončala postupak procjene usklađenosti regulatornog i supervizorskog okvira sa okvirom EU, te dobila status ekvivalentnosti, odnosno status treće zemlje u kojoj se primjenjuju regulatorni i supervizorski zahtjevi ekvivalentni zahtjevima koji se primjenjuju u EU. Kao rezultat navedenih aktivnosti, EK je u oktobru 2021. godine objavila provedbenu odluku kojom se potvrđuje ekvivalentnost supervizorskog i regulatornog okvira BiH u odnosu na regulatorni okvir EU.

FBA je u proteklom periodu uspostavila efikasan proces supervizije SBS i jačala kapacitete u skladu sa zahtjevnim procesima regulatornih i supervizorskih reformi. Poslovanje FBA u 2021. godini obilježile su i aktivnosti vezane za produženje donesenih mjera uslijed negativnih efekata izazvanih pandemijom.

Vršeći superviziju rada i zakonitosti poslovanja SBS-a, FBA je, u skladu sa zakonskim propisima, pravovremeno nalagala i poduzimala mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Ključni izazov FBA u narednom periodu je održavanje dinamike usklađenosti i primjene regulatornih i supervizorskih zahtjeva, u skladu sa procesima koji su uspostavljeni u EU. Strategije razvoja FBA su jasno definirane, a planovi detaljno razrađeni uz naglašene potrebe za nastavak digitalizacije procesa u oblastima supervizije SBS.

Realizirana je sveobuhvatna reforma regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka. Revidirane su i inovirane obavezne izvještajne forme koje banke dostavljaju FBA u nadzorne i statističke svrhe, te je uveden novi regulatorni zahtjev u upravljanju rizikom likvidnosti (NSFR). Ključne aktivnosti iz segmenta regulative unutrašnjeg platnog prometa i zaštite korisnika finansijskih usluga odnosile su se na izradu izvještajnih obrazaca i uputstava za popunu istih u skladu sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu.

FBA je i u 2021. godini aktivnosti usmjerila na jačanje i unapređenje saradnje sa domaćim, međunarodnim finansijskim institucijama te regionalnim i drugim organizacijama, kao i na jačanje bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje i inostranstva. FBA razmjenjuje informacije i učestvuje na međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u EU. Nastavljena je i saradnja sa ECB-om kroz razmjenu informacija i učestvovanje na kolegijima banaka koji su pod nadzorom ECB-a i redovnim godišnjim sastancima, kao i sa EBA-om.

U 2021. godini FBA je nastavila učestvovati u projektima od značaja za razvoj regulative, supervizije i restrukture banaka koji se odnosi na projekt Svjetske banke FinSAC, USAID FINRA projekat tehničke pomoći jačanja kapaciteta FBA za efikasniju bankarsku superviziju i Program za jačanje kapaciteta centralnih banaka zemalja Zapadnog Balkana.

FBA će nastaviti sa realizacijom planiranih aktivnosti u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i internim aktima FBA, kako je i utvrđeno u Programu rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2022. godinu. Navedene aktivnosti su usmjerene na izvršavanje poslova iz nadležnosti FBA, vršenje supervizije, izradu regulatornog okvira za SBS, te poslove koji se odnose na restrukturiranje banaka, a sve sa ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, kao i unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS.

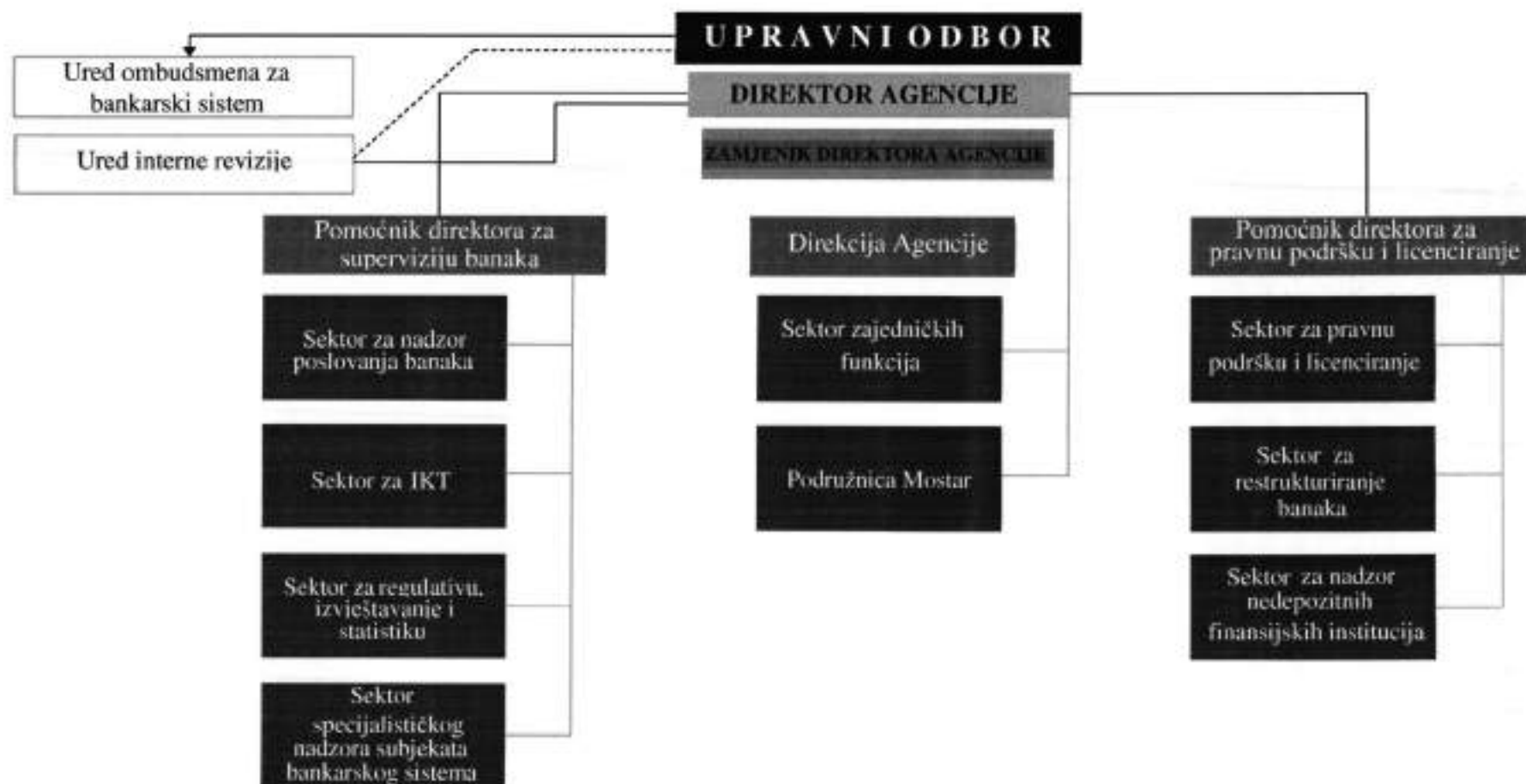
Broj: 01-2242/22

Sarajevo, 30.05.2022. godine

DIREKTOR

Jasmin Mahmuzić, s.r.





**PREGLED AKATA  
USVOJENIH OD STRANE UO U 2021. GODINI**

**a) Akti kojima se propisuje rad FBA:**

1. Pravilnik o izmjeni i dopunama Pravilnika o radu, sa izmjenama Priloga 1. – Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-55-04/21 i U.O.-55-04-1/21 od 25.02.2021. godine;
2. Pravilnik o kontinuitetu poslovanja i kriznom upravljanju u Agenciji za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-55-05/21 od 25.02.2021. godine;
3. Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju stalnog člana i zamjenskih članova Odbora za restrukturiranje Agencije za bankarstvo Federacije BiH, U.O.-55-06/21 od 25.02.2021. godine;
4. Odluka o usvajanju Strategije razvoja Agencije za bankarstvo FBiH 2021. - 2026. godina, broj: U.O.-55-11/21 od 25.02.2021. godine;
5. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-57-01/21 od 09.04.2021. godine;
6. Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-58-06/21 od 15.04.2021. godine;
7. Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o metodologiji u postupku planiranja i izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-58-07/21 od 15.04.2021. godine;
8. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-61-04/21 od 31.05.2021. godine;
9. Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju stalnog člana i zamjenskih članova Odbora za superviziju Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-62-04/21 od 11.06.2021. godine.

**b) Programi rada i izvještaji o radu UO i FBA:**

1. Izvještaj o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu, Odluka o usvajanju broj: U.O.-61-02/61 od 31.05.2021. godine;
2. Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu, Odluka o usvajanju broj: U.O.-61-03/61 od 31.05.2021. godine;
3. Polugodišnji izvještaj o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH (izvršenje plana/programa u periodu 01.01. - 30.06.2021. godine), Zaključak UO broj: U.O.-63-09/21 od 29.07.2021. godine;
4. Program rada Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-02/21 od 28.12.2021. godine;
5. Program rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-03/21 od 28.12.2021. godine.

**c) Akti koji se odnose na rad Ombudsmena:**

1. Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za 2020. godinu, Odluka o usvajanju Izvještaja, broj: U.O.-55-07/21 od 25.02.2021. godine;
2. Odluka o prestanku dužnosti Ombudsmena za bankarski sistem, broj: U.O.-61-05/21 od 31.05.2021. godine;
3. Odluke o raspisivanju Javnog oglasa za prijem u radni odnos radnika na radno mjesto Ombudsmen za bankarski sistem, sa tekstom javnog oglasa, broj: U.O.-61-06/21 od 31.05.2021. godine;
4. Informacija o provedenom postupku po Javnom oglasu za izbor kandidata za prijem u radni odnos na radno mjesto "Ombudsmen za bankarski sistem" pri Uredu ombudsmena za bankarski sistem, sa mjestom rada Podružnica Mostar – UO informisan na 64. sjednici dana 24.08.2021. godine;
5. Odluke o poništenju javnog oglasa za izbor kandidata za prijem u radni odnos na radno mjesto Ombudsmena za bankarski sistem, broj: U.O.-64-03/21 od 24.08.2021. godine;
6. Odluke o raspisivanju javnog oglasa za izbor kandidata za prijem u radni odnos na radno mjesto Ombudsmena za bankarski sistem, broj: U.O.-64-03-1/21 od 24.08.2021. godine;
7. Odluka o imenovanju Ombudsmena za bankarski sistem, broj: U.O.-67-04/21 od 19.11.2021. godine.

**d) Akti koji se odnose na rad Ureda interne revizije u FBA:**

1. Izvještaj o radu Ureda interne revizije Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu, Zaključak UO broj: U.O.-55-08/21 od 25.02.2021. godine;
2. Sažetak nacрта izvještaja o reviziji javnih nabavki Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine izvršenih u periodu od 01.02.2020. do 31.12.2020. godine, broj: 01-3-105-5/21 od 29.03.2021. godine, Zaključak UO broj U.O.-58-08/21 od 15.04.2021. godine;
3. Izvještaj o radu Ureda interne revizije za prvi (I) kvartal 2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-59-03/21 od 29.04.2021. godine;
4. Sažetak konačnog izvještaja o reviziji javnih nabavki Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine izvršenih u periodu od 01.02.2020. do 31.12.2020. godine, broj: 01-3-105-5/21 od 12.04.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-59-04/21 od 29.04.2021. godine;
5. Sažetak nacрта i Sažetak konačnog izvještaja o reviziji postupanja po nalazima (nepravilnostima) konstatovanim u zapisnicima o izvršenim kontrolama i poduzimanja mjera prema subjektima bankarskog sistema Federacije BiH u Sektoru za nadzor nedepozitnih finansijskih institucija – Tim za nadzor poslovanja lizing društava, broj: 01-3-680-3/21 od 13.04.2021. godine, Zaključak UO broj U.O.-59-05/21 od 29.04.2021. godine;
6. Sažetak nacрта izvještaja o reviziji popisa sredstava i izvora sredstava Agencije za bankarstvo FBiH sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, broj: 01-3-1090-3/21 od 24.05.2021. godine, Zaključak U.O. broj U.O.-61-07/21 od 31.05.2021. godine;
7. Sažetak konačnog izvještaja o reviziji popisa sredstava i izvora sredstava Agencije za bankarstvo FBiH sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, broj: 01-3-1090-3/21 od 03.06.2021. godine, Zaključak UO broj U.O.-62-05/21;
8. Izvještaj o radu Ureda interne revizije za II kvartal 2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-63-07/21 od 29.07.2021. godine;
9. Izvještaj o radu Ureda interne revizije za III kvartal 2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-66-03/21 od 29.10.2021. godine;

10. Sažetak nacрта i konačnog izvještaja o reviziji javnih nabavki Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine izvršenih u periodu od 01.01.2021. godine do 30.06.2021. godine, broj: 01-3-2942-3/21 od 18.10.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-66-05/21 od 29.10.2021. godine;
11. Sažetak nacрта izvještaja o internoj reviziji praćenja realizacije preporuka datih u 2018., 2019. i 2020. godini (follow-up revizija) broj: 01-3-3770-5/21 od 30.11.2021. godine, Zaključak UO broj U.O.-68-07/21 od 17.12.2021. godine;
12. Izvještaj interne revizije izvršenja plana (programa rada) Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za period januar - septembar 2021. godine, broj: 01-3-4128-1/21 od 01.12.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-68-08/21 od 17.12.2021. godine;
13. Program rada Ureda interne revizije Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-05/21 od 28.12.2021. godine.

**e) Akti koji se odnose na rad Drugostepene komisije:**

1. Informacija o radu Drugostepene komisije za period od 30.09.2020. do 31.12.2020. godine, Zaključak UO broj: U.O.-55-9/21 od 25.02.2021. godine;
2. Izvještaj o radu Drugostepene komisije za 2020. godinu, Zaključak UO broj: U.O.-55-10/21 od 25.02.2021. godine;
3. Izvještaj o radu Komisije za odlučivanje o postupku po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Drugostepene komisije) za period od 01.01. do 31.03.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-59-02/21 od 29.04.2021. godine;
4. Izvještaj o radu Drugostepene komisije za period od 01.04.2021. godine do 30.06.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-63-08/21 od 29.07.2021. godine;
5. Izvještaj o radu Komisije za odlučivanje o postupku po žalbi protiv prvostepenih akata (Drugostepena komisija) za period od 01.07. do 30.09.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-66-04/21 od 29.10.2021. godine.

**f) Akti kojima se regulira rad SBS-a:**

1. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za uporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama, broj: U.O.-58-04/21 od 15.04.2021. godine;
2. Odluka o sistemu internog upravljanja u banci, broj: U.O.-60-02/21 od 12.05.2021. godine;
3. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke, broj: U.O.-60-03/21 od 12.05.2021. godine;
4. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke, broj: U.O.-60-04/21 od 12.05.2021. godine;
5. Odluka o izmjenama Odluke o planovima oporavka banke i bankarske grupe, broj: U.O.-62-03/21 od 11.06.2021. godine;
6. Odluka o dopuni Odluke o uvjetima i načinu provedbe nadzora i nalaganja mjera u cilju izvršavanja ovlasti iz nadležnosti restrukturiranja banaka, broj: U.O.-63-02/21 od 29.07.2021. godine;
7. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe, broj: U.O.-63-03/21 od 29.07.2021. godine;



8. Odluka o izmjenama i dopunama odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP), broj: U.O.-63-04/21 od 29.07.2021. godine;
9. Odluka o uslovima za privremeno priznavanje stavki redovnog osnovnog kapitala, broj: U.O.-64-02/21 od 24.08.2021. godine;
10. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke, broj: U.O.-67-02/21 od 19.11.2021. godine;
11. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-67-03/21 od 19.11.2021. godine;
12. Odluka o stavljanju van snage Odluke o uslovima za privremeno priznavanje stavki redovnog osnovnog kapitala, broj: U.O.-68-02/21 od 17.12.2021. godine.

**g) Akti koji su doneseni vezano za COVID:**

1. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, broj: U.O.-56-01/21 od 11.03.2021. godine;
2. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikro kreditne organizacije primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19; U.O.-56-02/21 od 23.03.2021. godine;
3. Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, broj: U.O.-68-03/21 od 17.12.2021. godine;
4. Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikro kreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, broj: U.O.-68-04/21 od 17.12.2021. godine.

**h) Informacije o SBS u FBiH:**

1. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije BiH sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, po konačnim nerevidiranim podacima, Odluka o usvajanju broj: U.O.-58-05/21 od 15.04.2021. godine;
2. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije BiH sa stanjem na dan 31.03.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-62-02/21 od 11.06.2021. godine;
3. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije BiH sa stanjem na dan 30.06.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-65-04/21 od 13.09.2021. godine;
4. Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije BiH sa stanjem na dan 30.09.2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-68-05/21 od 17.12.2021. godine.

**i) Akti koji se odnose na finansijsko poslovanje FBA:**

1. Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu:
  - Odluka o usvajanju Izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu i finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije BiH po godišnjem obračunu za period od 1. januara do 31. decembra 2020. godine, broj: U.O.-55-03/21 od 25.02.2021. godine i

- Odluka o rezervisanju sredstava za primanja zaposlenih Agencije za bankarstvo Federacije BiH za period od 1. januara do 31. decembra 2020. godine, broj: U.O.-55-03/21 od 25.02.2021. godine;
- 2. Odluka o odobravanju kupovine/nabavke poslovnog objekta u Mostaru za potrebe smještaja Podružnice Mostar Agencije za bankarstvo FBiH, broj: U.O.-55-12/12 od 25.02.2021. godine;
- 3. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku opreme i usluga u cilju unapređenja računarske mreže, broj: U.O.-55-13/21 od 25.02.2021. godine;
- 4. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku Microsoft licenci, broj: U.O.-55-14/21;
- 5. Odluke o finansiranju školovanja djece preminule radnice Agencije za bankarstvo FBiH i djece preminulog člana Upravnog odbora Agencije za bankarstvo FBiH, br. U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-3/21, U.O.-59-06-4/21 od 29.04.2021. godine;
- 6. Zaključak UO, saglasnost na prijedlog Ugovora o finansiranju školovanja u vezi sa Odlukama o finansiranju školovanja broj: U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-3/21, U.O.-59-06-4/21 od 29.04.2021. godine i ovlaštenje direktoru Agencije da potpiše pojedinačne ugovore, te zaduženje da u narednom periodu pripremi prijedloge općih akata kojima će se definirati potrebni elementi procesa odobravanja finansiranja školovanja djece umrlih radnika i članova organa upravljanja Agencije;
- 7. Odluka o rasporedu finansijskog rezultata Agencije za bankarstvo Federacije BiH ostvarenog u 2020. godini, broj: U.O.-63-05/21 od 29.07.2021. godine;
- 8. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku uredske računarske opreme Agencije za bankarstvo FBiH, broj: U.O.-63-06/21 od 29.07.2021. godine;
- 9. Odluka o imenovanju nezavisnog eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo FBiH za 2021. godinu, broj: U.O.-65-05/21 od 13.09.2021. godine;
- 10. Plan finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-04/21 od 28.12.2021. godine.

**j) Ostali razmatrani i usvojeni akti:**

- 1. Informacije o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH za I/2021 do XI/2021 – UO redovno informisan na svakoj sjednici o aktivnostima FBA u navedenom periodu;
- 2. Odluka po prigovoru jednog kandidata na obavijest o izboru kandidata po Javnom oglasu za prijem u radni odnos na radno mjesto Ombudsmen za bankarski sistem sa mjestom rada u Podružnici Mostar, broj: U.O.- 69-08-01/21;
- 3. Odgovor na zahtjev jedne radnice od 08.12.2021. godine, Zaključak UO, broj: U.O.- 69-08-02/21 od 28.12.2021. godine.

**PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA U BANKAMA  
U 2021. GODINI**

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole - rizik	Br. dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
1.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke, sa fokusom na izračun RWA	5	22.02. - 12.03.2021.	(3 x 15) = 45	10
2.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke, sa fokusom na izračun RWA	5	02.03. - 16.03.2021.	(3 x 10) = 30	10
3.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola upravljanje rizikom likvidnosti, primjena regulative iz segmenta likvidnosti i izvještavanje o LCR-u	5	22.03. - 13.04.2021.	(3 x 17) = 51	12
4.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola postupanja po odredbama Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u segmentu računovodstvenog otpisa	2	06.04. - 08.04.2021.	(1 x 3) = 3	3
5.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Ciljana kontrola primjene Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izvještavanja o LCR-u	5	07.09. - 21.09.2021.	(3 x 11) = 33	15
6.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a, sa fokusom na procese odobravanja kredita i upravljanja nekvalitetnom aktivom	10	20.09. - 20.10.2021.	(5 x 23) = 115	15
7.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	7	18.10. - 17.11.2021.	(4 x 23) = 92	12
8.	RBFBIH	Ciljana kontrola kvaliteta aktive i upravljanja kreditnim rizikom	5	25.10. - 12.11.2021.	(3 x 15) = 45	12
9.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	10	15.11. - 07.12.2021.	(7 x 17) = 119	15
10.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL	10	22.11. - 17.12.2021.	(5 x 20) = 100	15
11.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		08.02. - 23.02.2021.	(3 x 12) = 36	7
12.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		02.03. - 15.03.2021.	(3 x 10) = 30	7

13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		15.03. - 17.03.2021.	(3 x 3) = 9	2
14.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		07.06. - 17.06.2021.	(2 x 9) = 18	10
15.	RFBBIH	Ciljana kontrola izvršenja naloga		15.11. - 16.11.2021.	(3 x 2) = 6	2
16.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		06.12. - 10.12.2021.	(2 x 5) = 10	5
17.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		08.12. - 14.12.2021.	(7 x 5) = 35	3
18.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		20.12. - 24.12.2021.	(5 x 5) = 25	3



**REKAPITULACIJA IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA BANAKA  
U 2021. GODINI**

R. br.	Vrsta kontrole – ciljane kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
<b>1.</b>	<b>Po dominantnim rizicima u poslovanju (1.1.+1.2.+1.3)</b>	<b>9</b>	<b>10</b>	<b>111</b>
1.1.	Kapital, RWA i COREP izvještavanje	2	2	100
1.2.	Likvidnost i izvještavanje o LCR-u	2	2	100
1.3.	Kvalitet aktive, upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje ECL-a, kao i primjena regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom	5	6	120
<b>2.</b>	<b>Kontrola izvršenja naloga</b>	<b>6</b>	<b>8</b>	<b>133</b>
	<b>UKUPNO (1.+2.)</b>	<b>15</b>	<b>18</b>	<b>120</b>

PRILOG 5.

PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA NFI I BANAKA  
KOJE OBAVLJAJU POSLOVE LIZINGA I FAKTORINGA U 2021. GODINI

R. br.	Naziv NFI	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
<b>MKO</b>						
1.	MKF EKI Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljane kontrole	5	18.01. - 12.02.2021.	(2 x 26) = 52	10
2.	MKD EKI Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	5	01.02. - 08.03.2021.	(3 x 25) = 75	10
3.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljane kontrole	5	14.04. - 12.05.2021.	(2 x 20) = 40	10
4.	MKF MELAHA Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljane kontrole	5	04.05. - 26.05.2021.	(2 x 16) = 32	10
5.	MKF SUNRISE Sarajevo	Obimna kontrola poslovanja	5	06.09. - 12.10.2021.	(3 x 27) = 81	12
6.	MKD CREDO CENTAR d.o.o. Mostar	Obimna kontrola poslovanja	5	06.09. - 13.10.2021.	(2 x 28) = 56	12
7.	MKD IUTECREDIT d.o.o. Sarajevo	Obimna kontrola poslovanja	5	08.11. - 28.12.2021.	(2 x 36) + (1 x 16) = 88	38
8.	MKD MIKROFIN d.o.o. Banja Luka	Ciljana kontrola poslovanja MKD na području FBiH	5	22.11. - 16.12.2021.	(2 x 18) = 36	13
<b>Lizing društva i banka koja obavlja poslove lizinga</b>						
9.	UNICREDIT BANK BH d.d. Mostar	Ciljana kontrola poslovanja	5	15.02. - 08.03.2021.	(3 x 15) = 45	10
10.	MOGO d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljane kontrole	5	06.04. - 21.04.2021.	(2 x 12) = 24	10
11.	PORSCHE LIZING d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljane kontrole	5	06.09. - 27.09.2021.	(2 x 16) = 32	12
12.	RAIFFEISEN LIZING d.o.o. Sarajevo	Obimna kontrola poslovanja	5	15.11. - 21.12.2021.	(3 x 26) = 78	12
<b>Banke koje obavljaju poslove faktoringa</b>						
13.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola	5	12.04. - 23.04.2021.	(2 x 10) = 20	10
14.	INTESA SANPAOLO BANK d.d. BiH Sarajevo	Kontrola izvršenja preporuke i ciljane kontrole	5	06.09. - 10.09.2021.	(3 x 5) = 15	10
15.	SPARKASSE BANK BiH d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja preporuke i ciljane kontrole	5	20.10. - 26.10.2021.	(3 x 6) = 18	9

**REKAPITULACIJA IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA NFI I BANAKA KOJE OBAVLJAJU POSLOVE LIZINGA I FAKTORINGA U 2021. GODINI**

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
<b>1.</b>	<b>Nadzor poslovanja MKO (1.1.+1.2.+1.3.+1.4)</b>	<b>8</b>	<b>8</b>	<b>100</b>
1.1.	Obimna kontrola	3	3	100
1.2.	Ciljana kontrola	/	1	-
1.3.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	4	3	75
1.4.	Kontrola izvršenja naloga	1	1	100
<b>2.</b>	<b>Nadzor poslovanja lizing društava i banke koja obavlja poslove lizinga (2.1.+2.2.+2.3.)</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>100</b>
2.1.	Obimna kontrola	1	1	100
2.2.	Ciljana kontrola	1	1	100
2.3.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	2	2	100
<b>3.</b>	<b>Nadzor poslova faktoringa (3.1.+3.2.)</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>100</b>
3.1.	Ciljana kontrola	1	1	100
3.2.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	2	2	100
<b>UKUPNO (1+2+3)</b>		<b>15</b>	<b>15</b>	<b>100</b>

PREGLED IZVRŠENIH KONTROLA PLATNOG PROMETA U BANKAMA  
U 2021. GODINI

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
<b>Neposredne kontrole</b>						
1.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	17.03. - 26.03.2021.	(2 x 8) = 16	6
2.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	23.03. - 07.04.2021.	(2 x 11) = 22	6
3.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	07.04. - 20.04.2021.	(2 x 10) = 20	6
4.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	05.05. - 12.05.2021.	(2 x 6) = 12	6
5.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	02.06. - 10.06.2021.	(2 x 7) = 14	6
6.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	07.07. - 16.07.2021.	(2 x 8) = 16	6
7.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	07.07. - 16.07.2021.	(2 x 8) = 16	6
8.	RBFBIH	Uskladenost poslovanja	4	23.08. - 26.08.2021.	(2 x 4) = 8	4
9.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	20.09. - 29.09.2021.	(2 x 8) = 16	6
10.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	20.09. - 30.09.2021.	(2 x 9) = 18	6
11.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Uskladenost poslovanja	6	18.10. - 01.11.2021.	(2 x 11) = 22	10
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Uskladenost poslovanja	6	18.10. - 29.10.2021.	(2 x 10) = 20	10
13.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	22.11. - 03.12.2021.	(2 x 10) = 20	8
14.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	6	29.11. - 10.12.2021.	(2 x 10) = 20	10
15.	KOMERCIJALNA BANKA a.d. Banja Luka (organizacioni dijelovi koji posluju u FBiH)	Uskladenost poslovanja	6	22.12. - 28.12.2021.	(2 x 5) = 10	10
<b>Posredne kontrole</b>						
1.	NOVA BANKA a.d. Banja Luka (organizacioni dijelovi koji posluju u FBiH)	Uskladenost poslovanja	4	19.04. - 27.04.2021.	(2 x 7) = 14	6
2.	MF BANKA a.d. Banja Luka (organizacioni dijelovi koji posluju u FBiH)	Uskladenost poslovanja	4	24.05. - 01.06.2021.	(2 x 7) = 14	6
3.	KOMERCIJALNO - INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	Uskladenost poslovanja	4	30.08. - 03.09.2021.	(2 x 5) = 10	4



**PREGLED IZVRŠENIH KONTROLA USKLADENOSTI SBS  
SA STANDARDIMA SPNIFTA U 2021. GODINI**

*Neposredne kontrole*

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
<b>Banka</b>						
1.	RBBFBiH	Kontrola izvršenja naloga	2	18.01. - 21.01.2021.	(2 x 4) = 8	4
2.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	6	18.01. - 20.01.2021.	(3 x 3) = 9	6
3.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	4	01.02. - 05.02.2021.	(2 x 5) = 10	8
4.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	9	24.03. - 05.04.2021.	(3 x 9) = 27	21
5.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Uskladenost poslovanja	6	07.04. - 27.04.2021.	(2 x 15) = 30	24
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	6	21.05. - 14.06.2021.	(2 x 15) = 30	20
7.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	9	19.05. - 01.06.2021.	(3 x 10) = 30	21
8.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	6	21.06. - 30.06.2021.	(2 x 8) = 16	12
9.	SPARKASSE BANK d.d. BiH	Uskladenost poslovanja	3	27.09. - 14.10.2021.	(3 x 12) = 36	12
10.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	4	08.09. - 15.09.2021.	(2 x 6) = 12	10
11.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	6	25.10. - 16.11.2021.	(1 x 12) + (4 x 7) = 40	10
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Uskladenost poslovanja	6	15.11. - 03.12.2021.	(3 x 13) = 39	15
<b>NFI</b>						
1.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	4	17.02. - 23.02.2021.	(2 x 5) = 10	4
2.	MKD IUTECREDIT BH d.o.o. Sarajevo	Uskladenost poslovanja	6	01.02. - 05.02.2021.	(3 x 5) = 15	6
3.	MKF MELAHA Sarajevo	Uskladenost poslovanja	4	17.02. - 23.02.2021.	(2 x 5) = 10	14
4.	MKD CREDO CENTAR d.o.o. Mostar	Uskladenost poslovanja	4	08.03. - 12.05.2021.	(3 x 5) = 15	12
5.	MKF EKI Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	2	08.03. - 11.03.2021.	(2 x 4) = 8	6
6.	MKD EKI d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	2	25.03. - 31.03.2021.	(2 x 5) = 10	4
7.	MKF MI-BOSPO Tuzla	Kontrola izvršenja naloga	3	13.07. - 16.07.2021.	(3 x 4) = 12	3
8.	MKF PARTNER Tuzla	Kontrola izvršenja naloga	3	31.08. - 03.09.2021.	(3 x 4) = 12	3

**Posredne kontrole**

R. br.	Naiv SBS	Period kontrole	Broj dana kontrola	Broj kontrolora	Kontrolor dana
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	02.08. - 06.08.2021.	5	2	10
2.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	08.10. - 12.10.2021.	5	2	10
3.	KOMERIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	15.10. - 20.10.2021.	4	2	8
4.	MKF MIKRA Sarajevo	05.07. - 08.07.2021.	4	3	12
5.	MKF MIKRO ALDI Goražde	26.07. - 28.07.2021.	5	2	10
6.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	13.09. - 17.09.2021.	5	2	10
7.	MKF LOK Sarajevo	27.09. - 30.09.2021.	5	2	10
8.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	07.12. - 10.12.2021.	4	3	12
9.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	14.12. - 20.12.2021.	5	2	10
10.	MKF LIDER Sarajevo	27.10. - 30.10.2021.	4	2	8

**PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA IS SBS  
U 2021. GODINI**

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
1.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Ciljani nadzor sigurnosti IS	10	08.02. - 22.02.2021.	(3 x 10) = 30	10
2.	KOMERIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	Ciljani nadzor sigurnosti IS	5	19.04. - 30.04.2021.	(4 x 10) = 40	15
3.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Ciljani nadzor sigurnosti IS	12	23.08. - 07.09.2021.	(3 x 12) + (1 x 5) = 41	10
4.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Ciljani nadzor projekta integracije IS	6	23.11. - 26.11. i 20.12. - 22.12.2021.	(2 x 6) = 12	3
5.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	2	22.02. - 26.02.2021.	(3 x 5) = 15	5
6.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	3	08.09. - 10.09.2021.	(3 x 3) = 9	5
7.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	10	22.11. - 07.12.2021.	(2 x 10) + (2 x 7) = 34	10

REKAPITULACIJA IZVRŠENOG SPECIJALISTIČKOG NADZORA SBS  
U 2021. GODINI

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
<b>1.</b>	<b>Specijalistički nadzor banaka (1.1.+1.2.+1.3.)</b>			
<b>1.1.</b>	<b>Nadzor platnih sistema</b>			
a)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja	18	18	100
b)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja	14	15	107
<b>1.2.</b>	<b>Nadzor usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA</b>	4	3	75
a)	Neposredna kontrola izvršenja naloga	15	15	100
b)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja	3	4	133
c)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja	9	8	89
<b>1.3.</b>	<b>Nadzor IS</b>	3	3	100
a)	Ciljane kontrole	5	7	140
b)	Kontrole izvršenja naloga	4	4	100
	<b>UKUPNO 1</b>	1	3	300
<b>2.</b>	<b>Specijalistički nadzor NFI</b>	38	40	105
<b>2.1.</b>	<b>Nadzor usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA</b>			
a)	Neposredna kontrola izvršenja naloga u lizing društvima	17	15	88
b)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja lizing društava sa standardima SPNiFTA	1	1	100
c)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja MKO sa standardima SPNiFTA	1	0	0
d)	Neposredna kontrola izvršenja naloga u MKO	3	3	100
e)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja MKO	5	4	80
f)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja lizing društava u segmentu SPNiFTA	5	5	100
	<b>UKUPNO 2</b>	2	2	100
	<b>UKUPNO (1+2)</b>	17	15	88
		55	55	100





BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
AGENCIJA ZA BANKARSTVO  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ  
AGENCIJA ZA BANKARSTVO  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b  
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina  
Tel. +387 33 72 14 00  
Faks +387 33 66 88 11  
Internet stranica: [www.fba.ba](http://www.fba.ba)  
e-mail: [agencija@fba.ba](mailto:agencija@fba.ba)



BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
AGENCIJA ZA BANKARSTVO  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

## **INFORMACIJA**

**O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I  
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2021. GODINE  
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)**

*Sarajevo, april 2022. godine*

## Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BIH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Evropska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IKT	Informaciono-komunikacione tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeffcijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
Pandemija	Virusno oboljenje COVID - 19
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjeki bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA

SPNIFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
USAID FINRA Projekat	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekat reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama



## SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI .....	2
SPISAK TABELA: .....	6
SPISAK GRAFIKONA: .....	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS .....	9
SAŽETAK .....	12
UVOD .....	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA .....	19
2. REGULATORNI OKVIR SBS .....	26
3. BANKARSKI SEKTOR .....	29
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH .....	29
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža .....	29
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće .....	29
3.1.3. Kadrovska struktura .....	32
3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA .....	32
3.2.1. Bilans stanja .....	32
3.2.2. Obaveze .....	36
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala .....	39
3.2.4. Kreditni rizik .....	42
3.2.5. Profitabilnost .....	49
3.2.6. Ponderisane NKS i EKS .....	53
3.2.7. Likvidnost .....	54
3.2.8. Devizni (FX) rizik .....	57
3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi .....	59
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR .....	60
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA .....	63
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR .....	63
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH .....	63
4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža .....	63
4.1.1.2. Struktura vlasništva .....	63
4.1.1.3. Kadrovska struktura .....	63
4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA .....	64
4.1.2.1. Bilans stanja .....	64
4.1.2.2. Kapital i obaveze .....	66
4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive .....	67
4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH .....	70
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR .....	72
4.2. LIZING SEKTOR .....	73
4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH .....	73
4.2.1.1. Broj lizing društava .....	73
4.2.1.2. Struktura vlasništva .....	73
4.2.1.3. Kadrovska struktura .....	73
4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA .....	74
4.2.2.1. Bilans stanja .....	74
4.2.2.2. Kapital i obaveze .....	76
4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive .....	76
4.2.2.4. Profitabilnost .....	77
4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga .....	79
4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR .....	81
4.3. FAKTORING POSLOVI .....	81

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH .....	81
4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH .....	82
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE .....	83
5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA .....	86
5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA .....	86
5.2. SPNIFTA .....	88
ZAKLJUČAK .....	90
PRAVNI OKVIR .....	92
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH .....	92
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR .....	105
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2021. ....	105
Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2021. ....	106
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2021. ...	107
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2021. ....	108
Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2021. ....	109
Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima .....	110
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR .....	111
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2021. ....	111
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2021. ....	112
Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2021. ....	113
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2021. ....	114
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2021. ....	115
Prilog 12a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO .....	115
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2021. ....	116
Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2021. ....	117
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR .....	118
Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2021. ....	118
Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2021. ....	119
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2021. ....	120
Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2021. ....	121
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2021. ....	122
Prilog 19a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu .....	122

Spisak tabela:

Tabela 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	19
Tabela 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	29
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	31
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	31
Tabela 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	31
Tabela 6:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	32
Tabela 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	32
Tabela 8:	Bilans stanja.....	33
Tabela 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	33
Tabela 10:	Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni.....	35
Tabela 11:	Novčana sredstva banaka .....	35
Tabela 12:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	35
Tabela 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	36
Tabela 14:	Sektorska struktura depozita.....	37
Tabela 15:	Štednja stanovništva.....	38
Tabela 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	39
Tabela 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva .....	39
Tabela 18:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	40
Tabela 19:	Struktura izloženosti riziku.....	41
Tabela 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	42
Tabela 21:	Stopa finansijske poluge.....	42
Tabela 22:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	43
Tabela 23:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	44
Tabela 24:	Sektorska struktura kredita.....	46
Tabela 25:	Ročna struktura kredita.....	46
Tabela 26:	Kreditni prema nivoima kreditnog rizika.....	47
Tabela 27:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	49
Tabela 28:	Ostvareni finansijski rezultat banaka.....	50
Tabela 29:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	50
Tabela 30:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	51
Tabela 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	53
Tabela 32:	LCR.....	54
Tabela 33:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	55
Tabela 34:	Neto likvidnosni odlivi.....	55
Tabela 35:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	56
Tabela 36:	Pokazatelji likvidnosti.....	56
Tabela 37:	Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana.....	57
Tabela 38:	Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno).....	58
Tabela 39:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	59
Tabela 40:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	64
Tabela 41:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	64
Tabela 42:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	66
Tabela 43:	Ročna struktura uzetih kredita.....	67
Tabela 44:	Neto mikrokreditni .....	67
Tabela 45:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	68
Tabela 46:	RKG.....	69
Tabela 47:	Ostvareni finansijski rezultat MKO.....	70
Tabela 48:	Struktura ukupnih prihoda MKO.....	71
Tabela 49:	Struktura ukupnih rashoda MKO.....	71
Tabela 50:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	74

Tabela 51: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	75
Tabela 52: Struktura neto bilansnih pozicija aktive.....	76
Tabela 53: Pregled rezervi za finansijski lizing.....	76
Tabela 54: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava.....	78
Tabela 55: Struktura ukupnih prihoda lizing društava.....	78
Tabela 56: Struktura ukupnih rashoda lizing društava.....	79
Tabela 57: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema.....	80
Tabela 58: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	82
Tabela 59: Obim UPP-a i DPP-a .....	86
Tabela 60: Obim DPP-a .....	86
Tabela 61: Obim UPP-a .....	87
Tabela 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka .....	87
Tabela 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	87
Tabela 64: Izvištene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tabela 65: Izvištene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tabela 66: Izvištene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO .....	88



Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU .....	23
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	24
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	30
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %.....	30
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima.....	34
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	34
Grafikon 8:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta.....	36
Grafikon 9:	Ukupni depoziti.....	37
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	37
Grafikon 11:	Ukupna štednja stanovništva.....	38
Grafikon 12:	Kreditni .....	45
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	48
Grafikon 14:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	65
Grafikon 15:	Sektorska struktura mikrokredita (uporedni pregled).....	68
Grafikon 16:	Pokazatelji kvalitete portfolija.....	69
Grafikon 17:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (uporedni pregled).....	75
Grafikon 18:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta .....	77

## Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB <sup>1</sup>
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 34. stav (1) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke <sup>2</sup>
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 34. stav (1) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 34. stav (1) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 39. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR $\geq$ 100%	Član 17. stav (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke <sup>3</sup>
Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza	<p>Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospjeća instrumenata aktive i obaveza:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospjeća do 30 dana, član 43. stav (8) tačka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke;</li> <li>- najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospjeća do 90 dana, član 43. stav (8) tačka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke;</li> <li>- najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospjeća do 180 dana, član 43. stav (8) tačka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.</li> </ul>
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke <sup>4</sup>
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Član 3. stav (2) tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

<sup>1</sup> „Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17

<sup>2</sup> „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

<sup>3</sup> „Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21

<sup>4</sup> „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ≤ 20%

Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi<sup>5</sup>

Herfindahl-Hirschman indeks - HHI

Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

Koncentracijska stopa - CR

CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.

Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti

Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD - 500.000 KM

Član 26. stav (1) ZoMKO<sup>6</sup>

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF - 50.000 KM

Član 36. stav (1) ZoMKO

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo

Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji<sup>7</sup>

Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%

Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%

Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

<sup>5</sup> "Službene novine Federacije BiH", broj: 41/20

<sup>6</sup> "Službene novine Federacije BiH", broj: 59/06

<sup>7</sup> "Službene novine Federacije BiH", broj: 103/18

Godišnji otpis MKO - do 3%

Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji

Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%

Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji

Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) – pozitivan

Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji

Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM

Član 8. stav (1) Zol<sup>8</sup>

Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM

Član 27. stav (1) Zof<sup>9</sup>

<sup>8</sup> „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16

<sup>9</sup> „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20



## SAŽETAK

### Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH



**Dozvola za rad** | 14 komercijalnih banaka, 527 organizacionih dijelova i 6.432 zaposlena, što je za 90 radnika ili 1,4% manje u odnosu na kraj prethodne godine



**Aktiva** | Neto aktiva 25,9 milijardi KM, krediti 15,9 milijardi KM, novčana sredstva osam milijardi KM, ulaganja u vrijednosne papire dvije milijarde KM



**Kapital** | Ukupni kapital 3,1 milijardu KM (12% pasive), od čega dionički kapital 1,4 milijarde KM, regulatorni kapital 2,9 milijardi KM, osnovni kapital i redovni osnovni kapital 2,7 milijardi KM, dopunski kapital 118,9 miliona KM



**Stope kapitala** | 19,7% stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala 18,9%, stopa finansijske poluge 10,1%



**Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika** | 24 milijarde KM (90,8% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 1, u nivou kreditnog rizika 2 - 1,4 milijarde KM (5,2% ukupnih bilansnih izloženosti) i 1,1 milijarda KM (4% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 3



**Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika** | 3,6 milijardi KM u nivou kreditnog rizika 1 (91,9% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - 309,1 milion KM (7,9% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i 7,1 milion KM u nivou kreditnog rizika 3 (0,2% ukupnih vanbilansnih izloženosti)



**Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti** | 4,4% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,7%, nivo kreditnog rizika 2 - 11,7% i nivo kreditnog rizika 3 - 77,9%



**Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti** | 1,3% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,6%, nivo kreditnog rizika 2 - 8,3%, a nivo kreditnog rizika 3 - 49,2%



**Kreditni portfolio** | Rast kreditnog portfolija od **4,2%**, odnosno **3,5%** ukoliko bi se isključio rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Krediti odobreni stanovništvu **7,6 milijardi KM** (povećanje za 331,8 miliona KM ili 4,6%), a krediti odobreni pravnim licima **8,3 milijarde KM** (povećanje za 304,4 miliona KM ili 3,8%, odnosno 2,6% ukoliko bi se isključio rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika)



**Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | jedna milijarda KM** i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfolija (kao i na kraju prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica **7%**, a za sektor stanovništva **5,8%**. **Stopa pokrivenosti NPL ECL-om | 77,5%** (pravna lica 74,9%, a stanovništvo 80,9%) i bilježi smanjenje za 0,2 procentna poena



**Depoziti | 21,2 milijarde KM** (81,8% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 10,4 milijarde KM** i stopom rasta od 5,4%



**Obaveze po uzetim kreditima | 779,1 milion KM** (3% ukupne pasive)



**Trend** | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (6,1%), kreditnog portfolija (4,2%), novčanih sredstava (7,7%), ulaganja u vrijednosne papire (16,5%), plasmana drugim bankama (27%), depozita (7,8%) i kapitala (1,4%), dok je zabilježeno **smanjenje** fiksne aktive (6,6%), ostale aktive (17,8%), obaveza po uzetim kreditima (4%) i ostalih obaveza (4,5%)



**Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | Zadovoljavajuća** i pored negativnih efekata na privredu uzrokovanih pandemijom



**Profitabilnost | 293,6 miliona KM** neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

**Osnovni pokazatelji poslovanja  
mikrokreditnog sektora u FBiH**



**Dozvola za rad | 13 MKO** (deset MKF i tri MKD), **362 organizaciona dijela** i **1.398 zaposlenih**, što je više za četiri radnika ili 0,3%



**Aktiva MKO | 693,5 miliona KM**, veća za 35,4 miliona KM ili 5,4%. Stopa rasta aktive MKD je 11%, a MKF 3,5%



**Neto mikrokrediti | 556,9 miliona KM** (80,3% aktive), veći su za 23 miliona KM ili 4,3% (u MKD za 6,5%, u MKF za 3,5%)



**PAR preko 30 dana | 1,27%**  
**Godišnja stopa otpisa | 1,45%**  
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,14 procentnih poena i povećanje stope otpisa za 0,24 procentna poena



**Zaključeno je 142.558 ugovora** (7,8% više) i **isplaćeno 497,9 miliona KM mikrokredita** (9,6% više)



**Kapital | 333,8 miliona KM** (48,1% pasive), veći za 22,3 miliona KM ili 7,1% (stopa rasta kapitala MKD 3,6%, dok je stopa rasta kapitala MKF 7,8%)



**Obaveze po uzetim kreditima | 326 miliona KM** (47% pasive), veće za 10,5 miliona KM ili 3,3% (stopa rasta kreditnih obaveza MKD je 14,9%, dok je stopa pada kod MKF 2,7%)



**Trend |** Zabilježeno je **povećanje** novčanih sredstava (18,2%), plasmana bankama (1.409,1%) bruto mikrokredita (4,2%), neto mikrokredita (4,3%), dugoročnih investicija (2,5%), ostale aktive (13%), obaveza po uzetim kreditima (3,3%), kapitala (7,1%) i ostalih obaveza (8,5%), dok je zabilježeno **smanjenje** RKG (7,4%) i materijalne i nematerijalne imovine (1,8%). Rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, su **na istom nivou**



**Operativna efikasnost poslovanja | 18,82%**, povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije | **2,11%** što je usklađeno s propisanim standardima



**Pozitivan finansijski rezultat | 14,2 miliona KM**, povećanje za 2,9 miliona KM. Neto dobit MKD | jedan milion KM, a višak prihoda nad rashodima MKF | 13,2 miliona KM

**Osnovni pokazatelji poslovanja  
lizing sektora u FBiH**



**Dozvola za rad | četiri lizing društva, 101 zaposlen, što je na istom nivou**



**Aktiva lizing sektora | 373,7 miliona KM, veća za 29,9 miliona KM ili 8,7%**



**Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | 290,6 miliona KM (77,8% aktive), veća su za 33,9 miliona KM ili 13,2%**



**Dospjela neizmirena potraživanja | 2,4 miliona KM, manja za 32,4%. Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | 5,7 miliona KM, veće za 167,2%**



**Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema, povećani za 19,6% i 30,1%**



**Obaveze po uzetim kreditima | 336,3 miliona KM (90% pasive), veće za 28,4 miliona KM ili 9,2%, uz dominantno učešće dugoročnih kredita**



**Kapital | 29,5 miliona KM (7,9% pasive), veći za 1,7 miliona KM ili 6,2%**



**Trend | Zabilježeno je povećanje bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (13,5%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (13,2%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (16,2%), obaveza po uzetim kreditima (9,2%) i kapitala (6,2%), dok je zabilježeno smanjenje novca i novčanih ekvivalenata (32,9%), plasmana bankama (32%) i ostalih obaveza (2,7%)**



**Pozitivan finansijski rezultat | 4,8 miliona KM, povećanje za 0,6 miliona KM**



*Osnovni pokazatelji  
faktoring poslovanja u FBiH*



**Poslovi faktoringa u FBiH | četiri komercijalne banke** (tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)



**Zaključena 349 ugovora o faktoringu** (manje za 55 ugovora ili 13,6%) **nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 154,7 miliona KM** (povećanje od 30,3 miliona KM ili 24,3%)



**Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 982 hiljade KM**, manji za 0,2 miliona KM ili 18,2%

*Podaci o posebnim mjerama FBA  
za SBS u FBiH*



**259,3 miliona KM** (1,6% ukupnih kredita bankarskog sektora FBiH) **obuhvaćeno je nekom od aktivnih posebnih mjera**. Kreditni portfolio pravnih lica obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 248,3 miliona KM (3% kreditnog portfolija pravnih lica), dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 11 miliona KM (0,1% kreditnog portfolija stanovništva)



**34,9 miliona KM** (4,1% ukupnog kreditnog portfolija NFI) **obuhvaćeno je nekom od posebnih aktivnih mjera**. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 26,6 miliona KM (4,6% ukupnog kreditnog portfolija stanovništva), dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 8,3 miliona KM (3% ukupnog portfolija pravnih lica)

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na internet stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje usvaja UO FBA. Informacija o SBS sa stanjem na dan 31.12.2021. godine po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tokom 2021. godine za SBS. Treći dio se odnosi na detaljnu analizu bankarskog sektora FBiH, strukturu, finansijske pokazatelje poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. U četvrtom dijelu prezentirana je detaljna analiza poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa i SPNIFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije. Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su u pravilu sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno. Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad FBA i nadzor poslovanja SBS, koji je dat u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

Rezultati bankarskog sistema u FBiH na kraju 2021. godine upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i pozitivne rezultate poslovanja. FBA je, u okviru propisanih nadležnosti, u 2021. godini produžila rokove za podnošenje zahtjeva za odobravanje posebnih mjera za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Primjena mjera će imati pozitivan utjecaj na cjelokupnu ekonomiju FBiH i bankarski sektor. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19<sup>10</sup> i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19<sup>11</sup>. Navedeni akti FBA imaju za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog, mikrokreditnog i lizing sektora u FBiH i omogućavanje davanja olakšica klijentima SBS-a čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni, kao posljedica utjecaja pandemije, čime je otežano izmirivanje njihovih obaveza prema SBS.

---

<sup>10</sup> "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20, 21/21 i 104/21.

<sup>11</sup> "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20, 21/21 i 104/21.

---

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA  
KREDITNIH INSTITUCIJA

## 1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Praćenje makroekonomskih pokazatelja ima poseban značaj u kontekstu kretanja kamatnih stopa i drugih promjena na međunarodnim tržištima, što se može odraziti i na tržište BiH. S obzirom na globalizaciju, efekti iste se prenose na druga tržišta i mogu imati utjecaja na buduću regulativu poslovanja bankarskih institucija, kao i na politiku pojedinačnih banaka, bez obzira da li su dio bankarske grupe ili ne. Banke u BiH su velikim dijelom integrisane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone. Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom odnose se na nivo kamatnih stopa, NPL, likvidnost, održavanje profitabilnosti, uslove na tradicionalnim tržištima i dr. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH potrebno je uzeti u obzir i ograničenja vezana za monetarnu politiku CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora.

Kriza izazvana pandemijom najveća je ekonomska kriza nakon Drugog svjetskog rata, a ista je obilježila 2020. godinu, te je ostavila traga i u 2021. godini. Nastavljen je ekonomski oporavak na globalnom nivou s nešto slabijim zamahom uslijed pandemije, što je rezultiralo prekidima globalnog lanca snabdijevanja, dužim od očekivanog, čime je dodatno potaknuta inflacija u mnogim zemljama.

Prema prognozama MMF-a iz oktobra 2021. godine, očekuje se rast svjetske ekonomske aktivnosti (realni BDP) u 2021. godini za 5,9%, a u 2022. godini za 4,9%, dok su pretpostavke rasta globalne ekonomije u 2022. godini, na osnovu ažuriranih prognoza MMF-a iz januara 2022. godine, smanjene na 4,4%. U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

**Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji**

R. br.	Područje/kamatne stope	2017.	2018.	2019.	2020.	2021. <sup>12</sup>
1	2	3	4	5	6	7
<b>Rast BDP-a u %</b>						
1.	SAD	2,3	2,9	2,3	-3,4	6,0
2.	Eurozona	2,6	1,9	1,5	-6,3	5,0
3.	EU	3,0	2,3	1,9	-5,9	5,1
4.	Slovenija	4,8	4,4	3,3	-4,2	6,3
5.	Hrvatska	3,4	2,8	2,9	-8,0	6,3
6.	Srbija	2,1	4,5	4,2	-1,0	6,5
7.	BiH	3,2	3,7	2,8	-4,3	2,8
<b>Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %</b>						
1.	SAD	2,1	2,4	1,8	1,2	4,3
2.	Eurozona	1,5	1,8	1,2	0,3	2,2
3.	BiH	0,8	1,4	0,6	-1,1	1,8
<b>Najvažnije kamatne stope</b>						
1.	6-mjesečni Euribor <sup>13</sup>	-0,27	-0,25	-0,35	-0,51	-0,54
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke <sup>14</sup>	0,3	0,19	-0,3	-0,62	-0,38
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	1,8	2,98	1,37	0,58	1,05

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, oktobar 2021. g.; Eurostat

<sup>12</sup> Očekivane vrijednosti za 2021. god. (MMF, World Economic Outlook, oktobar 2021. g.); za kamatne stope podatak za decembar 2021. g.

<sup>13</sup> Podatak za period odnosi se na Euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

<sup>14</sup> Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog perioda



U najvećoj ekonomiji, SAD, nakon ostvarenog pada BDP-a od 3,4% u 2020. godini, u 2021. godini se očekuje rast istog za 6%. Ekonomija EU bila je više pogođena i doživjela je veći pad u 2020. godini, te se očekuje sporiji oporavak u poređenju sa ekonomijom SAD. Projicirana stopa rasta BDP-a za EU je 5,1% na godišnjem nivou.

Od početka 2021. godine, ukupna inflacija povećala se u razvijenim zemljama i tržišnim ekonomijama u razvoju, potaknuta jakom potražnjom, nestašicom sirovina i brzim rastom cijena robe. Cijene fosilnih goriva gotovo su se udvostručile u protekloj godini, povećavajući troškove energije i uzrokujući veću inflaciju, najistaknutiju u Evropi. Rast cijena hrane pridonio je većoj inflaciji, a tekući poremećaji u lancu snabdijevanja, preopterećene luke i velika potražnja za robom također su doveli do širenja cjenovnih pritisaka, posebno u SAD-u.

Prema prognozama MMF-a, iz oktobra 2021. godine, predviđeno je da će u prosjeku ukupna inflacija razvijenih zemalja dostići vrhunac od 3,8% u posljednjim mjesecima 2021. godine, te će se do sredine 2022. godine smanjiti na nivo od oko 2%. Prognoze za zemlje u razvoju i ekonomije u nastajanju na sličan način pokazuju pad ukupne inflacije na oko 4% do sredine 2022. godine, nakon vrhunca od 6,8% koji će se dostići krajem 2021. godine. Međutim, s obzirom na dugotrajne poremećaje u snabdijevanju, značajne šokove vezane za cijene roba i stanova, sukobe u Ukrajini i sankcije određenim zemljama i sl., očekuje se da bi moglo doći do znatno veće inflacije nego što je predviđeno. Tako je u decembru 2021. godine, godišnja stopa inflacije u Eurozoni dostigla nivo od 5%, dok je u decembru prethodne godine bila -0,3%, a godišnja inflacija u EU dostigla je nivo od 5,3%, dok je u decembru prethodne godina bila 0,3%. Stopa inflacije i dalje je znatno iznad praga ECB-a od 2% uslijed energetske krize u Evropi zbog koje su troškovi prirodnog plina, uglja i električne energije znatno veći, dok povećana potražnja i ograničenja snabdijevanja, povezana s pandemijom, nastavljaju utjecati na rast cijena. Godišnja stopa inflacije u SAD-u je narasla na 7% u posljednjem mjesecu 2021. godine, najviša zabilježena stopa od juna 1982. godine, što je u skladu s tržišnim očekivanjima, dok je u decembru prethodne godine bila na nivou od 1,4%. Inflacijski pritisci u SAD-u trajat će i sredinom 2022. godine, a FED se nedavno obavezao da će učiniti sve što je potrebno kako bi se obuzdao porast inflacije, uključujući i povećanje kamatnih stopa.

Nakon što je prema podacima MMF-a godišnji prosjek indeksa potrošačkih cijena u BiH u 2020. godini iznosio -1,1%, prema podacima Agencije za statistiku BiH u decembru 2021. godine stopa promjene indeksa potrošačkih cijena iznosila je 6,4% u odnosu na decembar prethodne godine. U odnosu na decembar prethodne godine, najviši prosječni rast cijena u decembru 2021. godine zabilježen je u odjeljcima prijevoz (14,1%), hrana i bezalkoholna pića (10,6%), te stanovanje i režijski izdaci (5%), dok je prosječan pad cijena zabilježen u odjeljcima odjeća i obuća (6,3%), te komunikacije (0,2%).

Daljnje prognoze kretanja ekonomskih parametara podložne su značajnijim izmjenama radi nastale situacije u Ukrajini. Sukobi u ovoj zemlji će najviše utjecati na cijene energenata, prije svega prirodnog gasa iz Rusije, kao i na porast inflacije, što bi moglo utjecati na zaoštavanje monetarne politike centralnih banaka, a time i usporavanje rasta BDP-a na globalnom nivou.

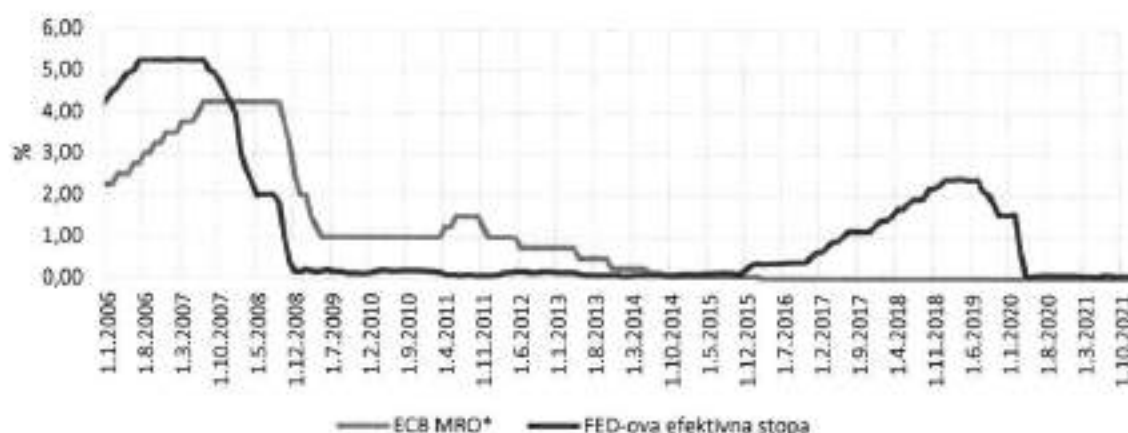
U mnogim razvijenim zemljama, fiskalna politika i dalje se prilagođava nastalim prilikama i usmjerena je na jačanje ekonomije putem ulaganja u zelene tranzicije i digitalne transformacije, te druga dugoročna ulaganja. Veliki fiskalni paketi koje su najavili ili odobrili EU i SAD mogli bi kumulativno dodati 4,6 biliona dolara BDP-u na svjetskom nivou između 2021. i 2026. godine, a

dodatne mjere se očekuju s predstojećim nacionalnim budžetima za 2022. godinu. S druge strane, više kamatne stope i niži državni prihodi opteretili su kapacitete zemalja u razvoju s niskim prihodima čime su iste onemogućene pružati adekvatnu fiskalnu podršku i servisirati svoj dug. Općenito, fiskalna politika i dalje pruža podršku, s padom deficita, u prosjeku za oko dva procentna poena BDP-a u 2021. godini. Međutim, deficiti su i dalje znatno iznad pretpandemijskih nivoa, posebno u razvijenim zemljama, te se predviđa njihovo dodatno smanjenje za gotovo tri procentna poena u 2022. godini i povratak na nivoe prije izbijanja pandemije do 2026. godine.

U oblasti monetarne politike, ECB nije mijenjao kamatne stope. Kamatna stopa na depozite ostala je u negativnoj zoni (-0,5%), a glavna stopa za operacije refinansiranja na 0%. Američki FED također je održavao ciljanu stopu za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate) od 0 do 0,25%. Međutim, u martu 2022. godine, zbog rizika koje predstavlja ruska vojna invazija na Ukrajinu i sankcija Rusiji, FED je odlučio da EFFR poveća za 0,25 procentnih poena, tako da će ista biti između 0,25% i 0,50%.

U Grafikonu 1. daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

**Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka**



\* Eng. Marginal Refinancing Operations  
Izvor: ECB, FED

Tržišne kamatne stope ostale su uglavnom stabilne u periodu od sastanka Upravnog vijeća ECB-a u oktobru 2021. godine. Referentna kamatna stopa Euribor (engl. Euro Interbank Offered Rate) je i dalje u negativnoj zoni i kreće se oko -0,5%. Prinosi na dugoročne državne obveznice europodručja blago su porasli, i za većinu država nisu više u negativnoj zoni. Prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke bio je i dalje u negativnoj zoni, ali za razliku od kraja 2020. godine, kada je iznosio -0,62%, sa decembrom 2021. godine iznosi -0,38%. Međutim, ruska invazija na Ukrajinu u februaru 2022. godine dovest će do poremećaja na finansijskim tržištima i do trenda rasta nerizičnih tržišnih stopa.

U 2021. godini aktivnosti u području bankarske regulative u EU nastavile su se odvijati u okruženju ekspanzivne monetarne politike potaknute posljedicama pandemije i naporima da se održi kreditna podrška privredi i stanovništvu, te osigura održavanje likvidnosti sistema i oporavka globalne ekonomije.

Upravno vijeće ECB-a je u decembru 2021. godine ocijenilo da napredak u privrednom oporavku i približavanju ECB-ovom srednjoročnom inflacijskom cilju omogućava postepeno slabljenje dinamike kupovine vrijednosnih papira u narednom periodu. Međutim, i dalje je potrebna monetarna akomodacija kako bi se inflacija ustalila na ECB-ovom ciljanom nivou od 2% u srednjoročnom periodu. ECB i dalje operacijama refinansiranja osigurava visoku likvidnost provođenjem kupovine vrijednosnih papira i ciljanih operacija dugoročnijeg refinansiranja kroz postojeće programe (PEPP - Pandemic Emergency Purchase Programme, APP - Asset Purchase Programme i TLTRO III - Targeted Longer Term Refinancing Operations).

Banke u EU uspješno su izdržale nepovoljna privredna kretanja uzrokovana pandemijom i očuvale dobru kapitaliziranost. Poboļjšani makroekonomski uslovi u odnosu na početak pandemije utjecali su na smanjenje pojedinih rizika za bankarski sektor, ali i dalje postoji neizvjesnost oko trajanja pandemije. Iako su donesene mjere podrške s ciljem ublažavanja negativnog utjecaja od pandemije, zabrinjava kvalitet imovine banaka, jer potpuni utjecaj pandemije moguće je sagledati tek u srednjoročnom periodu. Broj strukturnih ranjivosti, među kojima su i ranjivosti povezane sa održivošću poslovnih modela i internog upravljanja u bankama, povećao se zbog pandemije, te je potreban učinkovit odgovor banaka i nadzornih tijela s ciljem proaktivnog smanjivanja postojećih, kao i novih rizika, posebno rizika povezanih sa ratnim dešavanjima u Ukrajini i sankcijama nametnutim Rusiji.

Na osnovu procjene glavnih rizika i ranjivosti evropskog bankarskog sektora i definiranja ključnih aktivnosti ECB-a za naredni period<sup>15</sup>, nadzorna tijela na nivou EU treba da usmjere pažnju na moguće pogoršanje kvalitete imovine povezano sa postepenim ukidanjem podrške državne i monetarne politike, te na moguće ispravke vrednovanja na finansijskim tržištima, kako bi se odgovorilo na kratkoročne i srednjoročne izazove za banke. Potrebno je poboljšati praksu upravljanja kreditnim rizikom, imajući u vidu činjenicu da su se u uslovima velikog pada ekonomske aktivnosti, NPL-ovi nastavili smanjivati zahvaljujući vanrednim mjerama koje su poduzete kao podrška realnoj privredi.

Također, aktivnosti treba usmjeriti na šokove povezane sa kamatnim stopama i kreditnim rasponima, strategijama digitalne transformacije banaka, dobrim pravilima upravljanja i donošenjem odluka i ograničavanjem prekomjernog preuzimanja rizika u normalnim i kriznim vremenima. Bankama poteškoće stvara niz novih i promjenjivih rizika koji se mogu pojaviti u kratkoročnom i dugoročnom periodu, a vezano za ekološke, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici), kreditni rizik druge ugovorne strane u vezi sa rizičnijim i manje transparentnim nebankarskim finansijskim institucijama, operativna otpornost i otpornosti IT sistema. Potrebna je veća otpornost banaka na cyber rizike<sup>16</sup> jačanjem nadzornih aktivnosti usmjerenih na praksu banaka u upravljanju rizicima na tim područjima.

Stope kapitala banaka u EU i dalje su znatno iznad regulatornih zahtjeva sa trendom rasta u odnosu na početak pandemije. Kvalitet aktive je poboljšan i primjetan je pad omjera NPL-a kod banaka. Profitabilnost banaka je stabilizovana i na nivou je koji je iznad onog koji je bio prije pandemije. Prihodi od kamata i dalje predstavljaju najznačajniji izvor prihoda kod banaka u EU, dok prihodi od naknada i provizija imaju sve veći značaj.

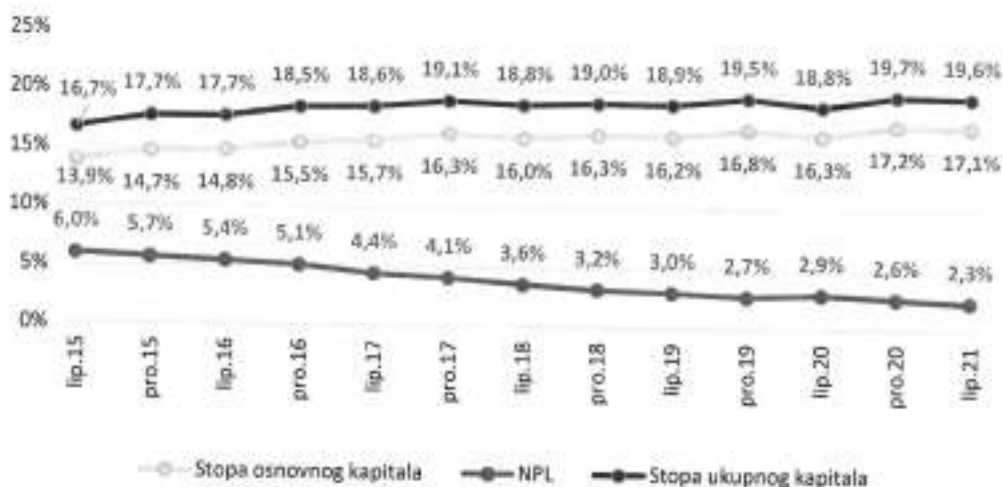
<sup>15</sup> ECB Banking Supervision - Supervisory priorities for 2022-2024

<sup>16</sup> Odnose se na kompjuterski kriminal, hakiranje, zlonamjerne kodove, viruse i sl.

Banke su nastavile držati značajnu likvidnu imovinu, tako da imaju visok LCR. Najnovije istraživanje ECB-a o kreditiranju banaka pokazalo je solidnu potražnju za kreditima. Istraživanje također pokazuje da su banke blago pooštrile kreditne standarde za kredite odobrene stanovništvu, dok su za kredite odobrene pravnim licima ostali nepromijenjeni. Tržišni rizici u bankama su povišeni uslijed volatilnosti uzrokovane makroekonomskom neizvjesnošću, kao i globalnim inflatornim pritiscima i razvoju pandemije. Rizici vezani uz kibernetičku, informacionu i komunikacionu tehnologiju su prisutni, a gubici operativnog rizika su se povećali tokom pandemije.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

**Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU**



Izvor: EBA, Risk Dashboard

Krajem 2019. godine, prije izbijanja pandemije, banke u EU imale su stopu ukupnog kapitala 19,5%, koja je nakon izbijanja pandemije smanjena za 0,7 procentnih poena, da bi se na kraju prvog polugodišta 2021. godine povećala za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2019. godine. Isti trend je imala i stopa osnovnog kapitala, koja je krajem 2019. godine sa 16,8% smanjena u toku 2020. godine za 0,5 procentnih poena, a na kraju prvog polugodišta 2021. godine povećana za 0,3 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine. NPL je krajem 2019. godine prije izbijanja pandemije bio na nivou od 2,7%. U toku 2020. godine očekivano je došlo do pogoršanja omjera, da bi na kraju prvog polugodišta 2021. godine NPL bio smanjen za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine.

Likvidnost banaka u EU je poboljšana u krizi zahvaljujući nastavku monetarne ekspanzije ECB-a. LCR se povećao sa 149,8% na kraju 2019. godine na 174,5% na kraju prvog polugodišta 2021. godine (za 24,7 procentnih poena).

Preliminarni podaci za treći kvartal 2021. godine pokazuju stabilna kretanja u navedenim pokazateljima. Kretanja su očekivana s obzirom na pad ekonomske aktivnosti u pandemiji, a banke su dovoljno solventne i otporne da podnesu krizu izazvanu pandemijom. Prema raspoloživim podacima na nivou EU, u trećem kvartalu 2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine stope ukupnog i osnovnog kapitala smanjene su za 0,2 procentna poena, dok je NPL smanjen za 0,5 procentnih poena.



Nakon izbijanja pandemije, poslovni rezultat banaka u EU se pogoršao, ali su banke u 2020. godini nastavile poslovati u pozitivnoj zoni. Pozitivan trend i značajan rast ovih pokazatelja zabilježen je u prvom polugodištu 2021. godine, kod prosječnog povrata na aktivu rast od 0,44 procentna poena, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 6,9 procentnih poena u odnosu na isti period 2020. godine. Profitabilnost banaka je poboljšana uslijed nižih rezervi za gubitke po kreditima i većih prihoda od investicijskog bankarstva. Međutim profitabilnost i dalje zavisi od ukupnog privrednog oporavka i pandemije.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Grafikon 3: ROE i ROA banaka u EU



Izvor: EBA, Risk Dashboard

EBA kontinuirano, na polugodišnjem nivou, provodi Upitnik za procjenu rizika (engl. Risk Assessment Questionnaires - RAQs)<sup>17</sup>. Prema objavljenom Upitniku za procjenu rizika, koji je proveden u jesen 2021. godine, učestvovalo je 59 banaka iz EU. Pitanja su se odnosila na poslovni model, strategiju i profitabilnost banaka, izvore finansiranja i likvidnost, trendove rasta aktive i kvaliteta aktive, rizik reputacije, operativni rizik, Fintech<sup>18</sup> i ekološke, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici).

Utjecaj pandemije na makroekonomsko okruženje i stalna neizvjesnost i dalje su bili izvor zabrinutosti za banke u Upitniku za procjenu rizika. Ostala pitanja na koja se ukazuje u anketi uključuju profitabilnost banaka, rizik povećanja problematičnih kredita, rast operativnih rizika i rizika povezanih sa ESG-om, te Fintech izazovi.

<sup>17</sup> EBA - Risk Assessment Questionnaire - Summary of Results, Autumn 2021

<sup>18</sup> Fintech, engl. Financial Technology, predstavlja novu tehnologiju integriranu u različite sfere za poboljšanje i automatizaciju svih aspekata finansijskih usluga koje se pružaju klijentima

---

REGULATORNI OKVIR SBS

## 2. REGULATORNI OKVIR SBS

Prioriteti u bankarskoj regulativi i superviziji u FBiH su u 2021. godini bili usmjereni na održavanje finansijskog zdravlja banaka, rješavanje strukturalnih slabosti putem poboljšanog internog upravljanja i upravljanja rizicima, te suočavanje sa novim rastućim rizicima povezanim sa održivošću poslovnih modela banaka i operativnom otpornošću banaka. Bankarski sektor FBiH je, uz primjenu posebno donesenih mjera FBA za ublažavanje i oporavak od negativnih posljedica pandemije, uspješno amortizovao ekonomske posljedice pandemije.

Imajući u vidu opće procjene rizika koje su utjecale na bankarsku regulativu i superviziju u FBiH, FBA je svoje aktivnosti u 2021. godini usmjerila na:

- izmjene i dopune mjera koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- uvođenje obaveze održavanja neto stabilnog finansiranja (NSFR) i izvještavanje FBA o NSFR, kroz izradu novih podzakonskih akata u ovom segmentu;
- povećane operativne rizike povezane sa rastućim cyber rizicima, IKT rizicima, rizicima povezanim sa oslanjanjem na pružanje usluga treće strane;
- rizike povezane sa pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti, koji su i dalje rastući rizici zbog oslanjanja na daljinsko pružanje bankarskih usluga u uslovima pandemije i opće trendove digitalizacije bankarskog poslovanja;
- prioritete povezane sa primjenom supervizorskog pristupa baziranog na ključnim rizicima, što je u naprijed navedenim okolnostima značilo održavanje stabilnosti bankarskog sistema, očuvanje kreditnih aktivnosti banaka nastavkom primjene posebnih privremenih mjera, očuvanje zadovoljavajuće kapitaliziranosti i likvidnosti bankarskog sistema i pojedinačnih banaka u sistemu;
- supervizorsko djelovanje u skladu sa standardiziranom metodologijom SREP-a;
- provođenje drugog ciklusa nadzornog testiranja otpornosti solventnosti banaka na stres;
- jačanje sistema internog upravljanja u banci, koji obuhvata jasnu, efikasnu i stabilnu organizacionu strukturu, efektivne i efikasne procese za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, adekvatan i efikasan sistem internih kontrola u svim poslovnim aktivnostima i linijama, politike i prakse naknada koje su konzistentne sa preuzetim rizicima i koje promoviraju stabilno i efikasno upravljanje rizicima, ICAAP i ILAAP, te adekvatne planove oporavka;
- ispunjavanje propisanih kvantitativnih i kvalitativnih zahtjeva za upravljanje rizikom likvidnosti, te korištenje dodatnih mehanizama za praćenje i procjenu rizika likvidnosti;
- revidiranje postojećih regulatornih zahtjeva u svrhu identificiranja potrebnih izmjena u pogledu LCR-a i dr.

Radi usklađivanja sa međunarodnim standardima i najboljim praksama u bankarskoj regulativi i superviziji, nastavljani su projekti tehničke podrške entitetskim agencijama za bankarstvo u okviru USAID FINRA Projekta. Nastavljaju se aktivnosti na jačanju i unapređenju saradnje, kako sa domaćim, tako i sa međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje, regiona i šire, na osnovu sporazuma o saradnji i razmjeni informacija.

U segmentu NFI, regulatorne aktivnosti su bile usmjerene na nastavak primjene privremenih mjera za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom, kao i usklađivanje podzakonskih akata prema supervizorskim iskustvima i praksi u nadzoru NFI, te praksi regulatora

u okruženju. Regulatorne aktivnosti povezane sa specijalističkim nadzorom u oblasti platnog prometa, SPNIFTA i zaštite korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu odnosile su se na učešće u uspostavljanju izvještajnog okvira radi usklađivanja sa odredbama Zakona o unutrašnjem platnom prometu i sačinjavanju uputa za popunjavanje propisanih izvještajnih obrazaca. U segmentu restrukturiranja banaka izvršeno je daljnje jačanje kapaciteta u dijelu utvrđivanja ključnih funkcija, propisivanje obaveznog minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze (MREL pristup), kao i ažuriranje planova restrukturiranja. Vezano za inicirane izmjene zakonskog okvira za poslovanje RFBiH, FBA se aktivno uključila u izradu radnog materijala za novi Zakon o Razvojnoj banci FBiH, zajedno sa predstavnicima FMF-a i RFBiH, što je rezultiralo upućivanjem nacрта zakona u parlamentarnu proceduru.

Istovremeno su, u skladu sa raspoloživim resursima, realizovane inicijative i aktivnosti usmjerene na stvaranje povoljnijih uslova za postpandemijski period i poboljšanja u narednom periodu nakon izlaska iz krize, oslanjajući se na stečena iskustva i konvergenciju sa najboljim supervizorskim praksama. FBA će aktivno učestvovati u daljnjem praćenju i ublažavanju efekata pandemije i drugih vanjskih utjecaja na SBS, promicati koordinirano djelovanje na nivou bankarskog sektora u BiH, jačati procjenu kvaliteta imovine, osigurati adekvatno utvrđivanje ECL-a i pokazatelja kreditnog rizika, kako bi banke mogle podržati daljnji oporavak privrede.

U oktobru 2021. godine potvrđena je Odluka Evropske komisije da je nadzorni i regulatorni okvir koji se primjenjuje na bankarski sektor u BiH ekvivalentan onom koji se primjenjuje u EU. Odluka Evropske komisije o ekvivalentnosti regulatornog okvira BiH sa istim u EU donesena je na osnovu EBA-inih procjena provedenih u periodu 2019.-2020. godine, a koje su se zasnivale na dostavljanju sveobuhvatnih upitnika i kontrole na licu mjesta. Sve daljnje regulatorne aktivnosti FBA zasnovane su na strateškom opredjeljenju za očuvanje ekvivalentnosti, koje determinira daljnje procese usklađivanja sa EU okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija.



---

## BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH  
29

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA  
32

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR  
60

### 3. BANKARSKI SEKTOR

#### 3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

##### 3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.12.2021. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 14 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD. U odnosu na kraj 2020. godine smanjen je broj banaka za jednu banku kojoj je FBA oduzela dozvolu za rad zbog provođenja statusne promjene pripajanja drugoj banci.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor se vrši u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2021. godine.

Banke iz FBiH na dan 31.12.2021. godine imale su ukupno 527 organizacionih dijelova, što je za četiri organizaciona dijela ili 0,8% manje u odnosu na kraj 2020. godine. Na području FBiH posluju 464 organizaciona dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH imalo je 52 organizaciona dijela u RS-u, a deset banaka je imalo 11 organizacionih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacionih dijelova u FBiH, što je na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine.

U tabeli 2 daje se uporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

**Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH**

R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
<b>31.12.2020.</b>					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	408	123	23.845	1.247
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	551	38
	<b>Ukupno</b>	<b>418</b>	<b>141</b>	<b>24.396</b>	<b>1.285</b>
<b>31.12.2021.</b>					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	409	118	24.295	1.232
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	370	38
	<b>Ukupno</b>	<b>419</b>	<b>136</b>	<b>24.665</b>	<b>1.270</b>

##### 3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka<sup>19</sup> u FBiH na dan 31.12.2021. godine je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 13 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu<sup>20</sup> - jedna banka.

Od 13 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

<sup>19</sup> Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

<sup>20</sup> Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se analiziraju zemlje porijekla dioničara, na dan 31.12.2021. godine (grafikon 4), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (43,3% stranog kapitala), zatim Turske (20,4%), Hrvatske (14,1%) i Njemačke (8,3%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

**Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %**



Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveće učešće sa 31.12.2021. godine imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (33,5%), zatim iz Turske (20,4%), Italije (13,9%) i Njemačke (8,3%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 7%).

**Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %**



Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31.12.2021. godine, povećan je za 42,1 milion KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine i iznosi 3,1 milijardu KM (tabela 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je najvećim dijelom kao neto efekat: povećanja po osnovu tekućeg finansijskog rezultata za 2021. godinu u iznosu od 293,6 miliona KM, povećanja po osnovu dokapitalizacije u iznosu od 89,5 miliona KM, povećanja po osnovu korekcije poreza na dobit u

iznosu od 0,5 miliona KM, smanjenja po osnovu isplate dividende u iznosu od 328 miliona KM, smanjenja po osnovu promjene računovodstvene politike vrednovanja materijalne imovine kod jedne banke u iznosu od 6,4 miliona KM i smanjena po osnovu fer vrednovanja vrijednosnih papira u iznosu od 7,2 miliona KM.

- 000 KM -

**Tabela 3. Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu**

R. br.	Banke	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	68.881	2,2	63.642	2,1	95.412	3,1	92	150
2.	Privatne banke	3.068.277	97,8	3.002.440	97,9	3.012.735	96,9	98	100
	<b>Ukupno</b>	<b>3.137.158</b>	<b>100</b>	<b>3.066.082</b>	<b>100</b>	<b>3.108.147</b>	<b>100</b>	<b>98</b>	<b>101</b>

\* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu, uslijed naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju udjela kod jedne banke, što je utjecalo na iskazivanje povećanja ukupnog kapitala bankarskog sektora FBiH za iznos od 5,8 miliona KM

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 4):

- 000 KM -

**Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala**

R. br.	Dionički kapital	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	41.619	3,2	66.556	4,8	100	160
2.	Privatni kapital (rezidenti)	139.355	10,7	140.547	10,8	137.373	9,9	101	98
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.118.725	86,1	1.117.534	86,0	1.178.936	85,3	100	105
	<b>Ukupno</b>	<b>1.299.699</b>	<b>100</b>	<b>1.299.700</b>	<b>100</b>	<b>1.382.865</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>106</b>

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine došlo je do promjene u strukturi vlasništva dioničkog kapitala bankarskog sektora FBiH prema učešću državnog, stranog i privatnog kapitala uslijed izvršene dokapitalizacije kod četiri banke i statusne promjene pripajanja jedne banke.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

**Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)**

R. br.	Banke	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,2	3,3	1	2,1	3,6	1	3,1	4,1
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	4	5,9	6,3	4	5,3	6,7	3	5,7	6,8
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,9	90,4	10	92,6	89,7	10	91,2	89,1
	<b>Ukupno</b>	<b>15</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>15</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>14</b>	<b>100</b>	<b>100</b>



### 3.1.3. Kadrovska struktura

Na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2021. godine broj radnika je 6.432 i manji je za 90 radnika ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine (tabela 6).

Tabela 6: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

B. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1.	1.	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.125	61,9	4.088	62,7	4.090	63,6	99	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	485	7,3	453	6,9	413	6,4	93	91
3.	Srednja stručna sprema - SSS	2.041	30,7	1.975	30,3	1.924	29,9	97	97
4.	Ostali	8	0,1	6	0,1	5	0,1	75	83
	Ukupno	6.659	100	6.522	100	6.432	100	98	99

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tabela 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Tabela 7: Ukupna aktiva po zaposlenom

Broj zaposl.	31.12.2019.		Broj zaposl.	31.12.2020.		Broj zaposl.	31.12.2021.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.659	24.217.016	3.637	6.522	24.396.438	3.741	6.432	25.890.828	4.025

## 3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

### 3.2.1. Bilans stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivnog podbilansa jedne banke sa većinskim državnim kapitalom<sup>21</sup>, a u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne izvijestavati FBA na bazi „ukupnog“ bilansa stanja, raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 3. ove Informacije - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans). U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31.12.2021. godine.

U tabeli 8 daje se sažeti pregled bilansa stanja bankarskog sektora:

<sup>21</sup> Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnom" bilansu iskazuju pasivne i neutralne stavke

Tabela 8: Bilans stanja

R. br.	O p i s	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.641.570	31,6	7.454.615	30,4	7.985.239	30,9	97	108
2.	Vrijednosni papiri	1.462.770	6,0	1.687.459	6,9	1.866.808	7,6	115	117
3.	Plasmani drugim bankama	149.297	0,6	279.941	1,1	350.452	1,3	195	127
4.	Krediti	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	100	104
5.	Ispravka errod.	3.120.940	4,6	1.127.175	4,6	1.099.948	4,3	101	98
6.	Kreditni-neto (kred. - isp. vrij.)	14.099.819	58,2	14.127.475	57,9	14.790.873	57,1	100	105
7.	Posl. prostor i ostale fiksna aktiva	800.684	2,5	553.475	2,5	516.921	2,0	92	93
8.	Ostala aktiva	262.976	1,1	337.473	1,4	277.335	1,1	120	82
	<b>UKUPNA AKTIVA</b>	<b>24.217.016</b>	<b>100</b>	<b>24.396.438</b>	<b>100</b>	<b>25.890.828</b>	<b>100</b>	<b>101</b>	<b>106</b>
OBAVEZE									
9.	Depoziti	19.414.294	80,2	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	101	108
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Obaveze po uzetim kreditima	856.626	3,5	811.878	3,3	779.075	3,0	95	96
12.	Ostale obaveze	808.938	3,3	857.616	3,5	818.654	3,2	106	95
KAPITAL									
13.	Kapital	3.137.158	13,0	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	98	101
	<b>UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)</b>	<b>24.217.016</b>	<b>100</b>	<b>24.396.438</b>	<b>100</b>	<b>25.890.828</b>	<b>100</b>	<b>101</b>	<b>106</b>

\*U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja bilansne sume bankarskog sektora FBiH za 6,4 miliona KM

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 25,9 milijardi KM i za 1,5 milijardi KM ili 6,1% je veća u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi aktive banaka najveće učešće imaju neto krediti (57,1%), zatim slijede novčana sredstva (30,9%), vrijednosni papiri (7,6%), fiksna aktiva (2%), plasmani drugim bankama (1,3%) i ostala aktiva (1,1%). U okviru pasive bilansa banaka najveće učešće imaju depoziti (81,8%), zatim slijedi kapital (12%), ostale obaveze (3,2%) i obaveze po uzetim kreditima (3%).

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama, kredita, depozita i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, obaveza po uzetim kreditima i ostalih obaveza.

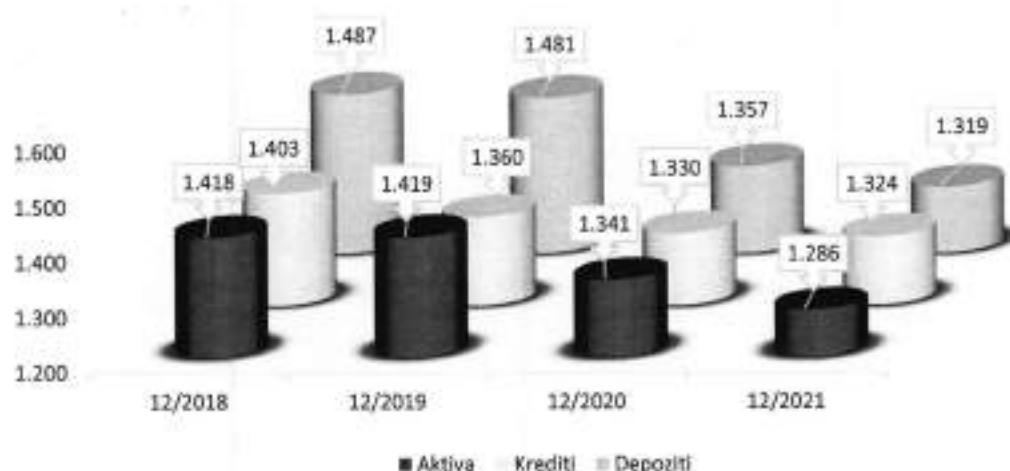
U tabeli 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.			Indeks	
		Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učeš. %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učeš. %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učeš. %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	801.261	3,3	1	879.736	3,6	1	1.054.365	4,1	110	120
2.	Privatne	14	23.415.755	96,7	14	23.516.702	96,4	13	24.836.463	95,9	100	106
	<b>Ukupno</b>	<b>15</b>	<b>24.217.016</b>	<b>100</b>	<b>15</b>	<b>24.396.438</b>	<b>100</b>	<b>14</b>	<b>25.890.828</b>	<b>100</b>	<b>101</b>	<b>106</b>

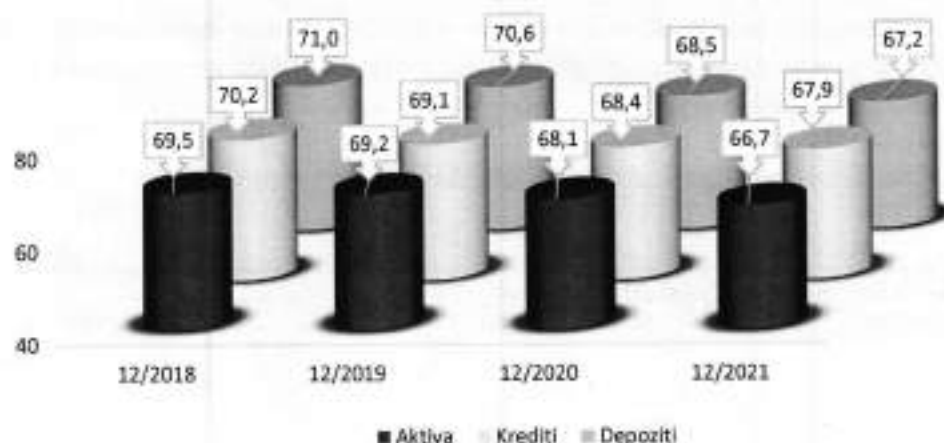
Sa 31.12.2021. godine Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2020. godine smanjen je za aktivu za 55 jedinica, kredite za šest jedinica i za depozite za 38 jedinica. Herfindahlov indeks koncentracije za posmatrani period pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivl, kreditima i depozitima



Ako se posmatra koncentracijska stopa, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine (grafikon 7), prisutno je smanjenje koncentracijske stope kod svih kategorija, kod tržišnog učešća za 1,4 procentna poena, kredita za 0,5 procentnih poena i depozita za 1,3 procentna poena. Dvije najveće banke u sektoru čine 43,4% tržišta (aktiva 43,3%, krediti 42,7% i depoziti 44,3%).

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti



Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive<sup>22</sup> (tabela 10). Sa 31.12.2021. godine u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke sa učešćem od 53%, koje čine I grupu banaka sa aktivom preko dvije milijarde KM.

<sup>22</sup> Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

- 000 KM -

**Tabela 10: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni**

R. br.	Imeni aktivni	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	I (preko 2 milijarde KM)	11.686.527	56,5	3	13.375.258	54,8	3	13.713.355	53,0	3
2.	II (1-2 milijarde KM)	8.652.374	27,5	5	7.906.422	32,4	6	10.748.334	41,5	6
3.	III (0,5-1 milijarda KM)	3.451.044	14,2	5	2.708.664	11,1	4	1.301.209	5,0	2
4.	IV (0,1-0,5 milijarda KM)	427.071	1,8	2	406.096	1,7	2	127.530	0,5	1
	<b>Ukupno</b>	<b>24.217.016</b>	<b>100</b>	<b>15</b>	<b>24.396.438</b>	<b>100</b>	<b>15</b>	<b>25.890.328</b>	<b>100</b>	<b>14</b>

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine došlo je do promjene u strukturi učešća grupa banaka u ukupnoj aktivni, odnosno do prelaska dvije banke iz III u II grupu banaka. Također, smanjen je broj banaka u IV grupi banaka za jednu banku kojoj je oduzeta dozvola za rad zbog provođenja statusne promjene pripajanja drugoj banci.

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine (tabela 11) iznose osam milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2020. godine za 574,6 miliona KM ili 7,7%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

- 000 KM -

**Tabela 11: Novčana sredstva banaka**

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeksi	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Gotov novac	1.004.445	13,1	1.267.712	17,1	1.526.329	19,1	126	120
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.329.659	56,7	4.478.515	60,4	5.270.323	66,0	103	118
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	48.611	0,6	30.194	0,4	10.345	0,1	62	34
4.	Računi kod depoz. inst. u inostr.	2.258.758	29,6	1.638.190	22,1	1.182.240	14,8	73	72
5.	Novč. sred. u procesu naplate	97	0,0	4	0,0	2	0,0	4	50
	<b>Ukupno</b>	<b>7.641.570</b>	<b>100</b>	<b>7.414.615</b>	<b>100</b>	<b>7.989.239</b>	<b>100</b>	<b>97</b>	<b>108</b>

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava kod gotovog novca i računa rezervi kod CBBiH, a smanjenje u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i u inostranstvu, kao i kod novčanih sredstava u procesu naplate. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, učešće domaće valute povećano je sa 73,7% na 81,1%.

Portfolio vrijednosnih papira na dan 31.12.2021. godine (tabela 12) iznosi dvije milijarde KM, što je za 278,5 miliona KM ili 16,5% više u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

**Tabela 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta**

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeksi	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.762	0,8	13.844	0,7	7.374	0,4	101	62
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.451.008	99,2	1.675.615	99,3	1.958.634	99,6	115	117
2.1.	- VP svih nivoa vlasti u BiH	747.632	51,1	992.337	58,8	1.014.120	51,6	133	102
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	549.649	37,6	544.646	32,3	756.726	38,4	99	139
2.3.	- Korporativne obveznice <sup>23</sup>	153.727	10,5	138.632	8,2	187.788	9,6	90	135
	<b>Ukupno</b>	<b>1.462.770</b>	<b>100</b>	<b>1.687.459</b>	<b>100</b>	<b>1.966.008</b>	<b>100</b>	<b>115</b>	<b>117</b>

\* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja iznosa vlasničkih vrijednosnih papira, odnosno portfolija vrijednosnih papira na nivou bankarskog sektora FBiH za 6,4 miliona KM

<sup>23</sup> Najveći dio, od cca. 95%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU



Sa 31.12.2021. godine, u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira (tabela 13), najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH<sup>24</sup> ukupne vrijednosti 625,3 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 346,1 milion KM.

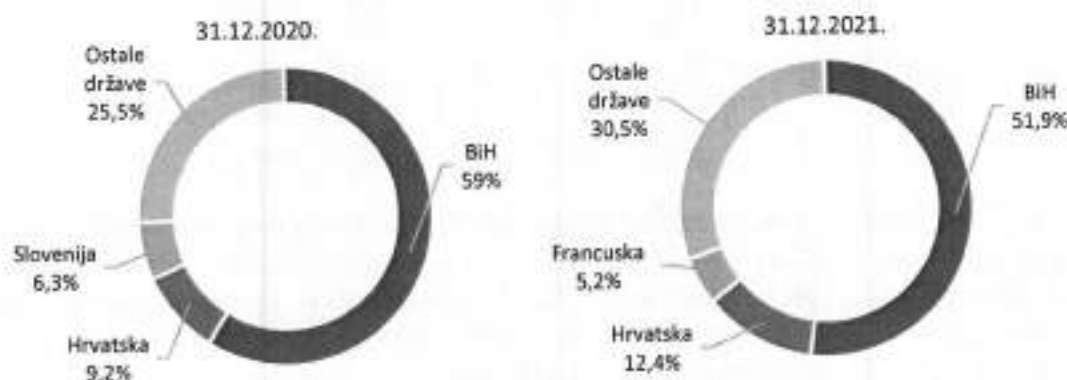
- 000 KM -

**Tabela 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH**

R. br.	Ulaganja u VF	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	532.147	72,6	699.554	71,5	625.252	64,4	131	89
1.1.	- Trezorski zapisi	18.921	2,6	100.007	10,2	34.985	3,6	529	35
1.2.	- Obveznice	513.226	70,0	599.547	61,3	590.266	60,8	117	98
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	201.089	27,4	278.325	28,5	346.095	35,6	138	124
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	41.759	4,1	0	0,0	-	-
2.2.	- Obveznice	201.089	27,4	236.566	24,2	346.095	35,6	118	146
	Ukupno	733.236	100	977.879	100	971.347	100	133	99

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira analizira prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), najveće učešće od 51,9% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska sa učešćem od 12,4%, Francuska 5,2% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

**Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta**



### 3.2.2. Obaveze

Sa 31.12.2021. godine učešće depozita, kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka u odnosu na kraj 2020. godine, povećano je za 1,2 procentna poena (81,8%), dok je učešće kreditnih obaveza smanjeno za 0,3 procentna poena (3%).

Kreditne obaveze banaka sa iznosom od 779,1 milion KM smanjene su za 32,8 miliona KM ili 4% u odnosu na kraj 2020. godine. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinisani krediti u iznosu od 167,6 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 3,7%.

Depoziti na dan 31.12.2021. godine iznose 21,2 milijarde KM i povećani su u odnosu na kraj 2020. godine za 1,5 milijardi KM ili 7,8%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda,

<sup>24</sup> Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

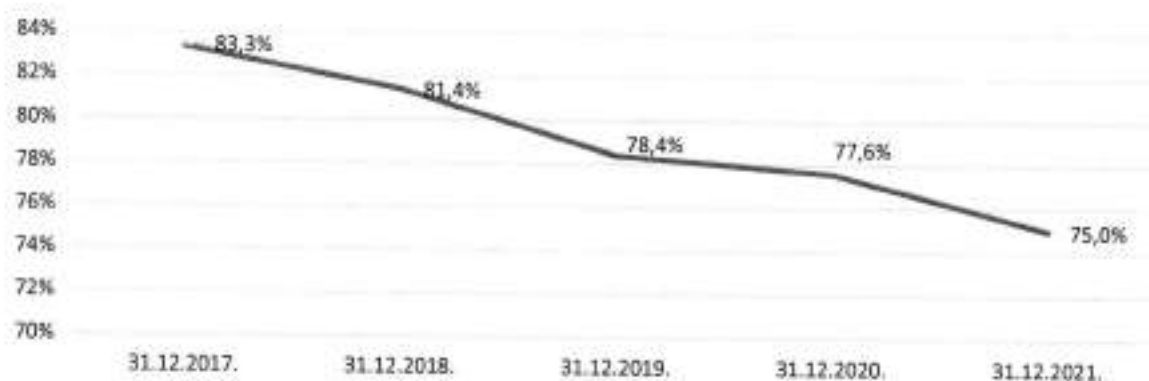
1,4 milijarde KM ili 6,5% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

**Grafikon 9: Ukupni depoziti**



**Grafikon 10: Omjer kredita i depozita**



U tabeli 14 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

**Tabela 14: Sektorska struktura depozita**

R. br.	Sektor	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.157.147	11,1	2.236.845	11,4	2.600.382	12,3	104	116
2.	Javna preduzeća	1.651.976	8,5	1.453.080	7,4	1.618.685	7,6	88	111
3.	Privatna preduzeća i društva	3.236.224	16,7	3.783.548	19,2	4.393.701	20,8	117	116
4.	Bankarske institucije	1.208.613	6,2	568.484	2,9	348.047	1,6	47	61
5.	Nebankarske finans. institucije	803.516	4,1	848.319	4,3	829.534	3,9	106	98
6.	Stanovništvo	9.877.434	50,9	10.236.559	52,1	10.832.483	51,1	104	106
7.	Ostalo	479.404	2,5	534.027	2,7	582.320	2,7	111	105
	<b>Ukupno</b>	<b>19.414.294</b>	<b>100</b>	<b>19.660.862</b>	<b>100</b>	<b>21.184.952</b>	<b>100</b>	<b>101</b>	<b>108</b>

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 51,1% i njihovo učešće je smanjeno za jedan procentni poen u odnosu na kraj 2020. godine. Depoziti stanovništva na dan 31.12.2021. godine iznose 10,8 milijardi KM.

Rast depozita sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 363,5 miliona KM ili 16,3%, depozita javnih preduzeća za 165,6 miliona KM ili 11,4%, depozita privatnih preduzeća za 610,2 miliona KM ili 16,1%, depozita stanovništva za 595,9 miliona KM ili 5,8% i ostalih depozita za 28,1 milion KM ili 5,3%. Smanjenje depozita sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine zabilježeno je kod depozita bankarskih institucija za 220,4 miliona KM ili 38,8% i depozita nebankarskih finansijskih institucija za 18,8 miliona KM ili 2,2%.

Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u sedam banaka u FBiH, tako da se 76,5% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31.12.2021. godine promijenjena je u odnosu na kraj 2020. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 64,6% na 67,6% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 35,4% na 32,4%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 14,3 milijarde KM i povećani su za iznos od 1,6 milijardi KM ili 12,8% u odnosu na kraj 2020. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,9 milijardi KM i smanjeni su za iznos od 100,1 milion KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 20,5 milijardi KM i imaju učešće od 96,6% (povećanje za 1,3 procentna poena), a depoziti nerezidenata iznose 0,7 milijardi KM, što je 3,4% ukupnih depozita (smanjenje za 1,3 procentna poena).

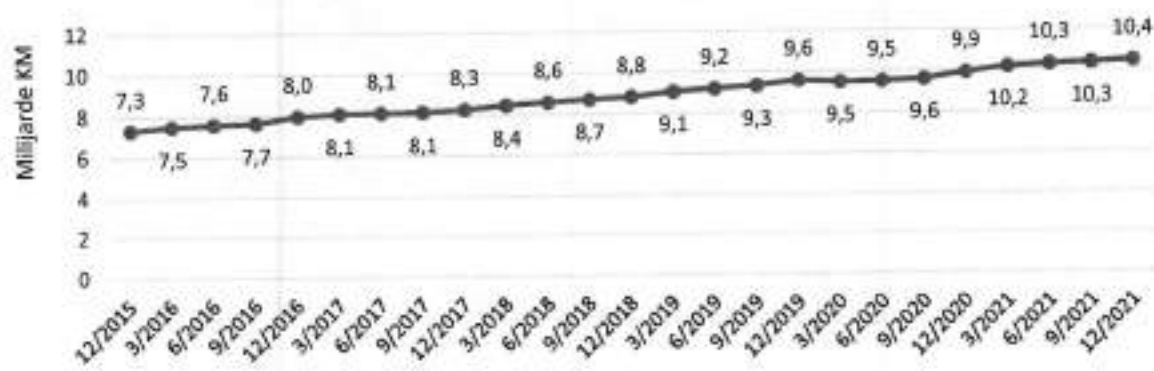
Dugogodišnji trend rasta štednih depozita (tabela 15 i grafikon 11), kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavljen je i sa 31.12.2021. godine. Štedni depoziti na dan 31.12.2021. godine iznose 10,4 milijarde KM i veći su za 533,6 miliona KM ili 5,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

**Tabela 15: Štednja stanovništva**

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	96.979	105.980	124.474	109	117
2.	Privatne	9.476.470	9.809.340	10.324.468	104	105
	Ukupno	9.573.449	9.915.320	10.448.942	104	105

**Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva**



U dvije najveće banke koncentrisano je 53,5% štednje, dok četiri banke imaju pojedinačno učešće manje od 2%, što iznosi 4,1% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 53,4% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 46,6% u stranoj valuti.

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je rast kratkoročnih štednih depozita stanovništva za 613,4 miliona KM ili 10% (povećanje učešća za 2,8 procentnih poena), dok su smanjeni dugoročni štedni depoziti stanovništva za 79,8 miliona KM ili 2,1% (smanjenje učešća za 2,8 procentnih poena).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

**Tabela 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva**

R. br.	Štedni depoziti	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	5.634.426	58,9	6.142.454	61,9	6.755.829	64,7	109	110
2.	Dugoročni štedni	3.939.023	41,1	3.772.866	38,1	3.693.113	35,3	96	98
	<b>Ukupno</b>	<b>9.573.449</b>	<b>100</b>	<b>9.915.320</b>	<b>100</b>	<b>10.448.942</b>	<b>100</b>	<b>104</b>	<b>105</b>

Kreditni odobreni stanovništvu sa 31.12.2021. godine iznose 7,6 milijardi KM i povećani su za 4,6% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva bilježe rast od 5,8% i sa 31.12.2021. godine iznose 10,8 milijardi KM.

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

**Tabela 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva**

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	7.400.278	7.281.540	7.613.327	98	105
2.	Štednja stanovništva	9.573.449	9.915.320	10.448.942	104	105
2.1.	Oročena štednja	4.280.620	4.089.390	3.976.925	96	97
2.2.	Štednja po viđenju	5.292.829	5.825.930	6.472.017	110	111
3.	Kreditni/Štednja	77%	73%	73%	-	-
4.	Depoziti stanovništva	9.877.414	10.236.559	10.832.483	104	106
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	75%	71%	70%	-	-

Sa 31.12.2021. godine prisutan je rast i kredita i depozita stanovništva, uz bržu stopu rasta depozita, pri čemu je odnos kredita i štednje ostao na istom nivou u odnosu na kraj 2020. godine, dok odnos kredita i depozita stanovništva ima trend smanjenja kroz periode.

### 3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 31.12.2021. godine iznosio je 3,1 milijardu KM i ostvareno je povećanje istog za 42,1 milion KM ili za 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine (vidjeti pod 3.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:



Tabela 18: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala

R. br.	Opis	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
1.1.	Osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.299.335	1.384.714	100	107
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.290	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-215	-214	-214	100	100
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	0	0	-2.192	-	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	403.027	343.453	393.494	85	115
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-36.302	-145.228	-138.241	400	81
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	32.434	29.351	10.368	90	36
1.1.1.8.	Ostale rezerve	970.088	1.000.959	1.014.269	103	101
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-57.589	-58.638	-61.626	102	105
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjjenih za povezane porezne obaveze	-14	-34	-1.081	243	3179
1.1.1.11.	(-) Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital	-1.255	0	0	-	-
1.1.1.12.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.349	-8.300	-8.621	615	104
1.1.1.13.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-15.950	-16.266	-14.182	102	87
1.1.1.14.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	-67.162	0	0	0	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	33.804	117.053	118.924	346	102
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	170.158	117.067	118.938	69	102
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	-14	100	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	163.609	0	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	1.255	0	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-301.204	0	0	0	-

\* Podaci za 2019. godinu su korigovani za 5,8 miliona KM s obzirom da su kod jedne banke, u postupku revizije za 2020. godinu izvršene korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu, zbog promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 2,9 milijardi KM i povećan je za 154,3 miliona KM ili 5,7% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme, osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose 2,7 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 152,5 miliona KM ili 5,9%, a dopunski kapital iznosi 118,9 miliona KM, sa ostvarenim povećanjem od 1,9 miliona KM ili 1,6% u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 95,8% (12/2020. godine 95,7%), dok dopunski kapital učestvuje sa 4,2% (12/2020. godine 4,3%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti u iznosu od 82,6 miliona KM,
- povećanje po osnovu dokapitalizacije u iznosu od 89,5 miliona KM,

- povećanje dobiti po osnovu odgođenih poreznih sredstava u iznosu od 1,3 miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - značajno ulaganje u subjekte finansijskog sektora u iznosu od dva miliona KM,
- povećanje po osnovu korekcije poreza na dobit u iznosu od 0,5 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke – odgođena porezna imovina u iznosu od 1,4 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke – nematerijalna imovina u iznosu od tri miliona KM i
- smanjenje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 19 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31.12.2021. godine (tabela 19) iznosi 14,5 milijardi KM.

- 000 KM -

**Tabela 19: Struktura izloženosti riziku**

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2019.*		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	13.088.785	87,1	12.843.833	91,0	13.167.335	91,0	98	103
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	237.686	1,6	119.065	0,8	152.789	1,1	50	128
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.705.834	11,3	1.150.236	8,2	1.147.271	7,9	67	100
	<b>Ukupan iznos izloženosti riziku</b>	<b>15.032.305</b>	<b>100</b>	<b>14.113.134</b>	<b>100</b>	<b>14.467.395</b>	<b>100</b>	<b>94</b>	<b>103</b>

\* Podaci korigovani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH u tekućoj godini povećan je za 354,3 miliona KM ili 2,5% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 323,5 miliona KM ili 2,5%, iznos izloženosti za tržišni rizik povećan je za 33,7 miliona KM ili 28,3%, dok je kod izloženosti riziku za operativni rizik zabilježen pad od tri miliona KM ili 0,3%. Na kraju 2021. godine pet banaka u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, isto kao i na kraju 2020. godine. Značajno povećanje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica povećanja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 31.12.2021. godine, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 91%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učešće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti ostalo je na istom nivou, dok je učešće izloženosti za operativni rizik smanjeno za 0,3 procentna poena, koliko je povećano učešće izloženosti za tržišni rizik. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (4,6 milijardi KM ili 34,8%), zatim izloženost prema privrednim društvima (3,4 milijarde KM ili 25,8%), te izloženost osigurana nekretninama (3,2 milijarde KM ili 24,4%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

**Tabela 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala**

R. br.	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	17,7%	18,3%	18,9%
2.	Višak (+) / manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.647.657	1.628.872	1.757.430
3.	Stopa osnovnog kapitala	17,7%	18,3%	18,9%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.309.430	1.311.327	1.431.916
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,9%	19,1%	19,7%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	892.267	1.004.986	1.116.816

\* Podaci korigovani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, ali nisu imali utjecaja na iskazane stope kapitala

Stopa regulatornog kapitala na dan 31.12.2021. godine iznosi 19,7% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). U odnosu na kraj 2020. godine stopa regulatornog kapitala povećana je za 0,6 procentnih poena, koliko su povećane i stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

**Tabela 21: Stopa finansijske poluge**

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	25.208.367	25.523.184	27.111.043
2.	Osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978
	Stopa finansijske poluge	10,6%	10,1%	10,1%

\* Podaci korigovani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2021. godine iznosi 10,1%, koliko je iznosila i na kraju 2020. godine.

### 3.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka<sup>25</sup> definirana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 01.01.2020. godine. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu nelizmirenja obaveza.

U tabeli 22 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

<sup>25</sup> „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL

B. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novci i novčani plasmani	7.792.341	7.009	0,1	7.693.909	8.887	0,1	8.343.698	11.218	0,1
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	15.417.305	1.150.848	7,5	15.480.513	1.130.925	7,4	16.160.753	1.119.190	6,9
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.325.084*	0	0,0	1.552.559	0	0,0	1.793.852	0	0,0
4.	Ostale finansijska potraživanja	224.665	36.030	16,0	258.077	33.250	12,9	387.605	21.971	11,7
I	<b>Ukupno bilansna izloženost</b>	<b>24.763.095</b>	<b>1.194.574</b>	<b>4,8</b>	<b>24.965.008</b>	<b>1.180.062</b>	<b>4,7</b>	<b>26.474.208</b>	<b>1.152.375</b>	<b>4,4</b>
5.	Izdane garancije	1.350.063	21.468	1,6	1.373.899	24.965	1,8	1.428.082	24.875	1,7
6.	Nepokriveni akreditivi	48.255	554	1,1	39.203	1.432	3,7	40.601	1.172	2,9
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.058.199	19.685	1,0	2.468.359	32.597	1,3	2.188.232	21.071	1,0
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	54.122	330	0,6	8.274	26	0,3	263.664	2.563	1,0
II	<b>Ukupno vanbilansne stavke</b>	<b>3.510.659</b>	<b>42.037</b>	<b>1,2</b>	<b>3.889.735</b>	<b>59.020</b>	<b>1,5</b>	<b>3.919.979</b>	<b>49.681</b>	<b>1,3</b>
	<b>Ukupna izloženost (I+II)</b>	<b>28.273.754</b>	<b>1.236.611</b>	<b>4,4</b>	<b>28.854.743</b>	<b>1.239.082</b>	<b>4,3</b>	<b>30.394.187</b>	<b>1.202.060</b>	<b>4,0</b>

\* Podatak korigovan za 6,4 miliona KM, uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupna izloženost banaka na dan 31.12.2021. godine iznosi 30,4 milijarde KM, od čega se 26,5 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na vanbilansne stavke.

U 2021. godini zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2020. godine za iznos od 1,5 milijardi KM ili 6%, a nastao je kao neto efekat povećanja novčanih sredstava i plasmana za 650,1 milion KM, finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku (700,2 miliona KM) i po fer vrijednosti (229,3 miliona KM), a smanjenja ostalih finansijskih potraživanja za 70,4 miliona KM (značajnije smanjenje kod jedne banke).

U istom periodu zabilježeno je povećanje vanbilansnih stavki za 30,2 miliona KM ili 0,8%. Povećanje je zabilježeno na poziciji izdatih garancija (54,1 milion KM), nepokrivenih akreditiva (1,4 miliona KM) i ostalih potencijalnih obaveza banke (254,8 miliona KM), dok je smanjenje zabilježeno na poziciji neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (280,1 milion KM).

Rast na poziciji ostalih potencijalnih obaveza banke rezultat je isključivo izvještajnog prepozicioniranja odobrenih neiskorištenih kredita koji imaju određene elemente opozivosti, a za koje je banka izvršila rezervisanja za potencijalne obaveze (jedna banka), a isti su ranije iskazivani na poziciji „neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti“.

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:



Tabela 23: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika

B. br.	Opis	31.12.2019.			31.12.2020.			31.12.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Nivo kreditnog rizika 1	21.799.866*	123.538	0,6	22.301.920	179.478	0,8	24.029.210	166.312	0,7
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.682.439	113.839	6,9	1.685.274	204.681	12,4	1.387.627	161.909	11,7
3.	Nivo kreditnog rizika 3	1.116.790	957.177	72,7	1.017.814	795.903	78,2	1.057.371	824.068	77,9
I Ukupno bilansna izloženost		24.743.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4
4.	Nivo kreditnog rizika 1	3.027.094	20.431	0,7	3.440.487	21.343	0,6	3.603.752	20.693	0,6
5.	Nivo kreditnog rizika 2	474.159	15.610	3,3	443.246	34.354	7,8	309.101	25.536	8,3
6.	Nivo kreditnog rizika 3	9.406	5.996	63,7	6.002	3.323	55,4	7.066	3.485	49,2
II Ukupno vanbilansne stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0

\* Podatak korigovan za 6,4 miliona KM, usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2021. godine iznosi 24 milijarde KM i čini 90,8% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 1,7 milijardi KM ili za 7,7%. Povećanje je najvećim dijelom ostvareno kao neto efekat: povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 842,2 miliona KM, finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 230,7 miliona KM, dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortizovanom trošku za 54,2 miliona KM, novčanih sredstava na računu kod CBBiH u iznosu od 791,8 miliona KM, gotovine za 258,6 miliona KM, a smanjenja novčanih sredstava kod banaka i plasmana bankama za 407,9 miliona KM i ostalih finansijskih potraživanja za 50,8 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2021. godine iznosi 1,4 milijarde KM i čini 5,2% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2020. godine ista je manja za 257,6 miliona KM ili 15,7%. Smanjenje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao posljedica smanjenja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 245,4 miliona KM i ostalih finansijskih potraživanja za 8,6 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 na dan 31.12.2021. godine iznosi 1,1 milijardu KM i čini 4% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 39,6 miliona KM ili 3,9%, a posljedica je najvećim dijelom povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 49,6 miliona KM i smanjenja ostalih finansijskih potraživanja za 11,1 milion KM.

U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost smanjen je za 13,2 miliona KM, a za nivo kreditnog rizika 2 za 42,7 miliona KM, dok je za nivo kreditnog rizika 3 povećan za 28,2 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 procentni poen, u nivou kreditnog rizika 2 za 0,7 procentnih poena, a u nivou kreditnog rizika 3 za 0,3 procentna poena. Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 4,4%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 4,7%.

Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2021. godine iznosi 3,6 milijardi KM i čini 91,9% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 309,1 milion KM ili 7,9% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3 raspoređeno 7,1 milion KM ili 0,2% ukupne vanbilansne izloženosti.

Ukupna pokrivenost ECL-om vanbilansnih izloženosti iznosi 1,3% i za 0,2 procentna poena je manja u odnosu na kraj prethodne godine. Smanjenje stope pokrivenosti za 6,2 procentna poena zabilježeno je kod nivoa kreditnog rizika 3, kod nivoa kreditnog rizika 1 stopa pokrivenosti je na istom nivou, dok je za nivo kreditnog rizika 2 došlo do povećanja za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

FBA očekuje od banaka da rizične izloženosti budu adekvatno pokrivena ECL-om u skladu sa najboljim procjenama kreditnog rizika. Banke, u uslovima nestabilnog ekonomskog okruženja, trebaju procjenjivati buduće otplatne kapacitete klijenata i pravovremeno formirati ECL (cjeloživotni gubici) kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekat naglog rasta iznosa ECL-a u budućem periodu (engl. cliffing effect), s obzirom na neizvjesnost dinamike oporavka privrede od pandemije.

Na dan 31.12.2021. godine krediti iznose 15,9 milijardi KM i isti su veći za 636,2 miliona KM ili za 4,2% u odnosu na kraj 2020. godine. Posmatrajući sektorsku strukturu kredita, najveću stopu rasta imali su krediti bankarskim institucijama (145,2 miliona KM ili 22,8% ukupno ostvarenog kreditnog rasta). Rast kredita bankarskim institucijama u iznosu od 98 miliona KM odnosi se na rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, a koji su uključeni u kreditni portfolio. Ukoliko bi se isključio pomenuti rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija od 3,5%.

Kreditni stanovništvu iznose 7,6 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 47,9%, i u odnosu na kraj 2020. godine povećani su za 331,8 miliona KM ili za 4,6%. Krediti pravnim licima iznose 8,3 milijarde KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 52,1%, i u odnosu na kraj 2020. godine ostvarili su povećanje od 304,4 miliona KM ili 3,8% (grafikon 12). Ukoliko se isključi rast kratkoročne izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 2,6%.

Grafikon 12: Krediti



Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

**Tabela 24: Sektorska struktura kredita**

R. br.	Sektor	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	189.360	1,2	199.032	1,3	223.252	1,4	105	112
2.	Javna preduzeća	359.635	2,4	395.157	2,6	406.525	2,6	110	103
3.	Privatna preduzeća i društva	6.922.742	45,5	6.500.322	42,6	6.616.260	41,6	94	102
4.	Bankarske institucije	247.501	1,6	772.554	5,1	917.784	5,8	312	119
5.	Nebankarske fin. institucije	86.902	0,6	83.921	0,6	91.038	0,6	97	108
6.	Građani	7.400.278	48,6	7.281.540	47,7	7.613.327	47,9	98	105
7.	Ostalo	14.341	0,1	22.125	0,1	22.635	0,1	154	102
	<b>Ukupno</b>	<b>15.220.759</b>	<b>100</b>	<b>15.254.651</b>	<b>100</b>	<b>15.890.821</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>104</b>

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

**Tabela 25: Ročna struktura kredita**

R. br.	Sektor	31.12.2020.			31.12.2021.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.732	193.928	372	4.481	218.670	101	95	113	27
2.	Javna preduzeća	40.618	342.373	12.166	53.308	349.648	3.569	131	102	29
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.301.850	3.782.059	436.413	2.305.243	3.836.967	474.050	100	101	114
4.	Bankarske institucije	772.554	0	0	917.783	0	1	119	-	-
5.	Nebankarske fin. institucije	18.777	65.113	31	32.401	58.615	22	173	90	71
6.	Građani	400.340	6.655.109	226.091	389.772	6.977.461	246.094	97	105	109
7.	Ostalo	6.476	15.426	223	6.412	15.835	388	99	103	174
	<b>Ukupno</b>	<b>3.545.347</b>	<b>11.054.008</b>	<b>655.296</b>	<b>3.709.400</b>	<b>11.457.196</b>	<b>724.225</b>	<b>105</b>	<b>104</b>	<b>111</b>

Sa 31.12.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 164,1 milion KM ili 4,6% (najvećim dijelom uslijed povećanja kratkoročnih izloženosti niskog rizika), a dugoročni krediti za 403,2 miliona KM ili 3,6%. Dospjela potraživanja iznose 724,2 miliona KM i veća su za 68,9 miliona KM ili 10,5% u odnosu na kraj 2020. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 52,9% ili 8,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 40,8% ili 6,5 milijardi KM (EUR: 6,5 milijardi KM ili 99,9%, CHF: 4,5 miliona KM ili 0,1%), a najmanje učešće od 6,3% ili jednu milijardu KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 98,4%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

Tabela 26: Krediti prema nivoima kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2021.			31.12.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Krediti pravna lica										
1.	Nivo kreditnog rizika 1	6.146.371	51.146	0,8	6.272.170	78.817	1,3	6.770.320	66.945	1,0
2.	Nivo kreditnog rizika 2	904.039	55.929	6,2	1.357.194	141.218	10,2	925.089	116.184	12,6
3.	Nivo kreditnog rizika 3	770.071	516.128	67,0	543.747	421.893	77,6	582.085	485.693	74,9
	<b>Ukupno I</b>	<b>7.820.481</b>	<b>623.103</b>	<b>8,0</b>	<b>7.973.111</b>	<b>641.928</b>	<b>8,1</b>	<b>8.277.494</b>	<b>618.820</b>	<b>7,5</b>
II. Krediti stanovništvo										
4.	Nivo kreditnog rizika 1	6.451.878	59.552	0,9	6.395.495	84.593	1,3	6.746.669	82.526	1,2
5.	Nivo kreditnog rizika 2	471.016	57.081	12,1	446.971	58.801	13,2	425.538	49.166	10,1
6.	Nivo kreditnog rizika 3	477.381	381.194	79,9	429.074	341.856	77,9	439.120	355.436	80,9
	<b>Ukupno II</b>	<b>7.400.275</b>	<b>497.827</b>	<b>6,7</b>	<b>7.271.540</b>	<b>485.248</b>	<b>6,7</b>	<b>7.611.327</b>	<b>481.128</b>	<b>6,3</b>
Ukupno krediti										
7.	Nivo kreditnog rizika 1	12.598.249	110.708	0,9	12.667.665	163.408	1,3	13.516.989	149.471	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.375.058	112.910	8,2	1.604.165	200.019	12,5	1.350.627	159.350	11,8
9.	Nivo kreditnog rizika 3	1.247.452	897.322	71,9	982.821	763.749	77,7	1.021.205	791.127	77,5
	<b>Ukupno krediti (I+II)</b>	<b>15.220.759</b>	<b>1.120.940</b>	<b>7,4</b>	<b>15.254.651</b>	<b>1.127.176</b>	<b>7,4</b>	<b>15.890.621</b>	<b>1.095.948</b>	<b>6,9</b>

Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2021. godine iznosi 13,5 milijardi KM i čini 85,1% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2020. godine povećan za 851,3 miliona KM ili za 6,7%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (za pravna lica 1%, a za stanovništvo 1,2%) i manja je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2020. godine.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2021. godine iznosi 1,4 milijarde KM i čini 8,5% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2020. godine isti je manji za 253,5 miliona KM ili 15,8%, pri čemu se samo na jednu banku odnosi 53,1% smanjenja. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 11,8% (pravna lica 12,6%, stanovništvo 10,1%) i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 0,7 procentnih poena.

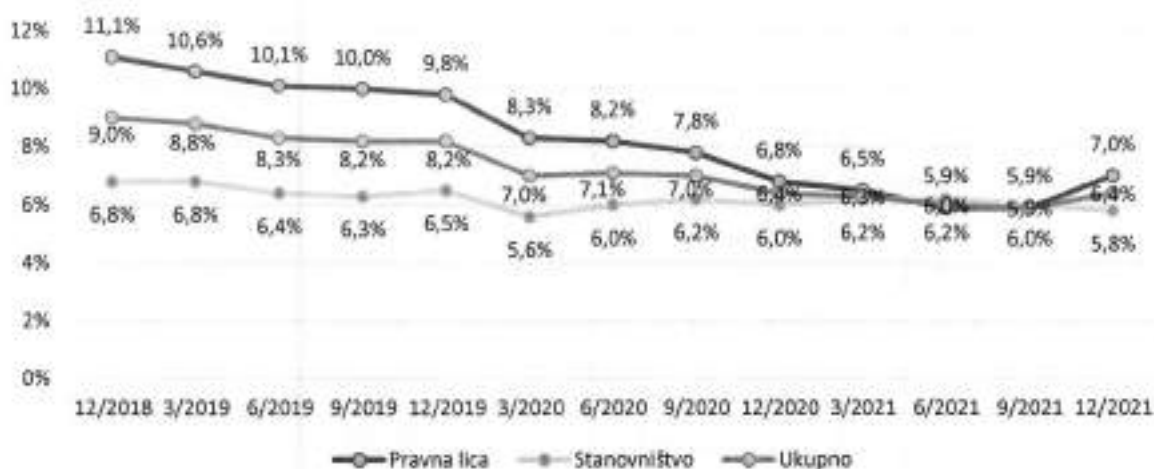
Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31.12.2021. godine iznosi jednu milijardu KM i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfolija, koliko je i na kraju prethodne godine iznosila stopa NPL-a. Povećanje istog za 38,4 miliona KM ili 3,9% u odnosu na kraj 2020. godine nastalo je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 309,4 miliona KM, oporavka u iznosu od 41,9 miliona KM, naplate u iznosu od 135,4 miliona KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 86,8 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 6,9 miliona KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 77,5% (pravna lica 74,9%, a stanovništvo 80,9%) i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 0,2 procentna poena.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 582,1 milion KM ili 7%, što je za 0,2 procentna poena više nego na kraju 2020. godine. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfolija isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika, stopa NPL-a kod pravnih lica bi iznosila 7,8%. Za sektor stanovništva NPL iznosi 439,1 milion KM ili 5,8% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2020. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:



**Grafikon 13: Učešće NPL-a u kreditima**



Ukupna stopa NPL-a računa se kao odnos NPL-a i ukupnog kreditnog portfolija. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfolija isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika stopa NPL-a bi bila veća.

Detaljnija i potpunija sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH može se sagledati iz Priloga 5. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni trgovini (2,8 milijardi KM ili 33,3% kredita pravnih lica, odnosno 17,3% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačkoj industriji (1,9 milijardi KM ili 23,1% kredita pravnih lica, odnosno 12% ukupnih kredita), te finansijskoj djelatnosti (1,1 milijarda KM ili 12,9% kredita pravnih lica, odnosno 6,7% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih trgovini iznosi 5,5%, kod prerađivačke industrije je 13,6%, dok kod finansijske djelatnosti nema NPL-a. Kod kredita odobrenih ostalim pravnim licima, najveće učešće NPL-a na kraju 2021. godine prisutno je kod kredita odobrenih obrazovanju (26,4%), poljoprivredi (24,6%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (11%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (šest milijardi KM ili 78,6% kredita stanovništvu, odnosno 37,6% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,5 milijardi KM ili 20,3% kredita stanovništvu, odnosno 9,7% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 6,6%, dok je kod stambenih kredita 2,4%. Visoko učešće kredita za opću potrošnju u kreditnom portfoliju bankarskog sektora FBiH ukazuje na potrebu pojačanog opreza u oblikovanju kreditnih politika banaka.

U tabeli 27 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

**Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika**

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	4,7	3,5	3,5
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	72,6	78,1	77,7
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,4	4,3	4,0
4.	Stopa NPL	8,2	6,4	6,4
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	71,9	77,7	77,5
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	7,4	7,4	6,9
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	-0,3	0,7	0,8
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	30,9	25,7	26,2
9.	Neto NPL/Osnovni kapital	13,2	8,5	8,4
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	6,2	4,2	4,6

\* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na uporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanje sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

Mjere koje je FBA propisala u periodu pandemije imaju za cilj izbjegavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije i omogućavanje oporavka privrede, a što će rezultirati i ublažavanjem rasta NPL-a u ukupnom kreditnom portfoliju u narednom periodu. Rast NPL-a je očekivan, ali može zavistiti i od efikasnosti drugih mjera koje imaju za cilj oporavak ekonomskih aktivnosti.

Zaključno sa krajem 2021. godine, 259,3 miliona KM ili 1,6% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Ukupan iznos kreditnog portfolija pravnih lica koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 248,3 miliona KM ili 3% kreditnog portfolija pravnih lica, dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 11 miliona KM ili 0,1% kreditnog portfolija stanovništva.

### 3.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvalitet aktive. Također, pokazatelj profitabilnosti može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

## Nivo, kvalitet i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 293,6 miliona KM, što je za 119,3 miliona KM više u odnosu na prethodnu godinu, kada je pandemija značajnije utjecala na profitabilnost banaka (tabela 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan finansijski rezultat za 2021. godinu.

- 000 KM -

**Tabela 28: Ostvareni finansijski rezultat banaka**

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2019.		01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	275.448	14	187.335	13	293.560	14
2.	Gubitak	1.559	1	13.070	2	0	0
	<b>Ukupno</b>	<b>273.889</b>	<b>15</b>	<b>174.265</b>	<b>15</b>	<b>293.560</b>	<b>14</b>

U Prilogu 6. prikazan je zbirni bilans uspjeha banaka u FBiH za period 01.01.-31.12.2021. godine, po šemi FBA, sa uporednim podacima za isti izvještajni period 2020. godine.

## Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u 2021. godini na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 1,2 milijarde KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 53,6 miliona KM ili za 4,6% (tabela 29).

- 000 KM -

**Tabela 29: Struktura ukupnih prihoda banaka**

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
<b>I Prihodi od kamata i slični prihodi</b>						
1.	Kamatnosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.773	0,2	796	0,1	29
2.	Kreditni i poslovi lizinga	624.578	53,6	611.388	50,2	98
3.	Ostali prihodi od kamata	71.457	6,1	76.275	6,3	107
	<b>Ukupno I</b>	<b>698.808</b>	<b>60,0</b>	<b>688.459</b>	<b>56,5</b>	<b>99</b>
<b>II Operativni prihodi</b>						
4.	Naknade za izvršene usluge	341.222	29,3	388.320	31,9	114
5.	Prihodi iz posl. sa devizama	54.201	4,7	70.514	5,8	130
6.	Ostali operativni prihodi	71.055	6,1	71.554	5,9	101
	<b>Ukupno II</b>	<b>466.478</b>	<b>40,0</b>	<b>530.388</b>	<b>43,5</b>	<b>114</b>
	<b>Ukupni prihodi (I+II)</b>	<b>1.165.286</b>	<b>100</b>	<b>1.218.847</b>	<b>100</b>	<b>105</b>

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 56,5%, dok operativni prihodi učestvuju sa 43,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do smanjenja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za 3,5 procentnih poena, koliko iznosi povećanje učešća operativnih prihoda. Ukupni kamatni i slični prihodi su u posmatranom periodu zabilježili smanjenje od 10,3 miliona KM ili 1,5%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima lizinga, čije je učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 3,4 procentna poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj aktivni za 1,1 procentni poen (sa 62,5% na 61,4%), dok je prosječna ponderisana NKS na kredite povećana sa 3,16% na 3,21% (za 0,05 procentnih poena).

U 2021. godini kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija smanjeni su za dva miliona KM ili 71,3% u odnosu na prethodnu godinu. U istom periodu, učešće kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH povećano je sa 15,6% na 16,1% (za 0,5 procentnih poena).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na pozicijama kamatnih prihoda od plasmana drugim bankama za 2%, od vrijednosnih papira koji se drže do dospeljeća za 19,9% i ostalih prihoda za 6,1%.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (61,2%), iako krediti stanovništvu čine 47,9% ukupnog kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne ponderisane NKS, koja za stanovništvo iznosi 5,17%, a za privredu 2,45%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih preduzeća odnosi se 29,2%, od vladinih institucija 5%, a od javnih preduzeća 1,6%.

Ukupni operativni prihodi su u posmatranom periodu zabilježili povećanje od 63,9 miliona KM ili 13,7%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 47,1 milion KM ili 13,8%. Prihodi iz poslovanja sa devizama ostvarili su najveću stopu rasta od 30,1%, odnosno veći su za 16,3 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u 2021. godini iznose 891,8 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine manji su za 86,3 miliona KM ili 8,8% (tabela 30).

- 000 KM -

**Tabela 30: Struktura ukupnih rashoda banaka**

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.- 31.12.2020.		01.01.- 31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
<b>I Rashodi od kamata i slični rashodi</b>						
1.	Depoziti	90.219	9,2	75.580	8,5	84
2.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	8.018	0,8	6.782	0,8	85
3.	Ostali rashodi od kamata	31.990	3,3	37.836	4,2	118
	<b>Ukupno I</b>	<b>130.227</b>	<b>13,3</b>	<b>120.198</b>	<b>13,5</b>	<b>92</b>
<b>II Nekomatni rashodi</b>						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	182.004	18,6	75.703	8,5	42
5.	Troškovi plaće i doprinosa	257.639	26,3	259.673	29,1	101
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	164.192	16,8	173.442	19,4	106
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	135.862	13,9	155.890	17,5	115
8.	Ostali operativni troškovi	108.112	11,1	106.864	12,0	99
	<b>Ukupno II</b>	<b>847.809</b>	<b>86,7</b>	<b>771.572</b>	<b>86,5</b>	<b>91</b>
	<b>Ukupni rashodi (I+II)</b>	<b>978.036</b>	<b>100</b>	<b>891.770</b>	<b>100</b>	<b>91</b>

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekomatni rashodi sa učešćem od 86,5%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 13,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, povećano je učešće rashoda od kamata za 0,2 procentna poena, za koliko je smanjeno učešće nekomatnih rashoda.



U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi smanjeni su za 10 miliona KM ili 7,7%, što je rezultat smanjenja kamatnih rashoda po depozitima, koji su smanjeni za 14,6 miliona KM ili 16,2%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor finansiranja bankarskog sektora u FBiH. Depozitni potencijal na kraju 2021. godine iznosi 21,2 milijarde KM i veći je za 1,5 milijardi KM u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosio 19,7 milijardi KM.

Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 31.12.2021. godine učestvuju sa 66,5% i smanjeno im je učešće, s obzirom da su na kraju 2020. godine učestvovali sa 69,3%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja učešća kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne ponderisane NKS za depozite, sa 0,70%, koliko je iznosila na kraju prethodne godine, na 0,48% koliko iznosi na kraju 2021. godine.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u posmatranom periodu smanjeni su za 1,2 miliona KM ili za 15,4%, dok je u isto vrijeme nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjen za 32,8 miliona KM ili 4%.

Ostali rashodi od kamata povećani su u posmatranom periodu za 5,8 miliona KM ili 18,3%, najvećim dijelom po osnovu povećanja rashoda po osnovu negativne naknade na sredstva banaka iznad obavezne rezerve i na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom kod CBBiH (povećanje za 4,2 miliona KM ili 39%) i negativne kamatne stope na depozite kod ino-banaka (povećanje za 1,4 miliona KM ili 18,2%).

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u posmatranom periodu, ukupni nekamatni rashodi su smanjeni za 76,3 miliona KM ili 9%, pri čemu se najznačajnije strukturalne promjene odnose na smanjenje troškova ispravki vrijednosti, rezervisanja po potencijalnim obavezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja za 106,3 miliona KM ili 58,4%, a povećanje troškova poslovnog prostora i amortizacije za 9,2 miliona KM ili 5,6%, ostalih poslovnih i direktnih troškova za 20 miliona KM ili 14,7% i troškova plaća za dva miliona KM ili 0,8%. Tri banke nisu imale troškove ispravki vrijednosti u ovoj godini, a samo tri banke imale su veće troškove ispravke vrijednosti u ovoj godini u odnosu na prethodnu. Od ukupnog smanjenja troškova ispravki vrijednosti u posmatranom periodu, 56,9 miliona KM ili 53,5% odnosi se na dvije banke. Smanjenje ispravki vrijednosti kod istih posljedica je značajnije naplate NPL-a, kao i činjenice da je u prethodnoj godini došlo do značajnog uvećanja ispravki vrijednosti po osnovu konzervativnijih pretpostavki makroekonomskog modela, te primjene holističkog pristupa MSFI 9 (post model adjustment - PMA) za više klijenata kod kojih je uslijed pandemije prepoznat dodatni rizik, dok su u 2021. godini makroekonomske prognoze povoljnije, te je kod određenih klijenata došlo do poboljšanja internog rejtinga, odnosno deaktivacije PMA što je rezultiralo smanjenjem ispravki vrijednosti.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 31 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

Tabela 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	273.889	174.265	293.560
2.	Prosječna neto aktiva	23.250.001	23.842.663	24.808.854
3.	Prosječni ukupni kapital	3.111.657	2.996.296	3.166.005
4.	Ukupan prihod	1.070.879	1.035.059	1.098.649
5.	Neto kamatni prihod	603.064	568.581	568.261
6.	Operativni prihodi	467.815	466.478	530.388
7.	Operativni rashodi	534.764	529.943	539.979
8.	Poslovni i direktni rashodi	217.301	317.866	231.593
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	139.986	135.862	155.890
10.	Dobit na prosječnu aktivu (RDAA)	1,2	0,7	1,2
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,8	5,8	9,3
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	4,6	4,3	4,4
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	2,6	2,4	2,3
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva - kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	2,7	2,5	2,5
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjeno za ostale poslove, i dlr. troš. (CIR)**	57,5	58,9	57,3

\* NIM eng. Net Income Margin

\*\* CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se posmatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 320 hiljada KM, pri čemu je zabilježeno značajnije smanjenje njegovog učešća u ukupnom prihodu, sa 54,9% na 51,7%.

Dobit na prosječnu aktivu i prosječni ukupni kapital bilježe rastući trend u odnosu na prethodnu godinu, dok su ostali pokazatelji profitabilnosti uglavnom na istom nivou, osim CIR-a, koji je poboljšán.

### 3.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštitu klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa propisanom metodologijom<sup>26</sup>. FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava ponderisane prosječne NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje ponderisane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

<sup>26</sup> Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/17) i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U Prilogu 7. daju se prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita u 2021. godini, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,13 procentnih poena (sa 5,31% na 5,18%), dok je za kratkoročne kredite smanjena za 0,08 procentnih poena (sa 2,53% na 2,45%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi smanjena je za 0,05 procentnih poena (sa 2,76% na 2,71%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu smanjena je za 0,54 procentna poena (sa 7,04% na 6,50%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,38 procentnih poena (sa 3,35% na 2,97%).

Iako su pojedinačne ponderisane EKS smanjene u odnosu na prethodnu godinu, ukupna prosječna ponderisana EKS na kredite odobrene u 2021. godini je povećana za 0,11 procentnih poena i iznosi 3,78%. Razlog navedenog je promjena ročne strukture novoodobrenih kredita, s obzirom da je došlo do smanjenja učešća kratkoročnih kredita u novoodobrenim za 7,7 procentnih poena u odnosu na 2020. godinu, koji se odobravaju po nižim kamatnim stopama, a za koliko se povećalo učešće dugoročnih kredita, sa primijenjenim većim kamatnim stopama.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH prikupljene u 2021. godini iznosi 0,48% i u odnosu na 2020. godinu, kada je iznosila 0,70%, smanjena je za 0,22 procentna poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je smanjenje za 0,13 procentnih poena (sa 0,34% na 0,21%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,30 procentnih poena (sa 1,05% na 0,75%). Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita u 2021. godini, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede smanjena je za 0,15 procentnih poena (sa 0,90% na 0,75%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva smanjena je za 0,31 procentni poen (sa 0,90% na 0,59%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora smanjena za 0,18 procentnih poena (sa 0,44% na 0,26%).

### 3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najstroženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

**Tabela 32: LCR**

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121
2.	Neto likvidnosni odlivi	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145
	LCR	290%	268%	222%	92	83

Sa 31.12.2021. godine LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 222% i sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 33:

- 000 KM -

**Tabela 33: Zaštitni sloj likvidnosti**

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina nivoa 1	4.714.414	5.844.033	7.059.357	124	121
1.1.	Gotovina	1.004.447	1.267.715	1.526.321	126	120
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	2.322.240	2.467.371	3.095.846	106	125
1.3.	Imovina centralne vlade	645.804	1.112.172	1.401.508	172	126
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	733.801	981.701	1.011.738	134	103
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	8.122	15.074	23.944	186	159
2.	Likvidna imovina nivoa 2	13.040	5.346	5.346	41	100
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	3.027	0	0	0	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	10.013	5.346	5.346	53	100
	Ukupno (1+2)	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 7,1 milijardu KM i bilježi povećanje od 1,2 milijarde KM ili 20,8% u odnosu na kraj prethodne godine. Kod svih banaka, osim jedne, zaštitni sloj likvidnosti je veći u odnosu na kraj 2020. godine, a najveće povećanje zabilježeno je kod jedne banke i iznosi 29,1% ukupnog povećanja. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti, likvidna imovina nivoa 1 učestvuje sa 99,9%, koliko je iznosilo njeno učešće i na kraju prethodne godine. U okviru likvidne imovine nivoa 1 najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 43,9%, zatim gotovina sa 21,6%, te imovina centralnih vlada sa 19,9%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 34:

- 000 KM -

**Tabela 34: Neto likvidnosni odlivi**

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odlivi	3.890.270	4.875.334	5.576.106	125	114
2.	Ukupni prilivi	2.723.567	2.716.263	2.399.268	100	88
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.261.849	2.688.692	2.399.268	119	89
4.	Neto likvidnosni odlivi (1-3)	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva na dan 31.12.2021. godine, kod svih banaka su odlivi umanjeni za iznos ukupnih priliva, s obzirom da su isti manji od 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji na dan 31.12.2021. godine iznose 23,5 milijardi KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (9,8 milijardi ili 41,7% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi pet milijardi KM ili 50,7% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (7,7 milijardi KM ili 32,7% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (3,1 milijarda KM ili 13,3% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose 2,4 milijarde KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (1,3 milijarde KM ili 55,6% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (708,1 milion KM ili 29,5% ukupnih priliva) na koje je također primijenjena stopa priliva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 224,4 miliona KM ili 9,4% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.



Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 35:

- 000 KM -

**Tabela 35: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću**

R. br.	Depoziti	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	11.196.133	57,7	12.948.828	65,9	14.755.459	69,6	116	114
2.	7-90 dana	855.191	4,4	989.184	5,0	986.253	4,7	116	100
3.	91 dan do jedne g.	3.175.998	16,4	2.153.403	10,9	2.157.949	10,2	68	100
	<b>I Ukupno kratkoročni</b>	<b>15.227.322</b>	<b>78,5</b>	<b>16.091.415</b>	<b>81,8</b>	<b>17.899.661</b>	<b>84,5</b>	<b>106</b>	<b>111</b>
4.	Do 5 godina	3.983.643	20,5	3.388.072	17,3	3.174.184	15,0	85	94
5.	Preko 5 godina	203.329	1,0	181.375	0,9	111.107	0,5	89	61
	<b>II Ukupno dugoročni</b>	<b>4.186.972</b>	<b>21,5</b>	<b>3.569.447</b>	<b>18,2</b>	<b>3.285.291</b>	<b>15,5</b>	<b>85</b>	<b>92</b>
	<b>Ukupno (I + II)</b>	<b>19.414.294</b>	<b>100</b>	<b>19.660.862</b>	<b>100</b>	<b>21.184.952</b>	<b>100</b>	<b>101</b>	<b>108</b>

Sa 31.12.2021. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 84,5% u ukupnim depozitima, a dugoročni 15,5%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 2,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2020. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 1,8 milijardi KM ili 11,2%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 284,2 miliona KM ili 8%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 213,9 miliona KM ili 6,3%), a i kod depozita preko pet godina (za 70,3 miliona KM ili 38,7%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (96,6%).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 36:

- % -

**Tabela 36: Pokazatelji likvidnosti**

R. br.	Pokazatelj	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva <sup>27</sup> /neto aktiva	31,9	31,3	31,9
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obaveze	49,2	45,9	44,6
3.	Kratkoročne fin. obaveze/ukupne fin. obaveze	75,4	78,9	82,3
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	75,1	74,5	72,3
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi <sup>28</sup>	74,4	73,8	71,8

U odnosu na kraj 2020. godine, povećano je učešće likvidnih sredstava u neto aktivi i kratkoročnih finansijskih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama, a smanjen je odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih finansijskih obaveza. Pokazatelj „kredit/depoziti i uzeti krediti“ bilježi poboljšanje i u zoni je zadovoljavajućeg.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora.

<sup>27</sup> Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospijeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

<sup>28</sup> Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospjeća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu sa propisanim limitima.

U tabeli 37 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

**Tabela 37: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana**

R. br.	Opis	31.12.2019.* Iznos 3	31.12.2020. Iznos 4	31.12.2021. Iznos 5	Indeks (4/3) 6	Indeks (5/4) 7
<b>I 1-30 dana</b>						
1.	Iznos finansijske aktive	10.586.283	10.981.471	11.876.470	104	108
2.	Iznos finansijskih obaveza	11.624.766	13.510.009	15.288.271	116	113
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.038.483	-2.528.538	-3.411.801	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	91,1%	81,3%	77,7%		
b)	Propisani minimum %	85,0%	65,0%	65,0%		
	<b>Više (+) ili manje (-) = a - b</b>	<b>6,1%</b>	<b>16,3%</b>	<b>12,7%</b>		
<b>II 1-90 dana</b>						
1.	Iznos finansijske aktive	11.648.306	12.065.528	13.050.687	104	108
2.	Iznos finansijskih obaveza	12.367.913	14.303.357	16.112.291	116	113
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-719.607	-2.237.829	-3.061.604	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	94,2%	84,4%	81,0%		
b)	Propisani minimum %	80,0%	60,0%	60,0%		
	<b>Više (+) ili manje (-) = a - b</b>	<b>14,2%</b>	<b>24,4%</b>	<b>21,0%</b>		
<b>III 1-180 dana</b>						
1.	Iznos finansijske aktive	12.992.018	13.257.364	14.327.360	102	108
2.	Iznos finansijskih obaveza	13.550.664	15.167.836	16.976.401	112	112
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-558.646	-1.910.472	-2.649.041	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	95,9%	87,4%	84,4%		
b)	Propisani minimum %	75,0%	55,0%	55,0%		
	<b>Više (+) ili manje (-) = a - b</b>	<b>20,9%</b>	<b>32,4%</b>	<b>29,4%</b>		

\* Podaci korigovani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Na dan 31.12.2021. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma: u prvom intervalu za 12,7%, u drugom za 21% i u trećem intervalu za 29,4%.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju 2021. godine zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata pandemije na privredu.

### 3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke,

propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke. U cilju ublažavanja posljedica pandemije, FBA je u navedenoj Odluci izvršila izmjene u smislu povećanja limita za individualnu deviznu poziciju za EUR i ukupnu deviznu poziciju banke.

Prema stanju na dan 31.12.2021. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose četiri milijarde KM, sa učešćem od 15,5% (na kraju 2020. godine 3,9 milijardi KM ili 16%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 7,9 milijardi KM ili 30,4% (na kraju 2020. godine osam milijardi KM, uz učešće od 32,9%).

U tabeli 38 daje se struktura finansijske aktive i finansijskih obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<b>I Aktiva u bilansu stanja</b>											
1.	Novčana sredstva	1.405	14,5	1.950	18,8	952	10,1	1.513	14,9	68	78
2.	Kredit	826	8,5	826	7,9	965	10,3	981	9,7	117	119
3.	Kredit sa val. kl.	6.321	65,4	6.323	60,8	5.938	63,1	5.938	58,4	94	94
4.	Ostalo	929	9,6	1.117	10,7	1.345	14,3	1.525	15,0	145	137
5.	Ostale fin. akt. sa val. kl.	190	2,0	190	1,8	203	2,2	203	2,0	107	107
<b>Ukupno I (1+2+3+4+5)</b>		<b>9.671</b>	<b>100</b>	<b>10.406</b>	<b>100</b>	<b>9.403</b>	<b>100</b>	<b>10.160</b>	<b>100</b>	<b>97</b>	<b>98</b>
6.	Depoziti	6.221	72,5	6.965	74,6	6.135	72,0	6.865	74,2	99	99
7.	Uzeti kredit	809	9,4	809	8,7	778	9,1	778	8,4	96	96
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.319	15,4	1.319	14,1	1.384	16,2	1.384	14,9	105	105
9.	Ostalo	230	2,7	244	2,6	216	2,6	229	2,5	94	94
<b>Ukupno II (6+7+8+9)</b>		<b>8.579</b>	<b>100</b>	<b>9.337</b>	<b>100</b>	<b>8.513</b>	<b>100</b>	<b>9.256</b>	<b>100</b>	<b>99</b>	<b>99</b>
<b>III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)</b>											
10.	Aktiva	26		61		1		7		4	11
11.	Pasiva	1.025		1.034		763		780		74	75
<b>IV Pozicija</b>											
Duga (iznos)		93		96		128		131		138	136
%		3,4%		3,6%		4,5%		4,6%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dozvoljene		36,6%		36,4%		35,5%		35,4%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sektora FX riziku na kraju 2021. godine kretala u okviru propisanih ograničenja.

Sa 31.12.2021. godine dugu deviznu poziciju imalo je osam banaka, a šest banaka kratku poziciju. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 4,6% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 35,4 procentna poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 4,5%, što je za 35,5 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktiv<sup>29</sup> dominantno je učešće EUR od 81,2% (31.12.2020. godine 81,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 102,7 miliona KM ili 3,2% u odnosu na kraj 2020. godine. Učešće EUR-a u finansijskim obavezama je 90,6% (31.12.2020. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2020. godine smanjeno je za 131,5 miliona KM ili 1,8%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u finansijskoj aktiv<sup>29</sup> i finansijskim obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

### 3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospjeća, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 39 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

**Tabela 39: Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige**

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	50.538	62.655	78.394	124	125
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	44.861	29.563	26.564	66	90
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	0	168	339	-	202
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-4.193	-5.710	-3.804	136	67
5.	Promjena ekon. vrijed. (1+2+3+4)	91.206	86.676	101.493	95	117
6.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,4%	3,2%	3,6%	95	111

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31.12.2021. godine iznosi 3,6%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine.

<sup>29</sup> Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne aktive i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a



### 3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke<sup>30</sup> i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuirano praćenje SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom i postupanju banaka po istima, sa posebnim fokusom na praćenje kvaliteta aktive banaka nakon isteka posebnih mjera;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žirantata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- priprema za provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u 2023. godini u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga i
- nastavku saradnje sa UBBIH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA Projekta i dr.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana

<sup>30</sup> „Službene novine Federacije BiH“, broj 94/21

predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu negativne posljedice izazvane pandemijom, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila sa ciljem oporavka od negativnih posljedica pandemije, na način da:
  - podrže oporavak privrede i stimuliraju kreditni rast kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
  - zajednički djeluju u cilju iznalaženja odgovarajućih modaliteta za klijente pogođene pandemijom;
  - posebno prate kvalitet portfolija pod posebnim mjerama i procjenjuju buduće otplatne kapacitete klijenata i pravovremeno formiraju rezerve za očekivane kreditne gubitke, kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekat naglog rasta ECL-a u budućem periodu;
- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci<sup>31</sup>;
- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvještavanja o NSFR-u od 31.12.2021. godine, te ispunjavanje zahtjeva istog od 31.12.2022. godine;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- ograničen, opravdan ili razuman rast naknada u segmentu depozitnog i transakcijskog poslovanja, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika finansijskih usluga i
- pojačano praćenje rizika i efekata koje se prenose na tržišta izvan BiH, a koje potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika.

<sup>31</sup> „Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21

---

## SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR

63

LIZING SEKTOR

73

FAKTORING POSLOVI

81

## 4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i finansijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, lizing društva i faktoring poslovanje) sa 31.12.2021. godine čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Aktivan broj izloženosti obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 sa 31.12.2021. godine je 4.150 i iznosi 34,9 miliona KM ili 4,1% ukupnog kreditnog portfolija. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 26,6 miliona KM ili 4,6% ukupnog kreditnog portfolija stanovništva, dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 8,3 miliona KM ili 3% ukupnog portfolija pravnih lica.

### 4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

#### 4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

##### 4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31.12.2021. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31.12.2020. godine, broj MKO je smanjen s obzirom da je jednoj MKF u drugom kvartalu 2021. godine oduzeta dozvola za rad.

Sa 31.12.2021. godine, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 362 organizaciona dijela, dok pet MKD koja imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 59 organizacionih dijelova.

U Prilogu 8. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 31.12.2021. godine imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

##### 4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

##### 4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31.12.2021. godine zaposleno je ukupno 1.398 radnika, što je za četiri radnika ili 0,3% više u odnosu na stanje sa 31.12.2020. godine (tabela 40). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.146 radnika ili 82%, a u MKD ukupno 252 radnika ili 18%.



**Tabela 40: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH**

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	743	53,3	739	52,9	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	104	7,5	111	7,9	107
3.	Srednja stručna sprema - SSS	536	38,4	538	38,5	100
4.	Ostali	11	0,8	10	0,7	91
	<b>Ukupno</b>	<b>1.394</b>	<b>100</b>	<b>1.388</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikro kreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine, zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 496,1 hiljadu KM, što je za 5,1% više u odnosu na 31.12.2020. godine.

#### 4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

##### 4.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikro kreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 693,5 miliona KM i za 35,4 miliona KM ili 5,4% je veća u odnosu na stanje sa 31.12.2020. godine. Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima pet MKF i jedno MKD sa aktivom u iznosu od 639,3 miliona KM ili 92,2% ukupne aktive mikro kreditnog sektora.

U prilogima 9. i 10. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 11. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31.12.2021. godine.

Zbirni bilans stanja mikro kreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine i uporednim podacima sa 31.12.2020. godine prikazan je u tabeli 41:

- 000 KM -

**Tabela 41: Bilans stanja mikro kreditnog sektora**

R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
<b>AKTIVA</b>										
1.	Novčana sredstva	42.575	12.356	54.931	8,4	45.096	19.829	64.925	9,4	118
2.	Plasmani bankama	110	0	110	0,0	1.660	0	1.660	0,2	1509
3.	Mikrokrediti	389.072	150.918	540.890	82,2	402.924	160.441	563.365	81,2	104
4.	RKG	4.108	2.936	7.044	1,1	3.631	2.888	6.519	0,9	93
5.	Neto mikrokrediti	385.864	147.982	533.846	81,1	399.293	157.553	556.846	80,3	104
6.	Materijalna i nematerijalna imovina	26.764	4.540	31.304	4,8	25.577	5.151	30.728	4,4	96
7.	Dugoročne investicije	33.051	0	33.051	5,0	33.888	0	33.888	4,9	101
8.	Ostala aktiva	3.565	1.248	4.813	0,7	3.652	1.789	5.441	0,8	113
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	10	0	10	0,0	100
	<b>Ukupno aktiva</b>	<b>491.929</b>	<b>166.126</b>	<b>658.055</b>	<b>100</b>	<b>509.156</b>	<b>184.322</b>	<b>693.478</b>	<b>100</b>	<b>105</b>
<b>PASIVA</b>										
10.	Obav. po uzetim kred.	207.503	107.920	315.423	47,9	201.926	124.023	325.949	47,0	103
11.	Ostale obaveze	23.130	7.928	31.058	4,7	25.488	8.201	33.689	4,9	108
12.	Kapital	261.296	50.278	311.574	47,4	281.742	52.098	333.840	48,1	107
	<b>Ukupno pasiva</b>	<b>491.929</b>	<b>166.126</b>	<b>658.055</b>	<b>100</b>	<b>509.156</b>	<b>184.322</b>	<b>693.478</b>	<b>100</b>	<b>105</b>
13.	Vanbilansna evidencija	190.541	35.801	226.342		178.970	31.948	210.918		93

U strukturi aktive mikro kreditnog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine, smanjen je nivo RKG i neto materijalne i nematerijalne imovine. U odnosu na kraj prethodne godine, bilansne stavke koje su

zabilježile rast su: novčana sredstva, plasmani bankama, bruto i neto mikrokrediti, dugoročne investicije, te ostala aktiva, dok su rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, na istom nivou. Plasmani bankama su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježili značajan porast u iznosu od 1,5 miliona KM, s obzirom na povećan iznos oročenih sredstava jedne MKF koja ima 90,4% učešća u ovoj bilansnoj stavci.

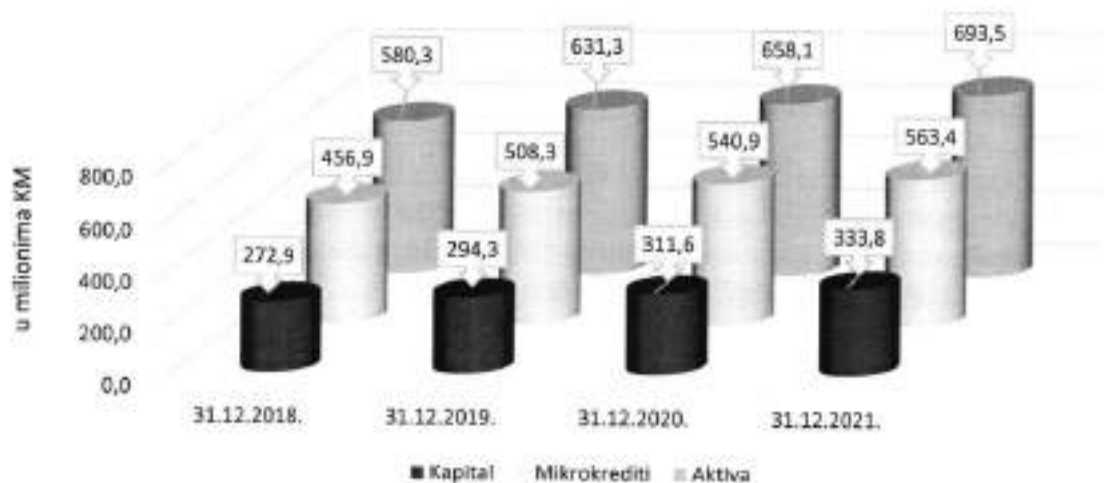
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 4,76%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio sa učešćem od 80,3% u ukupnoj aktivu mikrokreditnog sektora, iznosi 556,9 miliona KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 23 miliona KM ili 4,3%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 13,4 miliona KM, odnosno 3,5%, dok su neto krediti u MKD porasli za iznos od 9,6 miliona KM, odnosno 6,5% u odnosu na 31.12.2020. godine. Nivo RKG na ukupan mikrokreditni portfolio je u posmatranom periodu manji za 0,5 miliona KM ili 7,4%. RKG kod MKF smanjene su za 0,5 miliona KM, sa stopom pada od 11,6%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 48 hiljada KM, sa stopom pada od 1,6%.

Ukupna vanbilansna evidencija sa 31.12.2021. godine iznosi 210,9 miliona KM i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 15,4 miliona KM ili 6,8%, pri čemu je kod MKF smanjena za 11,6 miliona KM ili 6,1%, dok je kod MKD smanjena za 3,8 miliona KM ili 10,8%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 149,5 miliona KM ili 70,9% vanbilansa, koji su na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 31.12.2021. godine je 37.248, što u odnosu na 31.12.2020. godine predstavlja povećanje za ukupno 464 mikrokreditne partije (1,3%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

**Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama**



#### 4.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine odnose se na: kapital koji iznosi 333,8 miliona KM i čini 48,1% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 326 miliona KM ili 47% ukupne pasive. Preostali iznos od 33,7 miliona KM ili 4,9% odnosi se na ostale obaveze.

U posmatranom periodu ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 22,3 miliona KM ili 7,1%, od čega je kapital MKF povećan za 20,5 miliona KM ili 7,8%, dok je kapital MKD u posmatranom periodu povećan za iznos od 1,8 miliona KM ili 3,6%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 42:

- 000 KM -

**Tabela 42: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora**

R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.076	0	48.076	15,4	48.098	0	48.098	14,4	100
2.	Osnovni kapital	3.868	33.100	36.968	11,9	3.696	34.177	37.873	11,3	102
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	209.248	0	209.248	67,2	228.878	0	228.878	68,5	109
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	9.168	9.168	2,9	0	7.566	7.566	2,3	83
6.	Zakonske rezerve	0	3.568	3.568	1,1	0	4.214	4.214	1,3	118
7.	Ostale rezerve	104	4.442	4.546	1,5	1.070	6.141	7.211	2,2	159
	<b>Ukupno kapital</b>	<b>261.296</b>	<b>50.278</b>	<b>311.574</b>	<b>100</b>	<b>281.742</b>	<b>52.098</b>	<b>333.840</b>	<b>100</b>	<b>107</b>

Ukupan kapital MKF iznosi 281,7 miliona KM ili 84,4%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 228,9 miliona KM i čini 81,2% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 19,6 miliona KM ili 9,4% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 17,1% koji je neznatno povećan za 22 hiljade KM ili 0,1%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,7 miliona KM ili 1,7%.

Ukupan kapital MKD iznosi 52,1 milion KM, što čini 15,6% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su osnovni kapital, u iznosu od 34,2 miliona KM ili 65,6% i neraspoređena dobit u iznosu od 7,6 miliona KM ili 14,5%, a preostalih 10,3 miliona KM ili 19,9% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 31.12.2021. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 41,20%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 43:

**Tabela 43: Ročna struktura uzetih kredita**

R. br.	Opis	31.12.2020.				31.12.2021.				Indeks (5/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obaveze po uzetim kratk. kred.	20.476	360	20.836	6,6	16.181	1.500	17.681	5,4	85
2.	Obaveze po uzetim dug. kred.	189.128	109.468	298.596	92,8	184.670	121.238	305.908	99,9	105
3.	Obaveze po dosp. kamatama	899	1.092	1.991	0,6	1.115	1.285	2.400	0,7	121
	<b>Ukupno</b>	<b>207.503</b>	<b>107.920</b>	<b>315.423</b>	<b>100</b>	<b>201.926</b>	<b>124.023</b>	<b>325.949</b>	<b>100</b>	<b>103</b>

U odnosu na 31.12.2020. godine, obaveze po uzetim kreditima su na 31.12.2021. godine povećane za iznos od 10,5 miliona KM ili 3,3%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima sa 31.12.2021. godine, kreditne obaveze MKF čine 62%, a MKD 38%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31.12.2020. godine, kratkoročne obaveze su sa 31.12.2021. godine smanjene za 15,3%, dok su dugoročne obaveze povećane za 4,6%. Obaveze po dospjelim kamatama povećane su za 20,5%. Najveća dva kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine su EFSE, Luksemburg - 50,1 milion KM i Blue Orchard, Švicarska - 16,1 miliona KM.

Ostale obaveze na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine iznose 33,7 miliona KM ili 4,9% ukupne pasive i u poređenju sa 31.12.2020. godine povećane su za iznos od 2,6 miliona KM ili 8,5%.

#### 4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine učestvuje sa 81,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 563,4 miliona KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,5 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio čini 80,3% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i iznosi 556,9 miliona KM (tabela 44). U poređenju sa 31.12.2020. godine bruto mikrokreditni portfolio je povećan za iznos od 22,5 miliona KM ili 4,2%, a neto mikrokreditni portfolio za iznos od 23 miliona KM ili 4,3%. U istom periodu nivo RKG je smanjen za 0,5 miliona KM ili 7,4%.

Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfolio sa 31.12.2021. godine iznosi 1,2%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2020. godine, kada je iznosio 1,3%, predstavlja smanjenje za 0,1 procentni poen. U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija sa 31.12.2021. godine, neto mikrokreditni MKF iznose 399,3 miliona KM i čine 71,7% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 157,6 miliona KM ili 28,3% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

**Tabela 44: Neto mikrokrediti**

R. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2021.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	389.972	150.918	540.890	402.924	160.441	563.365	104
2.	RKG	4.108	2.936	7.044	3.631	2.888	6.519	93
3.	<b>Neto mikrokrediti (1.-2.)</b>	<b>385.864</b>	<b>147.982</b>	<b>533.846</b>	<b>399.293</b>	<b>157.553</b>	<b>556.846</b>	<b>104</b>

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjenog za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 31.12.2021. godine prikazani su u tabeli 45:



Tabela 45: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

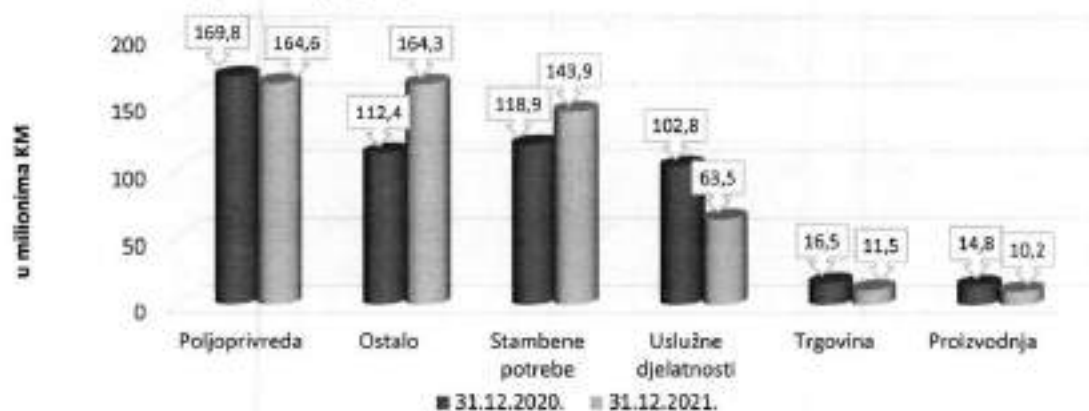
Sl. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	224	8.311	45	8.580	54,7
b)	Trgovina	80	3.122	18	3.220	20,5
c)	Poljoprivreda	22	944	1	967	6,2
d)	Proizvodnja	142	2.625	3	2.770	17,6
e)	Ostalo	13	134	5	152	1,0
	<b>Ukupno 1</b>	<b>481</b>	<b>15.136</b>	<b>72</b>	<b>15.689</b>	<b>100</b>
2.	Fizičkim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	1.280	53.444	210	54.934	30,1
b)	Trgovina	330	7.872	33	8.235	1,5
c)	Poljoprivreda	4.435	158.926	295	163.656	30,2
d)	Proizvodnja	166	7.270	25	7.461	1,4
e)	Stambene potrebe	2.995	140.620	252	143.867	26,5
f)	Ostalo	18.236	145.187	738	164.161	30,3
	<b>Ukupno 2</b>	<b>27.442</b>	<b>519.319</b>	<b>1.553</b>	<b>542.314</b>	<b>100</b>
	<b>Ukupno (1+2)</b>	<b>27.923</b>	<b>528.455</b>	<b>1.625</b>	<b>558.003</b>	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija sa 31.12.2021. godine, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 94,7%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 5% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,2%, a preostalih 2,8% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za ostale sektore 30,3%, te za poljoprivredu koje je iznosilo 30,2%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za stambene potrebe sa 26,5% i uslužne djelatnosti sa 10,1%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 1,5%, a za proizvodnju 1,4%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 54,7%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa uporednim pregledom po godinama.

Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (uporedni pregled)



U tabeli 46 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilansa stanja, na dan 31.12.2021. godine:

- 000 KM -

Tabela 46: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učestal. (D)	Dospjele kamate		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr. - KM	Rezervisanja		Ukupna rezervisanja	
					Stope rezerv.	Iznos kamate			Pr. dosp. kam. po-1ml	Po ost. stavkama aktive - KM		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	0	0%	543.263	97,3	0%	34	383	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	1.255	0,7	2%	86	0	75	2	0	0	77
3.	16-30	15%	1.898	0,7	100%	97	0	585	57	0	12	654
4.	31-90	30%	2.754	0,5	100%	89	0	1.353	83	0	1	1.469
5.	91-180	80%	1.108	0,3	100%	67	0	1.206	67	0	1	1.274
6.	91-180	100%	2.817	0,3	100%	227	0	2.817	227	0	1	3.045
	<b>Ukupno</b>		<b>558.909</b>	<b>100</b>		<b>556</b>	<b>383</b>	<b>6.068</b>	<b>488</b>	<b>0</b>	<b>19</b>	<b>6.519</b>
7.	preko 180	Otpis	1.320	-	-	497	0	0	0	0	0	0

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 97,3% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,7% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,4% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,3% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,6 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 25,7%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 68,2%. Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 31.12.2021. godine je 6,5 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose tri miliona KM i čine 46,7% ukupnog iznosa rezervisanja.

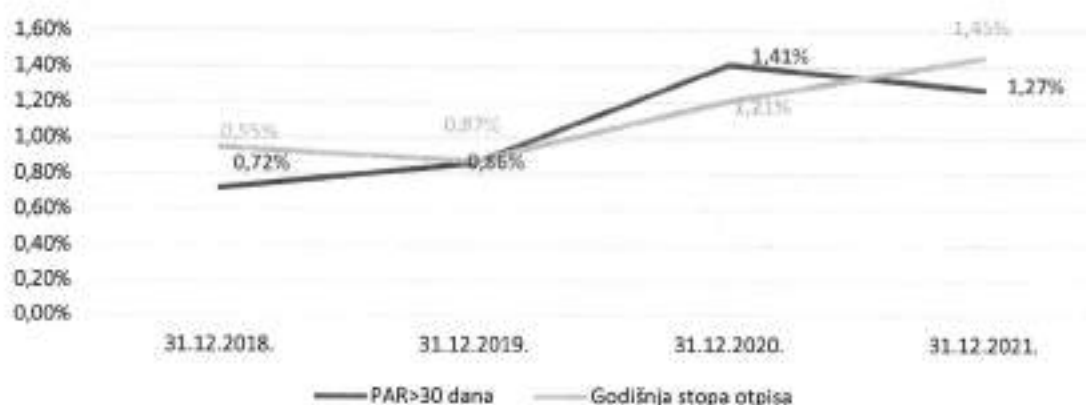
#### Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31.12.2021. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 1,27% i smanjen je za 0,14 procentnih poena u odnosu na 31.12.2020. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 31.12.2021. godine iznosi 1,45%, što je u okviru propisanog standarda, te je u odnosu na 31.12.2020. godine ovaj pokazatelj povećan za 0,24 procentna poena.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa uporednim pregledom po godinama.

Grafikon 16: Pokazatelji kvalitete portfolija



#### Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, MKO sa sjedištem u FBiH ukupno su zaključile 142.558 ugovora, te isplatile 497,9 miliona KM mikrokredita, što je za 10.364 ugovora ili 7,8% više u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 43,7 miliona KM ili 9,6% više isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječne ponderisane NKS na ukupne mikrokredite su iznosile 19,34%, a EKS 24,00%, pri čemu su NKS na kratkoročne mikrokredite iznosile 20,18%, a na dugoročne 19,22%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 29,22%, odnosno 23,26% na dugoročne mikrokredite. Prosječne ponderisane EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u periodu 01.01.-31.12.2021. godine, bilježe povećanje za 0,02 procentna poena u odnosu na isti period 2020. godine, pri čemu su prosječne ponderisane EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježile pad za 1,47 procentnih poena, dok su na dugoročne mikrokredite zabilježile povećanje za 0,36 procentnih poena.

U Prilogu 12. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01.-31.12.2021. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 12a. daje se uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2017.-2021. godine.

#### 4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 14,2 miliona KM (tabela 47), što je za 2,9 miliona KM više u odnosu na isti period 2020. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 20,2 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i šest miliona KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

**Tabela 47: Ostvareni finansijski rezultat MKO**

B. br.	Opis	01.01.-31.12.2020.						01.01.-31.12.2021.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	12.576	3.345	15.921	8	2	10	13.353	6.884	20.237	8	2	10
2	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	374	4.301	4.675	3	1	4	124	5.932	6.056	2	1	3
	<b>Ukupno</b>	<b>12.202</b>	<b>-956</b>	<b>11.246</b>	<b>11</b>	<b>3</b>	<b>14</b>	<b>13.229</b>	<b>952</b>	<b>14.181</b>	<b>10</b>	<b>3</b>	<b>13</b>

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 13,2 miliona KM, koji je za jedan milion KM viši u odnosu na isti period prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od jedan milion KM, koja je za 1,9 miliona KM viša u odnosu na isti period prethodne godine, obzirom da je jedno MKD koje ima 94,7% učešća u ukupnoj aktivni MKD, iskazalo značajno povećanje poslovnog rezultata. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 13,3 miliona KM (osam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale dvije MKF u iznosu od 0,1 milion KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 6,9 miliona KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 5,9 miliona KM. U prilogima 13. i 14. dati su zbirni bilansi uspjeha za MKF i MKD.

#### Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 119,6 miliona KM i isti su veći za 8,2 miliona KM ili 7,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 48).

- 000 KM -

Tabela 48: Struktura ukupnih prihoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01.-31.12.2020.				01.01.-31.12.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim tečnim depozitima kod depozitnih institucija	16	3	19	0,0	15	3	18	0,0	95
1.2.	Kamate na primljene bankama	21	0	21	0,0	11	0	11	0,0	52
1.3.	Kamate na kredite	70.012	25.008	95.020	85,3	71.800	29.332	102.132	85,4	107
1.4.	Naknade za obradu kredita	4.748	1.444	6.192	5,6	4.317	1.523	5.838	4,9	94
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	427	183	610	0,6	466	249	715	0,6	117
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	1.004	87	1.091	1,0	1.022	108	1.130	1,0	104
	<b>Ukupno</b>	<b>76.228</b>	<b>26.725</b>	<b>102.953</b>	<b>92,5</b>	<b>78.631</b>	<b>31.213</b>	<b>109.844</b>	<b>91,9</b>	<b>107</b>
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	162	0	162	0,1	184	0	184	0,1	114
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	6.876	201	7.077	6,4	7.109	585	7.694	6,4	109
2.3.	Ostali operativni prihodi	20	5	25	0,0	13	18	31	0,0	124
	<b>Ukupno</b>	<b>7.058</b>	<b>206</b>	<b>7.264</b>	<b>6,5</b>	<b>7.306</b>	<b>603</b>	<b>7.909</b>	<b>6,6</b>	<b>109</b>
3.	Ostali poslovni prihodi	987	160	1.147	1,0	1.564	234	1.798	1,5	157
	<b>Ukupni prihodi (1+2+3)</b>	<b>84.273</b>	<b>27.091</b>	<b>111.364</b>	<b>100</b>	<b>87.501</b>	<b>32.050</b>	<b>119.551</b>	<b>100</b>	<b>107</b>

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 91,9%, operativni prihodi sa 6,6%, a ostali poslovni prihodi sa 1,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 6,9 miliona KM ili 6,7%.

Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 7,1 milion KM ili 7,5%. Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su porast od 0,6 miliona KM ili 8,9%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, porasli za 0,6 miliona KM ili 8,7%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su rast u iznosu od 0,7 miliona KM ili 56,8%.

#### Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 105,4 miliona KM i isti su veći za 5,3 miliona KM ili 5,2% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 49).

- 000 KM -

Tabela 49: Struktura ukupnih rashoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-31.12.2020.				01.01.-31.12.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	6.876	4.067	10.943	11,0	6.458	4.315	10.773	10,2	98
1.2.	Naknade za primijene kredite	583	443	1.025	1,0	676	528	1.205	1,2	118
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	433	1.288	1.721	1,7	444	2.321	2.765	2,6	161
	<b>Ukupno</b>	<b>7.893</b>	<b>5.798</b>	<b>13.691</b>	<b>13,7</b>	<b>7.578</b>	<b>7.165</b>	<b>14.743</b>	<b>14,0</b>	<b>108</b>
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	35.765	9.663	45.428	45,4	36.375	9.919	48.294	45,8	106
2.2.	Troškovi amortizacije	4.332	1.308	5.640	5,6	4.410	1.427	5.837	5,5	103
2.3.	Materijalni troškovi	2.047	593	2.640	2,6	1.955	522	2.477	2,4	94
2.4.	Troškovi usluga	12.033	2.809	14.842	14,8	12.909	6.303	19.212	18,2	129
2.5.	Ostali operativni troškovi	2.865	2.281	5.147	5,2	2.489	773	3.262	3,1	63
	<b>Ukupno</b>	<b>57.042</b>	<b>16.655</b>	<b>73.697</b>	<b>73,6</b>	<b>60.138</b>	<b>18.944</b>	<b>79.082</b>	<b>75,0</b>	<b>107</b>
3.	Ostali poslovni rashodi	615	357	972	1,0	731	201	932	0,9	96
4.	Troškovi rezer. za kred. i dr. gubitke	5.283	4.826	10.109	10,1	4.180	4.415	8.595	8,2	85
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	1.238	411	1.649	1,6	1.645	373	2.018	1,9	122
	<b>Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)</b>	<b>72.071</b>	<b>28.047</b>	<b>100.118</b>	<b>100</b>	<b>74.272</b>	<b>31.098</b>	<b>105.370</b>	<b>100</b>	<b>105</b>



U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 75%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 14% i troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 8,2%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,8% ukupnih rashoda MKO.

U posmatranom periodu rashodi od kamata i slični rashodi povećani su za 1,1 milion KM ili 7,7%, pri čemu su naknade za primljene kredite i ostali rashodi po kamatama i slični rashodi povećani za 17,6%, odnosno 60,7%. Rashodi po kamatama na pozajmljena sredstva smanjeni su za 1,6%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 5,4 miliona KM ili 7,3%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 2,9 miliona KM ili 6,3%. Troškovi usluga su porasli za 4,4 miliona KM ili 29,4%, dok su materijalni troškovi i ostali operativni troškovi smanjeni za 6,2%, odnosno 36,6%. Troškovi amortizacije su porasli za 3,5%.

Ostali poslovni rashodi smanjeni su za 40 hiljada KM ili 4,1%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke smanjeni za 1,5 miliona KM ili 15%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su povećani za 0,4 miliona KM ili 22,4%.

#### *Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH*

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine iznosi 18,82%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2021. godine prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,11%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 115,67%.

#### **4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR**

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- praćenje efekata posebnih mjera FBA za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

Mikrokreditni sektor u FBiH treba da u svom poslovanju dosljedno primjenjuje propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvještavanja i revizije. U vezi sa navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga<sup>32</sup>, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- dosljedne primjene posebnih mjera koje je FBA propisala u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavka i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO;
- redovnog, ažurnog i tačnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja.

MKF koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje sa ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

## 4.2. LIZING SEKTOR

### 4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH

#### 4.2.1.1. Broj lizing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 31.12.2021. godine imaju četiri lizing društva u FBiH, te u odnosu na kraj prethodne godine nije bilo promjena. U Prilogu 15. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja sa 31.12.2021. godine čine lizing sektor u FBiH.

#### 4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima sa 31.12.2021. godine je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

#### 4.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2021. godine u lizing sektoru u FBiH je zaposlen 101 radnik, što je na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 50).

<sup>32</sup> [„Službene novine FBiH“, broj: 31/14]

**Tabela 50: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH**

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2020.		31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	76	75,2	73	72,5	96
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	4	4,0	100
3.	Srednja stručna sprema – SSS	13	12,9	18	17,8	138
4.	Ostali	8	7,9	6	5,9	75
	<b>Ukupno</b>	<b>101</b>	<b>100</b>	<b>101</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31.12.2021. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 3,7 miliona KM aktive, što je za 0,3 miliona KM ili 8,7% više u odnosu na 31.12.2020. godine.

#### 4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

##### 4.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 373,7 miliona KM i veća je za 29,9 miliona KM ili 8,7% u odnosu na 31.12.2020. godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 70,8% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 16. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 17. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 290,6 miliona KM ili 77,8% ukupne aktive. U poređenju sa 31.12.2020. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za 33,9 miliona KM ili 13,2%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 37,9 miliona KM ili 13,5%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, na 31.12.2021. godine iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 39,9 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 330,5 miliona KM i ista su za 25,4 miliona KM ili 8,3% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 84,4%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 15,1%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 0,5%.

Prema korisniku lizinga, 88,5% se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima, a 7% na ugovore odobrene fizičkim licima.

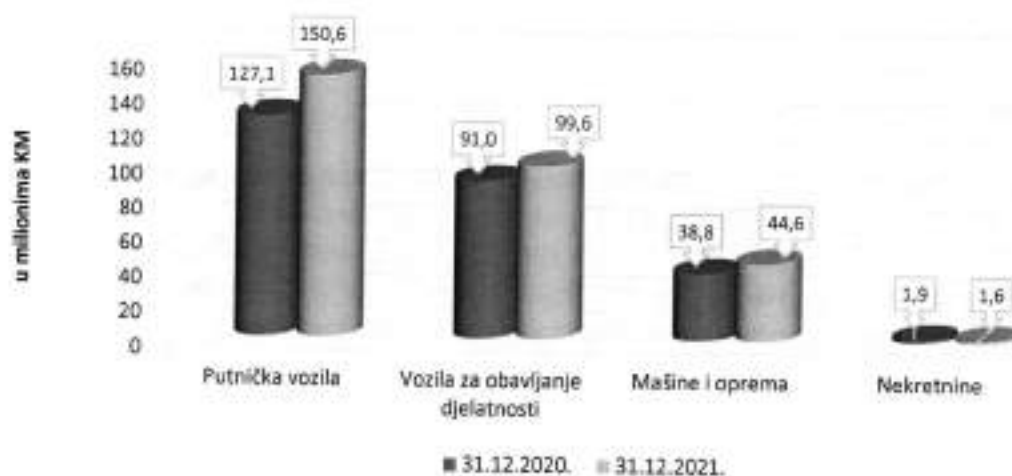
U tabeli 51 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjenja po osnovu rezervi za gubitke) na dan 31.12.2021. godine.

Tabela 51: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	48.843	100.642	1.060	150.550	50,8
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	36.197	62.431	926	99.554	33,6
1.3.	Mašine i oprema	18.077	26.185	384	44.647	15,1
1.4.	Nekretnine	170	1.367	18	1.555	0,5
1.5.	Ostalo	11	11	0	22	0,0
	<b>Ukupno</b>	<b>103.298</b>	<b>190.642</b>	<b>2.388</b>	<b>296.328</b>	<b>100</b>
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	92.713	167.690	1.943	262.346	88,5
2.2.	Poduzetnici	3.675	7.097	148	10.920	3,7
2.3.	Fizička lica	5.909	14.352	294	20.595	7,0
2.4.	Ostalo	1.001	1.463	3	2.467	0,8
	<b>Ukupno</b>	<b>103.298</b>	<b>190.642</b>	<b>2.388</b>	<b>296.328</b>	<b>100</b>

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa uporednim pregledom po godinama.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (uporedni pregled)



Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2021. godine iznosi 4,4 miliona KM, što čini 1,2% ukupne aktive, a ista je za 2,2 miliona KM ili 32,9% manja u odnosu na 31.12.2020. godine. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, na dan 31.12.2021. godine iznose 8,2 miliona KM, što čini 2,2% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za 3,9 miliona KM ili 32% manje u odnosu na 31.12.2020. godine.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 31.12.2021. godine, koju iskazuju tri lizing društva, iznosi 62,7 miliona KM i za 8,7 miliona KM ili 16,2% je povećana u odnosu na 31.12.2020. godine.

Struktura neto bilansnih pozicija aktive sektora lizinga u FBiH iskazana je u tabeli 52:

Tabela 52: Struktura neto bilansnih pozicija aktive

R. br.	Opis	31.12.2020.	Učešće %	31.12.2021.	Učešće %	Indeks (5/3)
3	2	3	4	5	6	7
1.	Finansijski lizing	256.770	74,7	290.647	77,8	113
2.	Operativni lizing	53.964	15,7	62.702	16,8	116
3.	Zajam	4.982	1,4	0	0,0	0
4.	Distala imovina	28.110	8,2	20.587	5,4	73
	Ukupno	343.826	100	373.736	100	109

#### 4.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 31.12.2021. godine iznosi 29,5 miliona KM, što čini 7,9% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa 31.12.2020. godine, navedena pozicija je povećana za 1,7 miliona KM ili 6,2%.

Ukupne obaveze lizing sektora na dan 31.12.2021. godine iznose 344,3 miliona KM, što čini 92,1% ukupne pasive lizing društava u FBiH. U poređenju sa stanjem na 31.12.2020. godine ukupne obaveze na nivou sektora su povećane za iznos od 28,2 miliona KM ili 8,9%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 31.12.2021. godine iznose 336,3 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH s obzirom da čine 90% ukupne pasive. U poređenju sa 31.12.2020. godine, pozicija obaveza po kreditima je veća za iznos od 28,4 miliona KM ili 9,2%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima.

#### 4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2021. godine (tabela 53) iskazane su u iznosu od 5,7 miliona KM i veće su u odnosu na 31.12.2020. godine za 3,6 miliona KM ili 167,2% uslijed povećanja rezervi za gubitke kod jednog lizing društva za 3,1 milion KM, koje na poziciji više obračunatih i izdvojenih rezervi iskazuje značajan iznos rezervi formiranih primjenom grupne metodologije. Ukupan iznos više obračunatih i izdvojenih rezervi ovog lizing društva čine 66,7% ove stavke.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 31.12.2021. godine iskazano je ukupno 2,4 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su manja za 1,1 milion KM ili 32,4% u odnosu na 31.12.2020. godine.

Tabela 53: Pregled rezervi za finansijski lizing

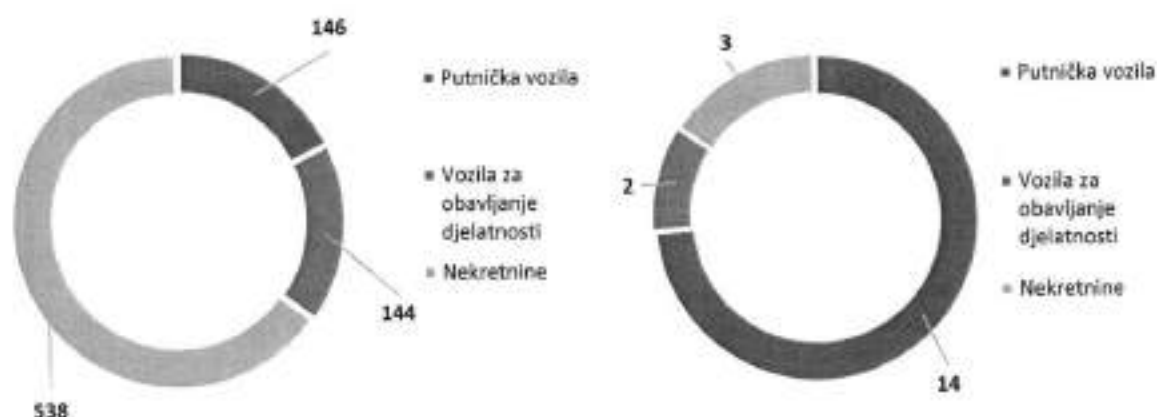
R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezervi za finansijski lizing (pokretne stvari)	Stopa rezervi za finansijski lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	292.657	1.491	47.496	660	237	3	4.838	5.078
2.	60-90	10%	10%	888	0	188	0	19	0	0	19
3.	90-180	50%	50%	864	85	351	62	176	31	59	266
4.	preko 180	100%	75%	343	0	318	0	318	0	0	318
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno			294.752	1.576	48.353	722	750	34	4.897	5.681



Ukupan iznos otpisanih potraživanja na dan 31.12.2021. godine iznosi sedam miliona KM, što je smanjenje u odnosu na 31.12.2020. godine za 14,1 milion KM, uslijed značajnog smanjenja iznosa otpisanih potraživanja kod jednog lizing društva u iznosu od 14,3 miliona KM. Navedenom smanjenju otpisanih potraživanja ovog lizing društva doprinijelo je povećanje trajnog otpisa u iznosu od 13,1 milion KM.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, uslijed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na dan 31.12.2021. godine na nivou lizing sektora FBiH iznosi 0,8 miliona KM i smanjena je u odnosu na 31.12.2020. godine za 84 hiljade KM ili 9,2%, dok je ukupno 19 izuzetih predmeta, uz zabilježeno smanjenje broja izuzetih predmeta za deset ili 34,5% (grafikon 18). Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2021. godine, na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 35%. Na nekretnine (poslovne objekte) odnosi se 65% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

**Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta**



Posmatrano na nivou lizing sistema FBiH na dan 31.12.2021. godine, tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga iznosi 4,5 miliona KM i ista je smanjena za iznos od 0,4 miliona KM ili 7,3% u odnosu na 31.12.2020. godine. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta lizinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove lizinga odnosi se 3,7 miliona KM ili 81,6% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

#### 4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou sektora lizinga u FBiH u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 4,8 miliona KM, što predstavlja povećanje za 0,6 miliona KM u odnosu na isti period 2020. godine (tabela 54). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 5,8 miliona KM (tri lizing društva), dok je gubitak iskazalo jedno lizing društvo u iznosu od jedan milion KM.

**Tabela 54: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava**

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	4.982	3	5.776	3
2.	Gubitak	725	1	836	1
	<b>Ukupno</b>	<b>4.257</b>	<b>4</b>	<b>4.840</b>	<b>4</b>

U Prilogu 18. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 31.12.2021. godine.

#### Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 36,9 miliona KM i isti su veći za 1,1 milion KM ili 3,1% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 55).

**Tabela 55: Struktura ukupnih prihoda lizing društava**

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01.-31.12.2020.		01.01.-31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	<b>Prihod od kamata i slični prihodi</b>					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	324	1,0	73	0,2	23
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.913	5,3	2.005	5,4	105
	<b>Ukupno 1</b>	<b>12.702</b>	<b>35,5</b>	<b>13.850</b>	<b>37,5</b>	<b>109</b>
2.	<b>Operativni prihodi</b>					
2.1.	Naknade za operativni najam	17.484	48,8	19.498	52,8	112
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Ostali operativni prihodi	5.617	15,7	3.577	9,7	64
	<b>Ukupno 2</b>	<b>23.102</b>	<b>64,5</b>	<b>23.076</b>	<b>62,5</b>	<b>100</b>
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	0	0,0	-
	<b>Ukupni prihodi (1+2+3)</b>	<b>35.804</b>	<b>100</b>	<b>36.926</b>	<b>100</b>	<b>103</b>

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose 13,8 miliona KM, koji čine 37,5% ukupnih prihoda lizing sektora, i isti su veći za 1,1 milion KM ili 9% u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 11,8 miliona KM i isti su za 1,3 miliona KM ili 12,5% veći u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 23,1 milion KM sa učešćem od 62,5% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine neznatno su smanjeni za iznos od 26 hiljada KM ili 0,1%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za dva miliona KM ili 11,5%, dok su ostali operativni prihodi smanjeni za dva miliona KM ili 36,3%.

#### Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 31.12.2021. godine iznose 32,1 milion KM, a isti su veći za 0,5 miliona KM ili 1,7% u odnosu na prethodnu godinu (tabela 56).

Tabela 56: Struktura ukupnih rashoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-31.12.2020.		01.01.-31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.171	13,2	4.244	13,2	102
1.2.	Naknade za obradu kredita	101	0,3	88	0,3	87
1.3.	Ostali rashod po kamati	2	0,0	3	0,0	150
	<b>Ukupno 1</b>	<b>4.274</b>	<b>13,5</b>	<b>4.335</b>	<b>13,5</b>	<b>101</b>
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	4.442	14,1	4.736	14,7	107
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	11.558	36,6	12.823	40,0	111
2.3.	Ostali troškovi	9.038	28,7	8.147	25,4	90
	<b>Ukupno 2</b>	<b>25.038</b>	<b>79,4</b>	<b>25.706</b>	<b>80,1</b>	<b>103</b>
3.	Troškovi rezervi	1.582	5,0	1.444	4,5	91
4.	Porez na dobit	653	2,1	601	1,9	92
	<b>Ukupni rashodi (1+2+3+4)</b>	<b>31.547</b>	<b>100</b>	<b>32.086</b>	<b>100</b>	<b>102</b>

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 4,3 miliona KM, sa učešćem od 13,5% u ukupnim rashodima lizing sektora, te su veći u odnosu na isti period prethodne poslovne godine za 61 hiljadu KM ili 1,4%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 73 hiljade KM ili 1,8%.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 25,7 miliona KM sa učešćem od 80,1% u ukupnim rashodima lizing sektora, i isti su veći za 0,7 miliona KM ili 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plaća i doprinosa za 6,6% i troškovi poslovnog prostora za 10,9%, dok su ostali troškovi zabilježili smanjenje za 9,9%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke iznose 1,4 miliona KM koji čine 4,5% ukupnih rashoda lizing sektora, a isti su zabilježili smanjenje za iznos od 138 hiljada KM, odnosno za 8,7%. Preostali iznos troškova odnosi se na porez na dobit u ukupnom iznosu od 0,6 miliona KM, što čini 1,9% ukupnih troškova lizing sektora.

#### 4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine iznosi 214,4 miliona KM i veća je za 49,6 miliona KM ili 30,1% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čini četiri lizing društva, odnosi 198,7 miliona KM, odnosno 92,7% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema, u istom periodu iznosi 4.280, što je za 701 ugovor ili 19,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 4.115 ugovora ili 96,1% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine iznosi 50,1 hiljadu KM i ista je veća za 8,8% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 46 hiljada KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 48,3 hiljade KM što je za 9,4% više u odnosu na isti period 2020. godine kada je iznosila 44,1 hiljadu KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 84,5%, dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 15,5%.

U tabeli 57 prikazan je uporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine i u istom periodu prethodne poslovne godine, kao i uporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

**Tabela 57: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema**

K. br.	O p i s	01.01.-31.12.2020.						01.01.-31.12.2021.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	2.585	110.465	834	32.155	3.419	142.620	1.237	150.995	796	33.228	4.033	184.223
2.	Oprema	157	22.010	3	148	160	22.158	147	30.138	0	0	247	30.138
3.	Nekretnina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	<b>Ukupno</b>	<b>2.742</b>	<b>132.475</b>	<b>837</b>	<b>32.303</b>	<b>3.579</b>	<b>164.778</b>	<b>3.484</b>	<b>181.133</b>	<b>796</b>	<b>33.228</b>	<b>4.280</b>	<b>214.361</b>

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 90% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

#### *Ponderisane NKS i EKS*

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine iznosi 4,24% za kratkoročne ugovore i 3,81% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 7,09%, a za dugoročne 6,81% u istom periodu. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 3,81%, a EKS 6,81%. U poređenju sa istim periodom 2020. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 3,96% i EKS od 7,06%, evidentan je pad NKS za 0,15 procentnih poena i EKS za 0,25 procentnih poena.

U Prilogu 19. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 19a. dat je uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga.

Razlike između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

#### 4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru, odnosno sistemu u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima koji proizlaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA propisala u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

#### 4.3. FAKTORING POSLOVI

##### 4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA, i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.



Factoring poslovanje u FBiH sa 31.12.2021. godine obavljaju četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

#### 4.3.2. Obim, struktura i trend factoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge factoringa u FBiH sa 31.12.2021. godine zaključili su 349 ugovora o factoringu, a svi ugovori se odnose na domaći factoring. Upoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora je manji za 55 ugovora ili 13,6%.

Sa 31.12.2021. godine zaključeno je 337 ugovora o factoringu sa pravom regresa ili 96,6% i 12 ugovora o factoringu bez prava regresa ili 3,4%. Pružaoci usluga factoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom factoringu, niti poslove srodne factoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga factoringa u FBiH sa 31.12.2021. godine je 154,7 miliona KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine povećanje za iznos od 30,3 miliona KM ili 24,3%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti factoringa i domicilnosti, sa uporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 58:

- 000 KM -

**Tabela 58: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti factoringa i domicilnosti**

R. br.	Vrsta factoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Factoring sa pravom regresa	47.041	37,8	80.045	51,7	170
2.	Factoring bez prava regresa	77.383	62,2	74.645	48,3	96
3.	Obrnuti (dobavljački) factoring	0	0	0	0	-
	<b>Ukupno</b>	<b>124.424</b>	<b>100</b>	<b>154.690</b>	<b>100</b>	<b>124</b>
4.	Domaći factoring	124.424	100	154.690	100	124
5.	Inostrani factoring	0	0	0	0	-
	<b>Ukupno</b>	<b>124.424</b>	<b>100</b>	<b>154.690</b>	<b>100</b>	<b>124</b>

Promjena u strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama factoringa sa 31.12.2021. godine, odnosila se na učešća factoringa bez prava regresa i factoringa sa pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) factoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o factoringu, prema ugovorenom dospijeću, najveće učešće u ukupnom volumenu sa 31.12.2021. godine od 89,1% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi učešće od 7,8% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana i preostalih 3,1% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom periodu prethodne godine najveće učešće su imala potraživanja ročnosti do 60 dana (74,8%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, s obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 31.12.2021. godine iznose 76,5 miliona KM, što čini 49,4% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 77,5 miliona KM ili 50,1% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH i vladinih institucija sa 707 hiljada KM ili 0,5% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih preduzeća i društava, ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavci potraživanja) iznose 149 miliona KM ili 99,2% od ukupnog iznosa isplaćenih avansa. Posmatrajući domaći faktoring prema vrsti regresa u segmentu privatnih preduzeća i društava, iznos od 74,3 miliona KM ili 49,9% se odnosi na faktoring bez prava regresa, a iznos od 74,7 miliona KM ili 50,1% na faktoring sa pravom regresa. U segmentu javnih preduzeća isplaćeni avansi dobavljačima iznose 1,3 miliona KM, odnosno 0,8% od ukupno isplaćenih avansa i ukupan iznos se odnosi na faktoring sa pravom regresa.

Po osnovu ugovora o faktoringu na dan 31.12.2021. godine, banke su potraživale ukupno 19,3 miliona KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 8,4 miliona KM ili 43,2% odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 10,9 miliona KM ili 56,8% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljem do 60 dana - 83,9%, od 61 do 90 dana - 1,1%, a od 91 do 180 dana - 15%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 31.12.2021. godine, iznose 982 hiljade KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada), što je za 0,2 miliona KM ili 18,2% manje u odnosu na isti period prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 65,2% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 34,8% na faktoring bez prava regresa.

#### 4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH i izgradnju povjerenja pružaoca usluga faktoringa.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i

drugim nadzornim institucijama i tijelima;

- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

---

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG  
PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA  
86

SPNiFTA  
88

## 5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA

### 5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 31.12.2021. godine, po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 233,4 milijarde KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Uporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 59:

**Tabela 59: Obim UPP-a i DPP-a**

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 31.12.2020. <sup>22</sup>		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	2.726.343	27.157.755	2.829.143	37.892.235	104	140
2.	UPP	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117
	<b>Ukupno</b>	<b>79.120.326</b>	<b>194.829.497</b>	<b>86.548.886</b>	<b>233.360.389</b>	<b>109</b>	<b>120</b>

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) za period 01.01. - 31.12.2021. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa uporednim pregledom za isti period prethodne godine (tabela 60):

**Tabela 60: Obim DPP-a**

R. br.	01.01. - 31.12.2020.				01.01. - 31.12.2021.				Valuta
	Priliv		Odliv		Priliv		Odliv		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.662.234	11.031.753	677.928	11.253.498	1.649.390	15.208.471	774.687	16.015.976	EUR
2.	60.343	824.975	33.933	993.327	50.860	1.416.054	35.414	1.598.771	USD
3.	190.369	880.842	101.536	2.173.360	206.023	1.046.941	112.769	2.516.012	Ostale valute
<b>Ukupno</b>	<b>1.912.946</b>	<b>12.737.570</b>	<b>813.397</b>	<b>14.420.185</b>	<b>1.906.273</b>	<b>17.761.476</b>	<b>922.870</b>	<b>20.130.759</b>	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 67,4%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 32,6%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 46,9%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 53,1%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 82,6% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 61 daje se uporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

<sup>22</sup> Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima



**Tabela 61: Obim UPP-a**

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeksi	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	5.136.162	13.128.250	10.116.657	15.558.043	111	119
2.	Bezgotovinske <sup>34</sup>	67.257.821	154.543.492	73.603.066	179.910.111	109	116
	Ukupno	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117

Na osnovu podataka na dan 31.12.2021. godine, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentiran je 61 ovlašten mjenjač, koji djelatnost obavljaju na 435 mjenjačkih mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 62 daje se uporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

**Tabela 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka**

R. br.	01.01. - 31.12.2020. <sup>35</sup>				01.01. - 31.12.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	931.967	691.511	93.304	137.489	1.042.441	909.776	121.356	191.665	EUR
2.	54.009	40.639	6.178	4.141	92.977	82.055	4.803	12.727	USD
3.	167.916	107.618	22.257	10.910	199.965	150.742	86.221	18.210	Ostale valute
Ukupno	1.153.892	839.768	121.739	152.540	1.335.383	1.142.573	212.380	222.602	

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 86,3% transakcija, dok se na prodaju odnosi 13,7%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 83,7%, a na prodaju 16,3%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 80,7% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 63 daje se podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u periodu 01.01. - 31.12.2021. godine po valutama (EUR, USD, ostale valute):

**Tabela 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača**

R. br.	01.01. - 31.12.2020. <sup>36</sup>				01.01. - 31.12.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.204.959	668.577	56.578	21.287	2.217.412	1.217.287	104.041	69.740	EUR
2.	28.213	9.839	512	264	117.745	59.937	3.885	2.267	USD
3.	152.951	38.792	13.050	3.017	295.278	120.715	32.965	7.850	Ostale valute
Ukupno	1.386.123	717.208	70.140	24.568	2.630.435	1.397.939	140.891	79.857	

<sup>34</sup> Obuhvataju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kiringa i RTGS

<sup>35</sup> Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima

<sup>36</sup> Ovlašteni mjenjači sa sjedištem u RS-u, koji posluju na području FBiH, nisu obuhvaćeni navedenim podacima

## 5.2. SPNIFTA

U periodu 01.01. - 31.12.2021. godine banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o ukupno 300.696 transakcija, što je za 13,4% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 15,1 milijardu KM, što je za 15,6% više u odnosu na isti period prethodne godine.

U istom izvještajnom periodu banke su izvjestile FOO o ukupno 821 sumnjivoj transakciji, što je za 233,7% više u odnosu na isti period prethodne godine, što je u rezultat naloga FBA i pojačanih aktivnosti naknadnog monitoringa. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 101,8 miliona KM, što je za 132,5% više u odnosu na isti period prethodne godine.

U tabeli 64 i tabeli 65 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih transakcija i izvještenih sumnjivih transakcija.

**Tabela 64: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke**

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	125	7.967	19	8.618	15	108
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	264.689	13.012.873	299.913	14.969.049	113	115
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	241	15.389	764	88.436	317	575
	<b>Ukupno</b>	<b>265.055</b>	<b>13.036.229</b>	<b>300.696</b>	<b>15.066.103</b>	<b>113</b>	<b>116</b>

**Tabela 65: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke**

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	4	2.987	18	8.427	450	282
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	80	29.108	54	7.176	68	25
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	162	11.679	749	86.164	462	738
	<b>Ukupno</b>	<b>246</b>	<b>43.774</b>	<b>821</b>	<b>101.767</b>	<b>334</b>	<b>232</b>

U periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine MKO su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o 235 transakcija, što je za 39,1% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 334 hiljade KM, što je za 77,4% manje u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 66).

**Tabela 66: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO**

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	1	1	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	386	1.481	234	333	61	22
	<b>Ukupno</b>	<b>386</b>	<b>1.481</b>	<b>235</b>	<b>334</b>	<b>61</b>	<b>23</b>

U periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine lizing društva su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju

FBA, izvjestile FOO o osam sumnjivih transakcija u vrijednosti od 47 hiljada KM, što je za 64,7% manje u odnosu na prethodnu godinu. FOO je tražio dodatne podatke za jednu transakciju u iznosu od hiljadu KM.

## ZAKLJUČAK

---

Sa ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane i vanredne aktivnosti, te poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Na osnovu iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2021. godine, može se zaključiti da je isti stabilan i adekvatno kapitaliziran. U 2021. godini zabilježen je rast aktive, novčanih sredstava, plasmana drugim bankama, kredita, vrijednosnih papira, depozita i kapitala, kao i profitabilnosti u odnosu na isti period prethodne godine. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta kredita, na istom je nivou kao na kraju prethodne godine. Mjere koje je propisala FBA su povećale šansu za oporavak ekonomije i umanjeње negativnih ekonomskih efekata pandemije. Od ključnog je značaja kvalitet sveukupnog sistema upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcioniranje sistema upravljanja rizicima i adekvatno kapitalno pokriće rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše rast ukupne aktive, bruto mikrokreditnog portfolija kao najznačajnije stavke aktive, rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive i obaveza po uzetim kreditima. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora i isplate mikrokredita zabilježili su rast. Na nivou sektora bilježe se bolji rezultati poslovanja.

Na nivou lizing sistema u FBiH sa 31.12.2021. godine iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, obaveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na 31.12.2020. godine. Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora također su zabilježili rast u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 31.12.2021. godine odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH.

Trenutno okruženje u kojem posluju SBS karakteriše neizvjesnost u vezi sa budućim globalnim, ekonomskim i geopolitičkim kretanjima, na što utječu i posljedice pandemije. Rezultati bankarskog sistema na kraju 2021. godine upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankarskog sistema, a značajan utjecaj na isto je imala FBA, koja se istakla kao vodeća regulatorna i supervizorska institucija po donesenim efektivnim i kvalitetnim mjerama. U narednom periodu posebna pažnja će se posvetiti upravljanju kreditnim rizikom, dijelovima portfolija pod posebnim mjerama, karakteristikama portfolija i rastu koji je u korelaciji sa stvarnim jačanjem ekonomije. FBA će i dalje nadzirati rad SBS u skladu sa važećim aktima i planovima, te poduzimati vanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama.

## SPISAK PRILOGA

### PRAVNI OKVIR

92

Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

### PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

105

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2021.

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2021.

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2021.

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

### PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

111

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2021.

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2021.

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2021.

Prilog 12a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2021.

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2021.

### PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

118

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2021.

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2021.

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2021.

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2021.

Prilog 19a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu



## PRAVNI OKVIR

---

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

### I PROPISI VEZANI ZA ORGANIZACIJU FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 75/17),
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 3/18),
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (broj: U.O.-36-8/19 od 16.09.2019. g., broj: U.O.-38-8/19 od 27.12.2019. g., broj: U.O.-55-04/21 od 25.02.2021. g., broj: U.O.-58-06/21 od 15.04.2021. g. i broj: U.O.-61-04/21 od 31.05.2021. g.),
4. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: U.O.-38-8-1/19 od 16.09.2019. g., broj: U.O.-55-04-1/21 od 25.02.2021. g. i broj: U.O.-57-01/21 od 09.04.2021. g.), kao sastavni dio Pravilnika o radu,
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 01-4314/19 od 15.11.2019. g., broj: 01-2541/20 od 22.06.2020. g., broj: 01-1928/21 od 10.05.2021. g., broj: 01-1928-1/21 od 26.05.2021. g., broj: 01-3876/21 od 22.09.2021. g. i broj: 01-4480/21 od 28.10.2021. g.).

### II PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

#### **Zakoni**

1. Zakon o bankama ("Službene novine FBiH", broj: 27/17),
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj: 59/06),
3. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH”, broj: 45/02),
4. Zakon o lizingu („Službene novine FBiH”, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16),
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 37/08),
6. Zakon o deviznom poslovanju ("Službene novine FBiH", broj: 47/10),
7. Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 47/14 i 46/16),
8. Zakon o zaštiti žiranata u FBiH („Službene novine FBiH”, broj: 100/13),
9. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Službene novine FBiH", broj: 31/14),
10. Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Službene novine FBiH”, br. 48/15, 79/15-ispr. i 4/21),
11. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH”, br. 14/16 i 74/20),
12. Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj: 32/20).

#### **Odluke, uputstva i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka**

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH”, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20),
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH”, broj: 81/17),
3. Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH”, broj: 81/17),

4. Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
5. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 86/20),
6. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 48/21),
7. Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
8. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
9. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
10. Odluka o evidenciji banke i organizacionog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
11. Odluka o obavezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
12. Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
13. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
14. Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
15. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
16. Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
17. Odluka o izjavi o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
18. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 37/20),
19. Odluka o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
20. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
21. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
22. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
23. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 90/17 i 94/21),
24. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
25. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
26. Odluka o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj: 91/18),
27. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, br. 16/19 i 30/20),
28. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH“, br. 44/19 i 37/20),
29. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj: 41/20),

30. Odluka o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21, 89/21 i 104/21),
31. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) („Službene novine FBiH“, br. 86/20 i 61/21),
32. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe („Službene novine FBiH“, broj: 86/20),
33. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za uporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama („Službene novine FBiH“, broj: 31/21),
34. Odluka o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine FBiH“, broj: 39/21),
35. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj: 39/21),
36. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH“, broj: 39/21),
37. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke (SREP) („Službene novine FBiH“, broj 94/21),
38. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka („Službene novine FBiH“, br. 3/03 i 23/14),
39. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 48/12),
40. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13, 99/13 i 103/18),
41. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj: 95/13),
42. Odluka o uslovima za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj: 23/14),
43. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj: 01-4919/17 od 22.12.2017. g.),
44. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
45. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
46. Smjernice za eksterne revizore informacionog sistema (broj: 01-262/18 od 30.01.2018. g.),
47. Smjernice za izvještavanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci (broj: 01-1338/19 od 16.04.2019. g. i broj: 01-2162/20 od 29.05.2020. g.),
48. Uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive (broj: 01-2583/19 od 05.07.2019. g.),
49. Uputstvo za procjenu tržišne vrijednosti kolateralala (broj: 01-3181/20 od 03.08.2020. g.),
50. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 01-4003/20 od 25.09.2020. g.),
51. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (broj: 01-171/21 od 18.01.2021. g.),
52. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o velikim izloženostima (broj: 01-172/21 od 18.01.2021. g.),
53. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi (broj: 01-173/21 od 18.01.2021. g.),

54. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o deviznoj poziciji banke (broj: 01-174/21 od 18.01.2021. g.),
55. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju eksternalizacijom u banci (broj: 01-175/21 od 18.01.2021. g.),
56. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima (broj: 01-176/21 od 18.01.2021. g.),
57. Uputstvo za popunjavanje obrazaca SPNiFTA za banke (broj: 01-177/21 od 18.01.2021. g.),
58. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o obimu mjenjačkih poslova, unutrašnjeg i deviznog platnog prometa (broj: 01-178/21 od 18.01.2021. g.),
59. Uputstvo za dostavu podataka za uporedni prikaz naknada i usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu (broj: 01-1869/21 od 07.05.2021. g.),
60. Uputstvo za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama (broj: 01-1870/21 od 07.05.2021. g.),
61. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a (broj: 01-2374/21 od 03.06.2021. g.),
62. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a (broj: 01-2375/21 od 03.06.2021. g.),
63. Uputstvo za objavljivanje podataka i informacija banke (broj: 01-2376/21 od 03.06.2021. g.),
64. Uputstvo za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci (broj: 01-2599/21 od 16.06.2021. g.),
65. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj: 01-3585/21 od 31.08.2021. g.),
66. Uputstvo za izvještavanje o NSFR-u (broj: 01-3981 od 30.09.2021. g.),
67. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (broj: 01-4675/21 od 08.11.2021. g.),
68. Uputstvo o načinu izvještavanja privremenog upravnika o poslovanju banke pod privremenom upravom (broj: 06-2516/13 od 19.07.2013. g.),
69. Uputstvo o formi i načinu dodatnog izvještavanja banaka pod privremenom upravom (broj: 06-2514/13 od 19.07.2013. g.),
70. Uputstvo o načinu izvještavanja likvidacionog upravnika o provođenju likvidacije u banci (broj: 06-2516/13 od 19.07.2013. g.),
71. Uputstvo za izradu bilansa stanja banaka (br. 01-574/00 od 12.07.2000. g. i 01-2-1669/07 od 10.10.2007. g.),
72. Uputstvo za izradu bilansa uspjeha banaka (broj: 01-575/00 od 12.07.2000. g.).

#### ***Odluke i uputstva FBA vezano za restrukturiranje banaka***

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
3. Odluka o uslovima i načinu vršenja nezavisne procjene vrijednosti imovine i obaveza banke prije i u toku postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obaveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19, 48/19 i 61/21),



6. Odluka o osnivanju, uslovima i načinu davanja saglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obaveza banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuje zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
11. Odluka o uslovima i načinu provođenja nadzora i nalaganje mjera u cilju izvršenja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka („Službene novine FBiH“, br. 54/20 i 61/21),
12. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj: 01-3585/21 od 31.08.2021. g.).

#### ***Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO***

1. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikro kreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj: 103/18),
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikro kreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikro kreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18),
3. Odluka o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj: 103/18),
4. Odluka o nadzoru mikro kreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 103/18),
5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
6. Odluka o izvještajima koje mikro kreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, broj: 87/19),
7. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikro kreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj: 27/07),
8. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikro kreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj: 48/12),
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikro kreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 23/14 i 54/20),
10. Odluka o tarifi naknada za mikro kreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18, 69/19 i 86/20),
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikro kreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
12. Odluka o privremenim mjerama koje lizing društva i mikro kreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21 i 104/21),
13. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
14. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),



15. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj: 01-646/19 od 04.03.2019. g.),
16. Uputstvo o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih lica u mikrokreditnim organizacijama (broj: 01-647/19 od 04.03.2019. g.),
17. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditne organizacije (broj: 01-56/20 od 15.01.2020. g.),
18. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 4004/20 od 25.09.2020. g.).

#### ***Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja lizing društava***

1. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
2. Odluka o izdvajanju poslovnih procesa lizing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj: 58/17),
3. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 48/12 i 110/12),
4. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
5. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17),
6. Odluka o jedinstvenom načinu i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom lizingu („Službene novine FBiH“, broj: 46/18),
7. Odluka o tarifi naknada za lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
8. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu („Službene novine FBiH“, br. 46/09 i 48/12),
9. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva („Službene novine FBiH“, broj: 46/09),
10. Odluka o nadzoru lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17, 31/18 i 37/20),
11. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 48/12),
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 46/14 i 37/20),
13. Odluka o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21 i 104/21),
14. Uputstvo za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu (broj: 01-2445/10 od 11.06.2010. g.),
15. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društva (broj: 08-340/13 od 31.01.2013. g.),
16. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
17. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 4004/20 od 25.09.2020. g.).

### ***Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja***

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
2. Odluka o minimalnim standardima uslova i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju saglasnosti za sticanje ili povećavanje kvalifikovanog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugom pravnom licu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uslova i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
6. Odluka o minimalnim standardima uslova koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova interne revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvještaja društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 70/16, 85/16-ispr. i 104/16),
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
11. Uputstvo za popunjavanje finansijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obavezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 4203/16 od 24.10.2016. g.),
12. Uputstvo za izradu izvještaja o izračunu kapitala društava za faktoring (broj: 4204/16 od 24.10.2016. g.),
13. Uputstvo za izradu i način dostave projekcije poslovanja društva za faktoring (broj: 1100/19 od 01.04.2019. g.).

### ***Odluke vezano rad Ombudsmena za bankarski sistem***

1. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem („Službene novine FBiH“, br. 62/14 i 93/15),
2. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj: 62/14),
3. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva („Službene novine FBiH“, broj: 31/18).

### ***Ostali propisi:***

#### ***Razvojna banka FBiH***

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, („Službene novine FBiH“, br. 57/08, 77/08, 62/10 i 59/14),

2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH, ("Službene novine FBiH", broj: 65/09).

#### **Devizno poslovanje**

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj: 56/10),
2. Pravilnik o uslovima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj: 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
4. Odluka o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 58/10 i 49/11),
5. Odluka o uslovima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inostranstvu ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
6. Odluka o plaćanju, naplati i prenosu u devizama i stranoj gotovini ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
7. Odluka o načinu i uslovima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom ("Službene novine FBiH", broj: 79/10),
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 95/13 i 99/13),
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", broj: 95/13).

#### **SPNIFTA**

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH", broj: 41/15).

### **III OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS**

1. Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH", br. 29/03 i 42/11),
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj: 32/00),
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18, 99/19 i 48/21),
6. Zakon o privrednim društvima ("Službene novine FBiH" br. 81/15 i 75/21),
7. Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH („Službene novine FBiH", br. 52/14, 36/18 i 54/19),
8. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH", broj: 77/15),
9. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14 i 75/21),
10. Zakon o javnim preduzećima („Službene novine FBiH", br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12),
11. Zakon o likvidacionom postupku ("Službene novine FBiH", broj: 29/03),

12. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH”, br. 86/07, 24/09 i 44/10),
13. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH („Službene novine FBiH”, br. 64/07 i 80/11),
14. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH („Službene novine FBiH”, broj: 111/12),
15. Zakon o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine FBiH”, br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
16. Zakon o registru vrijednosnih papira („Službene novine FBiH”, br. 39/98, 36/99 i 33/04),
17. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine FBiH” br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17),
18. Zakon o radu FBiH („Službene novine FBiH”, br. 26/16 i 89/18),
19. Zakon o vijeću zaposlenika („Službene novine FBiH”, broj: 38/04),
20. Zakon o zapošljavanju stranaca („Službene novine F BiH”, broj: 111/12),
21. Zakon o investicijskim fondovima („Službene novine FBiH”, br. 85/08 i 25/17),
22. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju („Službene novine FBiH”, br. 22/05, 8/10 i 30/16),
23. Zakon o poreznoj upravi Federacije BiH („Službene novine FBiH”, br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15),
24. Zakon o porezu na dobit („Službene novine FBiH”, br. 15/16 i 15/20),
25. Zakon o porezu na dohodak („Službene novine FBiH”, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13),
26. Zakon o doprinosima („Službene novine FBiH”, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18, 99/19 i 4/21),
27. Zakon o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje („Službene novine FBiH”, br. 25/06 i 57/09),
28. Zakon o Jedinstvenom sistemu registracije kontrole i naplate doprinosa („Službene novine FBiH”, br. 42/09, 109/12, 30/16 i 96/21),
29. Zakon o početnoj bilanci stanja preduzeća i banaka („Službene novine FBiH”, br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09),
30. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama („Službene novine FBiH”, broj: 55/12),
31. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije („Službene novine FBiH”, br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18, 44/20 i 103/21),
32. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH („Službene novine FBiH”, br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11 i 35/14),
33. Zakon o izmirenju obaveza na osnovu računa stare devizne štednje u FBiH („Službene novine FBiH”, br. 62/09 i 42/11, 91/13, 101/16 i 57/20),
34. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH”, broj: 45/02),
35. Zakon o eksproprijaciji („Službene novine FBiH”, br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
36. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju („Službene novine FBiH”, br. 55/02 i 34/07),
37. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH („Službene novine FBiH”, broj: 67/05),
38. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnim imovinom FBiH („Službene novine FBiH”, br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08),
39. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBiH”, br. 32/01 i 48/11),
40. Zakon o prekršajima FBiH („Službene novine FBiH”, broj: 63/14),
41. Zakon o notarima („Službene novine FBiH”, broj: 45/02),
42. Zakon o vještacima („Službene novine FBiH”, br. 49/05 i 38/08),
43. Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu ljudi i imovine („Službene novine FBiH”, br. 78/08 i 67/13),



44. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03 i 54/04),
45. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15)
46. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj 49/07),
47. Zakon o trezoru FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 3/20),
48. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH”, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06),
49. Zakon o federalnom tužilaštvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03),
50. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10,72/10-ispr., 7/13, 52/14 i 75/21),
51. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16),
52. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenje potraživanja na osnovu izvršnih odluka na teret budžeta FBiH ("Službene novine FBiH", br. 9/04 i 30/04),
53. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99),
54. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj: 9/05),
55. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05,19/06 i 98/15),
56. Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine FBiH”, br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 i 11/21),
57. Krivični zakon FBiH („Službene novine FBiH”, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17),
58. Zakon o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20),
59. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11),
60. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 70/08),
61. Zakon o finansijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj: 80/11),
62. Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine FBiH", broj: 81/09),
63. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02),
64. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),
65. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 4/98),
66. Zakon o štrajku ("Službene novine F BiH", broj: 14/00),
67. Zakon o federalnim upravnim taksama i Tarifi federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17),
68. Zakon o unutrašnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17),
69. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH”, br. 66/13 i 100/13),
70. Zakon o budžetima FBiH („Službene novine FBiH”, br. 102/13, 9/14-ispr. 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19),
71. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH”, broj: 34/16),
72. Zakon o dobrovoljnim penzijskim/mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH”, broj: 104/16),
73. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH”, broj: 48/16),
74. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 45/10, 111/12 i 20/17),
75. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH”, broj: 25/17),
76. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH”, br. 23/17 i 103/21),
77. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, broj: 32/17),
78. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH”, br. 13/18 i 90/21),



79. Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službene novine FBiH", broj: 18/20),
80. Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme trajanja nesreće na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 28/20),
81. Zakon o sudskoj policiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 77/20),
82. Zakon o zaštiti na radu („Službene novine FBiH“, broj: 79/20),
83. Zakon o Registru finansijskih izvještaja („Službene novine FBiH“, broj: 7/21),
84. Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 15/21),
85. Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 24/21),
86. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine FBiH“, broj: 49/21),
87. Zakon o stečaju („Službene novine FBiH“, broj 53/21),
88. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 75/21).

#### IV OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS-a

1. Zakon o Centralnoj banci BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07),
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 25/06),
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09),
4. Zakon o konkurenciji („Službene glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09),
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 4/98, 17/98, 13/03 i 48/10),
6. Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.),
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09),
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj: 91/06),
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj 21/09),
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10),
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
12. Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17),
13. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16),
14. Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13),
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 42/04),
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 44/04),
17. Okvirni zakon o zalozima ("Službeni glasnik BiH", br. 28/04 i 54/04),
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17),
19. Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14),
20. Zakon o carinskoj tarifi ("Službeni glasnik BiH", broj: 58/12),
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05),
22. Zakon o patentu ("Službeni glasnik BiH", broj: 53/10),

23. Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13),
24. Zakon o jedinstvenom matičnom broju ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 63/08 i 103/11),
25. Zakon o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16),
26. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),
27. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08),
28. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11),
29. Zakon o fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 63/08),
30. Zakon o trezoru institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/00 i 50/08),
31. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17),
32. Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17),
33. Zakon o postupku medijacije ("Službeni glasnik BiH", broj: 37/04),
34. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora ("Službeni glasnik BiH", broj 52/05),
35. Zakon o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17),
36. Zakon o postupku prisilne naplate indirektnih poreza ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 62/11),
37. Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik BiH", br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20),
38. Zakon o sudu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09),
39. Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 i 48/07),
40. Zakon o tužilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst i 97/09),
41. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09, 41/13 i 53/16),
42. Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
43. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21),
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 18/03),
45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovu izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04),
47. Krivični zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18),
48. Zakon o krivičnom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18),
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12, 87/13 i 41/16),
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 16/01),
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj: 83/16),
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH”, br. 59/09 i 66/16),

53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 41/16),
54. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),
55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),
56. Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20 i 65/20),
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 11/16).

## PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

### Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2021.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	343	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	327	Samir Mustafić
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	450	Emina Šišić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	562	Marco Trevisan
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	81	Hasan Porčić
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	460	Lidija Žigić
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	181	Hamid Pršeš
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	139	Amir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.277	James Daniel Stewart, Jr
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	www.sberbank.ba	420	Jasmin Spahić
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	508	Amir Softić
12.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.188	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	199	Vedran Hadžiahmetović
14.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	297	Bülent Suer
<b>UKUPNO</b>			<b>6.432</b>	

## Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
<b>AKTIVA</b>						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	108
1.a.	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	3.609.270	14,8	3.813.229	14,7	106
1.b.	Kamatonski računi depozita	3.805.345	15,6	4.176.010	16,2	110
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.526.169	6,3	1.742.810	6,7	114
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	350.452	1,3	127
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	104
4.a.	Kreditni	14.544.264	59,6	15.120.075	58,4	104
4.b.	Potraživanja po poslovima lizinga	55.091	0,2	46.521	0,2	84
4.c.	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	655.296	2,7	724.225	2,8	111
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	161.290	0,7	223.198	0,9	138
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	517.475	2,1	491.588	1,9	95
7.	Ostale nekretnine	36.000	0,1	25.333	0,1	70
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva	15.944	0,1	13.860	0,1	87
9.	Ostala aktiva	376.169	1,5	317.273	1,2	84
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.181.816	4,8	1.153.746	4,5	98
10.a.	Ispravke vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	98
10.b.	Ispravke vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	54.640	0,2	53.798	0,2	98
<b>11.</b>	<b>UKUPNA AKTIVA</b>	<b>24.396.438</b>	<b>100</b>	<b>25.890.828</b>	<b>100</b>	<b>106</b>
<b>OBAVEZE</b>						
12.	Depoziti	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	108
12.a.	Kamatonski depoziti	13.634.083	55,9	14.090.013	54,4	103
12.b.	Nekamatonski depoziti	6.026.779	24,7	7.094.939	27,4	118
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	150	0,0	150	0,00	100
13.a.	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0,0	0	0,0	-
13.b.	Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obaveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	811.878	3,3	779.075	3,0	96
16.a.	sa preostalim rokom dospijeća do jedne godine	210.081	0,9	313.719	1,2	149
16.b.	sa preostalim rokom dospijeća preko jedne godine	601.797	2,4	465.356	1,8	77
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	186.358	0,8	167.557	0,7	90
18.	Ostale obaveze	671.108	2,7	650.947	2,5	97
<b>19.</b>	<b>UKUPNE OBAVEZE</b>	<b>21.330.356</b>	<b>87,4</b>	<b>22.782.681</b>	<b>88,0</b>	<b>107</b>
<b>KAPITAL</b>						
20.	Trajne prioritetne dionice	365	0,0	343	0,0	94
21.	Obične dionice	1.299.335	5,3	1.382.522	5,3	106
22.	Emisiona ažia	137.290	0,6	137.290	0,6	100
22.a.	na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
22.b.	na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,6	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.460.150	6,0	1.297.650	5,0	89
24.	Kursne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	168.942	0,7	290.342	1,1	172
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
<b>27.</b>	<b>UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)</b>	<b>3.066.082</b>	<b>12,6</b>	<b>3.108.147</b>	<b>12,0</b>	<b>101</b>
<b>28.</b>	<b>UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)</b>	<b>24.396.438</b>	<b>100</b>	<b>25.890.828</b>	<b>100</b>	<b>106</b>
<b>PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS</b>		<b>703.769</b>		<b>712.283</b>		<b>101</b>
<b>UKUPNO</b>		<b>25.100.207</b>		<b>26.603.111</b>		<b>106</b>



## Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.038.373	4,0	533.133	3,4	797.987	3,8	14.632
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.041.955	4,0	617.986	3,9	927.189	4,4	6.714
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.487.596	5,8	890.585	5,6	1.207.837	5,7	3.218
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.496.815	9,6	1.674.166	10,5	1.844.757	8,7	30.692
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	127.930	0,5	55.004	0,4	94.063	0,4	1.457
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.421.262	5,5	918.790	5,8	1.183.229	5,6	21.057
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	590.113	2,3	323.582	2,0	497.130	2,3	6.574
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	711.096	2,7	523.377	3,3	456.392	2,2	2.677
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	4.901.220	18,9	2.596.539	16,3	4.073.308	19,2	69.584
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	1.625.117	6,3	1.051.748	6,6	1.387.740	6,6	20.101
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	1.929.122	7,5	1.273.940	8,0	1.619.149	7,6	24.730
12.	UniCredit Bank d.d.	6.315.320	24,4	4.190.834	26,4	5.315.901	25,1	88.091
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.054.365	4,1	362.304	2,3	919.137	4,3	1.029
14.	ZiraatBank BH d.d.	1.150.544	4,4	878.833	5,5	861.133	4,1	3.004
	<b>UKUPNO</b>	<b>25.890.828</b>	<b>100</b>	<b>15.890.821</b>	<b>100</b>	<b>21.184.952</b>	<b>100</b>	<b>293.560</b>

## Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH | ECL - 31.12.2021.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)</b>	<b>6.770.320</b>	<b>925.089</b>	<b>582.085</b>	<b>8.277.494</b>	<b>66.945</b>	<b>116.184</b>	<b>435.691</b>	<b>618.820</b>
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	91.866	9.149	32.939	133.954	852	475	22.886	24.213
1.2. B Vađenje ruda i kamena	91.545	12.316	983	104.844	1.195	2.847	641	4.683
1.3. C Prerađivačka industrija	1.416.124	233.646	258.874	1.908.644	16.482	28.357	189.824	234.663
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	195.560	20.797	3.370	219.727	1.931	4.181	2.839	8.951
1.5. E Opskrba vodom, uklanjanje otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	25.869	4.002	1.085	30.956	241	400	1.083	1.724
1.6. F Građevinarstvo	392.622	58.110	34.337	485.069	4.448	6.131	27.471	38.050
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.378.290	221.774	152.410	2.752.474	22.083	23.651	120.475	166.209
1.8. H Prijevoz i skladištenje	256.526	58.823	16.654	332.003	2.868	7.434	12.721	23.023
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljstvo i ugostiteljstvo)	90.941	132.703	27.587	251.231	1.271	21.229	24.213	46.713
1.10. J Informacije i komunikacije	100.223	9.427	8.279	117.929	920	523	5.151	6.594
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.063.958	3.293	0	1.067.251	5.711	164	0	5.875
1.12. L Poslovanje nekretninama	65.962	102.421	15.550	183.933	1.214	13.656	11.922	26.792
1.13. M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	154.839	18.566	18.720	192.125	2.455	1.537	11.315	15.307
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	25.377	8.979	2.950	37.306	402	1.642	1.554	3.598
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	281.323	6.462	0	287.785	3.741	297	0	4.038
1.16. P Obrazovanje	5.960	790	2.421	9.171	66	393	178	637
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne zaštite	63.605	7.785	1.539	72.929	586	486	1.000	2.072
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	10.763	14.191	411	25.365	128	1.158	355	1.641
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	58.963	1.855	3.976	64.794	351	1.623	2.063	4.037
1.20. T Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti vanteritorijal. organizacija i tijela	4	0	0	4	0	0	0	0
<b>2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)</b>	<b>6.748.669</b>	<b>425.538</b>	<b>439.120</b>	<b>7.613.327</b>	<b>82.526</b>	<b>43.166</b>	<b>355.436</b>	<b>481.128</b>
2.1. Opća potrošnja	5.227.612	358.239	395.652	5.981.503	71.303	37.131	322.614	431.048
2.2. Stambena ugradnja	1.452.848	56.710	37.074	1.546.632	10.349	5.290	27.461	43.100
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	68.209	10.589	6.394	85.192	874	745	5.361	6.980
<b>3. Ukupni krediti (1. + 2.)</b>	<b>13.518.989</b>	<b>1.350.627</b>	<b>1.021.205</b>	<b>15.890.821</b>	<b>149.471</b>	<b>159.350</b>	<b>791.127</b>	<b>1.099.948</b>

## Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.	%	01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
<b>1.</b>	<b>PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA</b>					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.773	0,3	796	0,1	29
2)	Plasmani drugim bankama	2.912	0,3	2.969	0,3	102
3)	Kreditni i poslovni lizinga	624.578	60,3	611.388	55,6	98
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća	4.130	0,4	4.950	0,5	120
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	2	0,0	3	0,0	150
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	64.413	6,2	68.353	6,2	106
8)	<b>UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI</b>	<b>698.808</b>	<b>67,5</b>	<b>688.459</b>	<b>62,7</b>	<b>99</b>
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	90.219	8,7	75.580	6,9	84
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	8.018	0,8	6.782	0,6	85
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	7.303	0,7	6.866	0,6	94
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	24.687	2,4	30.970	2,9	125
7)	<b>UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI</b>	<b>130.227</b>	<b>12,6</b>	<b>120.198</b>	<b>11,0</b>	<b>92</b>
c)	<b>NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI</b>	<b>568.581</b>	<b>54,9</b>	<b>568.261</b>	<b>51,7</b>	<b>100</b>
<b>2.</b>	<b>OPERATIVNI PRIHODI</b>					
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	54.201	5,2	70.514	6,4	130
b)	Naknade po kreditima	10.220	1,0	11.001	1,0	108
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	23.417	2,3	23.181	2,1	99
d)	Naknade za izvršene usluge	307.585	29,7	354.135	32,2	115
e)	Prihod iz poslova trgovanja	2.354	0,2	903	0,1	38
f)	Ostali operativni prihodi	68.703	6,6	70.651	6,5	103
g)	<b>UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)</b>	<b>466.478</b>	<b>45,1</b>	<b>530.388</b>	<b>48,3</b>	<b>114</b>
	<b>UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)</b>	<b>1.035.059</b>	<b>100</b>	<b>1.098.649</b>	<b>100</b>	<b>106</b>
<b>3.</b>	<b>NEKAMATNI RASHODI</b>					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezervisanja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklađenja	182.004	17,6	75.703	6,9	42
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	135.862	13,1	155.890	14,2	115
3)	<b>UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)</b>	<b>317.866</b>	<b>30,7</b>	<b>231.593</b>	<b>21,1</b>	<b>73</b>
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	257.639	24,9	259.673	23,6	101
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režijski	164.192	15,9	173.442	15,8	106
3)	Ostali operativni troškovi	108.112	10,4	106.864	9,7	99
4)	<b>UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)</b>	<b>529.943</b>	<b>51,2</b>	<b>539.979</b>	<b>49,1</b>	<b>102</b>
c)	<b>UKUPNI NEKAMATNI RASHODI</b>	<b>847.809</b>	<b>81,9</b>	<b>771.572</b>	<b>70,2</b>	<b>91</b>
	<b>UKUPAN RASHOD (1b7+3c)</b>	<b>978.036</b>		<b>891.770</b>		<b>91</b>
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	205.455	19,8	327.077	29,8	159
5.	GUBITAK	18.205	1,8	0	0,0	-
6.	POREZI	19.311	1,9	33.180	3,0	172
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBAVEZA	7.500	0,7	1.686	0,1	22
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBAVEZA	1.174	0,1	2.023	0,2	172
9.	<b>NETO-DOBIT</b>	<b>187.335</b>	<b>18,1</b>	<b>293.560</b>	<b>26,7</b>	<b>157</b>
10.	<b>NETO-GUBITAK</b>	<b>13.070</b>	<b>1,3</b>	<b>0</b>	<b>0,0</b>	<b>-</b>
11.	<b>FINANSIJSKI REZULTAT (9.-10.)</b>	<b>174.265</b>		<b>293.560</b>		<b>168</b>

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<b>1.</b>	<b>Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite</b>	<b>3,20</b>	<b>3,46</b>	<b>2,67</b>	<b>2,97</b>	<b>2,32</b>	<b>2,67</b>	<b>2,25</b>	<b>2,53</b>	<b>2,12</b>	<b>2,45</b>
1.1.	Privredi	3,13	3,33	2,61	2,84	2,27	2,55	2,20	2,41	2,08	2,33
1.2.	Stanovništvu	8,32	15,36	7,53	14,66	7,48	14,02	8,35	15,27	8,56	14,73
1.3.	Ostalo	3,55	3,76	3,04	3,30	2,41	2,95	2,34	3,34	1,87	2,79
<b>2.</b>	<b>Pon. kamatne stope na dugoročne kredite</b>	<b>5,30</b>	<b>6,33</b>	<b>4,66</b>	<b>5,62</b>	<b>4,58</b>	<b>5,49</b>	<b>4,47</b>	<b>5,31</b>	<b>4,36</b>	<b>5,18</b>
2.1.	Privredi	4,02	4,33	3,61	3,91	3,41	3,67	3,54	3,79	3,38	3,63
2.2.	Stanovništvu	6,31	7,89	5,55	7,06	5,38	6,74	5,45	6,88	5,12	6,38
2.3.	Ostalo	3,77	3,99	3,55	3,71	3,44	3,62	3,20	3,37	3,14	3,31
<b>3.</b>	<b>Ukupno pon. kamatne stope</b>	<b>4,12</b>	<b>4,72</b>	<b>3,56</b>	<b>4,15</b>	<b>3,27</b>	<b>3,86</b>	<b>3,16</b>	<b>3,67</b>	<b>3,21</b>	<b>3,78</b>
3.1.	Privredi	3,36	3,59	2,88	3,13	2,53	2,81	2,54	2,76	2,45	2,71
3.2.	Stanovništvu	6,35	8,04	5,59	7,22	5,42	6,89	5,50	7,04	5,17	6,50
3.3.	Ostalo	3,61	3,82	3,20	3,43	2,67	3,12	2,72	3,35	2,31	2,97

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugih finansijskim institucija i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<b>1.</b>	<b>Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite</b>	<b>0,40</b>	<b>0,41</b>	<b>0,38</b>	<b>0,36</b>	<b>0,34</b>	<b>0,33</b>	<b>0,35</b>	<b>0,34</b>	<b>0,21</b>	<b>0,21</b>
1.1.	Privredi	0,51	0,50	0,55	0,55	0,63	0,61	0,49	0,49	0,45	0,45
1.2.	Stanovništvu	0,40	0,41	0,22	0,23	0,38	0,38	0,40	0,40	0,17	0,17
1.3.	Ostalo	0,40	0,40	0,38	0,36	0,29	0,29	0,31	0,30	0,17	0,17
<b>2.</b>	<b>Pon. kamatne stope na dugoročne depozite</b>	<b>1,37</b>	<b>1,39</b>	<b>1,15</b>	<b>1,16</b>	<b>1,24</b>	<b>1,19</b>	<b>1,04</b>	<b>1,05</b>	<b>0,74</b>	<b>0,75</b>
2.1.	Privredi	1,50	1,50	1,39	1,39	1,33	1,33	1,19	1,20	0,94	0,94
2.2.	Stanovništvu	1,34	1,36	1,14	1,15	1,25	1,17	1,00	1,01	0,69	0,70
2.3.	Ostalo	1,34	1,39	0,97	0,99	1,05	1,06	1,01	1,03	0,64	0,68
<b>3.</b>	<b>Ukupno pon. kamatne stope</b>	<b>0,75</b>	<b>0,76</b>	<b>0,66</b>	<b>0,65</b>	<b>0,78</b>	<b>0,75</b>	<b>0,70</b>	<b>0,70</b>	<b>0,48</b>	<b>0,48</b>
3.1.	Privredi	1,23	1,23	1,01	1,01	1,13	1,13	0,90	0,90	0,75	0,75
3.2.	Stanovništvu	1,16	1,17	0,97	0,98	1,10	1,04	0,89	0,90	0,59	0,59
3.3.	Ostalo	0,47	0,47	0,44	0,42	0,43	0,42	0,43	0,44	0,25	0,26

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

## PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2021.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo.centar.ba	Bernard Stojanović	12
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	192
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	149
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.lutecredit.ba	Jasmin Kukuljac	48
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	69
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija - Bašić	56
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	6
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	199
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	157
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	286
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	181
<b>UKUPNO</b>				<b>1.398</b>



## Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
<b>AKTIVA</b>						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	42.575	8,6	45.096	8,9	106
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	28.525	5,8	27.865	5,5	98
1b)	Kamatonosni računi depozita	14.050	2,8	17.231	3,4	123
2.	Plasmani bankama	110	0,0	1.660	0,3	1509
3.	Kreditni	389.972	79,2	402.924	79,1	103
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	4.108	0,8	3.631	0,7	88
3b)	Neto krediti (3-3a)	385.864	78,4	399.293	78,4	103
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	26.764	5,5	25.577	5,0	96
5.	Dugoročne investicije	33.061	6,7	33.888	6,7	103
6.	Ostala aktiva	3.565	0,8	3.652	0,7	102
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	10	0,0	100
<b>8.</b>	<b>UKUPNO AKTIVA</b>	<b>491.929</b>	<b>100</b>	<b>509.156</b>	<b>100</b>	<b>104</b>
<b>PASIVA</b>						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	20.476	4,2	16.141	3,2	79
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	186.128	37,8	184.670	36,3	99
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	899	0,2	1.115	0,2	124
10.	Ostale obaveze	23.130	4,7	25.488	5,0	110
<b>11.</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE</b>	<b>230.633</b>	<b>46,9</b>	<b>227.414</b>	<b>44,7</b>	<b>99</b>
12.	Donirani kapital	48.076	9,8	48.098	9,4	100
13.	Osnovni kapital	3.868	0,8	3.696	0,7	96
14.	Višak prihoda nad rashodima	264.873	53,8	283.956	55,8	107
14a)	za prethodne godine	252.283		270.562		107
14b)	za tekuću godinu	12.590		13.394		106
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.625	11,3	55.078	10,8	99
15a)	za prethodne godine	55.251		54.954		99
15b)	za tekuću godinu	374		124		33
16.	Ostale rezerve	104	0,0	1.070	0,2	1029
<b>17.</b>	<b>UKUPNO KAPITAL</b>	<b>261.296</b>	<b>53,1</b>	<b>281.742</b>	<b>55,3</b>	<b>108</b>
<b>18.</b>	<b>UKUPNO PASIVA</b>	<b>491.929</b>	<b>100</b>	<b>509.156</b>	<b>100</b>	<b>104</b>
<b>VANBILANSNA EVIDENCIJA</b>						
19.	Otpisani krediti	143.361		138.239		96
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	6.373		9.270		145
21.	Komisijoni poslovi	218		213		98
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	40.189		30.848		77

## Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
<b>AKTIVA</b>						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	12.356	7,4	19.829	10,7	160
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.106	7,3	19.579	10,6	162
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kredit	150.918	90,9	160.441	87,0	106
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.936	1,8	2.888	1,5	98
3b)	Neto kredit (3-3a)	147.982	89,1	157.553	85,5	106
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	4.540	2,7	5.151	2,8	113
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.248	0,8	1.789	1,0	143
7.	Minus: rezervir. na ost. stavka aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
<b>8.</b>	<b>UKUPNO AKTIVA</b>	<b>166.126</b>	<b>100</b>	<b>184.322</b>	<b>100</b>	<b>111</b>
<b>PASIVA</b>						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	360	0,2	1.500	0,8	417
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	106.468	64,1	121.238	65,8	114
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.092	0,6	1.285	0,7	118
10.	Ostale obaveze	7.928	4,8	8.201	4,4	103
<b>11.</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE</b>	<b>115.848</b>	<b>69,7</b>	<b>132.224</b>	<b>71,7</b>	<b>114</b>
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	33.100	19,9	34.177	18,6	103
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	9.168	5,5	7.566	4,1	83
15a)	prethodnih godina	10.124		6.614	3,6	65
15b)	tekuće godine	-956		952	0,5	-100
16.	Zakonske rezerve	3.568	2,2	4.214	2,3	118
17.	Ostale rezerve	4.442	2,7	6.141	3,3	138
<b>18.</b>	<b>UKUPNO KAPITAL</b>	<b>50.278</b>	<b>30,3</b>	<b>52.098</b>	<b>28,3</b>	<b>104</b>
<b>19.</b>	<b>UKUPNO PASIVA</b>	<b>166.126</b>	<b>100</b>	<b>184.322</b>	<b>100</b>	<b>111</b>
<b>VANBILANSNA EVIDENCIJA</b>						
20.	Otpisani krediti	6.181		11.232		182
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	12.879		9.333		72
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	16.741		11.383		68

## Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	2.822	2.738	109	2.658
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	174.603	149.742	6.775	113.703
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	109.367	52.042	1.693	53.514
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	6.897	6.325	-5.932	10.540
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	26.561	26.014	640	25.107
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	5.971	4.436	70	3.097
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	1.047	568	-91	356
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOŠPO" Tuzla	80.365	73.741	2.671	73.342
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	56.969	46.116	898	47.468
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	8.388	7.658	198	6.536
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	160.486	139.990	5.508	102.620
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.539	1.937	-33	2.550
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	57.463	46.696	1.675	56.369
	<b>UKUPNO</b>	<b>693.478</b>	<b>558.003</b>	<b>14.181</b>	<b>497.860</b>

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2021.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH - period 01.01.-31.12.2021.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikro kredita (u 000 KM)	Ponderisana NKS (prosječna) %	Ponderisana EKS (prosječna) %
1	2	3		4	5
<b>1.</b>	<b>Kratkoročni mikrokrediti za:</b>	<b>46.903</b>	<b>61.194</b>	<b>20,18</b>	<b>29,22</b>
1.1.	Uslužne djelatnosti	1.540	3.240	19,84	27,42
1.2.	Trgovinu	337	1.041	18,55	25,11
1.3.	Poljoprivredu	5.742	8.940	20,78	26,45
1.4.	Proizvodnju	194	549	18,52	25,29
1.5.	Stambene potrebe	3.253	6.159	20,63	27,33
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	25.207	29.689	20,89	32,82
1.7.	Ostalo	10.630	11.576	17,89	24,08
<b>2.</b>	<b>Dugoročni mikrokrediti za:</b>	<b>95.655</b>	<b>436.666</b>	<b>19,22</b>	<b>23,26</b>
2.1.	Uslužne djelatnosti	6.261	29.035	17,91	21,62
2.2.	Trgovinu	1.241	6.802	16,67	20,04
2.3.	Poljoprivredu	22.273	117.462	17,84	20,34
2.4.	Proizvodnju	831	4.856	16,97	20,19
2.5.	Stambene potrebe	20.318	118.061	19,36	22,68
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	23.340	86.267	20,85	25,21
2.7.	Ostalo	21.391	74.183	20,16	27,66
<b>3.</b>	<b>Ukupni mikrokrediti</b>	<b>142.558</b>	<b>497.860</b>	<b>19,34</b>	<b>24,00</b>

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

Prosječne ponderisane NKS na:	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.
Kratkoročne mikrokredite	20,11	21,40	20,80	20,29	20,18
Dugoročne mikrokredite	20,38	19,63	19,28	18,91	19,22
<b>Ukupne mikrokredite</b>	<b>20,34</b>	<b>19,89</b>	<b>19,50</b>	<b>19,10</b>	<b>19,34</b>
Prosječne ponderisane EKS na:	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.
Kratkoročne mikrokredite	28,29	29,11	31,85	30,69	29,22
Dugoročne mikrokredite	24,22	23,27	23,09	22,90	23,26
<b>Ukupne mikrokredite</b>	<b>24,86</b>	<b>24,13</b>	<b>24,38</b>	<b>23,98</b>	<b>24,00</b>

## Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2020.	%	Za period 01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	<b>PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA</b>					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	76.228	90,4	78.631	89,9	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	7.893	11,0	7.578	10,2	96
3.	<b>Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)</b>	<b>68.335</b>		<b>71.053</b>		<b>104</b>
	<b>OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI</b>					
4.	Operativni prihodi	7.058	8,4	7.306	8,3	104
5.	Operativni rashodi	57.042	79,1	60.138	81,0	105
	<b>OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI</b>					
6.	Ostali poslovni prihodi	987	1,2	1.564	1,8	158
7.	Ostali poslovni rashodi	615	0,9	731	1,0	119
8.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	5.283	7,3	4.180	5,6	79
9.	<b>Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)</b>	<b>13.440</b>		<b>14.874</b>		<b>111</b>
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.238	1,7	1.645	2,2	133
11.	<b>Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)</b>	<b>12.202</b>		<b>13.229</b>		<b>108</b>



## Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2020.	%	Za period 01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	<b>PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA</b>					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	26.725	98,6	31.213	97,4	117
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	5.798	20,7	7.165	23,0	124
3.	<b>Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)</b>	<b>20.927</b>		<b>24.048</b>		<b>115</b>
	<b>OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI</b>					
4.	Operativni prihodi	206	0,8	603	1,9	293
5.	Operativni rashodi	16.655	59,4	18.944	60,9	114
	<b>OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI</b>					
6.	Ostali poslovni prihodi	160	0,6	234	0,7	146
7.	Ostali poslovni rashodi	357	1,3	201	0,7	56
8.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	4.826	17,2	4.415	14,2	91
9.	<b>Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)</b>	<b>-545</b>		<b>1.325</b>		<b>-243</b>
10.	Porez na dobit	411	1,4	373	1,2	91
11.	<b>Neto dobit/gubitak (9.-10.)</b>	<b>-956</b>		<b>952</b>		<b>-100</b>

## PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

---

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2021.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Maja Nura	10
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Štupar	22
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Maja Jurčević	45
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hožo	24
UKUPNO				101

## Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2021.

R. br.	Opis	- 000 KM -				
		31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	<b>AKTIVA</b>					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.548	1,9	4.391	1,2	67
2.	Plasmani bankama	12.113	3,5	8.240	2,2	68
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	256.770	74,7	290.647	77,8	113
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	280.723	81,7	318.640	85,3	114
3b)	Rezerve za gubitke	2.126	0,6	5.681	1,5	267
3c)	Odgodeni prihodi po osnovu kamata	21.584	6,3	21.996	5,9	102
3d)	Odgodeni prihodi po osnovu naknada	243	0,1	316	0,1	130
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	55.565	16,2	64.259	17,2	116
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.562	1,0	3.869	1,0	109
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	73.103	21,3	86.199	23,1	118
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	1.961	0,6	2.312	0,6	118
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	19.139	5,5	23.497	6,3	123
6.	Dugoročne investicije	309	0,1	368	0,1	119
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	12.521	3,6	5.831	1,5	47
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	4.982	1,4	0	0,0	0
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž. + nedospjela glavnica)	4.984	1,4	0	0,0	0
7a2)	Rezerve za zajmove	2	0,0	0	0,0	0
7b)	Zalihe	912	0,3	828	0,2	91
7c)	Ostala aktiva	6.627	1,9	5.003	1,3	75
	<b>UKUPNA AKTIVA</b>	<b>343.826</b>	<b>100</b>	<b>373.736</b>	<b>100</b>	<b>109</b>
	<b>PASIVA</b>					
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	307.877	89,5	336.293	90,0	109
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	1.956	0,5	11.679	3,1	597
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	306.085	89,0	324.767	86,9	106
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	164	0,0	153	0,0	93
9.	Ostale obaveze	8.174	2,4	7.957	2,1	97
	<b>UKUPNO OBAVEZE</b>	<b>316.051</b>	<b>91,9</b>	<b>344.250</b>	<b>92,1</b>	<b>109</b>
10.	Osnovni kapital	16.458	4,8	16.827	4,5	102
11.	Rezerve	7.060	2,1	7.818	2,1	111
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.257	1,2	4.841	1,3	114
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>	<b>27.775</b>	<b>8,1</b>	<b>29.486</b>	<b>7,9</b>	<b>106</b>
	<b>UKUPNO PASIVA</b>	<b>343.826</b>	<b>100</b>	<b>373.736</b>	<b>100</b>	<b>109</b>
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	19.880		21.020		106
	Novi otpis (+)	2.115		589		28
	Naplata (-)	61		559		916
	Trajni otpis (-)	914		14.093		1.542
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	21.020		6.957		33
	Ostala vanbilansna evidencija	68.554		99.593		145

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	1.352	595	0	-936	22
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	150.049	97.771	48.370	2.895	80.450
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	114.468	94.058	8.852	1.518	54.756
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	107.867	98.223	5.480	1.363	63.506
	<b>UKUPNO</b>	<b>373.736</b>	<b>290.647</b>	<b>62.702</b>	<b>4.840</b>	<b>198.734</b>

## Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.	%	01.01. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	<b>Finansijski prihodi i rashodi</b>					
<b>1.</b>	<b>Prihodi od kamata</b>	<b>12.702</b>	<b>35,5</b>	<b>13.850</b>	<b>37,5</b>	<b>109</b>
1a)	Kamate na plasmane bankama	324	1,0	73	0,2	23
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	840	2,3	926	2,5	110
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.073	3,0	1.079	2,9	101
<b>2.</b>	<b>Rashodi po kamatama</b>	<b>4.274</b>	<b>13,5</b>	<b>4.335</b>	<b>13,5</b>	<b>101</b>
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	4.171	13,2	4.244	13,2	102
2b)	Naknade za obradu kredita	101	0,3	88	0,3	87
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,0	3	0,0	150
<b>3.</b>	<b>Neto prihodi od kamata</b>	<b>8.428</b>	<b>23,5</b>	<b>9.515</b>	<b>25,8</b>	<b>113</b>
	<b>Operativni prihodi i rashodi</b>					
<b>4.</b>	<b>Operativni prihodi</b>	<b>23.102</b>	<b>64,5</b>	<b>23.076</b>	<b>62,5</b>	<b>100</b>
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	17.484	48,8	19.498	52,8	112
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	5.617	15,7	3.577	9,7	64
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	357	1,0	709	1,9	199
4d)2	Prihodi od opomena	12	0,0	19	0,1	158
4d)3	Ostalo	5.248	14,7	2.849	7,7	54
<b>5.</b>	<b>Operativni rashodi</b>	<b>25.038</b>	<b>79,4</b>	<b>25.706</b>	<b>80,1</b>	<b>103</b>
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	4.442	14,1	4.736	14,7	107
5b)	Troškovi poslovnog prostora	11.558	36,6	12.823	40,0	111
5c)	Ostali troškovi	9.038	28,7	8.147	25,4	90
<b>6.</b>	<b>Troškovi rezervi za gubitke</b>	<b>1.582</b>	<b>5,0</b>	<b>1.444</b>	<b>4,5</b>	<b>91</b>
<b>7.</b>	<b>Dobit prije poreza</b>	<b>4.910</b>		<b>5.441</b>		<b>111</b>
<b>8.</b>	<b>Porez na dobit</b>	<b>653</b>	<b>2,1</b>	<b>601</b>	<b>1,9</b>	<b>92</b>
<b>9.</b>	<b>Neto dobit/gubitak</b>	<b>4.257</b>		<b>4.840</b>		<b>114</b>



Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu -  
31.12.2021.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2021.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
<b>1.</b>	<b>Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:</b>	<b>11</b>	<b>457</b>	<b>4,24</b>	<b>7,09</b>
a.	Putnička vozila	6	258	5,47	9,44
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	5	199	2,65	4,05
c.	Mašine i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
<b>1.1.</b>	<b>Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:</b>	<b>11</b>	<b>457</b>	<b>4,24</b>	<b>7,09</b>
a.	Pravna lica	10	448	3,60	6,31
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	1	9	36,00	45,89
<b>2.</b>	<b>Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:</b>	<b>3.473</b>	<b>180.674</b>	<b>3,81</b>	<b>6,81</b>
a.	Putnička vozila	2.100	92.669	3,78	7,05
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	1.126	57.869	3,84	6,84
c.	Mašine i oprema	247	30.136	3,82	5,98
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
<b>2.1.</b>	<b>Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:</b>	<b>3.473</b>	<b>180.674</b>	<b>3,81</b>	<b>6,81</b>
a.	Pravna lica	2.923	162.536	3,74	5,99
b.	Poduzetnici	182	6.624	3,79	6,53
c.	Fizička lica	368	11.514	4,77	18,49
	<b>Ukupno (1+2)</b>	<b>3.484</b>	<b>181.131</b>	<b>3,81</b>	<b>6,81</b>

Prilog 19a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<b>1.</b>	<b>Kratkoročni lizing ugovori:</b>	<b>3,69</b>	<b>6,43</b>	<b>5,96</b>	<b>12,30</b>	<b>6,12</b>	<b>12,36</b>	<b>3,74</b>	<b>6,94</b>	<b>4,24</b>	<b>7,09</b>
1.1.	Pravna lica	3,63	6,02	4,12	7,34	3,26	6,27	3,74	6,94	3,60	6,31
1.2.	Poduzetnici	5,50	12,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	6,52	30,21	17,56	43,62	33,04	69,75	0,00	0,00	36,00	45,89
<b>2.</b>	<b>Dugoročni lizing ugovori:</b>	<b>4,67</b>	<b>7,17</b>	<b>4,30</b>	<b>6,81</b>	<b>5,52</b>	<b>8,86</b>	<b>3,96</b>	<b>7,07</b>	<b>3,81</b>	<b>6,81</b>
2.1.	Pravna lica	4,61	6,63	4,06	5,94	4,04	6,08	3,87	6,17	3,74	5,99
2.2.	Poduzetnici	5,79	8,95	5,07	7,23	5,04	7,57	4,74	7,46	3,79	6,53
2.3.	Fizička lica	5,33	17,94	8,12	21,82	19,69	35,50	4,68	18,18	4,77	18,49
	<b>Ukupno</b>	<b>4,66</b>	<b>7,17</b>	<b>4,31</b>	<b>6,85</b>	<b>5,52</b>	<b>8,88</b>	<b>3,96</b>	<b>7,06</b>	<b>3,81</b>	<b>6,81</b>



BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
AGENCIJA ZA BANKARSTVO  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**IZDAVAČ**

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b  
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina**

**Tel. +387 33 72 14 00**

**Faks +387 33 66 88 11**

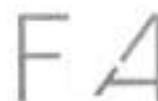
**Internet stranica: [www.fba.ba](http://www.fba.ba)**

**e-mail: [agencija@fba.ba](mailto:agencija@fba.ba)**

Zmaja od Bosne ATB  
71 000 Sarajevo  
Bosna i Hercegovina

+387 (33) 72 14 00  
+387 (33) 66 88 11

agencija@fba.ba  
www.fba.ba



BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
AGENCIJA ZA BANKARSTVO  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

## **IZVJEŠTAJ**

**o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH  
za period 01.01.-31.12.2021. godine**

**Sarajevo, februar 2022. godine**

## SADRŽAJ:

I. UVOD .....	3
II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMENA .....	3
2.1. Aktivnosti realizacije Programa rada Ombudsmena za 2021. godinu .....	3
2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja korisnika .....	4
2.4. Kreditni poslovi .....	7
2.5. Depozitni poslovi .....	8
2.6. Mikrokreditni poslovi .....	8
2.7. Platni promet .....	8
2.8. Elektronski instrumenti plaćanja .....	9
2.9. Ostali prigovori .....	9
III. EVIDENCIJA O UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA ....	9
IV. SARADNJA SA AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH .....	10
V. SARADNJA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA SA CILJEM UNAPREĐENJA ZAKONSKOG OKVIRA I FINANSIJSKE EDUKACIJE .....	10
ZAKLJUČAK	

## I. UVOD

Osnovne nadležnosti organizacione jedinice Ureda ombudsmena za bankarski sistem (u daljem tekstu: Ombudsmen) propisane su članom 32. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine sa svrhom promoviranja i zaštite prava i interesa fizičkih lica kao korisnika finansijskih usluga (u daljem tekstu: korisnici). Ombudsmen izvršava zadatke prema postupku utvrđenom zakonom i podzakonskim aktima: Pravilima postupanja Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 62/14 i 93/15) i Pravilnikom o Ombudsmenu za bankarski sistem Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 46/18), a koji se izvršavaju prema već uspostavljenim materijalno-tehničkim uslovima koje osigurava Agencija za bankarstvo FBiH (u daljem tekstu: Agencija).

Struktura organizacionog dijela Ombudsmena je do juna 2021. godine obuhvaćala tri izvršioca, dva ombudsmena i jednog stručnog saradnika za pravnu oblast. Nakon ovog perioda do kraja izvještajne godine, Ured čini ombudsmen i dva saradnika za ekonomsku i pravnu oblast. Od izbivanja pandemije COVID-19 poslovi se odvijaju u izmijenjenim uslovima što se prvenstveno odnosi na rad od kuće ili djelimični prestanak rada zaposlenika zbog zdravstvenog stanja. Istovremeno, izmijenjene ekonomske prilike izazvane pogoršanjem zdravstvene situacije korisnika utjecale su na povećanje broja dostavljenih prigovora korisnika, prije svega u vezi sa primjenom posebnih mjera koje subjekti bankarskog sistema primjenjuju sa svrhom ublažavanja negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Od početka rada i aktivnosti našeg organizacionog dijela do kraja 2021. godine zaprimili smo više od 2500 prigovora korisnika i isti toliki broj upita, molbi i drugih obraćanja korisnika.

U izvještajnom periodu su izvršeni i svi ostali poslovi i aktivnosti koji podrazumijevaju saradnju sa Agencijom, ostalim organima, institucijama i međunarodnim organizacijama, saradnju sa medijima i udruženjima.

U izvještaju je dat prikaz izdatih preporuka i mišljenja Ombudsmena kojima se subjektima bankarskog sistema ukazuje na njihove obaveze u poštivanju propisa u zaštiti korisnika finansijskih usluga i rješavanja spornih odnosa na objektivan i pravičan način, vrste i dominantnosti prigovora/zahtjeva, stanja finansijskih prava klijenata i komunikacije sa subjektima bankarskog sistema. Pored rada na prigovorima/zahtjevima korisnika, Ombudsmen se bavio i drugim pitanjima od značaja za zaštitu finansijskih prava korisnika finansijskih usluga, od kojih posebno izdvajamo edukativne aktivnosti, upute i informisanje građana i javnosti o finansijskim proizvodima i uslugama i kreditnim modalitetima za građane koji su pogođeni pandemijom.

## II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMENA

### 2.1. Aktivnosti realizacije Programa rada Ombudsmena za 2021. godinu

U Programu rada za 2021. godinu dati su osnovni zadaci i definiran sadržaj aktivnosti Ombudsmena, koje se prvenstveno temelje na implementaciji Zakona u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga, drugim zakonima i podzakonskim aktima. Izmijenjene okolnosti uzrokovane pandemijom COVID-19 se ogledaju u smanjenju i ograničenju održavanja edukativnih aktivnosti i komunikacije sa subjektima bankarskog sistema sa fizičkim prisustvom, stoga je rad u ovom dijelu organizovan putem alternativnih kanala, e-maila i dostupnih online platformi.

U toku 2021. godine Ured ombudsmena je obavljao sljedeće aktivnosti:



- Odgovaranje na upite korisnika te pružanje savjeta u svrhu zaštite njihovih prava, upute i mišljenja;
- Primanje i zavođenje prigovora/zahtjeva korisnika;
- Provođenje postupka i rješavanje sporova po prigovorima korisnika;
- Saradnja sa drugim organizacionim dijelovima Agencije, razmjena informacija i unapređenje i izrada podzakonskih akata;
- Implementacija i unapređenje zakonskih propisa u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga;
- Saradnja sa drugim subjektima (Ombudsmen za bankarski sistem Republike Srpske, Ombudsmen u osiguranju FBiH, Ombudsmen za zaštitu potrošača BiH, organi pravosuđa, nevladin sektor);
- Analiza sadržaja prigovora/zahtjeva i kreiranje edukativno – informativnih sadržaja na web stranici Agencije;
- Preporuke finansijskim institucijama koje se odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjene dobre poslovne prakse u poslovanju i rješavanju pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i finansijskih institucija;
- Razmatranje zahtjeva žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva, provođenje postupka i izdavanje Preporuka nadležnom odjelu Agencije u svrhu donošenja konačne odluke - Rješenja po zahtjevima žiranta.

## 2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja korisnika

U periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine zaprimljeno je 644 prigovora, zahtjeva i obavještenja korisnika u odnosu na nastale sporne odnose u vezi sa postupanjem i radom subjekata bankarskog sistema u pojedinačnim odnosima i komunikaciji sa korisnicima. Bilježi se značajna promjena u broju zaprimljenih prigovora tokom ove i prethodne godine u odnosu na protekle godine o kojima smo izvještavali. U toku je rad na 13 prigovora u različitim fazama postupka.

Od okončanog 631 postupka po prigovorima i zahtjevima korisnika, uključujući i 48 postupaka koji su pokrenuti u toku 2020. godine struktura je sljedeća:

- **92** osnovana prigovora, pozitivno riješena u korist podnosioca prigovora (od čega je 6 predmeta pozitivno riješeno po preporuci Ombudsmena),
- **96** nadležno postupanje, od čega je 20 pozitivno riješenih u internom postupku sa subjektima bankarskog sistema,
- **171** neosnovan prigovor korisnika,
- **89** upita i drugih podnesaka po kojima su dati obrazloženi odgovori sa uputama korisnicima u vezi sa primjenom važeće zakonske regulative, materijalnih i procesno-pravnih propisa u ostvarivanju njihovih prava,
- **80** prigovora koji su dostavljeni drugoj nadležnoj instituciji/organizacionom dijelu (44 prigovora je prosljedeno drugim organizacionim dijelovima Agencije na nadležno postupanje, 19 prigovora je dostavljeno na nadležno postupanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske/Ombudsmenu za bankarski sistem RS i 17 prigovora drugim pravnim licima),

- 93 prigovora koji nisu prihvaćeni zbog neurednosti i neblagovremenosti predmeta,
- 2 preporuke izdate Agenciji po zahtjevu za oslobađanje od obaveze jamstva,
- Prijedloga za posredovanje je bilo 2, bez postignute saglasnosti obje strane. Rješenja u raspravljanju ovih spornih odnosa su postignuta u prethodnom postupku razmatranja prigovora,
- Najveći broj prigovora – 177, odnosio se na dvije najveće banke u sistemu, od ukupno 389 prigovora koji su se odnosili na banke. Kod mikrokreditnih organizacija bilježimo 41 prigovor što je neznatna promjena broja prigovora u odnosu na prethodnu godinu (49).

Tabela 1. Broj i učešće predmeta po subjektima bankarskog sistema:

R.b.	Subjekti bankarskog sistema	Broj predmeta	Učešće u %
1.	Banke	389	61,6
2.	Mikrokreditne organizacije	41	6,6
3.	Lizing društva	4	0,6
4.	Ostalo i upiti	197	31,2
	<b>Ukupno:</b>	<b>631</b>	<b>100</b>

U tabeli 2. daje se pregled predmeta prema vrsti finansijskih usluga:

R.b.	Vrsta finansijskih usluga	Broj predmeta	Učešće u %
1.	Krediti	191	30,3
2.	Depoziti	12	2
3.	Moratorij	25	4
4.	Naknade	36	5,7
5.	Platni promet	65	10,3
6.	Elektronski instrumenti plaćanja	30	4,8
7.	Kartičarski poslovi	11	1,7
8.	Ostalo	172	27,2
9.	Odgovori na upite	89	14
	<b>Ukupno</b>	<b>631</b>	<b>100</b>

Tabela 3. prikazuje broj i procentualno učešće prigovora/zahtjeva prema podnosiocu prigovora:

R.b.	Podnosioci prigovora	Broj prigovora/zahtjeva	Učešće u %
1.	Korisnici	396	62,8
2.	Žiranti	22	3,5
3.	Sudužnici	5	0,7
4.	Ostali	208	33
<b>Ukupno:</b>		<b>631</b>	<b>100</b>

U tabeli 4. dat je pregled rješavanja prigovora/zahtjeva korisnika od 2015. godine:

#### PREGLED PRIGOVORA

	2015	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
<b>OSNOVANI</b>	110	54	61	58	69	86	92
<b>NEOSNOVANI</b>	205	108	130	74	83	181	171
<b>OSTALO</b>	121	159	160	180	187	237	221
<b>UKUPNO</b>	436	321	351	312	339	504	561

Možemo uočiti da je u 2020. i 2021. godini značajno povećan broj prigovora i drugih obraćanja korisnika, za preko 60% i više u odnosu na prethodne godine, najvećim dijelom zbog promijenjenih ekonomskih prilika i posljedica po građane uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 koje su imale utjecaj na nastanak novih spornih odnosa i pitanja sa subjektima bankarskog sistema.

### 2.3. Preporuke subjektima bankarskog sistema

Ombudsmen u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, daje preporuke, stavove, smjernice i mišljenja za poboljšanje odnosa između korisnika/žiranta i subjekata bankarskog sistema, a na osnovu saznanja i informacija prikupljenih u postupcima po obavještenjima/prigovorima ili zahtjevima koje vodi.

Preporuke se prvenstveno odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjenu zakona, dobre poslovne prakse u poslovanju, interne akte i rješavanje pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i subjekata bankarskog sistema.

U 2021. godini, nakon provedenog postupka izdato je 6 Preporuka subjektima bankarskog sistema i dostavljena su mišljenja s prijedlogom za postupanje.

Nakon provedenog postupka utvrdili smo povrede prava korisnika (koje u toku postupka nisu otklonjene) u 2 predmeta i 1 predmet kod kojeg je povreda u toku postupka otklonjena te smo dostavili mišljenja sa preporukama subjektima bankarskog sistema i istovremeno informisali

nadležne sektore Agencije o predmetima radi eventualnog poduzimanja mjera prema ovim subjektima.

Broj obraćanja žiranta, u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti žiranta u FBiH, je znatno smanjen, jer jemstvo kao vid osiguranja kod subjekata bankarskog sistema postaje sve manje zastupljeno. Uvidom u dostavljene ugovore možemo konstatovati da se kao instrument osiguranja za kredite odobrene fizičkim licima uglavnom koristi institut sudužnika ili polica osiguranja. U ovom izvještajnom periodu zaprimljena su dva zahtjeva za oslobađanje od obaveze jemstva, a postupak okončan Rješenjem Agencije kao neosnovan.

#### 2.4. Kreditni poslovi

U toku 2021. godine, kao i u ranijim izvještajnim periodima, najveći broj prigovora je iz grupe **kreditnih poslova**, što je prikazano u tabelama 1. i 2.

U ovom izvještajnom periodu, kao i u prethodnim periodima, veliki broj prigovora (87) se odnosio na posljedice **evidentiranja klasifikacije** i pristupa podacima registra podataka i zaduženja korisnika u Centralnom registru kredita. Značajan broj prigovora se odnosi se na zaostale klasifikacije po kategorijama rizičnosti kreditnih zaduženja kod subjekata bankarskog sistema po osnovu zaduženja koja su ustupljena subjektima koji se bave otkupom potraživanja, a koja nisu pod nadzorom Agencije.

Kao i u prethodnim izvještajnim periodima i dalje su prisutni prigovori u vezi sa **visokim naknadama i provizijama** (36) koje se naplaćuju korisnicima u kreditnim poslovima, naknadama za obradu i zatvaranje kredita, izdavanje potvrda i saglasnosti te dužinom trajanja takve vrste usluga za klijenta. Posebno ističemo potrebu da banke i drugi subjekti bankarskog sistema preispitaju visinu provizija i naknada koje naplaćuju u kreditnom i drugom poslovanju sa klijentima, u cilju njihovog smanjenja u narednom periodu.

U odnosu na raniji period bilježimo značajan broj prigovora i upita korisnika u vezi sa **odobravanjem posebnih mjera** (25) propisanih odlukama Agencije na ublažavanju negativnih posljedica pandemije virusnog oboljenja COVID-19.

Izdvajamo 17 prigovora korisnika koji su se obratili sa prigovorima na rad banaka u dijelu (ne)odobravanja privremenih mjera – moratorija. Od toga je 11 pozitivno riješenih, tj. odobrena je neka od posebnih mjera, 3 su neosnovana prigovora, 3 prigovora su u nadležnom postupanju dok je 1 prigovor u toku. Ombudsmenu su se obratila 4 korisnika mikrokreditnih usluga sa zahtjevom za olakšice za posebne mjere (2 pozitivno i 2 negativno riješena).

Po upitima korisnika na rad subjekata bankarskog sistema u dijelu primjene Odluke o privremenim mjerama koje se primjenjuju za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, Ombudsmen dostavlja obrazložene odgovore u vezi sa njihovim pravima i obavezama. Također, u dijelu ovih upita Agencija postupa u okviru kriznog komuniciranja sa bankama, razmatranja i donošenja olakšica za klijente.

Predmet prigovora u izvještajnom periodu odnosio se i na **nepravilnosti u obračunu potraživanja** (9) subjekata bankarskog sistema nakon prestanka ugovora, kod prijevremenog zatvaranja kredita, naročito u dijelu obračunatih kamata i visine dospjelog duga.

U izvještajnom periodu okončano je 13 postupaka u vezi sa zakonitosti **korištenja i prijenosa ličnih podataka**. Korisnici su posebno prigovarali na blokadu računa zbog procedura banke u vezi sa ažuriranjem ličnih podataka.

U odnosu na raniji period, ističemo manji broj prigovora (5) po pitanjima povrata neiskorištenog dijela police osiguranja kod kredita koji su osigurani **policom osiguranja** vinkulirana u korist banke tokom cijelog trajanja kreditnog odnosa. Također, kao pozitivan trend treba istaći i manji broj prigovora koji se odnose na izvršene promjene nominalnih kamatnih stopa (3) u toku trajanja ugovornog odnosa od strane subjekata bankarskog sistema.

## 2.5. Depozitni poslovi

U posmatranom periodu razmatrani su prigovori korisnika koji se odnose na **depozitne poslove** (12), a za predmet su imali sporni odnos između subjekata bankarskog sistema i korisnika u dijelu produženja ugovora o oročenim depozitima, tzv. reoročavanjem novčanih depozita bez propisanog obavještenja za korisnika, podataka u vezi sa ostvarivanjem prava iz stare devizne štednje, raspolaganje sa sredstvima na štednom računu maloljetne djece. Dio prigovora se odnosio na postupak isplate novčanih depozita u postupku nasljeđivanja i naplatu naknade za prijevremeno razročenje.

## 2.6. Mikrokreditni poslovi

U vezi sa radom i postupanjem mikrokreditnih organizacija izdvajamo prigovore u vezi sa zahtjevima i postupkom odobravanja posebnih mjera – moratorij, ispravkom podataka o zaduženjima podnosilaca u Centralnom registru kredita po osnovama pravosnažnih sudskih presuda, oslobađanje od obaveze jemstva i visinom i načinom obračuna kamata.

Određeni broj prigovora (4) odnosio se na neusklađenost Ugovora o mikrokreditu sa odredbama Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga u dijelu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope i naknada kod prijevremene otplate. Dvije informacije o predmetu su dostavljene nadležnom organizacionom dijelu Agencije u svrhu daljih provjera i postupanja.

Ostali dio prigovora i upita na rad i postupanje mikrokreditnih organizacija odnosio se na nastale sporne odnose prema mikrokreditnoj fondaciji koja je u postupku stečaja, po kojima su dati obrazloženi odgovori o statusu i mjerama koje se provode u postupku stečaja, te o njihovim pravima u okviru stečajnog postupka.

## 2.7. Platni promet

Izdvajamo prigovore koji se odnose na usluge platnog prometa u zemlji i inostranstvu, a za predmet imaju **vrstu i visinu naknada** (25) koje banke naplaćuju u poslovanju sa korisnicima. Korisnici su prigovarali na visinu naknada za održavanje i zatvaranje računa, naknade za realizovane prilive iz inostranstva, vrijeme trajanja realizacije priliva, naknadu za zamjenu stranih novčanica, kursne razlike i izdavanje potvrda i saglasnosti o stanju duga po tekućim obavezama. Naše konstatacije su i dalje visoke naknade za sve bankarske usluge i nedovoljna transparentnost u poslovanju koje predstavljaju značajno opterećenje za klijente, posebno kada je riječ o socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva.

Posebno treba istaknuti da u dijelu platnog prometa u posmatranom periodu imamo značajan broj prigovora klijenata koji su se suočili sa **blokadom računa** (11) zbog nedostavljanja i neažuriranja ličnih i drugih podataka prema banci. Kod ovakve vrste prigovora dati su obrazloženi odgovori i upute korisnicima kao i pravni osnov provođenja mjera, provjera i praćenja računa i transakcija klijenata, a na osnovu Zakona i podzakonskih propisa. Jedna informacija je dostavljena nadležnom organizacionom dijelu Agencije u svrhu dalje provjere i postupanja.



Dio prigovora odnosio se na postupak izvršenja preko računa klijenata (12) na osnovu sudskih i drugih izvršnih naloga i nepravilnosti u provođenju i obračunu kamata. Naše upute u ovim predmetima, a u vezi sa pravima korisnika, odnosno obavezama subjekata bankarskog sistema na primjenu ograničenja obustave ličnih primanja, su usmjerene na Zakon o izvršnom postupku FBiH.

## 2.8. Elektronski instrumenti plaćanja

Značajan broj prigovora (30) i u ovom izvještajnom periodu se odnosio na sporne situacije u vezi sa korištenjem elektronskih instrumenata plaćanja na pitanje plaćanja roba i usluga putem interneta, te neovlašteno korištenje i zloupotrebu kartica. Nakon provedenih postupaka naše mišljenje je da nije dovoljno normativno uređeno pitanje odgovornosti banke za transakcije izvršene zloupotrebom elektronskih instrumenata plaćanja i odgovornosti lica za neovlašteno postupanje.

## 2.9. Ostali prigovori

U posmatranom izvještajnom periodu zabilježen je veći broj prigovora koji se odnose na sveukupnu djelatnost subjekata bankarskog sistema, a koji se u pravilu ne mogu svrstati niti u jednu od prethodno navedenih poslova. Dalje su prisutni prigovori korisnika na pitanja i iz predmeta koji su već u sudskom postupku po istim osnovama, ili po kojima su predmeti okončani pravosnažnim sudskim odlukama. U okviru ostalih prigovora su bila sporna pitanja izvršenja sudskih odluka i redoslijed u namirenju po rješenju o izvršenju, izdavanje različitih vrsta saglasnosti, potvrda i izvoda, pitanja iz oblasti nasljeđivanja. Česti upiti korisnika odnose se na vremenski period izdavanja različitih vrsta saglasnosti i potvrda, postupak odobravanja kredita, korištenje ličnih podataka, bankarsku tajnu.

U ovom izvještajnom periodu 4 prigovora su se odnosila na djelatnost lizinga u vezi sa spornim obračunom potraživanja iz ugovora o finansijskom lizingu, evidencija u CRK-a i naplati iz predmeta lizinga.

## III. EVIDENCIJA O UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA

Pored prigovora i zahtjeva u pisanoj formi, korisnici finansijskih usluga se obraćaju sa upitima i molbama u vezi sa pravima i obavezama, novom zakonskom regulativom i različitim finansijskim proizvodima. U izvještajnom periodu zaprimljeno je 89 različitih upita, molbi i zahtjeva, na koje su dati obrazloženi odgovori, informacije i upute.

U skladu sa vanrednim stanjem i naloženim mjerama uzrokovanim COVID-19 pandemijom, kretanje je ograničeno, pa su korisnici u većem obimu koristili direktne elektronske kanale komunikacije tj. dostavljali su upite najvećim dijelom elektronskom poštom.

Možemo zaključiti da je značajan dio vremena u radu ombudsmena usmjeren na informisanje i odgovore koji su omogućili korisnicima da lakše razumiju svoj položaj, prava i obaveze iz mogućih pravnih situacija u kojima su se našli, kao i pitanja iz ugovornih odnosa, pregovarački položaj u predugovornoj fazi, vrstu i visinu kamate, kao i odgovornosti drugih lica koja garantuju za ispunjenje obaveze.

#### IV. SARADNJA SA AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH

U izvještajnom periodu nastavljena je kontinuirana saradnja sa nadležnim sektorima Agencije u vezi sa kontrolama subjekata bankarskog sistema i njihovog usklađivanja sa odredbama Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga, drugih zakona i propisa.

Razmjena informacija sa nadležnim sektorima Agencije je prisutna od početka rada Ombudsmena, kao što su prijedlozi na unapređenju regulatornog okvira, dok se pojedinačni prigovori/zahtjevi koji ukazuju na eventualna kršenja određenih prava korisnika od strane subjekata bankarskog sistema dostavljaju nadležnim sektorima Agencije radi provjere i poduzimanja određenih mjera u okviru supervizorskih nadležnosti.

U ovom izvještajnom periodu, nakon provedenog postupka i informacija do kojih smo došli na osnovu prigovora ili po službenoj dužnosti, 5 predmeta smo dostavili sa mišljenjem i prijedlozima nadležnim sektorima Agencije.

U normativnom dijelu saradnja sa Agencijom je nastavljena kroz izradu komentara na „Nacrt izmjena i dopuna Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga“ dostavljen od Federalnog ministarstva finansija.

#### V. SARADNJA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA SA CILJEM UNAPREĐENJA ZAKONSKOG OKVIRA I FINANSIJSKE EDUKACIJE

Saradnja sa institucijama i organizacijama podrazumijeva, s jedne strane, saradnju Ombudsmena sa subjektima bankarskog sistema neophodnu za rad po prigovorima/zahtjevima korisnika, a s druge strane, saradnju sa drugim institucijama u promoviranju finansijskih prava korisnika i stvaranju normativnih uslova za njihovo ostvarivanje. U izvještajnom periodu smo realizovali sljedeće aktivnosti:

- Kao član radne grupe EU integracija za poglavlje 28. Zaštita potrošača i zdravlja, Ombudsmen je aktivno učestvovao na sastancima sa ciljem usaglašavanja liste prioriteta EU propisa i domaćeg zakonodavstva kao i nacrtu Plana aktivnosti za naredne faze izrade Programa integrisanja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju,
- 29.04.2021.godine Ombudsmen je učestvovao kao član žirija na online debati za srednjoškolce: „Iznos novčanih doznaka iz inostranstva građanima BiH će biti veći u odnosu na period prije pandemije“,
- Učešće putem videokonferencije 29. rujna 2021.g. na 14. godišnjoj konferenciji međunarodne mreže programa ombudsmena za finansijske usluge (INFO mreža),
- U saradnji sa BHRT-om organizovan je intervju sa ombudsmenom na temu „žiranti i sudužnici, prava i obaveze“.

U skladu sa Programom rada za 2021. godinu i zakonskom regulativom, Ombudsmen je nastavio saradnju sa subjektima bankarskog sistema, kako bi efikasnije rješavali prigovore/zahtjeve korisnika i jemaca, kao i probleme i poteškoće u ostvarivanju njihovih prava.

## ZAKLJUČAK

Na osnovu svih podataka sadržanih u ovom izvještaju za 2021. godinu, konstatujemo da je došlo do povećanja broja podnesaka i drugih obraćanja građana u cilju zaštite njihovih finansijskih prava. Kriza uzrokovana pandemijom je ukazala na važnost digitalne infrastrukture bankarskog sektora zbog čega je došlo do značajnog rasta korisnika platnih usluga i drugih online kanala komunikacije.

Međutim, promijenjene okolnosti i veći stepen korištenja elektronskih instrumenata plaćanja ukazuju na potrebu za pojačanom informiranosti i edukacijom građana.

Ombudsmen je mišljenja da i subjekti bankarskog sistema trebaju dati svoj doprinos u komunikaciji sa korisnicima u cilju ublažavanja posljedica i iznalaženja mogućnosti za odabir odgovarajućeg modela podrške u nastavku izmirenja postojećih obaveza građana kao jedan od preduslova za dalji nastavak uspješnog daljeg korištenja kreditnih proizvoda. Provođenjem i promoviranjem edukativnih aktivnosti istovremeno se doprinosi stabilnosti finansijskog sektora i tržišta kao cjeline.

Možemo konstatovati da nivo zaštite korisnika koji je prisutan u našem bankarskom sistemu, nužno zahtijeva unapređenje zakonske regulative u ovoj oblasti u procesu harmonizacije sa zakonskom regulativom Evropske unije.

Naš zadatak je da kontinuirano radimo na promociji uloge i značaja instituta Ombudsmena, edukaciji korisnika finansijskih usluga, upoznavanju o različitim finansijskim proizvodima i uslugama na finansijskom tržištu, načinu korištenja kao i njihovim prednostima.

OMBUDSMEN ZA BANKARSKI SISTEM:

Lejla Smajović, s.r.